

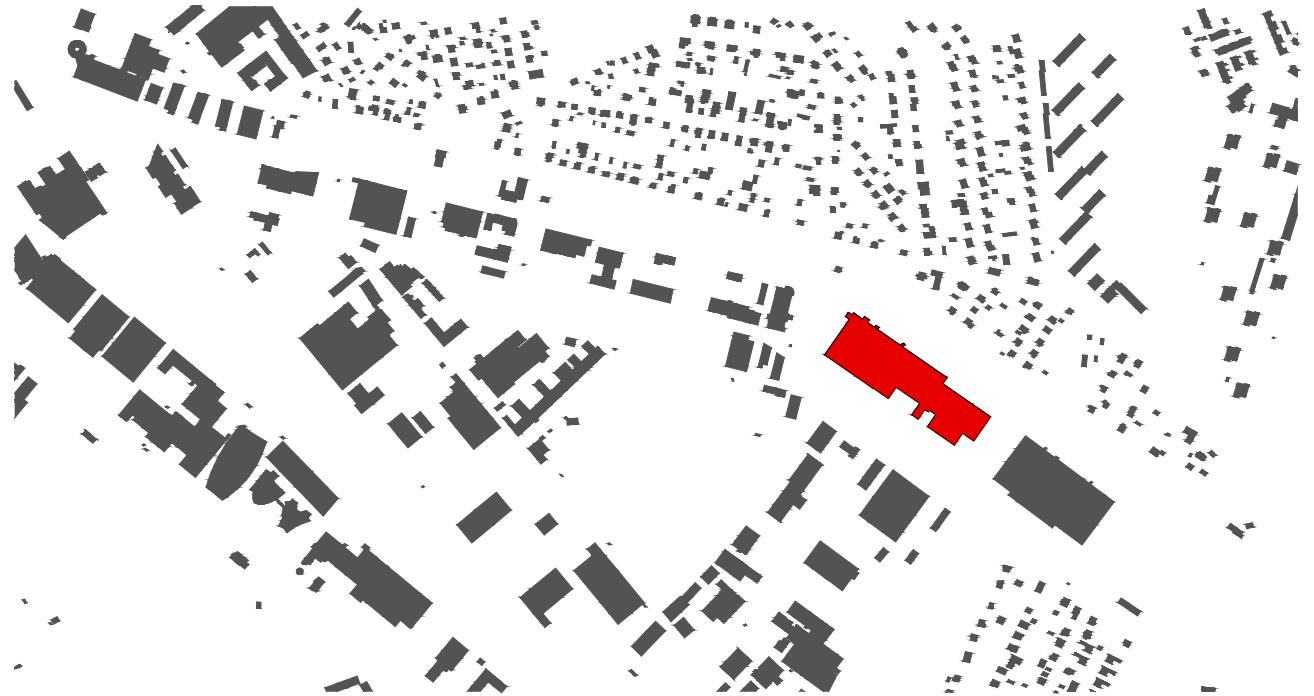
woldemar baeckman et al.
suomen puhallintehtädas oy 1956-, turku
rakennushistoriaselvitys

Ipr-arkkitehdit oy
21.1.2021 turku

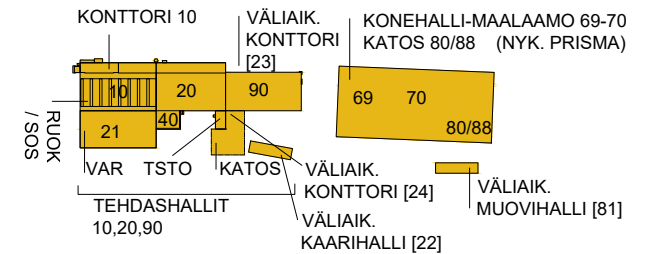
SISÄLLYSLUETTELO

0	Johdanto	3
1	Turun teollisuuden sijoittuminen	4
2	Suomen Puhallintehtas Oy, lyhyt historia	6
3	Itäharjun teollisuusalueen kaavahistoria	8
4	Rakennushistoria: alkuperäinen konttori-tehdashalli	24
5	Laajennus- ja muutoshistoria	38
6	Nykytilainventointi	74
6.1	Perustiedot	75
6.2	Kaavatilanne	75
6.3	Suojelutilanne	75
6.4	Toiminnallinen tilanne	77
6.5	Asema kaupunkirakenteessa	77
6.6	Kaupunkikuvallinen rooli	78
6.7	Massoittelu ja toiminnot	79
6.8	Sisäänkäynti ja porrastilat	80
6.9	Konttori 10	82
6.10	Kellarikerroksen aula ja ruokailutilat	88
6.11	Tehdashalli 10	90
6.12	Tehdashalli 20	94
6.13	Tehdashalli 90	96
6.14	Lastauskatos ja toimisto	100
6.15	Toimistorakennus 40	102
6.16	Rakennetekniikka	103
6.17	Talotekniikka	103
7	Säilyneisyys	104
7.1	Alkuperäinen konttori ja tehdashalli	105
7.2	Muut laajennukset	105
7.3.	Kronologiapohjat	106
8	Yhteenveto: Asema ja arvo	109
8.1	Kulttuuri- ja teollisuushistoriallinen asema ja arvo	109
8.2.	Kaupunkikuvallinen asema ja arvo	109
8.3	Arkkitehtoninen asema ja arvo	109
8.4	Asema ja arvo Woldemar Baeckmanin tuotannossa	110
9	Woldemar Baeckman 1911-1994	111
9.1	Woldemar Baeckman, työluettelo	114
9.2	Arkkitehti 2 / 1987 Baeckman-liite	116
10	Liitteet	120
10.1	Alkuperäiset rakennuslupapiirustukset 1956	120
10.2	Turun Sanomat 18.8.1956	128
10.3	Nykytilanpohjat 2020	129
11	Lähteet	132

KANSI:

SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY 1959. F HEIKKI HAVAS. ARKM.
 WOLDEMAR BAECKMANN. ARKM.
 TEHDASHALLI. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.
 ASEMAPIIRUSTUS 1956. WOLDEMAR BAECKMAN. TKYTA.
 ILMAKUVA 2004. FLÄKTGROUP FINLAND OY VIESTINTÄ.
 WOLDEMAR BAECKMANIN NIMIKIRJOITUS.

Woldemar Baeckman

Suomen Puhallintehdas Oy:n (KOY Turun Peronkatu 40:n) rakennushistoriaselvitys on Turun kaupungin kaupunkiympäristötoimialan tilaama selvitys alun perin arkkitehti Woldemar Baeckmanin 1956 Turkuun suunnittelema Suomen Puhallintehdas Oy:n konttori-tehdashallista kaikkine myöhempiene (myös muiden arkkitehtien tekemine) laajennuksineen.

Puhallintehdas sijaitsee Kalevantien varressa Itäharjun teollisuusalueen reunalla. Kesällä 2020 FläktGroup Finland Oy siirsi toimintansa Turun Urusvuorelle lentokentän läheisyyteen. Kalevantien tehdas on siis lähes tyhjä. Turun kaupunki on aloittanut työn Itäharjun teollisuusalueen uudelleen kaavoittamiseksi ja alue on osa Tiede-puiston masterplania.

Selvitys painottuu Baeckmanin suunnittelemiin ensimmäisiin vaiheisiin 1956–60, mutta käy kronologisesti läpi myös myöhemmät laajennukset ja muutokset.

Tärkeimpinä lähteinä ovat Turun kaupunkiympäristötoimialan arkiston rakennuslupakuvat ja -dokumentit, jotka on digitoitu alusta alkaen (vaikkakin ajanjakso 1990–2015 on vielä osittain digitoimatta).

Turun kaupunginarkistoon ja Turun kaupunkiympäristötoimialan kaavoituksen arkistoon talletetut Itäharjun kaavat on skannattu tätä selvitystä varten. Mikko Laaksosen kokoamasta *Turku. Historialliset kaupunkikartat* -teoksesta löytyi myös kartta-aineistoa selvityksen kaavahistoriaosuuteen.

Arkkitehtuurimuseon piirustusarkistoon on talletettu osa Woldemar Baeckmanin suunnitelmista, ei kuitenkaan Puhallin-tehtaan piirustuksia tai valokuvia, joita museosta löytyi vain muutama. Baeckmanin työuran viimeisen 20 vuoden yhtiökumppanin (ja hänen vävynsä) Jaakko Aartelon hallussa on vain heidän yhteiset suunnitelmansa (1974–94).

Myöskään FläktGroupin arkistoista ei löytynyt aikalaismateriaalia, suunnitelmia tai valokuvia. Suomen Puhallintehdas Oy:n historia-tieto on peräisin Fläkt Woods Oy:n ja FläktGroup Finland Oy:n

verkko- ja facebook-sivuilta.

Näin ollen tässä selvitystyössä ei ole voitu tutkia tehtaan ensivaiheen luonnosvaihtoehtoja ja ideoiden kehittymistä toteutuneeseen muotoon. Samoin puuttuvat työ- ja detaljipiirustukset sekä työselitykset, joiden pohjalta olisi varmemmin voitu määrittää alkuperäiset materiaalit ja edelleen alkuperäisen arkkitehtuurin säilyneisyys.

Baeckmanin kilpailuehdotuksia sekä hänen toteutettuja projektejaan on 1940–76 välisenä aikana julkaistu Arkkitehti-lehdessä runsaasti, mutta kirjanmuotoista kokonaiskatsausta hänen arkkitehtuuristaan ei vielä ole tehty. Myöskään Baeckmanin omat muistiinpanot eivät ole olleet käytettävissä.

Merkittävin tähän asti tehty selvitys Baeckmanin arkkitehtuurista on Sirkkaliisa Jetsosen ja Pekka Pakkalan Rakennustaiteen seuralle tekemä Baeckmanin haastattelu toukokuulta 1992 sekä sen pohjalta koottu laaja artikkeli, joka julkaistiin nykyisin hankalasti löydettävässä Rakennustaiteen seuran jäsentiedotteessa 2/1995.

Jetsonen ja Pakkala kokosivat myös Baeckmanin töistä kartonki-muotoisen arkkitehtuurioppaan, joka julkaistiin Arkkitehti-lehden 2/1997 liitteenä. Sirkkaliisa Jetsonen skannasi omasta kokoelmasta nämä harvinaisuudet käyttööni.

Mikko Laaksosen antoi käyttööni vuonna 2017 kokoamansa tiiviin esittelyn Baeckmanin urasta ja tärkeimmistä töistä. Esittely on ollut saatavilla Sibelius-museossa. Toivotan Mikolle onnea hänelle suunnitteleman Baeckman-kirjan kirjoittamisessa – Woldemar Baeckman ansaitsee monografiansa.

Arkkitehtuurimuseon amanuessi Antti Aaltonen selvitti Baeckmanin museolle talletettujen piirustusten tilanteen ja amanuessi Anna Autio vastasi valokuvien toimittamisesta.

Arkkitehti Jaakko Aartelo vastasi kysymyksiini puhelimitse.

Teollisuushistoriatiedot perustuvat pääosin klassiseen Veikko Laaksosen *Turun kaupungin historia 1918-70* -opukseen sekä Juha Vaheen Turun alueen teknistä historiaa 1947-1997 -katsaukseen.

FläktGroup Finland Oy:n toimitusjohtaja Rainer Knuts ja viestintävastaava Minna Toivonen toimittivat 2000-luvun ilmakuvat tehtaasta. Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy:n toimitusjohtaja Jarmo Saarinen ja rakennusarkkitehti Teppo Lehtimäki täsmensivät Puhallintehdään vaiheita 1990-luvulla.

KOY Turun Peronkatu 40:ä edustava isännöitsijä Ristomatti Haapamäki avasi ystävällisesti kiinteistön ovet tutustumista ja valokuvaamista varten sekä toimitti nykytilanne-dwg:t. Leo's Leikkimaa on antanut luvan käyttää tätä selvitystä varten ottamiani valokuvia.

Kiitokseni Turun Museokeskuksen rakennustutkija Sanna Kupilalle, joka ohjasi selvityksen tekemistä tiukassa aikataulussa, auttoi aiheen rajaamisessa käsittämään tiiviin teollisuus-, kaava- ja rakennushistorian sekä säilyneisyyden, aseman ja arvon arvioinnin. Hän myös kommentoi tekstiä.

Turun kaupungin rakentumisen vaiheisiin syvällisesti perehtynyt kaavoitusarkkitehti emerita Iina Paasikivi antoi arvokkaita lähdetietovihjeitä. Kaavoitusarkkitehti Katja Tyni-Kylliö edusti selvitystyössä Turun kaupunkiympäristötoimialaa. Kaavoitusarkkitehti Anna-Leena Jokitalo opasti digitoidun rakennuslupakuva-aineiston hakemisessa.

Turun kaupunkiympäristötoimialan arkistonhoitaja Hannele Saari ja Turun kaupunginarkiston hoitaja Pauliina Heikkilä etsivät tarvittavat, digitoimattomat piirustukset ja kaavat. Turun Museokeskuksen valokuva-arkiston hoitaja Sari Pihajoki haki valokuvamateriaalin Itäharjusta. Turun pääkirjaston informaattikko Henry Gustafsson etsi mikrofilmeiltä Turun Sanomain artikkelin vuodelta 1956.

Tämän selvityksen kirjoitti, valokuvasi, korttelikronologiakartat ja kronologiapohjat sekä layoutin laati allekirjoittanut. Tehtaan eriosien numeroinnissa (ks. sivun 2 vinjetti) on noudatettu rakennuslupakuvien numerointia.

Turussa 21.1.2021

Mikko Mannberg, arkkitehti SAFA TkL / LPR-arkkitehdit oy

teollisuus veden äärellä

Suomen vanhimman kaupungin Turun teollisuudella on juurensa keskiajalla syntyneellä käsityölaitoksella. Ensimmäisenä suomalaisena ”teollisuuslaitoksena” pidetään 1540 toimintansa aloittanutta Turun Linnan verkakutomoa.¹

1700-luvulla kaupunkiin perustettiin verkamanufaktuuri (käsi-työläisten muodostama työpaja), tupakkatehdas 1731, Åbo Gamla Skeppswarf -laivaveistämö 1738, Läntisen Rantakadun sokeritehdas 1756, puuvillakutomo 1756 sekä Bremerin silkkitutomo 1760.²

1800-luvulla ja vielä 1900-luvun alussa käsityön, käsiteollisuuden (pienteollisuuden) ja varsinaisen teollisuuden (suurteollisuuden) välinen raja oli epätarkka. Teollisuuden tunnusmerkkinä pidetään voimakoneiden käyttöä: 1800-luvulla höyrykone tuli lihas-, tuuli- ja vesivoiman rinnalle voimanlähteeksi ja mullisti teollisuuden.³

1800-luku

Teollisuus on hakenut paikkansa ensisijaisen kuljetusmuodon tai raaka-aineiden lähteen mukaan. Turun ensimmäiset tehtaat – kuten W:m Crichton & Con (1842) ja Ab Vulcanin telakat (1898), Turun Konepaja (1874), Barkerin puuvillakehräämö (1843), Auran Sokeritehdas (1859), Bomanin höyrypuusepäntehtas, Turun Kaakelitehdas (1874), Auran Panimo (1885), Turun Verkatehdas (1874) – aina itsenäisyyden alkuvuosiin saakka syntyivät vesikuljetusten eli höyrylaivojen aikana ja siten hakeutuivat Aurajokisuulle ja satamaan. Turku oli Suomen tärkein vienti- ja tuontisatama.⁴

Kun kuljetusmuodot vaihtuivat uudempiin, vain telakka jäi lopulta Aurajoen suulle. Rautatien rakentaminen 1876 lisäsi tehokkuutta ja

avasi uusia alueita teollisuudelle.⁵

Myös ruutukaava-alueelle sijoittui teollisuutta: P.C. Rettig & Co:n tupakkatehdas (1845) aluksi Nunnakadulla (1854) ja myöhemmin Hämeenkadulla (1886 ja 1927–29) sekä Juseliuksen paitatehdas (1865) ja Turun sateenvarjotehdas (1885) Vanhalla Suurtorilla.⁶

Ennen I maailmansotaa voimakkain teollisuuden ala oli kenkä- ja vaatetusteollisuus. Telakkateollisuutta johti Crichton.

Myös kirjapainot olivat merkittäviä jo Turun Akatemian kirjapainosta (1642) alkaen. Vanhin ja maailmasotien välisellä ajalla suurin paino oli Åbo Underrättelserin kirjapaino Tryckeriet (1800-luvun alkupuolelta alkaen), Turun Kivipaino oy (1851) ja Turun Sanomain Kirjapainon edeltäjä sekin 1800-luvun puolella.⁷

I maailmansota ja jälkeinen aika

I maailmansodan aikana Turun teollisuus koki suuren nousun, koska Venäjän hallitus tilasi suuria hankintoja suomalaisilta toimittajilta, erityisesti metalliteollisuudelta. Turku ei ollut puuvientiteollisuuden varassa, koska puunjalostusteollisuutta ei ollut.⁸

Nousua heikensi raaka-ainepula ja se loppui sisällissotaan. Sodan päätyttyä tilanne koheni kunnes katkesi 1929 pörssiromahdukseen. Tuotanto kuitenkin palautui ja bruttoarvo jopa kaksinkertaistui 1932-39.⁹

Ab Crichtonin ja Ab Vulcan Oy:n konepaja- ja telakkayhtiöt fuusioituivat 1924, ja asiakkaiksi tulivat Venäjän sijaan sekä Suomen että Saksan valtiot.¹⁰

Suurin työllistäjä itsenäisyyden alkaessa oli Ab John Barker Oy, jolla oli kehräämön lisäksi värjäämö ja viimeistelylaitos ja Raunistulassa

kutomo. Barkerin rinnalle nousi 1930-luvulla Turun Verkatehdas.¹¹

1920–30-luvuilla metalliteollisuuden ohella myös kenkä- ja vaatetusteollisuus, ravinto- ja nautintoaineteollisuus (tupakka, makeiset, leipä, sokeri), kutomateollisuus (puuvilla- ja villatehtaat), kivi-, savi- ja lasiteollisuus, posliini- ja kaakelitehtaat sekä graafinen teollisuus (painotalot) nousivat tärkeiksi aloiksi. Puuteollisuudessa työllistivät puusepänerveerit ja huonekalutehtaat sekä sahat, höyläämöt ja lautatarhat.¹²

II maailmasota ja jälkeinen aika

Sotataloudelle olivat tärkeitä turkulaisittain merkittävät metalli-, elintarvike- ja vaateteollisuus, joten II maailmansota ei aiheuttanut Turussa taantumaa. Sotakorvaukset, jälleenrakentaminen ja Suomen ja Neuvostoliiton välinen kauppa nostivat turkulaisen teollisuuden voimakkaaseen nousuun.¹³

Teknillinen opisto ja sen yhteydessä koneenrakennus- ja laivanrakennusosastot aloittivat toimintansa 1945. Kaksi yliopistoa ja kaupakorkeakoulu edistivät tutkimusta, innovaatioita ja liiketaloudellista osaamista. Ammattikoulutuksen taso koheni Aninkaisten koulun rakentamisen myötä.

Sotakorvausten maksaminen edisti teollistumista: tuotanto muuttui sotakorvausteollisuuden ansiosta uudentyypiseksi sarjatuotantoon perustuvaksi suurteollisuudeksi.¹⁴

Telakkateollisuus ponnisti: Turun telakka oli 1918-70 merkittävin teollinen yritys ja työpaikka. Myös Valmet Oy:n Pansion ja Oy Laivateollisuus Ab:n telakat valmistivat sotakorvaustuotteita. Turku säilyi laivarakennusteollisuuden keskuksena sotien jälkeenkin.¹⁵

1950-luvun puolivälissä Turun suurimmat teollisuuden alat olivat

metalliteollisuus, tekstiili- ja vaateteollisuus sekä elintarvike- ja tupakkateollisuus.¹⁶

teollisuusalueet rautateiden äärellä

Jo 1930-luvulta alkaen asemakaava-arkkitehti E.I.Sutisen ja viimeistään ja erityisen vahvasti Olavi Laisaaren kaudella 1948-60 Turun kaupunkisuunnittelussa noudatettiin funktionalismin kaupunkisuunnitteluperiaatteita, toimintojen eriyttämistä ja maankäytön vyöhykkeistämistä.¹⁷

Teollisuus sijoittui keskustan ulkopuolelle rautateiden varsille kaavoitetuille teollisuusalueille, joille oli mahdollista vetää pistoraiteita: Helsingin radan varrelle Piispanpeltoon, Kupittaaalle ja Itäharjuun; Tampereen radan varrelle Kärsämäkeen ja Raunistulaan; sataman ja Uudenkaupungin ratojen varsille Satama-Iso-Heikkilään, Pansioon ja Artukaisiin; sekä Kaarinan ja Maarian myöhemmille liitosalueille. Näin teollisuusalueet ja uudet asuntoalueet lomittivat.¹⁸

Suurimmat yritykset sijoittuivat useaan eri paikkaan: esimerkiksi Huhtamäki-yhtymän tehtaot sijaitsivat Röntämäen, Artukaisten ja Pansion teollisuusalueilla sekä Kärsämäessä Amalienborgin vanhassa panimossa.¹⁹

Myös ruutukaava-alueella toimi edelleen yksityisiä tuotantolaitoksia ja kaupungin laitoksia, esimerkiksi kaasulaitos ja voimalaitos Linnankadulla ja puhelinlaitos Läntinen Rantakatu 3:ssa.²⁰

Itäharjun teollisuus

Nummenmäellä oli vanhastaan sijainnut savi- ja keramiikkatehdas Kupittaaan Savi oy (edeltäjäineen) ja Suomen Polkupyörä- ja Konetehdas (1904).²¹

Itäharju teollisuusalue oli kaavoitettu jo 1930-luvulla. Alueelle sijoittuivat mm. keraamisia sähköeristeitä valmistanut Turun Porsliinitehdas Oy (1918, 1920), Veljekset Suomisen Konepaja (1935), Turun Kauppateollisuus Oy (1950-l. alku), Suomen Pultti oy (1952), keittiö- ja valmiskalustetehdas Kiintokaluste Oy (1953), Rakennus-Ruola Oy:n betonielementti- ja valmiskonetehdas (1959), Hartela Oy:n betonielementtitehdas Oy Semera Ab (1963), Turun Sanomain kirjapainot Polytypos ja Serioffset, pukutehdas Millner & Goldberg oy sekä Suomen Puhallintehdas Oy (1956).²²

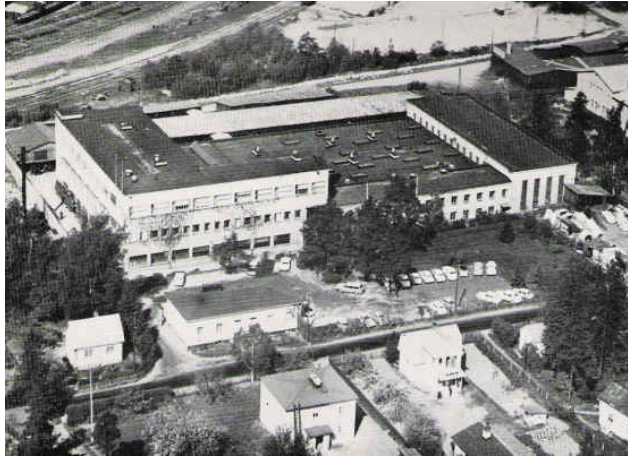
Muita yrityksiä vuosien mittaan ovat olleet mm. Veljekset Hasanin neulomo ja kutomo, Tuottajain Myyntikonttori, Lihatukka T. Bang, Seinälevy Oy, Turun Metalli ja Romuliike Oy, Kutola Oy, matto- ja sisustusliike Reitala, Teräs Oy, puutyötehtaot Vuolu Oy, Hansaprint Oy ja Rostenin leipomo. Tunturin vanha polkupyörätehdas on nykyisin renovoitu Turun ammattikorkeakoulun käyttöön.²³

Keskustan puoleiseen päähän on moottoritien ja radan yli laajentunut entisen Kupittaaan Saven paikalle yliopistollinen keskussairaala. Itäpäädssä entisessä Puhallintehtaan hallissa toimii Prisma.

1960–70-luku: teollisuus siirtyy kauemmaksi keskustoista

1960-luvulta alkaen tiestö ja kuljetusvälineet kehittyivät niin, että teollisuus alkoi sijoittua ulosmenoteiden, esimerkiksi Satakunnantien, Uudenmaantien ja Ruskontien varteen. 1970-luvulla teollisuus siirtyi halvemmille tonttimaille naapurikuntiin Kaarinaan ja Piispanristille, Piikkiöön ja Mynämäkeen.²⁴

1	www.turku.fi > Suomen historian merkkipaaluja: Ensimmäisenä Turussa
2	Lahtinen 2014 68, Vahe 1997 11, www.turku.fi > Suomen historian merkkipaaluja: Ensimmäisenä Turussa
3	Laakso 1980 409, Vahe 1997 11
4	Laakso 1980 462, 477, 484
5	Vahe 1997 11
6	Laakso 1980 453, 464, Vahe 1997 11, Laaksonen 2013 80-81
7	Laakso 1980 415, 472, www.turku.fi > Suomen historian merkkipaaluja: Ensimmäisenä Turussa
8	Laakso 1980 414
9	Laakso 1980 405, 406
10	Laakso 1980 419-420
11	Laakso 1980 461, 462
12	Laakso 1980 415, 473
13	Laakso 1980 406, Laaksonen 2017 54
14	Laakso 1980 427
15	Vahe 1997 23-24, Laakso 1980 419
16	Vahe 1997 32
17	Niskanen 2010 31-40
18	Laakso 1980 485
19	Vahe 1997 32-33, Laakso 1980 440-441, 486
20	Vahe 1997 38-41, Laakso 1980 376, 438-440
21	Vahe 1997 11, www.turku.fi > Suomen historian merkkipaaluja: Ensimmäisenä Turussa
22	Laakso 1980 433-435, 469, 473, 479, 485, Hytönen et al. 2009
23	Nummelin 2013, wikipedia: itäharju
24	Laakso 1980 486

KUVA 1. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY:N TAPANILAN TEHDAS JA PÄÄKONTTORI HAAGASSA (HELSINGISSÄ), JOSSA YHTIÖ TOIMI VUODESTA 1936 1990-LUVUN ALKUUN SAAKKA. F VELJEKSET KARHUMÄKI.

3

SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY ¹

1930-luku: perustaminen ja Tapanilan tehdas

Einar Sandmanin, Victor Bruunin ja Svenska Fläkt -yhtiön Harald A. Erikssonin vuonna 1931 perustama Suomen Puhallintehtädas Oy aloitti toimintansa Haagan kauppalassa. Toimitusjohtaja Sandmanin lisäksi yhtiössä työskenteli kaksi toimihenkilöä ja kuusi työntekijää. Ensimmäisiä töitä oli Waldhoffin paperitehtaille Käkisalmeen rakennettu paperikoneen kaapu lämmöntalteenottolaitoksineen ja selluloosan kuivaimineen.

Suomen Puhallintehtädas laajensi toimintaansa ja muutti 1936 uuteen toimitilaan Tapanilaan, jonne rakennettiin tehtaan ensimmäinen osa. Työntekijöitä oli seuraavana vuonna jo 120. Yhtiö valmisti kaikkia tuonaikaisia ilmanvaihtolaitteita.

Yhtiön johto pysyi aluksi suvussa: Einar Sandmanin kuoltua 1940 hänen työtään jatkoi poika Nils Sandman.

1940-luku: sotatyöt ja sotakorvaustyöt laajensivat

II maailmansodan aikana valmistettiin autojen puukaasupöytäjä. Maailmansodan jälkeen puhallintehtädas uudeksi omistajaksi tuli Ab Svenska Fläktfabriken, jonka tytäryhtiö Suomen Puhallintehtädas Oy:stä tuli. Sotakorvaustyöt nostivat suomalaista teollisuutta, ja myös Suomen Puhallintehtädas Tapanilassa laajennettiin.

1950-luku: uusi tehdas Turkuun

1950-luvun puolivälissä alkanut korkeasuhdanne kiihdytti myyntiä, mikä edellytti tuotantotilojen laajentamista. Koska Tapanilan tontti

oli jo täyteen rakennettu, haettiin uutta tonttia toisaalta. Sopiva löytyi Turusta Itäharjun teollisuusalueelta. Tontin lisäksi Turun etuna olivat hyvä satama, teollisuusalueen vieressä sijainnut Turku-Helsinki-rautatie ja metallialan ammattikoulutus.²

Itäharjuun rakennettiin standardipuhaltimia ja -laitteita valmistava tehdas 1956. Samassa kiinteistössä olivat myös piirustuskonttori ja ilmastointikanavien valmistus- ja huolto-osastot.³ Uudeksi toimitusjohtajaksi nostettiin 1956 Helge Lindberg Ab Svenska Fläktfabrikeniltä. Työntekijöitä oli 400.

Koska sodanjälkeinen rakennustoiminta kasvoi voimakkaasti, ilmanvaihtolaitteiden valmistusta oli lisättävä. Näin Turun tehdasta laajennettiin 1958 ja 1960. Työntekijöitä oli 700.

1960-luku: Turun tehtaan laajennus ja uusi kanavatehtädas

Puhallintehtädas laajensi tuotantoaan kanavanvalmistukseen. Kanavatehtädas rakennettiin Turun tehtaan jatkoksi 1962. Samana vuonna toimitusjohtajaksi tuli Olavi Matilainen.

Turun tehdasta laajennettiin uudelleen 1966, koska valmistusmenetelmien kehittäminen vaati lisätilaa. Kokonaistilavuus Turussa oli nyt 100 000 m³. Työntekijöitä oli yli 1000.

1970-luku: Turun tehtaan laajennus

1970-luvulla oli rakentamisen huippuvuodet ja Neuvostoliiton vienti kasvoi voimakkaasti. Turun tehdasta laajennettiin jälleen 1970 kokoonpano- ja varastointitilalla, 1975 raskaan tuotannon tiloilla ja vielä 1978. Koska Pohjois-Suomessa oli suuria rakennusprojekteja, laajennettiin toimintaa Limingan kanavatehtädaalla 1971.

1980-luku: tuotanto kokonaan Turkuun

1970-luvun lopulla henkilömäärä laski 800:aan ja Tapanilan tehdas päätettiin lopettaa.⁴

Vuonna 1980 yrityksen koko tuotanto siirtyi Turkuun.⁵ Suomen Puhallintehtaan henkilöstön määrä kasvoi kuitenkin 1200:een vuoteen 1981 mennessä. Yhtiöstä oli 50 vuodessa tullut ilmastokäsitteilyalan johtava suomalainen yritys. Se oli myös suurin Ab Svenska Fläktfabrikenin tytäryhtiöstä.⁶

1990-luku: pääkonttori Turkuun, omistajanvaihdokset

Suomen Puhallintehtas oy siirtyi 1988 ABB oy:n omistukseen; ABB AB oli ostanut 1988 Fläktin kokonaan omistukseensa (vuodesta 1984 omistusosuus oli 50,3%). (Fläkt-konsernin pääosakas Asea ja sveitsiläinen Brown Boveri Ltd muodostivat 1988 Asea Brown Boveri -konsernin.) Tällöin Suomen Puhallintehtas oy lakkasi olemasta yhtiönä, ja liiketoimintaa jatkoi ABB Fläkt Oy.⁷

Myös pääkonttoritoiminta siirtyi Turkuun.⁸

Nimi muuttui Suomen Puhallintehtas oy:stä ABB Fläkt Oy:ksi vuonna 1992.⁹

1990-luvun suuri lama pienensi alan kotimaan markkinat kolmannekseen, koska rakentaminen hiipui. Myös ABB Fläkt supisti tuotantoa ja sanoi henkilöstöä irti. Puhallintuotanto keskitettiin Turkuun.¹⁰

1995–97 Turun tehdaskokonaisuuden itäisimmän osan, osoitteessa Kalevatie 41:n sijaitsevan konepaja-maalaamohallin käyttötarkoitus muutettiin suurmyymäläliiketilaksi, jonka kiinteistön myöhem-

mäksi nimeksi tuli Kiinteistö Oy Turun Jaanintie 24 ja johon tuli TOK:n Itäharjun Prisma. Osoitteessa Kalevantie 39 (Peronkatu 40) oleva useista rakennuksista muodostuvan kiinteistön nimeksi tuli Kiinteistö Oy Turun Peronkatu 40.

2000-luku: omistajanvaihdoksia

Vuonna 2001 sveitsiläinen ABB Ltd-konserni myi ilmastokäsitteilytuotteiden liiketoiminnan Global Air Movement -nimiselle yritykselle. Toimintaa Suomessa jatkoi vuonna 2002 Fläkt Woods Group oy, joka muodostui ilmastokäsitteilyn ja puhaltimien asiantuntijayhtiöstä Fläktistä ja maailman johtavasta aksiaalipuhaltimien valmistajasta Woodsistä.¹¹

Yhtymä omisti myös muita merkittäviä tuotemerkkejä. Tehdas ja pääkonttori sijaittivat edelleen Turun Itäharjulla.¹¹

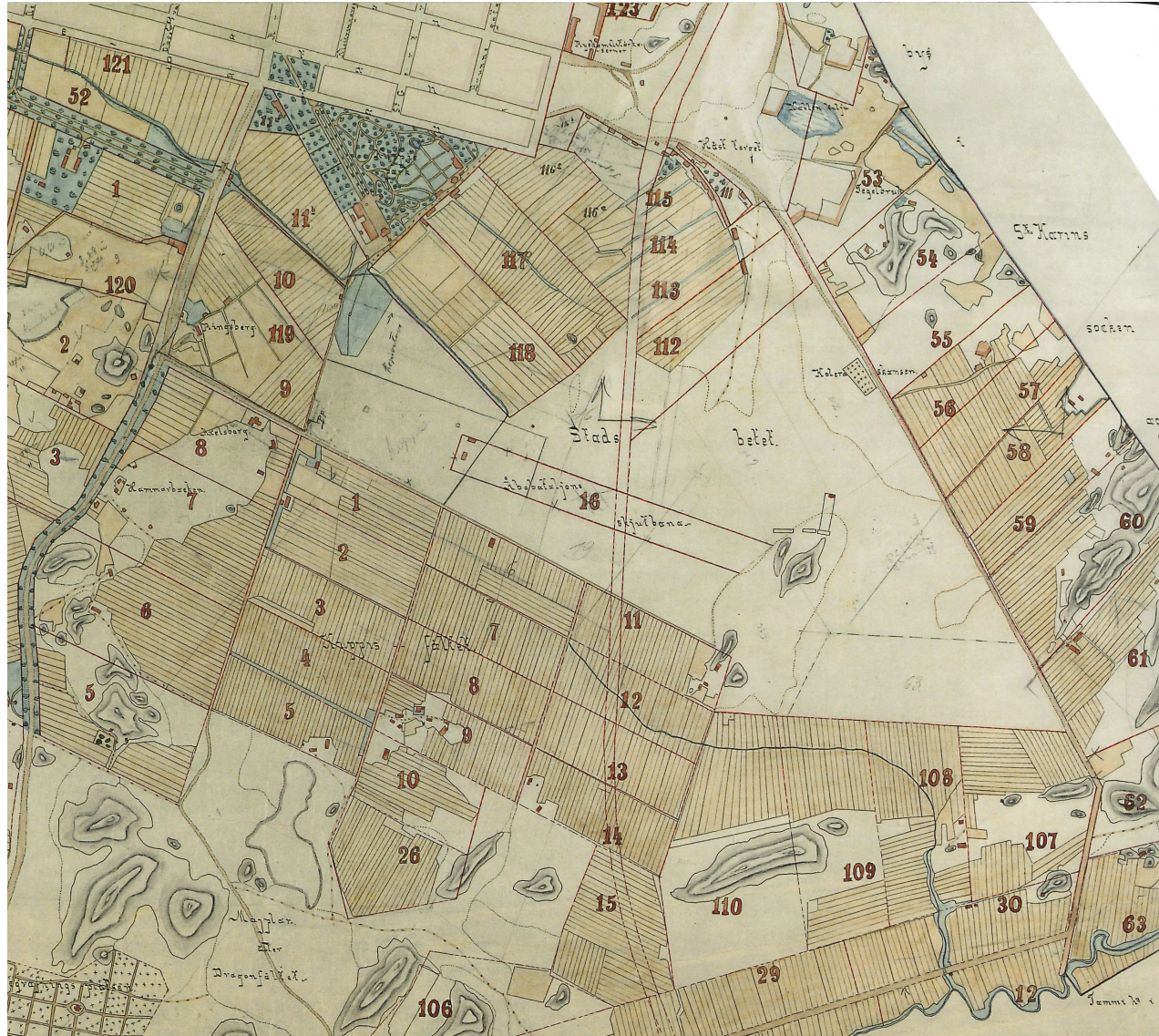
2010–2020: Kalevantien tehtaan toiminta päättyy

2010 Fläkt Woods Oy:ssä työskenteli 554 henkilöä (362 työntekijää ja 192 toimihenkilöä). Yritys valmisti ilmastointipuhaltimia Turussa ja kanavia Turussa ja Kihniöllä, teollisuuspuhaltimia Espoossa ja ilmastoinnin päätelaitteita Toijalassa. Myyntikonttoreita yhtiöllä oli Turussa, Kuopiossa, Oulussa, Varkaudessa ja Vaasassa.¹³ Yrityskauppojen myötä yhtiöstä tuli vuonna 2016 osa FläktGroupia.

Vuonna 2018 teollisuushalli 90 muutettiin liiketilaksi. Vuokralaiseksi tuli lasten liikunnallinen leikkimaailma.

Huhtikuussa 2020 FläktGroup ilmoitti siirtävänsä osan tehtaan toiminnoista sekä pääkonttorin Turun Urusvuoreen ja lopettavansa Itäharjun tehtaalla muut toiminnot.¹⁴ Turun Puhallintehtas suljettiin kesällä 2020.

1	tämän kappaleen tiedot pääosin: Puhuri 1981
2	Ibrahimi 2011 9
3	Turun Museokeskus Museoinformaatioportaali
4	Piirinen 2009
5	porssitieto.fi/osake/lisaa/spuhallint.shtml
6	Puhuri 1981
7	porssitieto.fi/osake/lisaa/spuhallint.shtml
8	Ibrahimi 2011 9
9	Piirinen 2019
10	Piirinen 2019
11	Ibrahimi 2011 10
12	Ibrahimi 2011 10 , porssitieto.fi/osake/lisaa/spuhallint.shtml
13	Ibrahimi 2011 10
14	Fläktgroupin tiedote 8.4.2020

3

ITÄHARJUN TEOLLISUUSALUEEN KAAVAHISTORIA

Nummenmäen, Kupittaaan ja Itäharjun alueella on ollut teollisuutta jo kauan. Nummenmäen mahdollisesti varhaisin teollisuusyritys oli 1712 perustettu Suomen ensimmäinen savialan tehdas, katto- ja muuritiiliä valmistanut Kuppis Tegelbruksbolag, suomenkieliseltä nimeltään Kupittaaan Kallenkuljun tiiliruukki.¹ (1935 kaavassa korttelia rajaakin Kallenkuljunkuja.) Ruukin toimintaa jatkoi Kupittaaan Saviteollisuus Oy (1918–21) ja sen toimintaa edelleen Kupittaaan Saviosakeyhtiön tiili- ja keramiikkatehdas (1921–69). Tiili- ja keramiikkatehtaat sijaitsivat nykyisen moottoritien koillispuolella TYKSin alueella.

1883

J.F. HENELIUS – C.E. PELANDER TURUN ETELÄINEN JA POHJOINEN TAKAMAA

Vanhan Littoistentien, Jaaninojan ja rautatien välinen kolmiomainen alue on merkitty pääosin ”Stadsbetef”, kaupunginniitty. Turku-Helsinki-rautatielle on jo varattu alue. Lisäksi on rajattu pitkänomainen ”Åbotaljons skjutbana”, Turun ampumapataljoonan harjoitusalue, joka ylittää ratavarausalueen. Littoistentien varressa on esitetty Kolerahautausmaa. Littoistentien koillispuoli on niitty, mutta korttelinumeroitua aluetta.

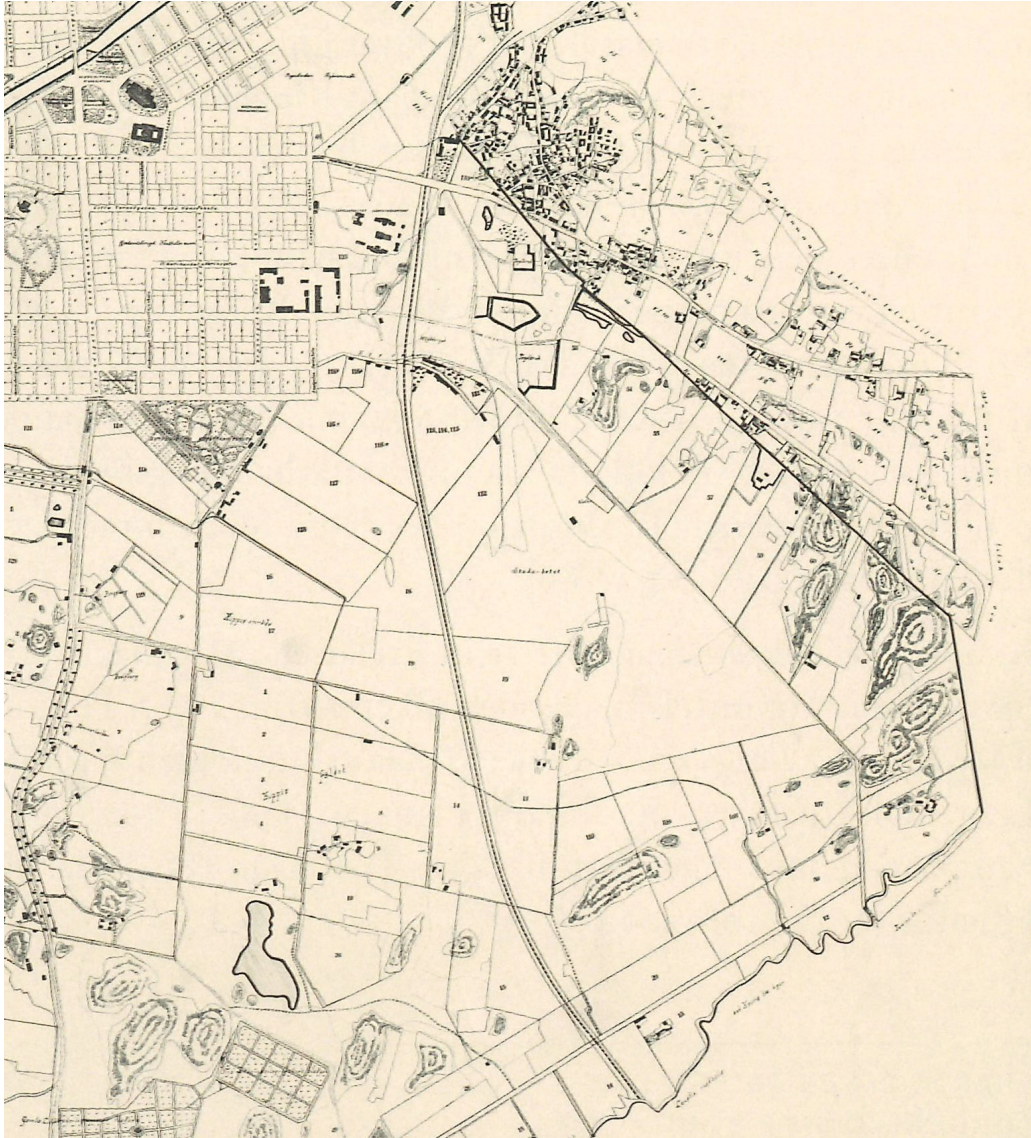
1911

TURUN ESIKAUPUNKIEN JA TAKAMAIDEN

KUVA 2. HENELIUKSEN JA PELANDERIN KARTTA TURUN ETELÄINEN JA POHJOINEN TAKAMAA 1883. TURUN KAUPUNKI. TKYTA. LAAKSONEN 2018 126.

KUVA 3. TURUN ESIKAUPUNKIEN JA TAKAMAIDEN YLEISKARTTA 1911. TURUN KAUPUNKI. TKYTA. LAAKSONEN 2018 128.

KUVA 2

YLEISKARTTA

Vanhan Littoistentien, Jaaninojan ja rautatien välinen kolmiomainen alue on merkitty pääosin ”Stadsbetet”, kaupunginniitty. Rautatie on merkitty varausalueineen. Littoistentien varressa on esitetty Kolera-hautausmaa. Littoistentien koillispuoli on niitty mutta korttelinumeroitua aluetta. Osa taloista on jo rakennettu. Itäharjun itäosan mäet ja Jaaninoja esitetty selkeästi. Luoteisosassa näkyy Kupittaaan saven alueelle rakennelmia.

1900-luvun alussa Itäharju oli osa Turun ruutukaavan ulkopuolista Eteläistä takamaata.² Aivan naapuriin, Kaarinan Nummenmäelle oli jo syntynyt kaupunginrajan ulkopuolista tiivistä, kaavoittamatonta asujaimistoa. 1905 Senaatin päätöksellä tällaisista asujaimistoista muodostettiin taajaväkisiä yhdyskuntia. Turun kaupunginvaltuuston pyynnöstä valtioneuvosto asetti 1929 selvitysmiehen toimittamaan taloudellisen välienselvityksen, jolla kaupunginrajan viereiset taajaväkiiset yhdyskunnat liitettäisiin Turun kaupunkiin.

Nummenmäen asujaimiston jatkoksi Itäharjulle syntyi pientaloalue. Kaupungeingeodeetti Hjalmar Pesonen laati alueelle, 1914 kaavoitettua Vasaramäen aluetta mallinaan käyttäen, järjestelysuunnitelman, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 1918. Itäharjun itäosaan mäkimäisemmälle alueelle kaavoitettiin pieniä tontteja työväenasuntoja varten ja länsiosaan laajempia puutarhatontteja. Littoistentien varteen kaavassa määrättiin puistoistutukset, joiden tarkoituksena oli suojata asuinalueita radanvarteen ajatellun teollisuusalueen vaikutuksilta.³

- 1 www.porssitieto.fi/osake/lisaa/kupittsavi.sthml,
www.kupittaansavi.fi
- 2 Laakso 1980 12
- 3 Laakso 1980 82

Ote alueen luoteiskulmasta, jossa on esitetty osa savitehtaan rakennuksista. Littoistentien varteen on esitetty kaasulaitos.

Asemakaava-arkkitehti E.I. Sutisen laatimassa asemakaavaehdotuksessa 1927 Itäharjua, Vasaramäkeä, Kupittaaan puistokylää ei liitetty kaupungin asemakaava-alueeseen, vaan näitä varten laadittiin erillisiä rakennusjärjestyksiä ja vuokrausehtoja, jotka sallivat vähävaraisille kaupunkilaisille halvemmat rakentamismahdollisuudet. Rakentamista riitti valvomaan kaupunginhallitus. (Asemakaavan laajentamisprosessi olisi edellyttänyt valtioneuvoston hyväksymistä. Rakennusjärjestys oli voimassa vuoteen 1938.)⁴

Itäharju oli yksi Turun kolmesta pääalueesta, jonne alkoi keskittyä teollisuutta 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla. Kahdella muulla, Aurajoen varrella (Satamassa) ja Pansiolla oli etuna veden ja sataman läheisyys ja laivakuljetusten mahdollisuus, joten laivarakentaminen keskittyi luonnollisesti sinne. Maarian alueliitoksen jälkeen teollisuutta keskitettiin Tampereen radan varteen.⁵ Itäharju sijaitsi Turku-Helsinki-radnan varrella, joten myös sinne oli helppo vetää pistoraiteita.

4 Laakso 1980 83-85

5 Laakso 1980 20, 90

KUVA 4. TURUN ITÄHARJU, VANHA LITTOISTENTIE, VUONNA 1923. F
TURUN SANOMAT. TMK RF010006.

KUVA 5. KARTTA ETELÄISESTÄ TAKAMAASTA 1927. TURUN KAUPUNKI.
TKYTA. LAAKSONEN 2018 164.

1935

E.I. SUTISEN ITÄHARJUN TEHDASALUEEN MUUTOSKAAVA, ITÄHARJUN OMAKOTITALUEEN ASEMAKAAVA JA KUPITTAAN TEOLLISUUSALUEEN KAAVA

Turun asemakaava-arkkitehti E.I. Sutinen oli laatinut Itäharjulle asemakaavan, ”Ehdotus Turun kaupungin Itäharjun tehdasalueen asemakaavan muutokseksi, I kaupunginosan korttelien n:o 37 ja 38 ja Itäharjun kaupunginosan omakotialueen sekä Kupittaaan kaupunginosan tehdas- ja varastoalueen asemakaavaksi”. Kaava on päivätty jo 5.4.1935.

Valtioneuvoston (sisäasiainministeriön) vahvistama 21.10.1936.

Sutisen kaavassa on esitetty Kupittaaan Saven kortteli, Littoistentie ja samansuuntainen, nimeämätön katualue ja niiden välissä kapeahko puistoalue, jonka leveys määrityy Kolerahautausmaan mukaan. Kolerahautausmaan molemmin puolin on tontit. Littoistenkadun, puistokaistan ja nimeämättömän kadun kanssa risteävät Rautakatu, Karjakatu, Sammonkatu ja Wanlundinkatu (ja niiden välinen puisto-alue), Pajakatu (jonka nimi muuttuu myöhemmin Peronkaduksi). Teollisuusalueen pituussuuntaiset pääkadut ovat Voimakatu, Vaskikatu-Kuparikatu, Ilmarisenkatu sekä Helsingin rataa seuraava teollisuuskatu. Keskelle aluetta jää puistomaiseksi kukkulaksi Sammonpuisto.

Teollisuuskortteleita halkoo kaksi pääraidetta, Teräskatu ja Raidekaari, joilta haarautuu lisää pistoraitteita vieruskortteleihin. Teräskadun raiteet päätyvät korttelin 46 sisään.

Teollisuusalue radan yli Kupittaaan puolelle, alkaen Kupittaaan asemalta ja päättyen Pajakadun (Peronkadun) siltaan.

Kaava oli pohjana Itäharjun teollisuusalueen muodostumiselle.

1937

ASEMAKARTTA

Laadittu Turun asemakaavakonttorissa 1937 Sutisen 1935 kaavan pohjalta.

KUVA 7

KUVA 6. ITÄHARJUN TEHDASALUEEN MUUTOSKAAVA 1935. E.I. SUTINEN TURUN KAUPUNKI. TKA / TKYTA.

KUVA 7. ASEMAKARTTA 1937. TURUN KAUPUNKI. TKA / TKYTA. F MIKKO MANNBERG 2020.

TURUN KAUPUNGIN ITÄHARJUN KAUPUNGINOSAN
TEHDAS- JA VARASTOALUEEN ASEMAKAAVAN MUU-
TOSEHDOTUS.

Asennus- ja muutosehdotus
1. Kaupunginosa...
2. Alueen...
3. Kaupunginosa...
4. Alueen...
5. Kaupunginosa...
6. Alueen...

Asennus- ja muutosehdotus
7. Kaupunginosa...
8. Alueen...
9. Kaupunginosa...
10. Alueen...

Uudempi hallussuhteiden
Esko Kotajarvin

1945 E.I. SUTISEN ITÄHARJUN TEHDAS- JA VARASTOALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTOS

Asemakaava-arkkitehti E.I. Sutinen: Turun kaupungin Itäharjun kaupunginosan tehdas- ja varastoalueen asemakaavan muutosehdotus.

päiväty 21.2.1945 (? , epäselvä)
vahvistettu 20.12.1945

Littoistientä seuraava puisto on saanut nimensä Kalevanpuisto – Tapionpuisto. Tapionpuisto on T:n muotoinen puistoalue, joka rajaa Itäharjun teollisuusaluetta ja Littoistientien pohjoispuolella Itäharjun omakotitaloaluetta. Kalevantie on nimetty. Wanlundinkatu on poistettu, Sammonkatua seuraava puistoalue on nimetty Kimmonpuistikoksi.

Teräskadun raideväylä on jatkettu korttelin 46 läpi aina seuraavaan kortteliin asti. Siitä lounaaseen haarautuva raide on nimetty Tapionraiteeksi.

1947 ITÄHARJUN TEHDASALUEEN MUUTOS- JA LAAJENNUSKAAVA

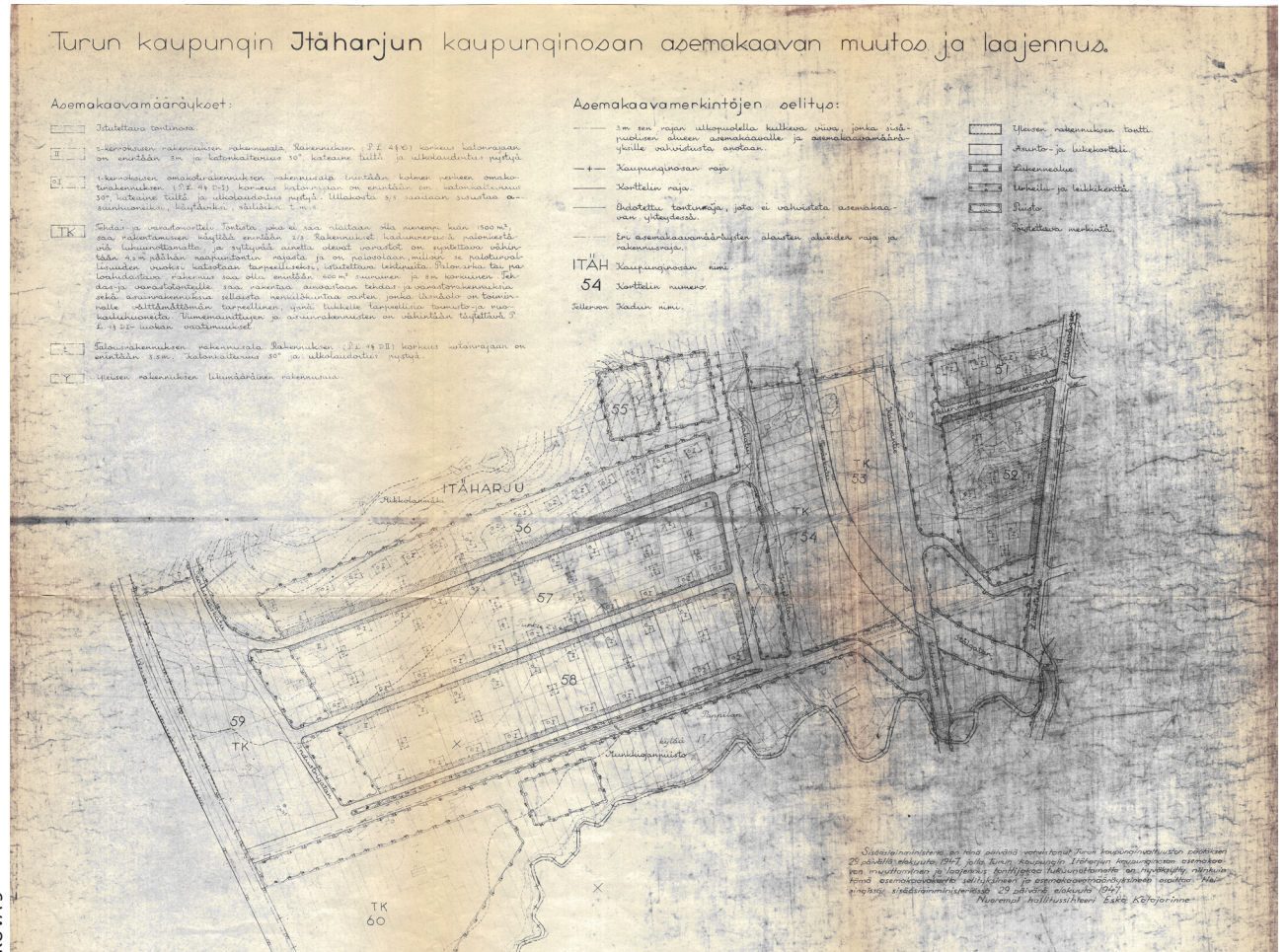
Turun kaupungin asemakaavatoimisto. Turun kaupungin Itäharjun kaupunginosan tehdas- ja varastoalueen asemakaavan laajennus.

päiväty 27.3.1947
vahvistettu 29.8.1947

Teräskadun raidealuetta on jatkettu korttelista 46 seuraavaan kortteliin 53/54, josta se kaartaa kohti Pääskyvuorta ylittäen nykyisen Jaanintien ja Kalevantien risteuksen. Mahdollisesti rataa on ajateltu jatkettavan kohti Pääskyvuorenrinteeseen ennen II maailmansotaa rakennettua luolastoa, jossa toimi mm. ammuslataamo.

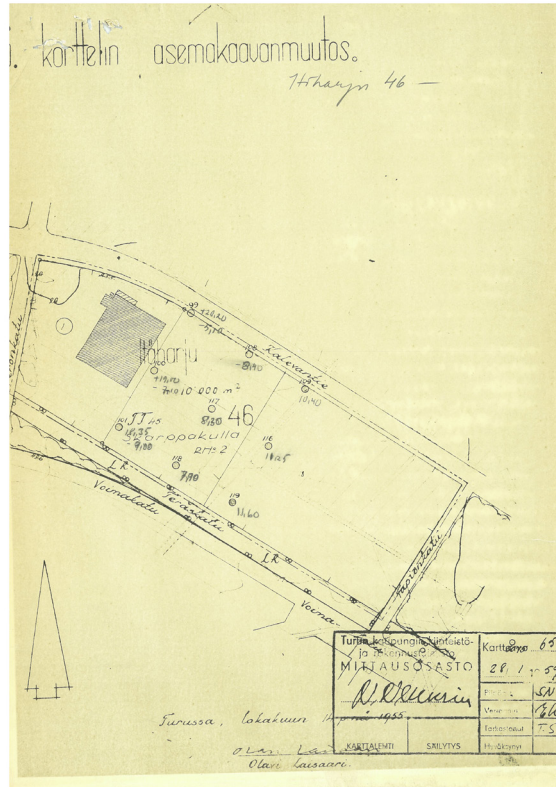
KUVA 8. ITÄHARJUN TEHDAS- JA VARASTOALUEEN MUUTOSKAAVA 1945. E.I. SUTINEN TURUN KAUPUNKI. TKA / TKYTA.

KUVA 9. ITÄHARJUN TEHDASALUEEN MUUTOS- JA LAAJENNUSKAAVA 1947. TURUN KAUPUNKI. TKA / TKYTA.

9 KUV

KUVA 11

KUVA 10. ITÄHARJUN TEHDAS- JA VARASTOALUEEN NIMISTÖEHDOTUSKARTTA 1951. OLAVI LAISAARI TURUN KAUPUNKI. TKA / TKYTA.

KUVA 11. ITÄHARJUN KORTTELI 46, ASEMAKAAVAMUUTOS 1955. OLAVI LAISAARI TURUN KAUPUNKI. TKA / TKYTA.

**1952 OLAVI LAISAAREN ITÄHARJUN
TEHDAS- JA VARASTOALUEEN
NIMISTÖEHDOTUSKARTTA**

Asemakaava-arkkitehti Olavi Laisaari: Ehdotus Itäharjun tehdas- ja varastoalueen katujen ja yleisten paikkojen nimiksi ja nimien muutoksiksi.

päivätty 31.7.1952
vahvistettu 13.3.1953

Katujen ja yleisten alueiden nimiä on muutettu, mm. Kalevanpuisto on muutettu korttelin 46 kohdalta itään päin Tapionpuistoksi. Peronkatu jatkuu Kalevantien yli: Pajankatu on muutettu Peronkaduksi. Teräskadun raidealue kaartuu koilliseen.

**1955 OLAVI LAISAAREN ASEMAKAAVAMUUTOS
ITÄHARJUN KORTTELIIN 46**

Asemakaava-arkkitehti Olavi Laisaari: Turun kaupungin Itäharjun kaupunginosan 46. korttelin asemakaavamuutos.

päivätty 14.10.1955
vahvistettu 5.4.1956

Kortteli 46 on jaettu kolmeen tonttiin. Tontille 1 on osoitettu Suomen Puhallintehtas oy:n konttori-tehdasrakennuksen 1. vaiheen mukainen rakennusala.

1939

ILMAKUVA

Littoistentie ja Jaaninoja erottuvat hyvin. Itäharjun pientaloalue on rakentunut jo pitkälle. Tuleva teollisuusalue on vielä kaupungin niittyalueita. Kalevantie puuttuu. Kolerahautausmaa näkyvillä. Sammonpuiston keskiosassa näkyvillä kallioleikkaus.

1958

ILMAKUVA

Itäharjun teollisuusalue on rakentunut selvänä erottuvan Kalevantien varteen. Sammonpuisto on Rakennus-Ruolan betonitehtaan soranottoalue. Suomen Puhallintehtaan I vaihe erottuu selkeästi. Muu osa korttelia 46 on vielä niittyä. Itäharjun asuntoalue on laajentunut. Myös Jaaninojan länsipuolella oleva asuntoalue on rakentumassa.

Itäharjun teollisuusalueen rakennuskanta on pääosin 1950-60-luvuilta, mutta myös 1940-luvulta, ja esimerkiksi Suomen Puhallintehtaan laajennusten rakennuskanta ulottuu 2000-luvulle saakka.

KUVA 12

KUVA 12. ILMAKUVA 1939. OPASKARTTA.TURKU.FI

KUVA 13. ILMAKUVA 1939. OPASKARTTA.TURKU.FI

KUVA 13

1973

ILMAKUVA

Itäharjun teollisuusalue on täydentynyt edelleen. Vasemmalla näkyvä, jo aiemmin käytössä ollut hiekanottoaika on laajentunut betonielementtiteollisuuden käyttöön.

Puhallintehtasta on laajennettu erillinen konehalli rakennettiin 1962.

1986

ILMAKUVA

Puhallintehtas on laajentunut kaakkoon: erillinen konehalli-maalaaamo rakennettiin eri vaiheissa 1974-77. Alkuperäisen tehdashallin lounaspuolelle on rakennettu laaja varastokatos.

KUVA 14. ILMAKUVA 1973. OPASKARTTA.TURKU.FI

KUVA 15. ILMAKUVA 1986. OPASKARTTA.TURKU.FI

KUVA 16. NÄKYMÄ PÄÄSKYVUOREN LINKKITORNISTA LÄNTEEN. OIKEASSA REUNASSA PUHALLINTEHTAAN VÄLIAIKAINEN KAARIHALLI. F BENGTT CARPELAN 1970. TMK VAL518:4.

KUVA 17. NÄKYMÄ PÄÄSKYVUOREN LINKKITORNISTA LÄNTEEN. KESKELLÄ PUHALLINTEHTAAN HALLIT. F BENGTT CARPELAN 1970. TMK VAL518:5.

KUVA 14

KUVA 15

KUVA 16

KUVA 17

1998

ILMAKUVA

Puhallintehtaan vuonna 1962 rakennettu erillinen konehalli on purettu ja sen tilalle rakennettiin 1995 tehdashalli 90, jonka lounaispuolella näkyvät laajat lastauskatokset.

Erillinen konehalli-maalaaamo muuttui 1995 suurmyymälätalaksi.

2018

ILMAKUVA

Puhallintehtas laajimmillaan. ABB-rakennus 40 (lasijulkisivuinen toimistotila) on rakennettu varaston ja tehdashalli 20:n kainaloon. Tehdshalli 90:n lounaispuoleinen katos (vaalea kattopinta) purettiin osittain pois, kun halli muutetaan lasten leikkimaailmaksi.

YHTEENVETO

Itäharjun alue on kokenut muutoksen 1900-luvun alun niitty- ja peltoaukeasta 1930-luvulta alkaen teollisuusalueeksi. 2020-luvulla alue on osa Turun Tiedepuistoa, joka on yksi Turun kärkihankkeista. Hanke-esittelyn mukaan *”Turun yliopistokampukselta Kupittaaan työpaikkakesittymään ja edelleen Itäharjulle ulottuva Tiedepuiston alue on kaupunkiseudun merkittävin osaamisen ja korkean teknologian työpaikkojen kasvukeskus.”*⁶

KUVA 18
6

turuntiedepuisto.fi

KUVA 18. ILMAKUVA 1973. OPASKARTTA.TURKU.FI

KUVA 19. ILMAKUVA 1986. OPASKARTTA.TURKU.FI

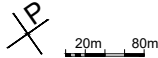
KUVA 19

1956

4

RAKENNUSHISTORIA: ALKUPERÄINEN KONTTORI-TEHDASHALLI

Itäharju, kortteli no 46, tontti no 1, Skarpakulla Rno 2
osoite Kalevantie 39 / Peronkatu 40
nykyinen nimi: Kiinteistöosakeyhtiö Turun Peronkatu 40

1956

KONTTORIRAKENNUS 10-TEHDASHALLI

lupapiirustukset 1955 (mahdollisesti asemakaavoitusta varten)
suunnitelma asemapiirustus 30.11.1955
lupa maistraatin vahvistama 20.1.1956

lupapiirustukset 1956
suunnitelma piirustukset 22.4.1956, revisio 1.8.1956,
asemapiirustus 29.11.1956
portinvartijan kioskki 28.11.1956
lupa maistraatin vahvistama 7.12.1956

rakentamisen aloitushuhtikuussa 1956
harjannostajaiset 17.8.1956
valmis loppukatselmus 10.1.1957
arkkitehti Woldemar Baeckman
rakennesuunnittelija Holger Holmberg, DI,
Ins.tsto Holger Holmberg & Co
lvi-suunnittelija Ekono Oy
iv-suunnittelija ?
sähkösuunnittelija ?
urakoitsija Rakennustoimisto Ruola Oy, rkm Urho Ruola
iv-urakoitsija Suomen Puhallintehdas Oy
lrv-urakoitsija Oy Vesijohtoliike Huber Ab
sähköurakoitsija ?
ala 10000 m2 (?)
tilavuus 30000 m3
tonttinala 36845,0 m2

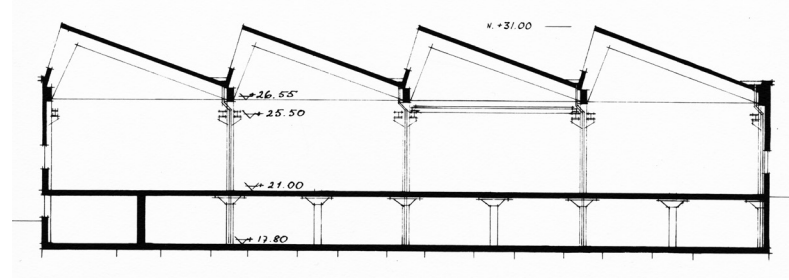
tausta

Suomen Puhallintehdas Oy:n tuotannolle oli kysyntää 1950-luvulla. Taustalla oli 1950-luvun korkeasuhdanne, korkeammat rakennustyytit kaupungeissa ja se, että paremman elintason myötä ilmastointia ei enää pidetty luksuksena vaan sen katsottiin kuuluvan moderniin asumiseen ja toimistomaailmaan. Puhallintehtaan Helsingin tehtaan kapasiteetti ei riittänyt tyydyttämään kysyntää, joten tuotantotiloja oli laajennettava.¹

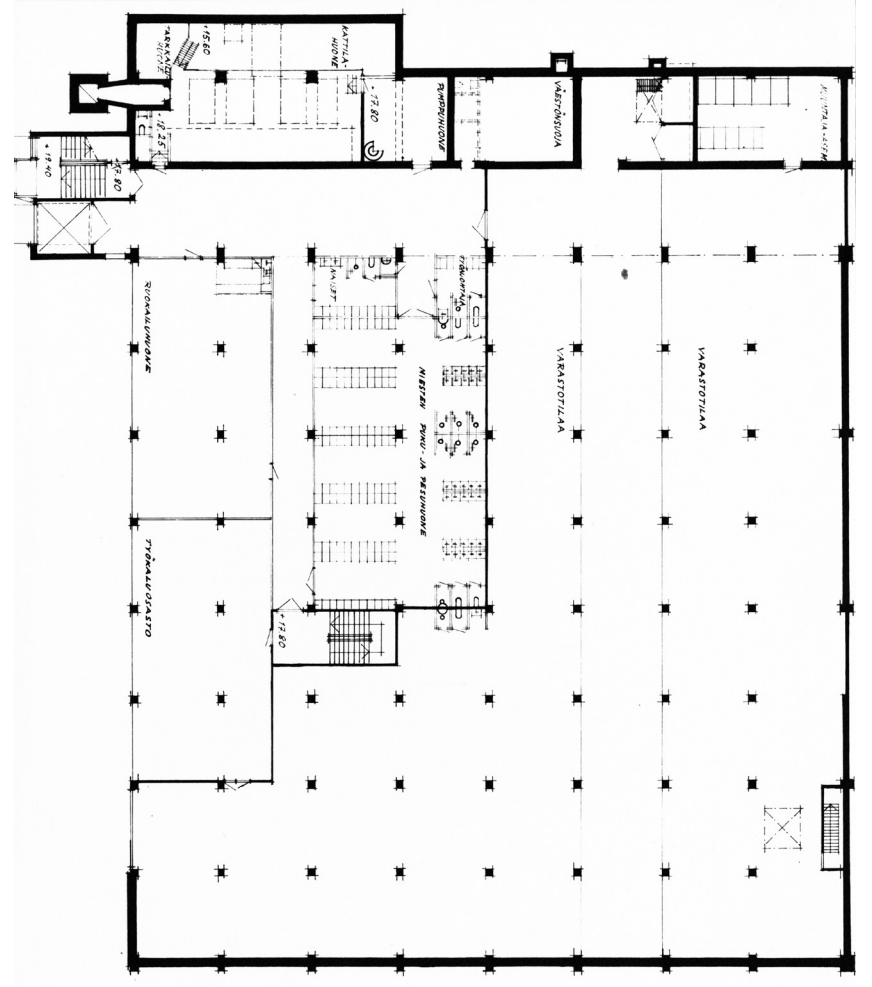
1 Turun Sanomat 18.8.1956

KUVA 22

KUVA 23

KUVA 24

Turulla oli etunaan sekä sataman ja Itäharjulla erityisesti rautatien läheisyys, joten tehdas päätettiin sijoittaa Turkuun. Pian pääkonttori seurasi perässä Turkuun.

Turun tehdas suunniteltiin niin, että tuotteiden sarjavalmistaminen oli mahdollista. Lisäksi tehdas on rakenteeltaan modulaarinen ja laajennettava. Tehdashallin elementtirakenteet ovat hyvin koottavissa ja purettavissa.

Rakennustaiteen seuran artikkelista käy ilmi, että Baeckmanilla oli projekteissaan tapana huolellisesti tutkia eri vaihtoehtoja ennen päätymistä toteutettavaan ratkaisuun.² Valitettavasti Puhallintehdasta luonnosvaiheesta ei tässä selvityksessä ole ollut käytettävissä tällaisia luonnosvaihtoehtoja, jos niitä on edes säilynyt.

yleistä

Alkuperäinen konttori-tehdashalli on selkeä vertikaalin, horisontaalin ja laakean neliömäisen suorakaidevolyymin muodostama kokonaisuus. Konttoriosa on sijoitettu tontin julkisimpaan osaan Kalevantien varteen ja sisäänkäynti on kaupungin keskustan puoleisessa päässä. Tehdashalli-funktiosta kertoo hallin sahakatto kattoikkunasarjoin; sahakatto on kokonaisuuden luonteenomaisin piirre.

Paitsi massoituksella, kokonaisuuden eri osia on artikuloitu myös materiaalein: konttoriosan päämateriaalit ovat punatiili ja alumiini-profiilipelti, tehdashallissa luonnon harmaa Siporex-betonilankku. Tehdashalli on kylmä rakenne. Sisäänkäynnin hissiä ei toteutettu, ja eikä konttoriin tai kellaritason ruokailu- ja sosiaaliloihin ole esteetöntä pääsyä.

KUVA 22. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY, ALKUPERÄINEN TEHDASHALLI NOIN 1957-58. F HEIKKI HAVAS. ARKM.

KUVA 23. LEIKKAUS TEHDASHALLISTA. ARKM.

KUVA 24. POHJAPIIRUSTUS KELLARIKERROS. ARKM.

Yksinkertainen selkeä massoittelu, luonteeltaan teolliset ja tekniset materiaalit ja rakennuksen funktio viittaavat samanaikaiseen englantilaiseen uusbrutalismiin, jota edustavat esimerkiksi Peter ja Alison Smithson (esimerkiksi koulurakennus, Huntstanton, Iso-Britannia 1954).³

Vuoden 1955 suunnitelma (30.11.1955) käsittää vain asemapiirustuksen. Asemakaava-arkkitehti Olavi Laisaaren allekirjoittama asemakaavamuutos tälle tontille on päivätty 14.10.1955.

Baeckman suunnitteli laajennuksia ja muutoksia Puhallintehdäseen aina 1970-luvulle saakka. Insinööritoimisto Holmberg & Co vastasi rakennesuunnittelusta konttorin ja suurien tehdashallien osalta vuoteen 1975 asti.

pihajärjestelyt

Vuoden 1955 asemapiirustuksessa tehdashallin laajennus on esitetty halliosan eteläpään samanlevyisenä leveänä massana. Konttorin laajennusvaraus esitetty pääsisäänkäyntiä vastapäätä myöhemmän autopaikan kohdalle. Pääsisäänkäynnin edessä on esitetty ulkovarasto (nykyinen autopaikoitus), Voimakadun puolella sekä ulkovarasto että autopaikoitus.

massoittelu

Alkuperäinen massoittelu: sisäänkäynti, konttoriosa, tehdashalli. Massoittelu on selkeä ja koostuu porrastornin vertikaalista, konttoriosan horisontaalisesta ja tehdashallin matalasta ja laakeasta osasta, jonka kruununa on sahakaton kattoikkunamaailma.

Porrastorni ja sen viereinen savupiippu ovat korostetun korkeita vertikaalilaiheita, Kalevantien puolella konttoriosa on korostetun vaakasuuntainen. Tehdashalli on massaltaan matala ja laakea, sahakatto kattoikkunoin.

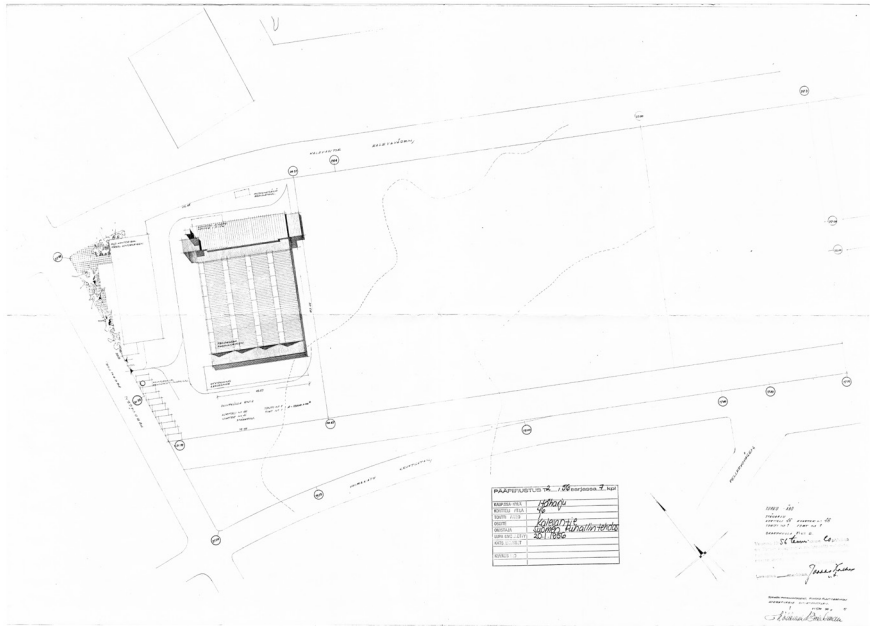
pohja- ja leikkausratkaisu

Sisäänkäynti oli alun perin korostamaton. Tuulikaappi työntyy jonkin verran ulos rakennusmassasta, katosta ei ole tai se on hyvin pieni. Pääporras ja hissikuilu varaus sijaitsevat korkeassa osassa, joka on Kalevantien varressa kaupungin keskustan puoleisessa päässä.

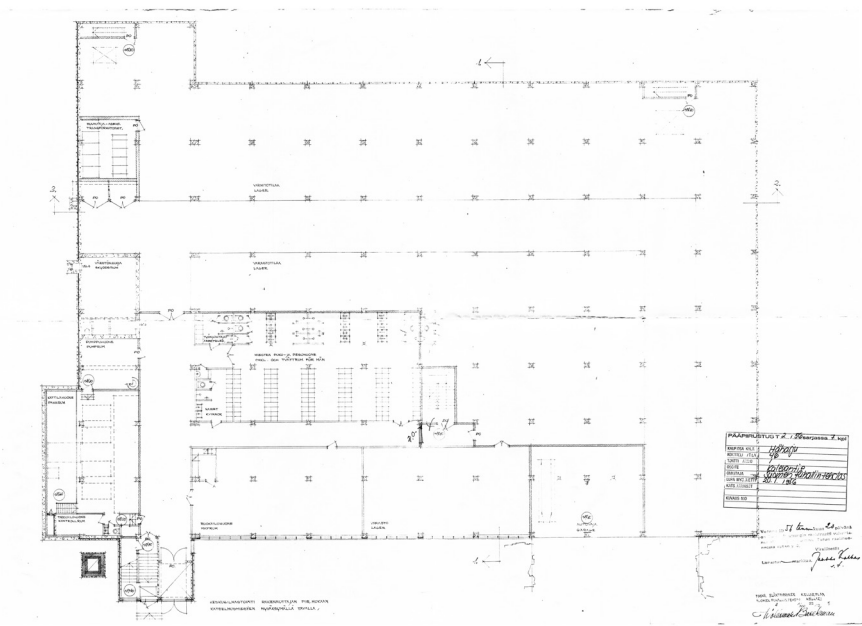
Konttoriosa sijaitsee sisääntulotasosta 1 ½ porraskerrosnousua ylempänä. Konttori rakentuu yhden keskikäytävän ratkaisuna 3. kerroksessa Kalevantien suuntaisessa pitkässä kapeassa massassa. Etuosassa on ollut vastaanottotila naulakoineen ja wc-tiloineen ja sen takana toimistohuoneet, osa suurempina kokonaisuuksina.

Pitkillä julkisivuilla on molemmissa huoneriveissä jatkuva nauhaikkuna, samoin käytävän puoleisella seinällä oven yläpuolisella korkeudella. Alkuperäisessä koossaan konttoriosa on päättynyt laajaan näyttelyhuoneeseen. Toisessa vaiheessa konttoriosaa on jatkettu. Ilmanvaihtokonehuone sijaitsee konttorimassan päässä tehdashallin katon puoleisella sivulla.

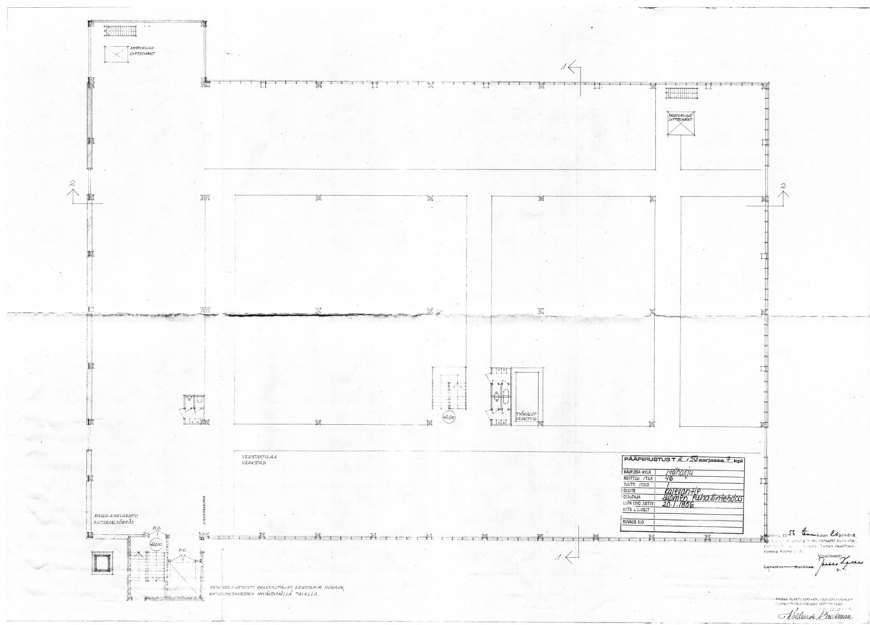
- 2 Rakennustaiteen seuran jäsentiedote 2 / 1995 13
3 Frampton 1980/2020 262-263, Banham 1962/1982 115, 128, 129

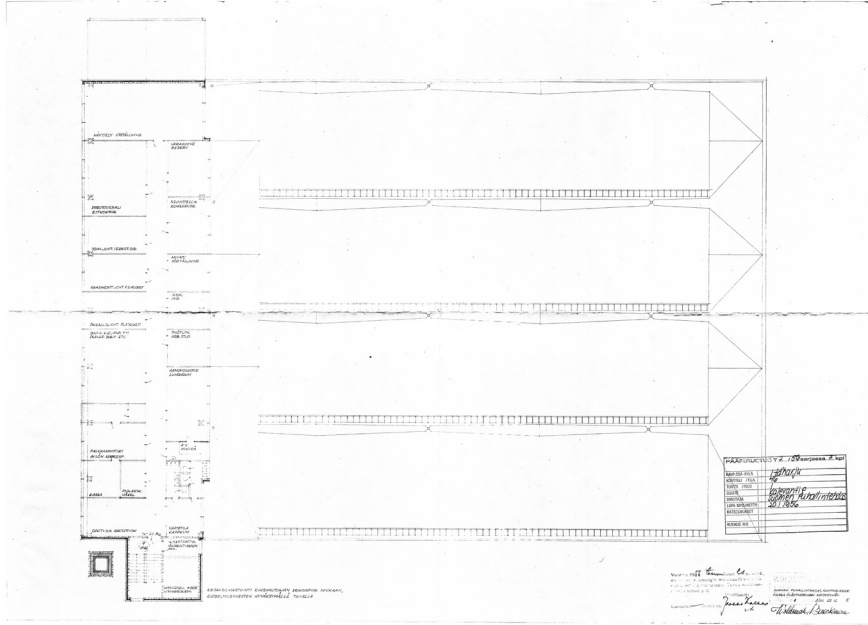
KUVA 25

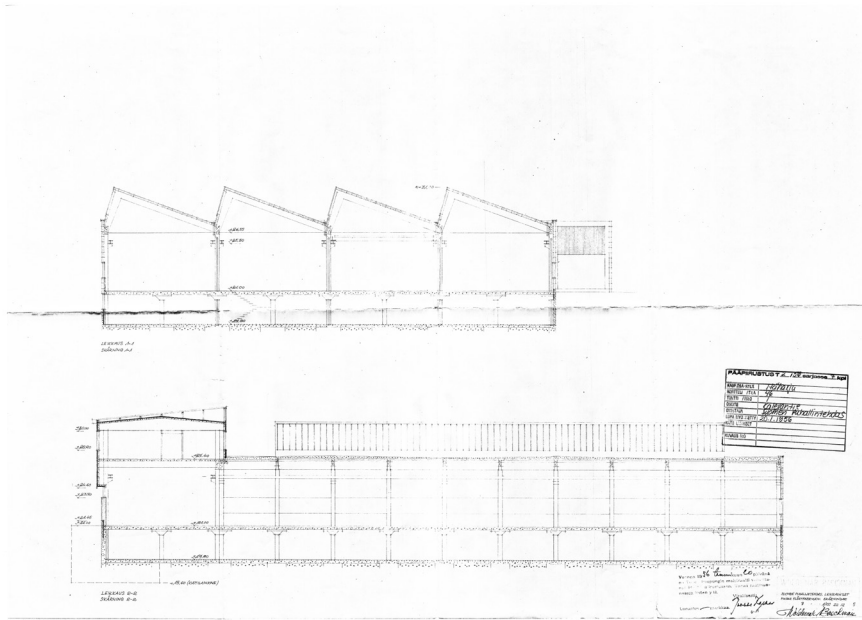
KUVA 26

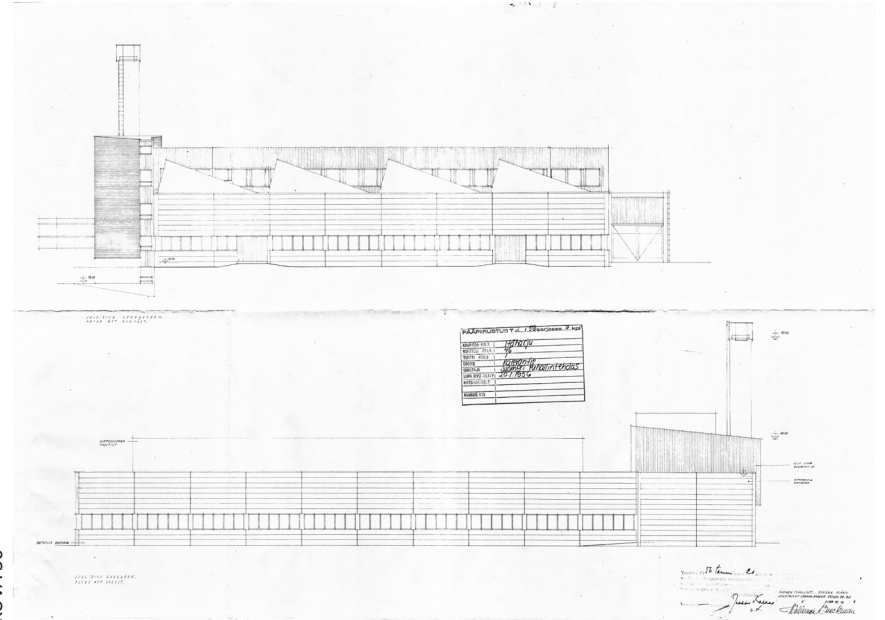
KUVA 27

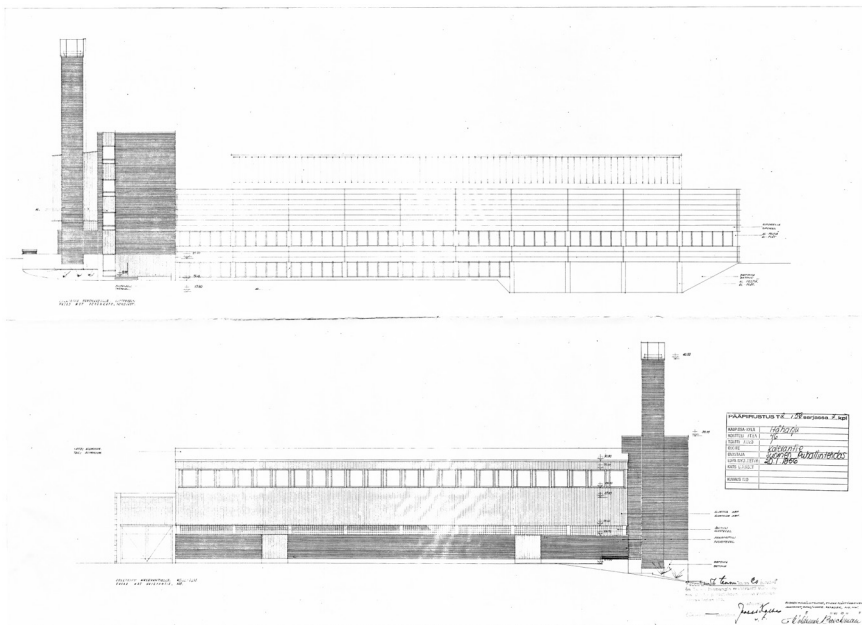
KUVA 28

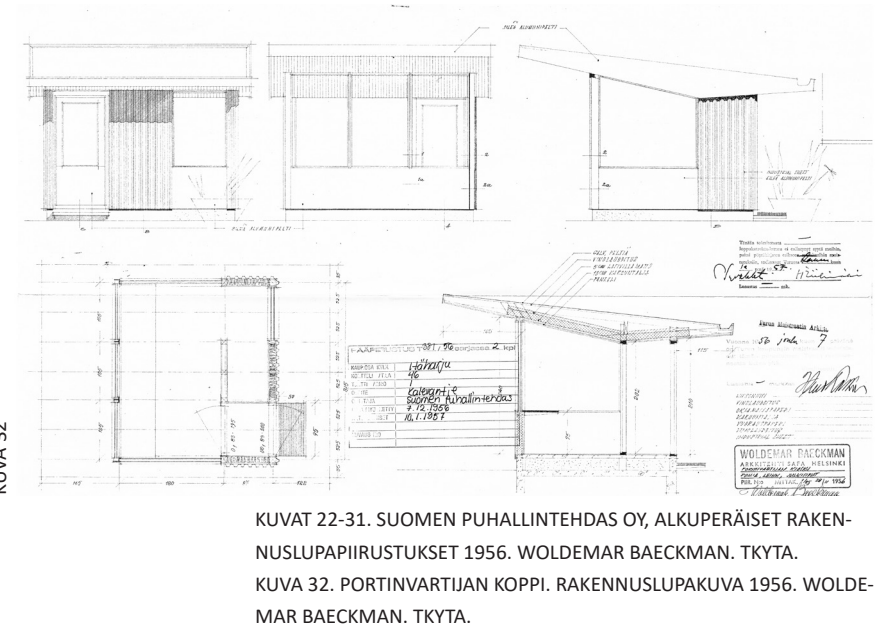
KUVA 29

KUVA 30

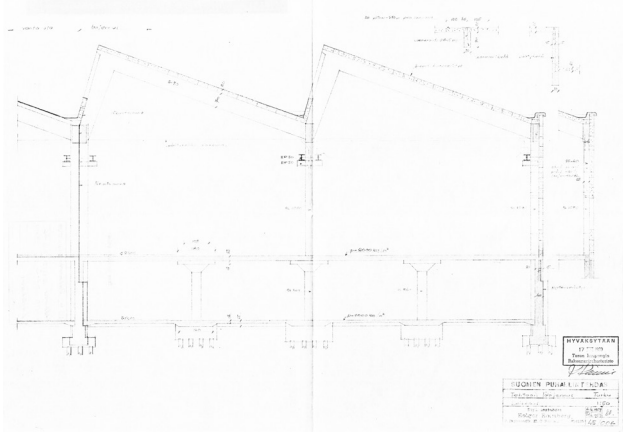

KUVA 31

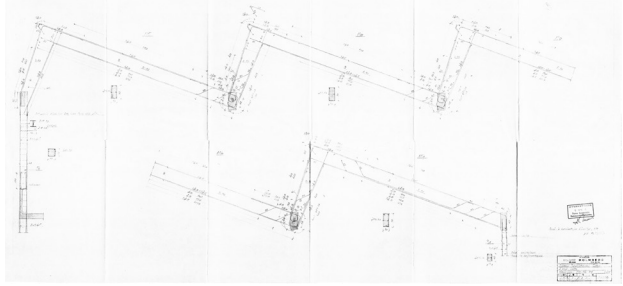

KUVA 32

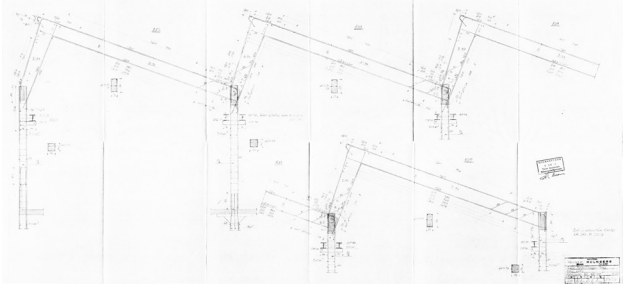
KUVAT 22-31. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY, ALKUPERÄISET RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1956. WOLDEMAR BAECKMAN. TKYTA.
 KUVA 32. PORTINVARTIJAN KOPPI. RAKENNUSLUPAKUVA 1956. WOLDEMAR BAECKMAN. TKYTA.

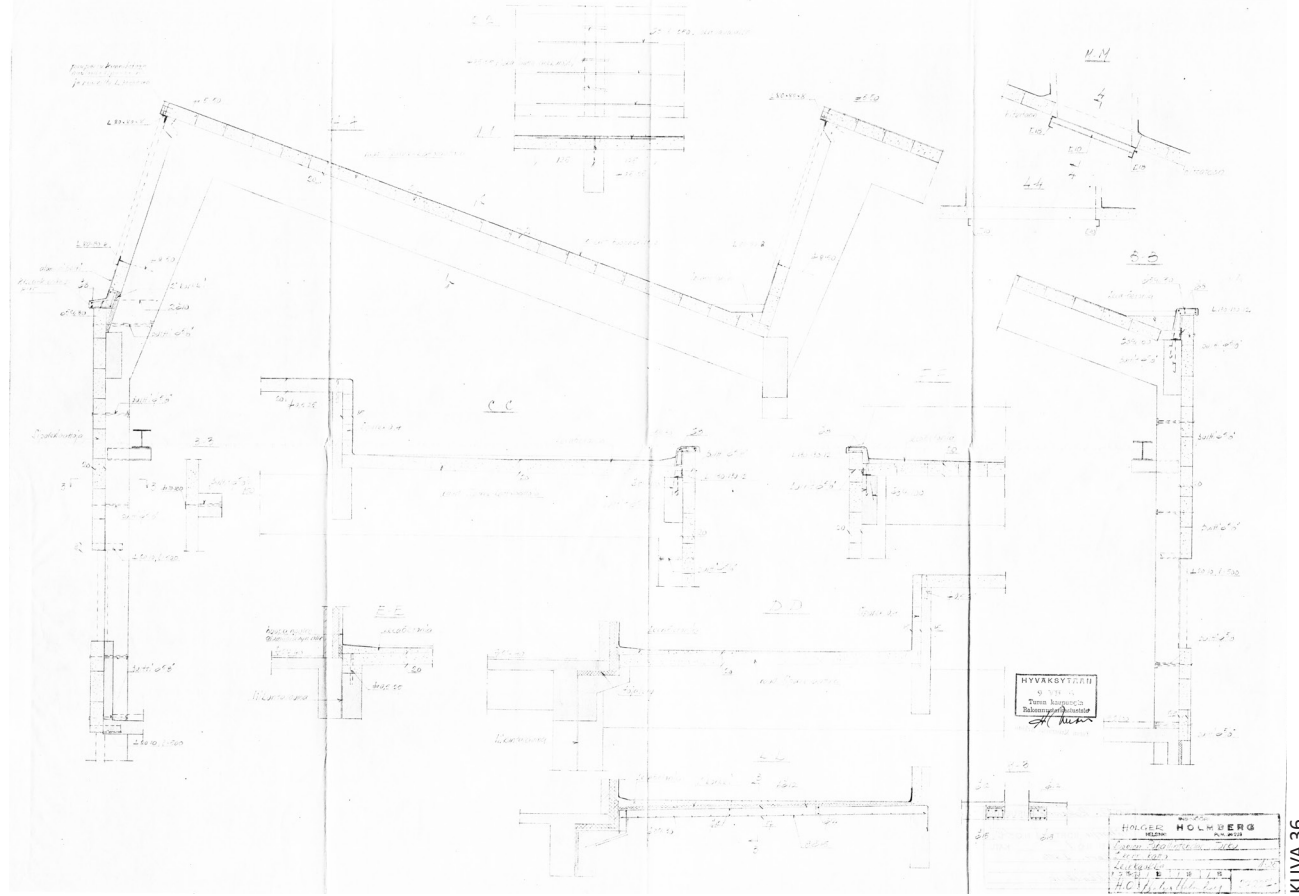
KUVA 33

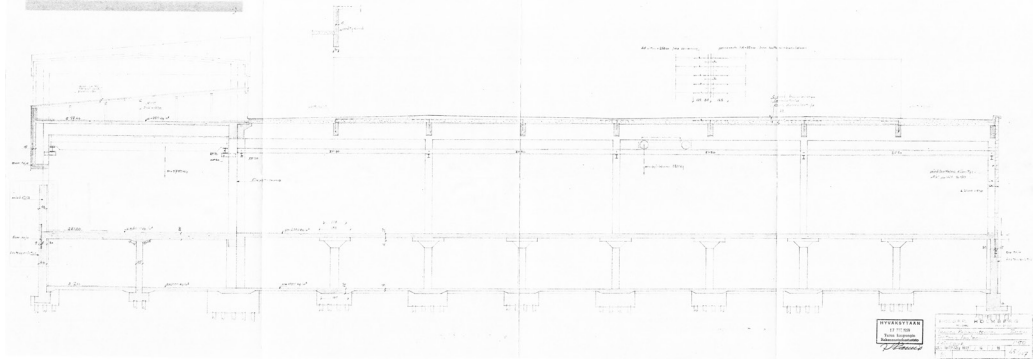
KUVA 34

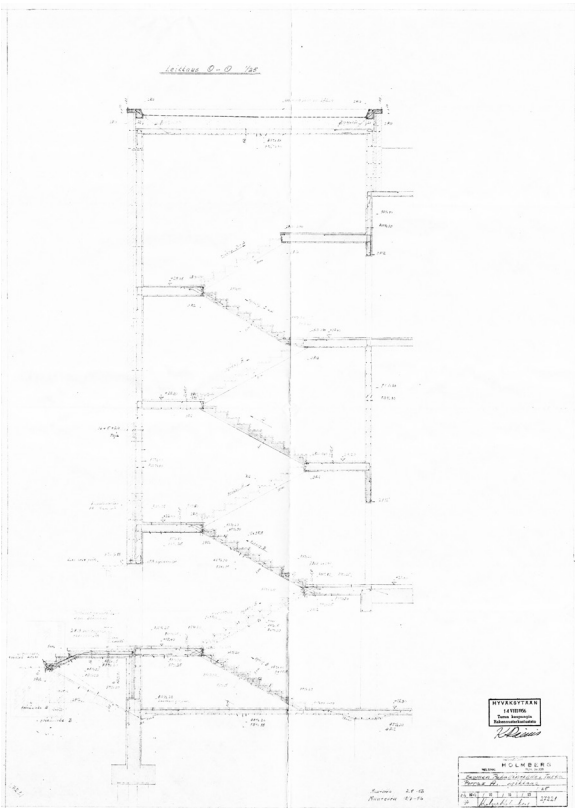
KUVA 35

KUVA 36

KUVA 37

Sisäntulokerroksen tasossa puoli kerrosta ylöspäin on yhteys verstashalliin, joka on julkisivusta nauhaikkunoin ja lisäksi sahakatton ikkunauhuoin valaistu. Teemaa Baeckman oli käyttänyt jo mm. Helsingin Koskelan vaunuhalleissa.⁴

Tehdashallin alapuolella sijaitsivat varastot (autolla sisään ajettava halli), miesten ja naisten puku- ja sosiaalitalat, keittiö ja ruokailusali sekä työkaluosasto.

Kalevantien puoleisella osalla on sijainnut kattilahuonetila, josta on kanavayhteys savupiippuun.

julkisivut ja materiaalit

Porrastorni: punatiili, sivussa pieniä lasitiilikenttiä. Etujulkisivussa ikkunoiden välissä on alumiiniprofiilipelti. Luonnoksissa pääovet ovat pystypaneloituja umpioivia, jotka on häivytetty paneelipintaan. Toteutetut pääovet ovat lasillisia. (Nykyiset ovet ovat vuodelta 1999). Tuulikaapin vieressä on samankorkuinen lasitiilikenttä. Toisella puolella on sokkelimaiseen osaan upotettu umpipariovi. Punatiili ja Siporex-elementit olivat tyypillisiä Baeckmanin teollisuusarkkitehtuurin materiaaleja.⁵

Konttori: punatiili, nauhaikkuna-aihe, profiilipellititys alumiinia. Tehdasosa alla on sisään vedetty.

Tehdashalli: vaakasuuntainen lankkumainen Siporex-kevytbetonielementti, vaakanauhaikkunat, välillä katkaistu alumiiniverhouslevylä. Sokkeli on betonia. Sisäänajo-ovet alunperin Mischlerow-ovet. Katon vesikatto-osat Siporex-betonilankutus, päällä vedeneristys-huopakate. Sahakatton kattoikkunat ovat rautalankalasisettua 1-kertaista lämmöneristämätöntä lasia.

Portinvartijan kioskin materiaalit ovat sileä alumiinipelti, profiilipelti alumiinia, räystäissä sileä alumiinipelti. Kioski on katettu pulpettikatolla.

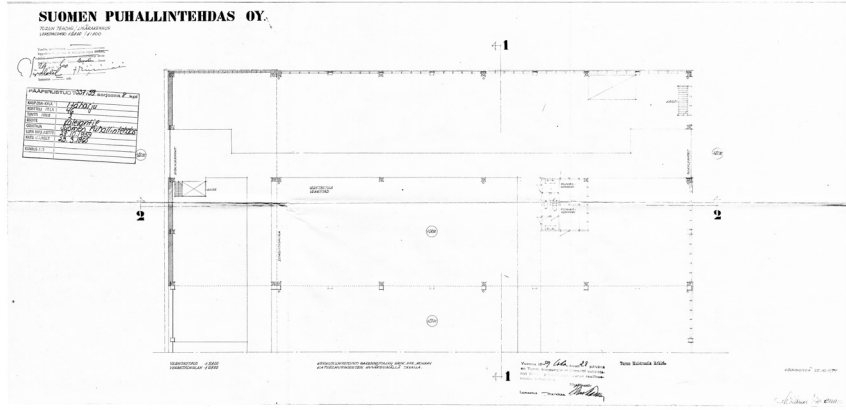
Huom. Harjannostajaisista uutisoineen Turun Sanomien artikkelin 18.8.1956 mukaan tehtaan ”julkisivu on suunniteltu alumiinipäälysteiseksi”.⁶ Tehdasosan metalliverhous olisi sopinut hyvin tehtaan brändiin ja mielikuvaan puhtaudesta. Todennäköisesti tämä kuitenkin osoittautui liian kalliiksi tai materiaalin saannissa on voinut olla vaikeuksia. Julkisivut on toteutettu lankkumaisista kevytbetonielementeistä. Myös elementtitehdas sijaitsi Itäharjulla, mistä on voinut koitua synergiaetuja.

rakenne

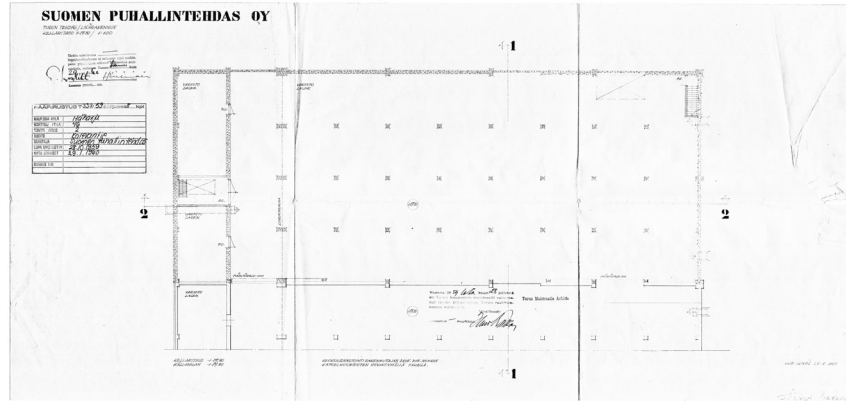
Teräsbetonipilarit, kellarissa sienimäiset betonipilarit 10800 x 10800 rasterissa. Tehdashallissa teräsbetonipilarien päällä on ylöslaiset L-teräsbetonikehät pilareilta toiselle. Kehien lyhyellä sivulla on kattoikkunat yhtenäisenä nauhana, pitkällä sivulla Siporex-lankutus ja vedeneristys. Katto ja kattoikkunat ovat lämmöneristämättömiä. Katto on alun perin ajateltu pysyvän sulana sisällä olevien koneiden lämmön vaikutuksesta. Katolta on sisäpuolinen vedenpoisto. Tehdashallin ulkoseinissä Siporex-lankutus on kiinnitetty teräsbetonipilareihin.

4	Rakennustaiteen seuran jäsentiedote 2 / 1995 12-13
5	Rakennustaiteen seuran jäsentiedote 2 / 1995 12-13
6	Turun Sanomat 18.8.1956

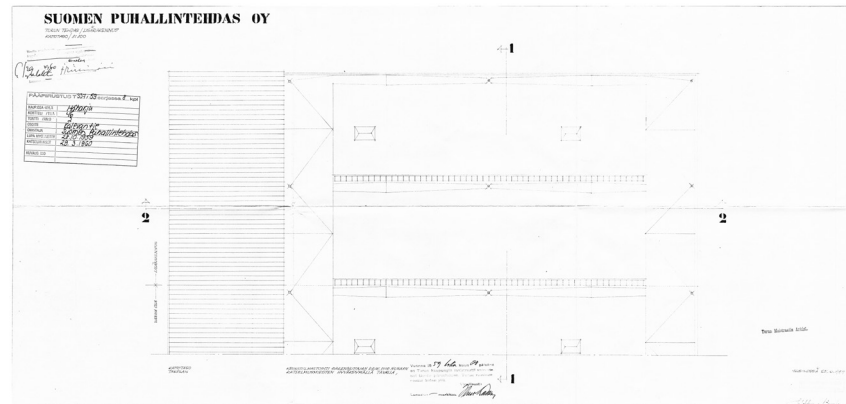
KUVAT 33-37, 38. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. INSINÖÖRISUUNNITELMIA KANTAVISTA RAKENTEISTA. LEIKKAUSKUVAT, LEIKKAUSKUVA TEHDASHALLIN SAHAKATOSTA, PORRASKUVA 1959. DI HOLGER HOLMBERG, INSINÖÖRITOIMISTO HOLGER HOLMBERG & CO. TKYTA. KUVA 36. TEHDASHALLI. F HEIKKI HAVAS 1957-58. RAKENNUSTAITEEN SEURAN JÄSENTIEDOTE 2:1995 7.

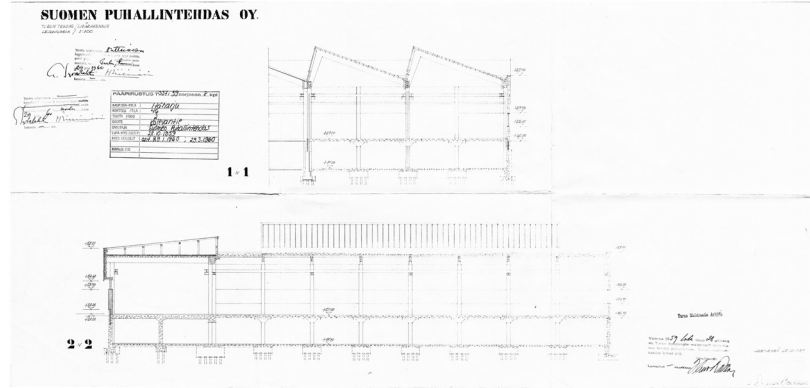
KUVA 39

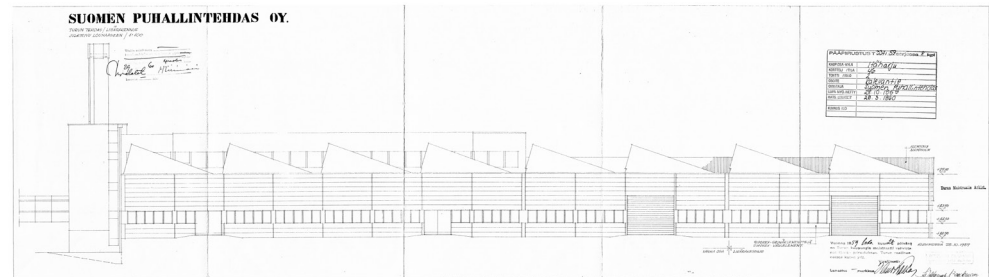
KUVA 40

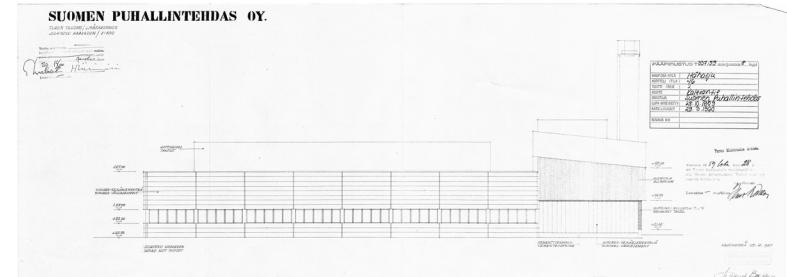
KUVA 41

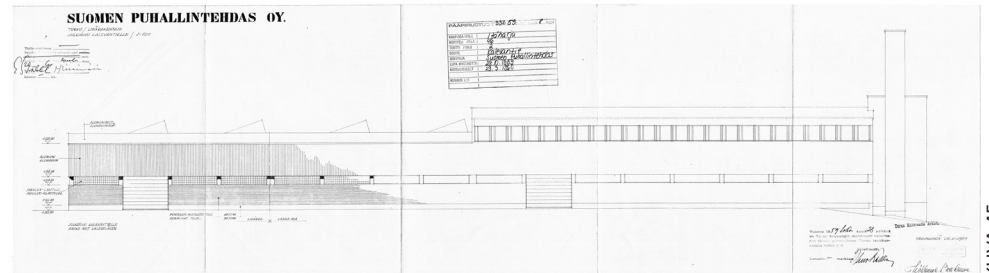
KUVA 42

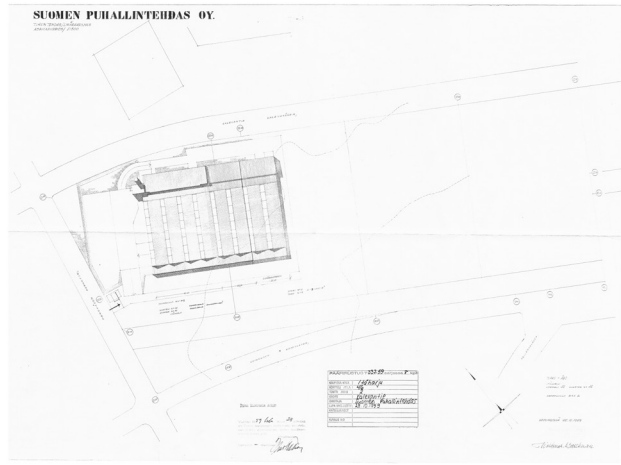
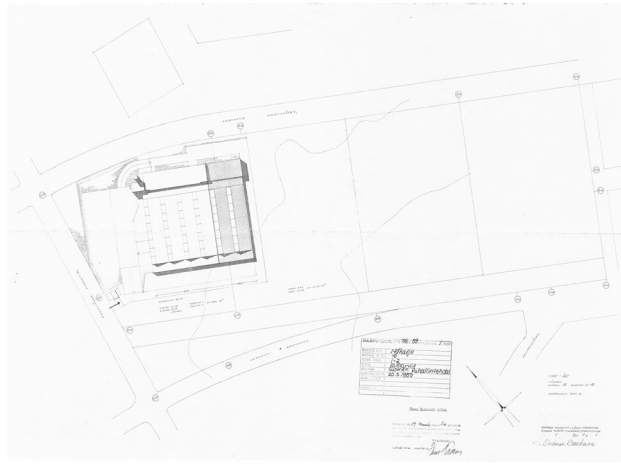
KUVA 43

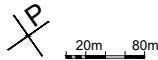
KUVA 44

KUVA 45

1959

1959

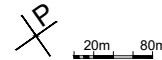
suunnitelma
lupa
valmis
arkkitehti
rakennesuunnittelija
urakoitsija
laajennuksen ala

TEHDASHALLI, LAAJENNUS I

lupakuva, asema 10.2.1959 (vain asemapiir.)
vahvistettu 20.3.1959
loppukatselmus 8.9.1959
Woldemar Baeckman
Ins.tsto Holger Holmberg & Co
Rakennustoimisto Ruola Oy, rkm Urho Ruola
n. 5000 m²

Tehdashallia laajennettiin alkuperäisen mukaisesti tontille 2 koko hallin levyisenä, 2 kattoikkunarivin syvyisenä (22 m) massana. Konttoriosan massaa jatkettiin samalla, mutta tila oli osa tehdashallia. Lupakuvissa on vain asemapiirustus. Toteutuksessa detaljiikka on sama kuin alkuperäisessä osassa.

1959

1959

suunnitelma
lupa
valmis

TEHDASHALLI, LAAJENNUS II

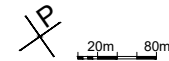
lupakuva 25.10.1959
vahvistettu 28.10.1959
loppukatselmus 25.1.1960, 28.1.1960,
29.1.1960
loppukatselmus 29.3.1960
Woldemar Baeckman
Ins.tsto Holger Holmberg & Co
Rakennustoimisto Ruola Oy,
rkm Tuukka Vainio, rkm Arvo Nurmi
n. 5000 m²
ala yhteensä 20000 m²

Tehdashallia jatkettiin heti edellisen laajennuksen jälkeen aiemman laajennussuunnitelman mitoituksella ts. täysleveydellä, 2 ikkunariviä syväänä (22 m) massana. Tehdashalli on tässä vaiheessa kaksi kertaa niin iso kuin alkuperäinen kolme vuotta aiemmin.

Hallitiloihin on lisätty esimieskonttori ja noppamaisia sosiaalitiloja.

Kalevantien julkisivumateriaalit: yläosa pystysuuntainen profiili-alumiinipelti, jonka alapuolella Insulux-lasitiilinauha, alaosa puhtaaksi muurattu punatiili. Päädyn alaosassa on pystysuuntaan asennettuja Siporex-seinäelementtejä (jotka ovat poistettavissa laajennusvaiheessa). Tehdashallin seinät ovat alkuperäisen osan taapaan vaakasuuntaisia Siporex-lankkuelementtejä ja nauhaikkunaa. Betonisokkeli on sementtirapattu.

1961

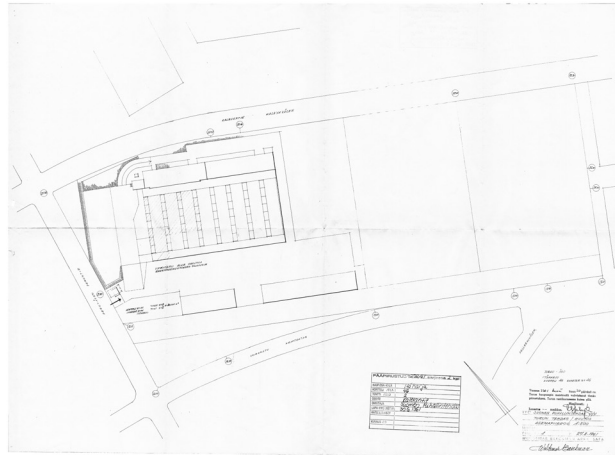
1961

**TEHDASHALLI 10:
KELLARIKERROKSEN LAITOSKEITTIÖ JA
SOSIAALITILOJEN LAAJENNUS**

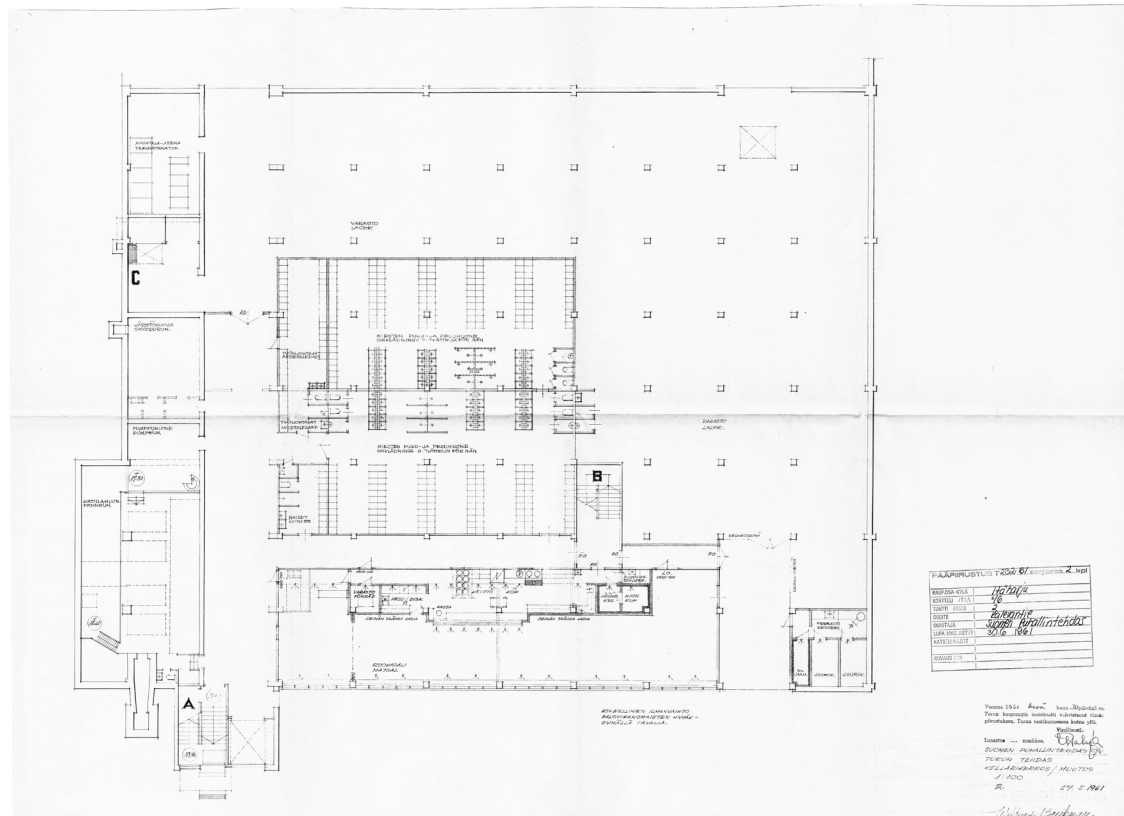
suunnitelma lupakuva 27.1.1961
lupa myönnetty 30.6.1961
valmis loppukatselmus ?
arkkitehti Woldemar Baeckman
rakennesuunnittelija ?
urakoitsija Rakennustoimisto Ruola Oy,
työpäällikkö Ilmari Lehto

Kellaritasossa laajennettiin miesten ja naisten pukutiloja. Ruokailu-tila järjestettiin uudelleen: rakennettiin uusi laitoskeittiö ja purettiin pieni keittiö-tarjoilutila. Ruokailutilalaajennuksen tieltä purettiin työkaluosasto.

KUVAT 48-49. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. KELLARIKERROKSEN RUOKASALI, LAITOSKEITTIÖ JA SOSIAALITILOJEN LAAJENNUS. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1961. WOLDEMAR BAECKMAN. TKYTA. KUVAT 50-54. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. KONTTORIRAKENNUKSEN LAAJENNUS. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1964. WOLDEMAR BAECKMAN. TKYTA.

KUVA 48

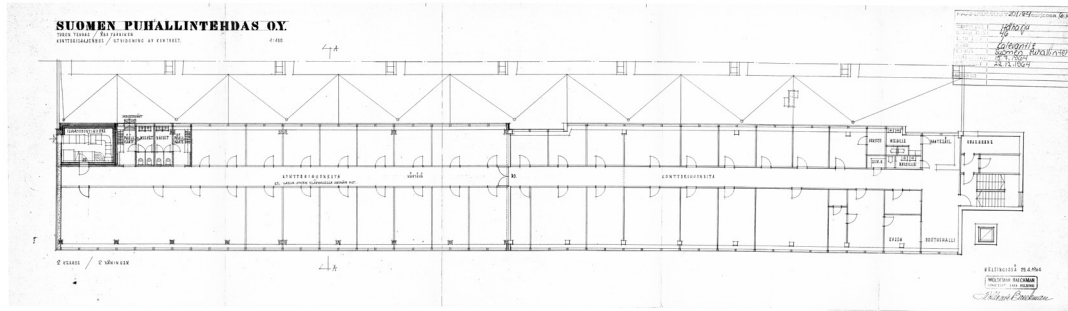

PIIRUSTUS	1961
LAITOSKEITTIÖ	1961
RUOKASALI	1961
SOSIAALITILAT	1961
LAITOSKEITTIÖ	1961
RUOKASALI	1961
SOSIAALITILAT	1961

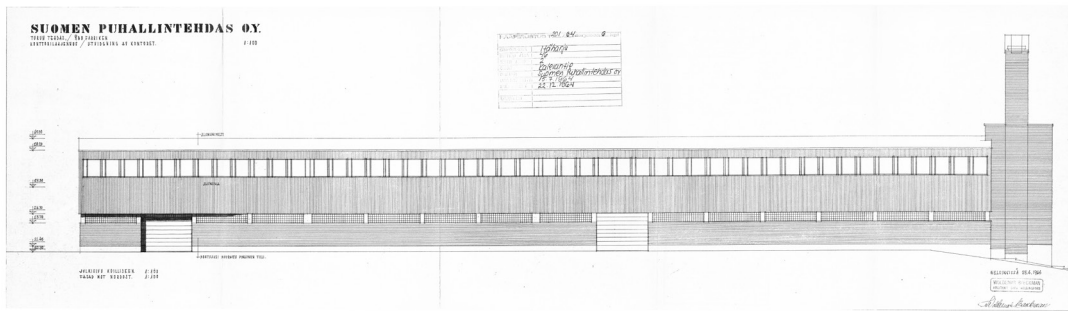
Woldemar Baeckman
27.1.1961

KUVA 49

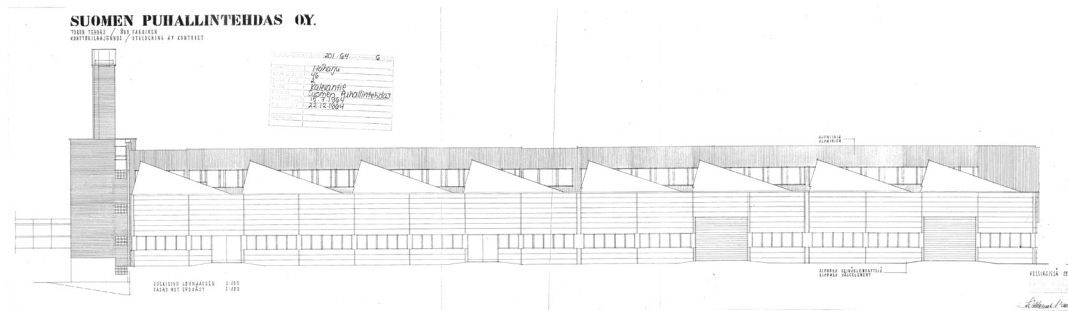
KUVA 50

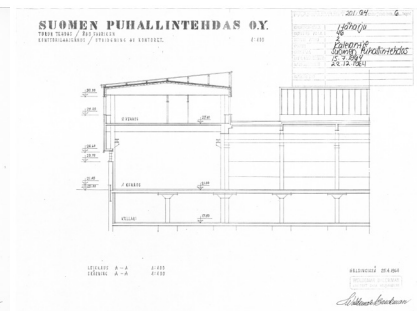
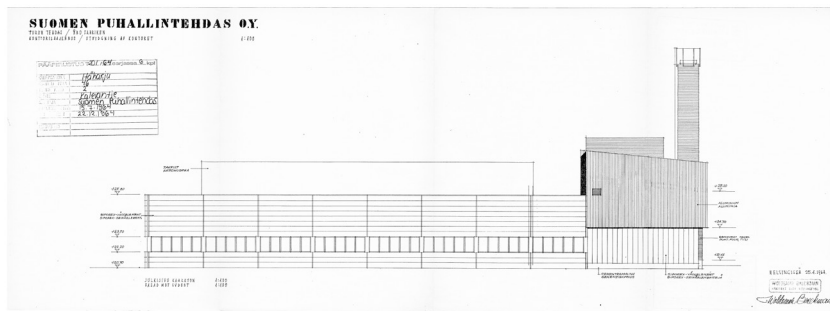
KUVA 51

KUVA 52

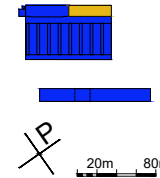

KUVA 53

KUVA 54

1964

1964

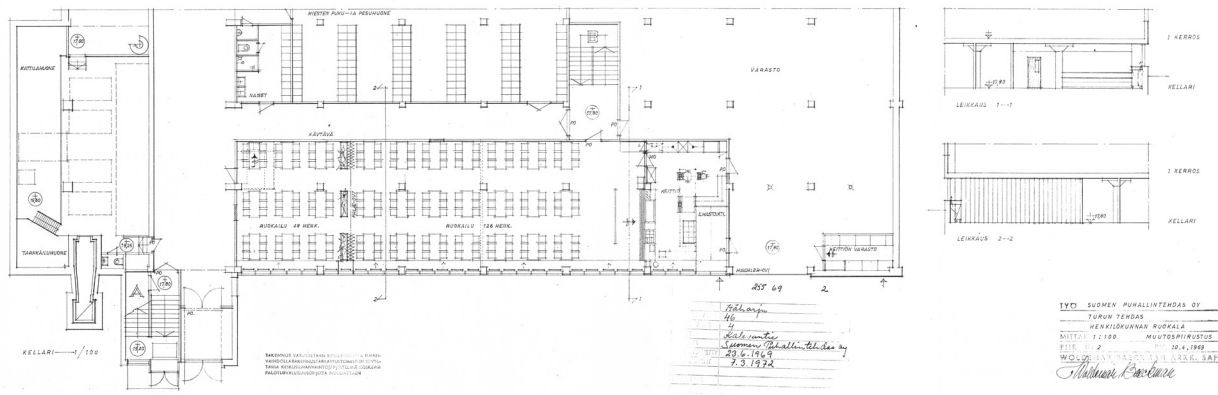
KONTTORIRAKENNUS 10, LAAJENNUS

suunnitelma	lupakuva 25.4.1964
lupa	maistraatin vahvistama 15.7.1964
valmis	loppukatselmuks 22.12.1964
arkkitehti	Woldemar Baeckman
rakennesuunnittelija	Ins.tsto Holger Holmberg & Co (?)
urakoitsija	Rakennustoimisto Ruola Oy, työpäällikkö Ilmari Lehto
laajennuksen ala	n. 43,5 m x 12 m = 552 m ²

Konttoriosaa jatkettiin koko siihenastisen rakennuskokonaisuuden pituiseksi ts. konttoriala kaksinkertaistui. Päässä ollut näyttelytila poistettiin, ja tilalle rakennettiin tehdashallin puolelle IV-konehuone ja sosiaalitilat wc-tiloineen ja tehdashallin katolle johtaneine varapoistumisteineen.

Käytävän ja molemmin puolin sijaitsevien toimistohuoneiden välillä koko käytävän pituudella ovikorkeuden yläpuolella tehtiin lasi-ikkunanauha. Lattiamateriaali on linoleum, seinät kevytrakenteisia ja levytettyjä.

Kalevatien julkisivua jatkettiin aikaisemmillä periaatteilla ts. yläosa oli pystysuuntaista alumiiniprofilipeltiä, jotka toimistotilojen ikkunat muodostivat yhtenäisen nauhan.

1969

TEHDASHALLIN KELLARITASON MUUTOS: RUOKAILUTILOJEN LAAJENNUS JA LAITOSKEITTIÖN MUUTOS

suunnitelma lupakuva 10.4.1969
 lupa maistraatin vahvistama 23.6.1966
 valmis loppukatselmus 7.3.1972
 arkkitehti Woldemar Baeckman, arkkitehti
 rakennesuunnittelija Ins.tsto Holger Holmberg & Co (?)
 urakoitsija Rakennustoimisto Ruola Oy,
 työpäällikkö Ilmari Lehto, ins. Pauli Mustonen
 ala ruokasali n. 220 m², laitoskeittiö n. 45 m²

KUVA 55

Alkuperäisen konttoriosan ja tehdashallin alakerroksen länsipään ruokasalia laajennettiin 174 hengen ruokasaliksi. Laitoskeittiö siirrettiin ruokailutila-keittiöalueen lounaispäähän.

1987

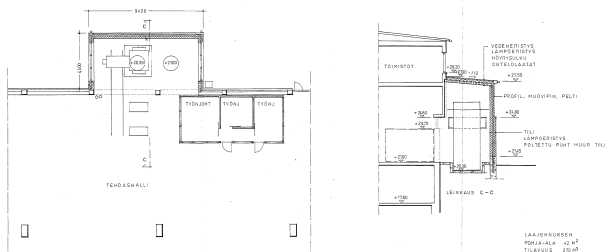
TEHDASHALLIN LAAJENNUS: TEKNINEN TILA

suunnitelma lupakuva 22.4.1987
 lupa 30.7.1987
 valmis loppukatselmus ?
 arkkitehti Arkkitehtuuritoimisto Jorma Aho Ky
 rakennesuunnittelija Ins.tsto Holger Holmberg & Co (?)
 urakoitsija Rakennustoimisto Ruola Oy,
 työpäällikkö Ilmari Lehto, ins. Pauli Mustonen
 ala 4,5 m x 9,4 m = 42 m²
 tilavuus 270 m³

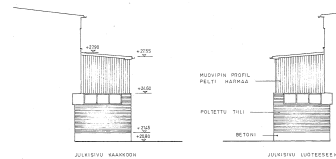
Kalevantien puoleinen tehdashallin teknisen tilan laajennus. Tilassa on 630 mm syvennys. Julkisivujen yläosa on muovipinnoitettua pystyprofiilipeltiä, alaosaa puhtaaksi muurattua punatiiltä. Sivupinnoissa on vaakaikkunat. Vaino lapekatto jää yläpuolisen konttoriosan alapuolelle.

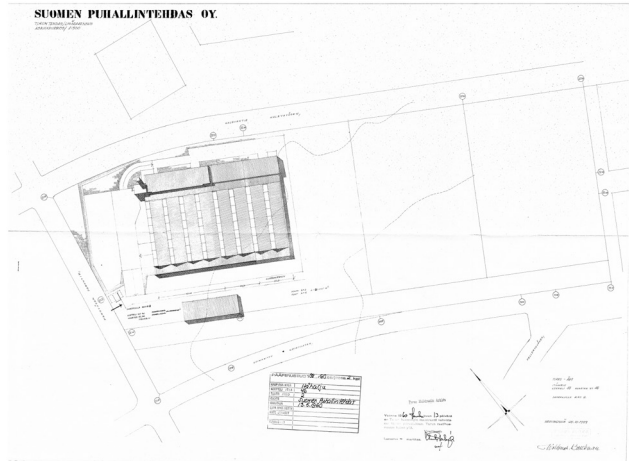
KUVA 55. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. KELLARIKERROKSEN RUOKASALIN JA LAITOSKEITTIÖN MUUTOS JA LAAJENNUS. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1969. WOLDEMAR BAECKMAN. TKYTA.
 KUVAT 56-57. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. KONTTORIRAKENNUKSEN TEKNINEN LAAJENNUS KALEVANTIENTIEN PUOLELLA. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 196. ARKKIT.TSTO JORMA AJHO KY. TKYTA.

KUVA 56

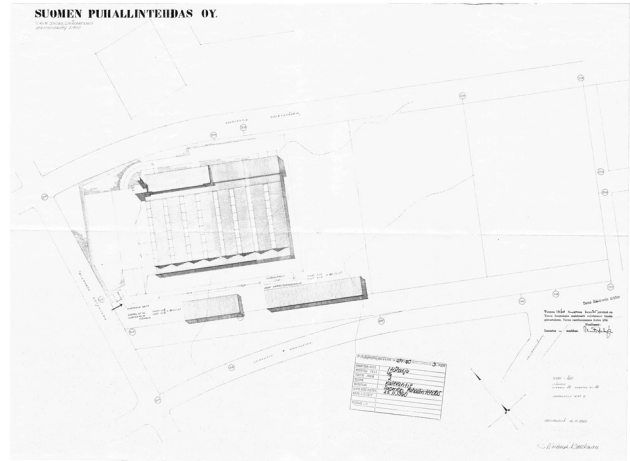

KUVA 57

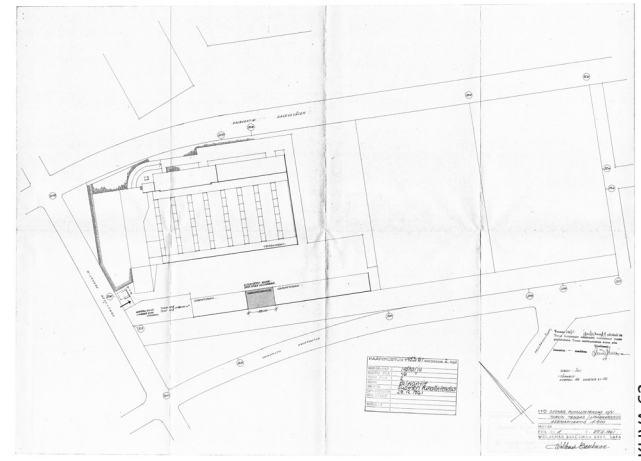

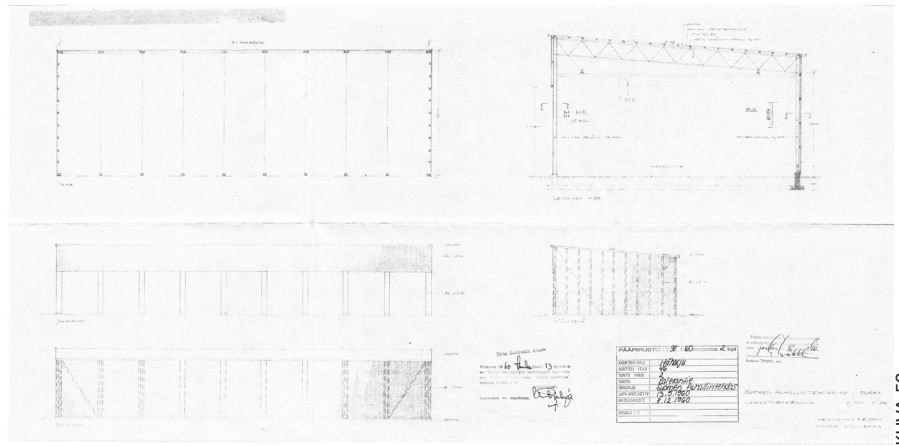
KUVA 58

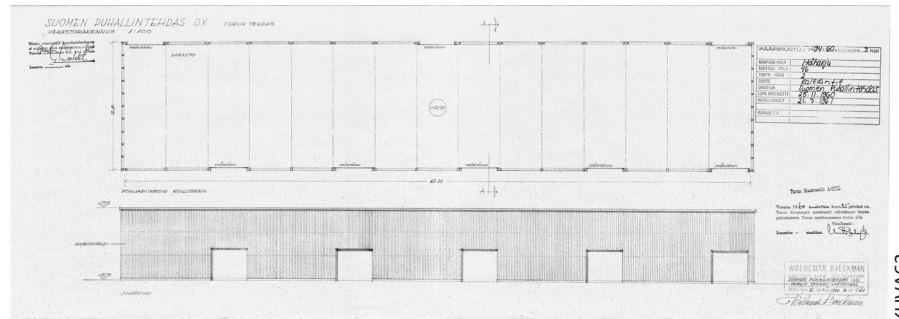
KUVA 61

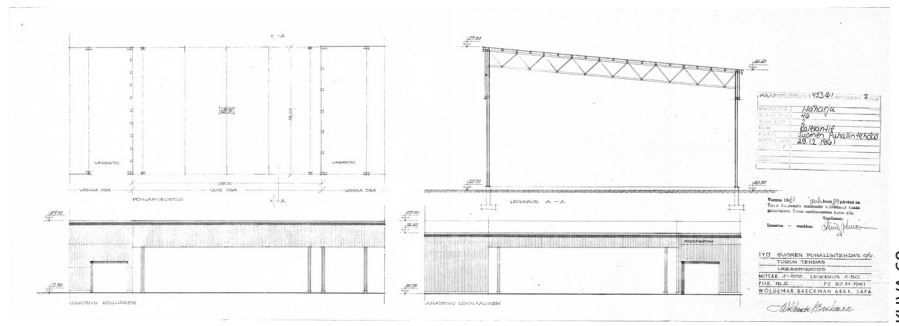
KUVA 62

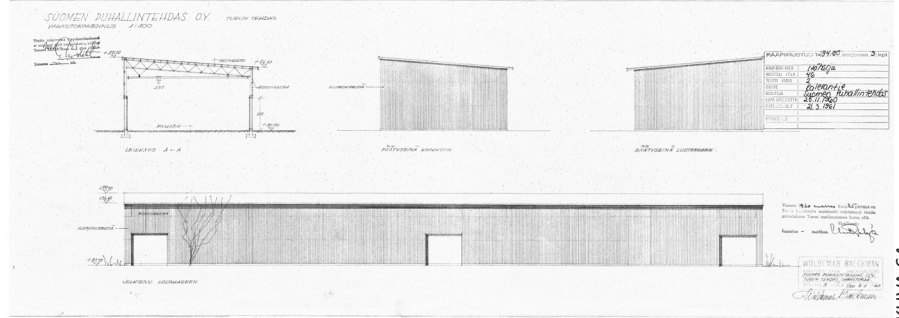
KUVA 59

KUVA 63

KUVA 60

KUVA 64

KUVAT 58-64. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. VOIMAKADUN VARRELLA OLEVAN VARASTO JA VARASTOKATOS. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1960-74. WOLDEMAR BAECKMAN 1960, 1961, GUNNAR RITOLA 1974. TKYTA.

5 LAAJENNUS- JA MUUTOSHISTORIA

1960 VARASTO

suunnitelma	asema 25.10.1959, päätykuva 3.5.1960
lupa	maistraatin vahvistama 13.5.1960
valmis	loppukatselmus 8.12.1960
arkkitehti	Woldemar Baeckman, arkkitehti
rakennesuunnittelija	Holger Holmberg, DI, Ins.tsto Holger Holmberg & Co
lvi-suunnittelija	Ekono oy, Suomen Puhallintehdas Oy
urakoitsija	Rakennustoimisto Ruola Oy, työpäällikkö Ilmari Lehto
ala	36 m x 12 m = 432 m ²

Voimakadun varteen rakennettiin pulpettikattoinen ulkovarasto. Siinä oli maalattia. Voimakadun puoleisen takaseinän rakenne oli tuplapuurakenne 10 x 2 kpl k/k 40 mm, etuseinän teräspilarirakenne oli 10 x 2 kpl ja seinä oli alaosastaan avoin. Teräskattotuoleja oli 8 kpl k/k 400 mm, päällä pitkittäiset puusoivot 2 x 4 tuumaa, k/k 650 mm, katteena raakaponttivilinolaudoitus ja kattohuopa.

Julkisivun yläosat ja päätyjulkisivut sekä julkisivu kadulle olivat pystyprofiloitua alumiinipeltiä. Sisällä oli varusteina kiskot ja nostinlaite.

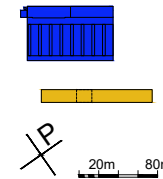
Varasto purettiin 1977 / 1978.

1960-61, 1975 PITKÄ VARASTO II, VARASTOJEN VÄLINEN KATOS

lupakuvat 16.11.1960 ja 27.11.1961

suunnitelma	asema 16.11.1960, varastojen välinen katos asema 27.11.1961
lupa	maistraatin vahvistama 25.11.1960, varastojen välinen katos 29.12.1961
valmis	loppukatselmus 21.3.1961
arkkitehti	Woldemar Baeckman

1960-61

rakennesuunnittelija	Ins.tsto Holger Holmberg & Co
urakoitsija	Rakennustoimisto Ruola Oy, rkm T. Halme
ala	60 m x 12 m = 720 m ²

Kuten varasto I varustuksineen, mutta varasto II:n pituus oli noin kaksinkertainen, joten teräskattotuoleja oli 8 kpl k/k 650 mm.

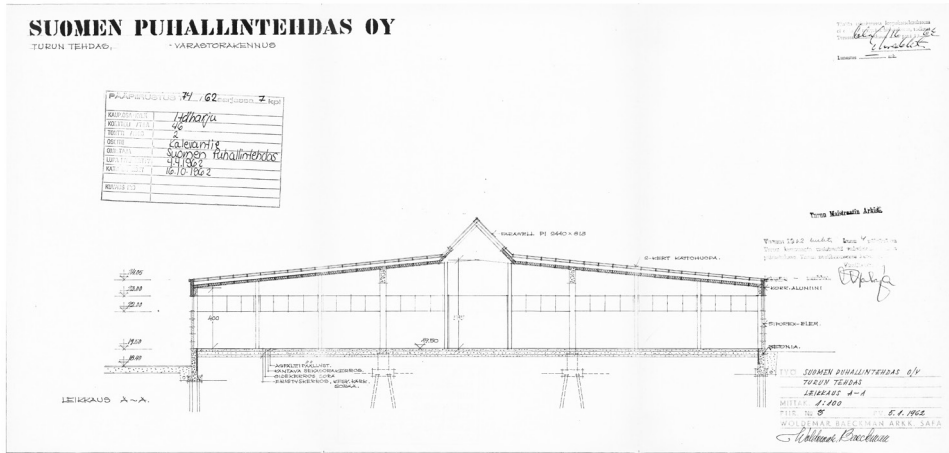
Julkisivu oli pystysuuntaista profiialumiinipeltiä, katujulkisivussa 3 läpiajettavaa työntöoviaukkoa, pihajulkisivussa 5 aukkoa. Kadun puolella oli muovinen nauhaikkuna.

Vuoden 1961 lupa-asemapiirustuksessa lyhyt ja pitkä varastorakenne on yhdistetty saman levyisellä, 18 m pitkällä katosrakennelmalla. Teräskadun raidepari ylittää 1973 ilmakuussa varastorakennuksen eteläpään saakka.

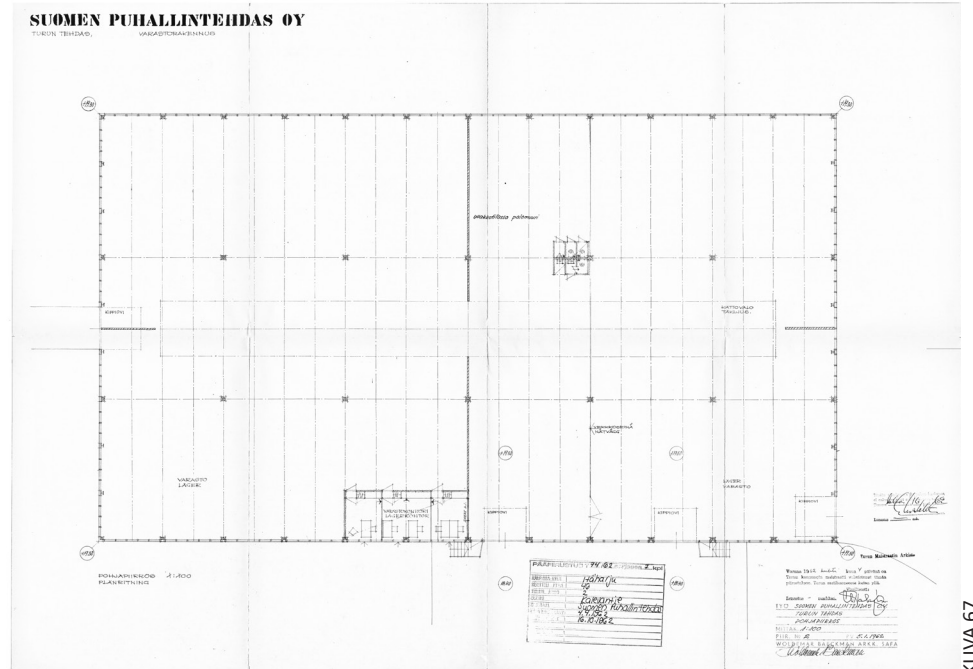
muutoslupakuvat 7.3.1974

suunnitelma	lupakuva 7.3.1974
lupa	myönnetty 11.6.1975
valmis	loppukatselmus 5.8.1975
suunnittelija	Gunnar Rintola, suunnittelija Jukka Lempinen, ylläpitöpäällikkö, Suomen Puhallintehdas Oy

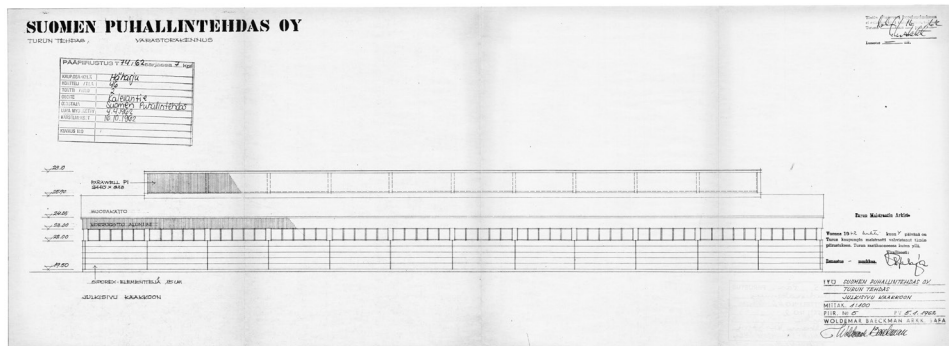
Varasto jaettiin kahteen osaan, oviaukkoja siirrettiin. Teräskadun raidepari ylittää 1973 ilmakuussa varastorakennuksen eteläpään saakka.

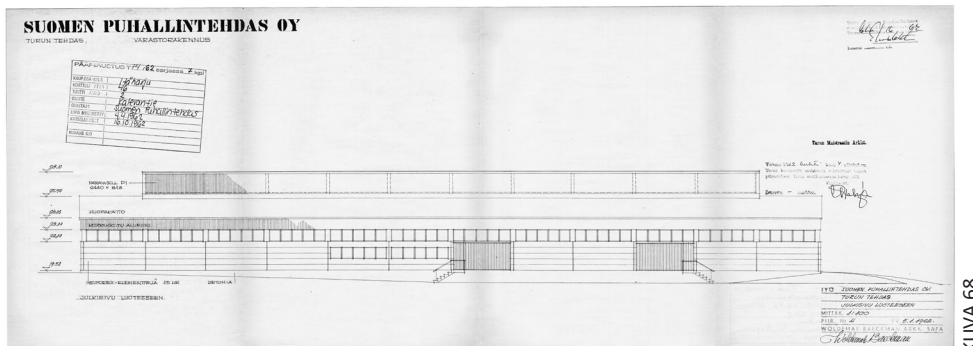
KUVA 65

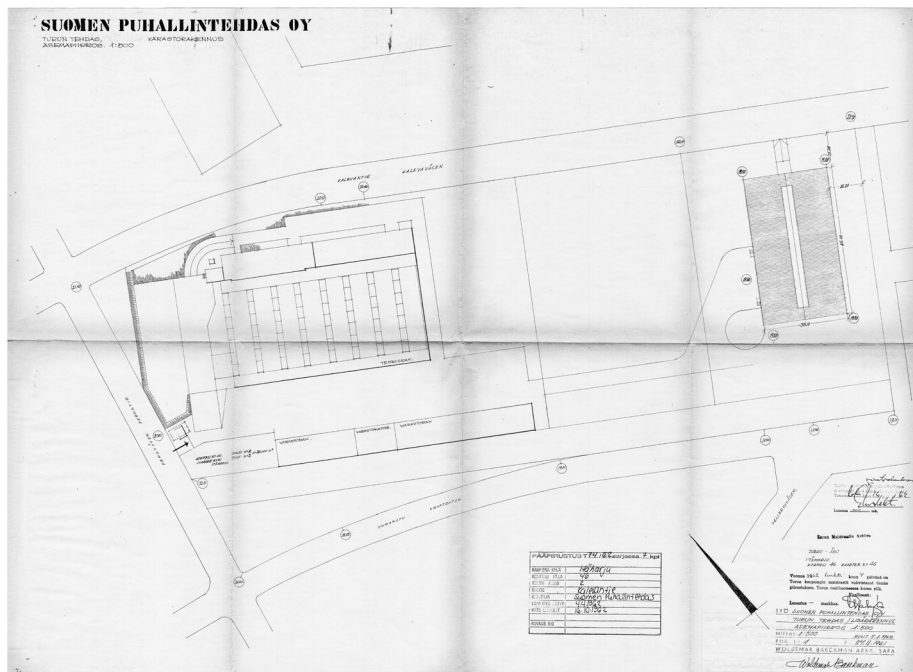
KUVA 67

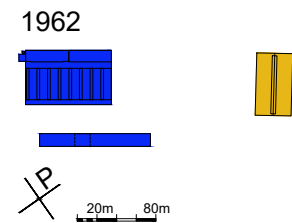
KUVA 66

KUVA 68

KUVA 69

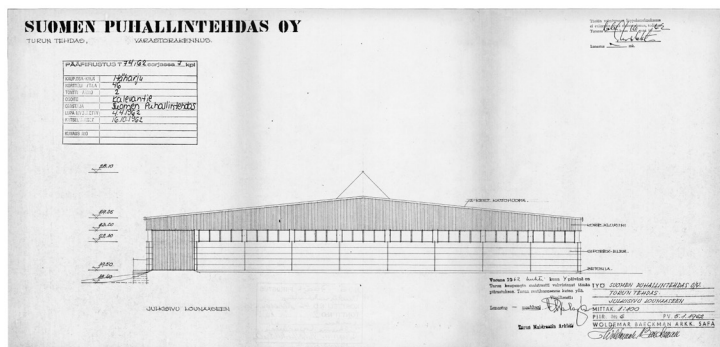

1962	ERILLINEN LISÄRAKENNUS KANAVATEHDAS 50
suunnitelma	asema 27.11.1961, muutos ja muut kuvat 5.1.1962
lupa	maistraatin vahvistama 4.4.1962
valmis	16.10.1962
arkkitehti	Woldemar Baeckman
rakennesuunnittelija	Ins.tsto Holger Holmberg & Co (?)
urakoitsija	Rakennustoimisto Ruola Oy, rkm Timo Halme
kerrosala	38,10 m x 65,10 m = 2470 m ²

Korttelin 46 itäpäähän rakennettiin erillinen kanavatehdas. Rakennus oli jaettu palomuurilla kahteen osaan, ja siinä oli toisella sivulla 5 hengen niukka varastokonttori.

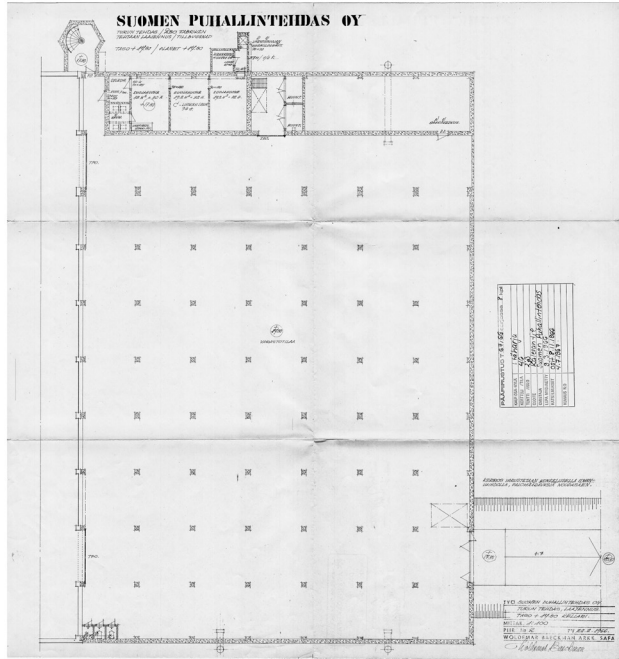
Kanavatehtaassa oli loiva harjakatto kaksinkertainen huopakate. Keskellä harjaa, melkein päädystä päähän ulottui poikkileikkaukseltaan kolmiomainen kattoikkunarakennelma, Parawell PI-ikkunoiden mitat 2440 x 813.

Julkisivut olivat vaakaasuuntaista 150 mm Siporex-betonielementtilankkua ja profiilialumiinipeltiä. Sisäänajettavat ovet olivat kippiovia ja ikkunat nauhaikkunoita. Lattia oli asfalttipäällysteinen, alla kantavina ja sidekerroksina soraa ja eristyskerroksena keskikarkeaa soraa.

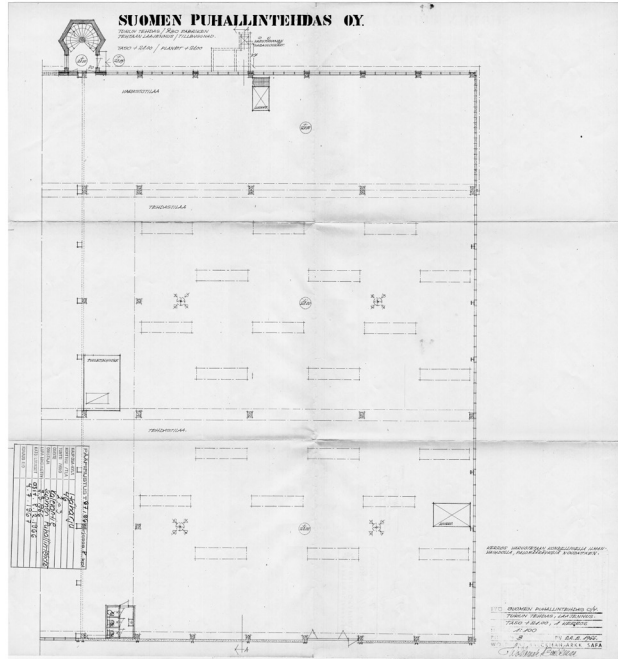

KUVA 70

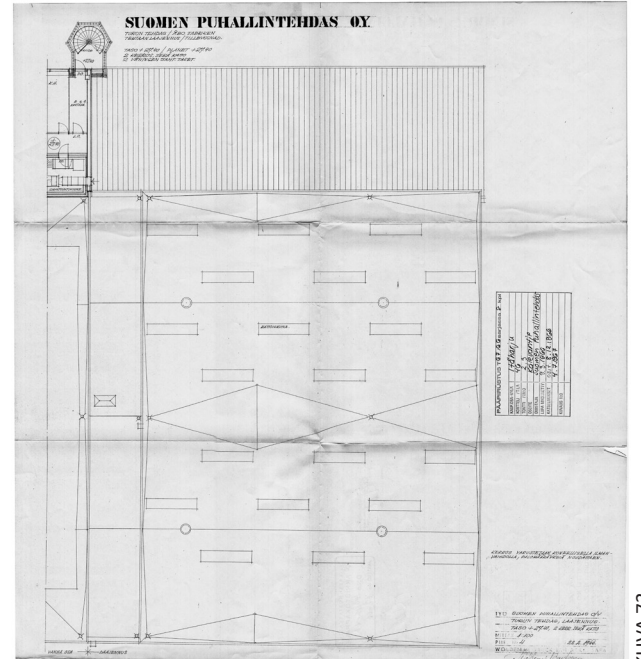
KUVAT 55-70. SUOMEN PUHALINTEHDAS OY. ERILLINEN KANAVATEHDAS. RAKENNUSELUPAPIIRUSTUKSET 1962. WOLDEMAR BAECKMAN. TKYTA.

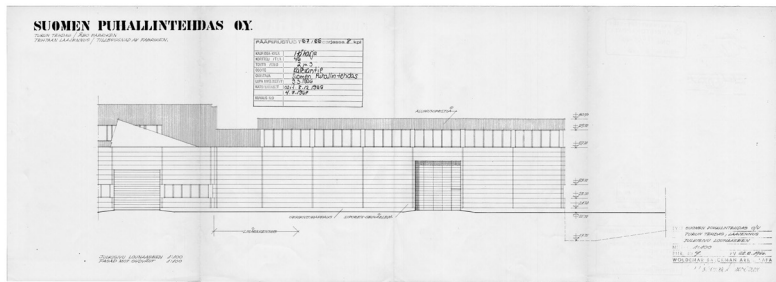
KUVA 71

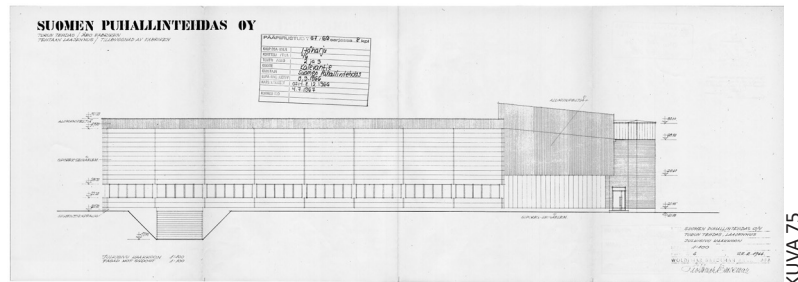
KUVA 72

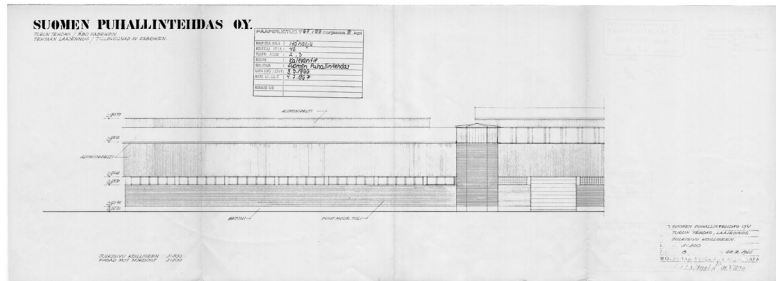
KUVA 73

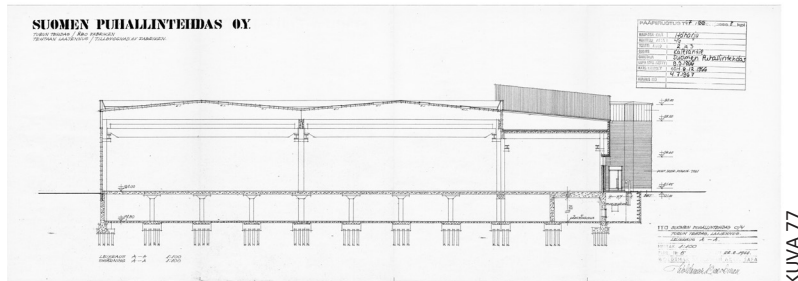
KUVA 74

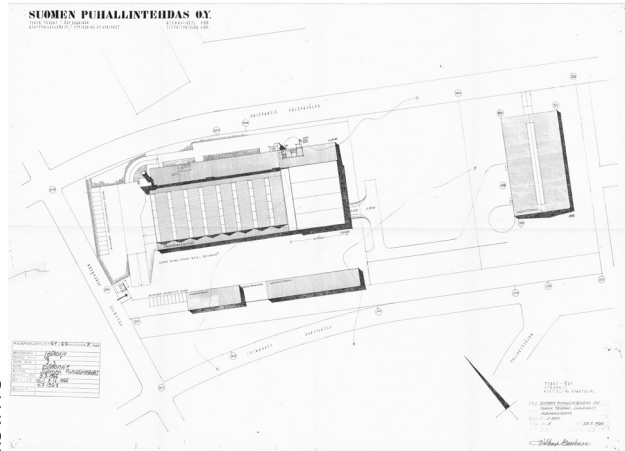
KUVA 75

KUVA 76

KUVA 77

1966

**LAAJENNUS III, = TEHDASHALLI 20,
VÄESTÖNSUOJA JA PORRASTORNI**

suunnitelma lupakuva 22.2.1966
 lupa maistraatin vahvistama 9.3.1966
 valmis loppukatselmus 8.12.1966, 9.12.1966,
 4.7.1967

arkkitehti Woldemar Baeckman
 rakennesuunnittelija Ins.tsto Holger Holmberg & Co
 urakoitsija Rakennustoimisto Ruola Oy,
 johtaja Timo Halme, työpäällikkö Ilmari Lehto

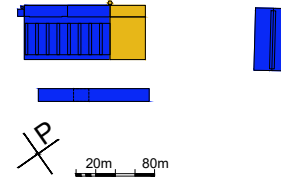
tehdashallin ala n. 36 x 55 m² = 1925 m²

muutoslupakuvat 22.6.1998
 suunnitelma ?
 lupa myönnetty 22.6.1998
 valmis loppukatselmus 12.3.2001

Tehdashallia laajennettiin edelleen aiemman tehdashallin levyisenä, noin 36 m pituisella mutta tällä kertaa tasakattoisella osalla, hyvin loivasti kallistuvien kattolappein. Vesikattopiirustuksessa on osoitettu kattoikkunat. Niitä poistettiin vuonna 2000-01 vastaamaan uusia rakentamismääräyksiä. Lastauspihan puolella hallin yläosassa on 2 m korkea yhtenäinen vaakanauhaikkuna.

Konttoria ei jatkettu. Tehdashallitasossa konttorilinjauksen

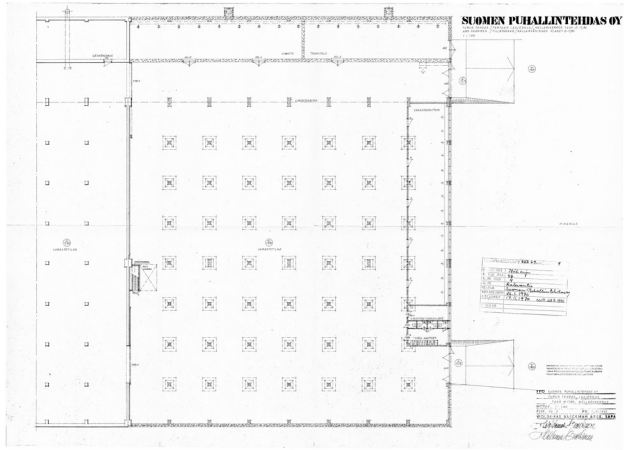
1966

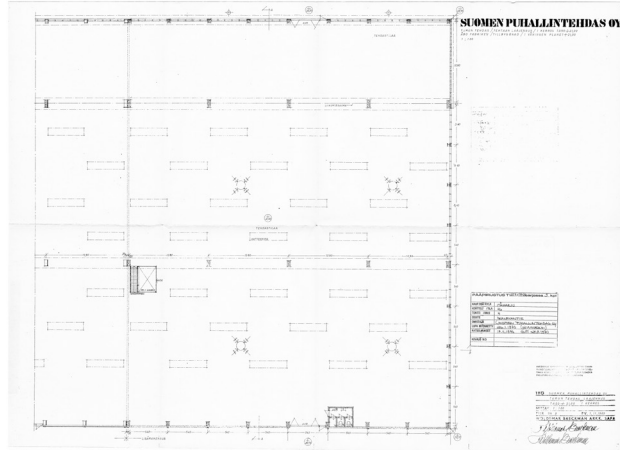
matalampi tila on osoitettu varastotilaksi. Laajennuksen kohdalle, hallin alle, kuten myös vanhan hallin kohdalle, on osoitettu väestönsuoja.

Tehdashallin alapuoliseen auto- ja varastohalliin ajetaan sisään päädyistä. Halli liittyy alkuperäiseen halliin, jossa on myös sisäänojomahdellisuus. Pääläpiajoväylä on lounaissivulla.

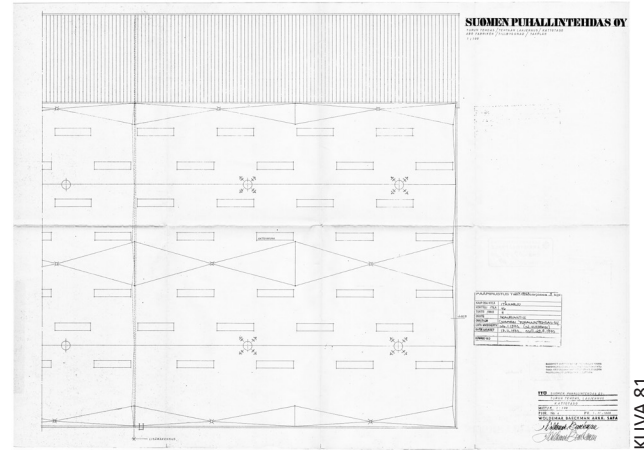
Kalevantien puolelle, sahakattoisen tehdashallin ja uuden laajennuksen niveleen rakennettiin pohjamuodoltaan 6-kulmainen varastoistumistorni. Tornin julkisivu on puhtaaksi muurattua punatiiltä, yläosassa pystyy asennettua lasilankkua. Torni on kylmä rakenne ja se sisältää teräskeskimaston ympärillä kiertävän teräsportaan. Asemapiirustuksessa osoitettiin 15 + 10 autopaikkaa.

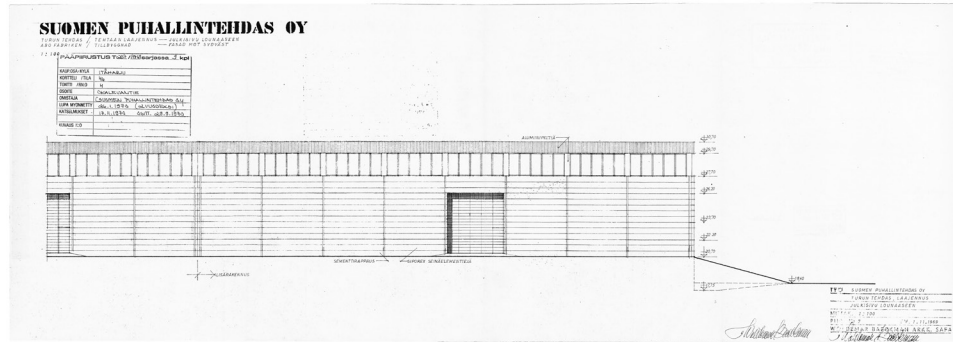
KUVA 79

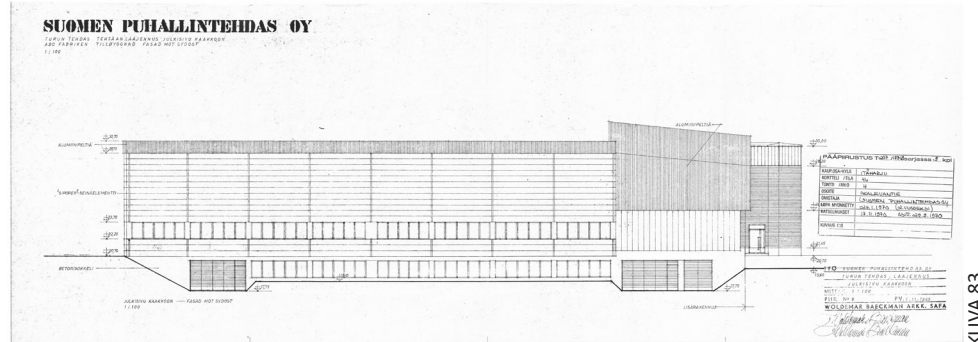
KUVA 80

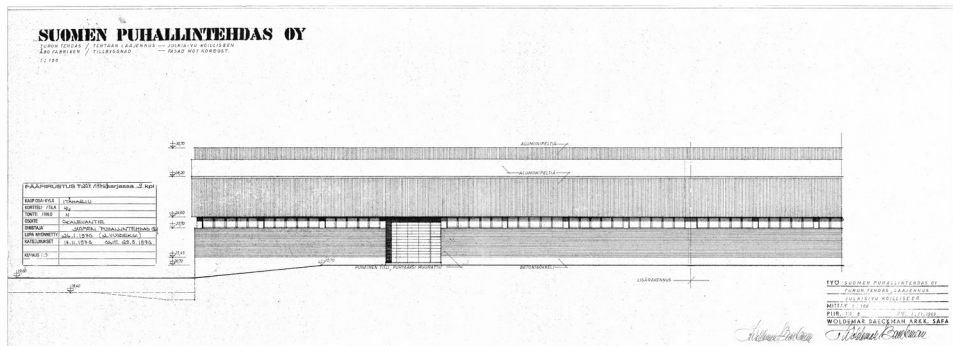
KUVA 81

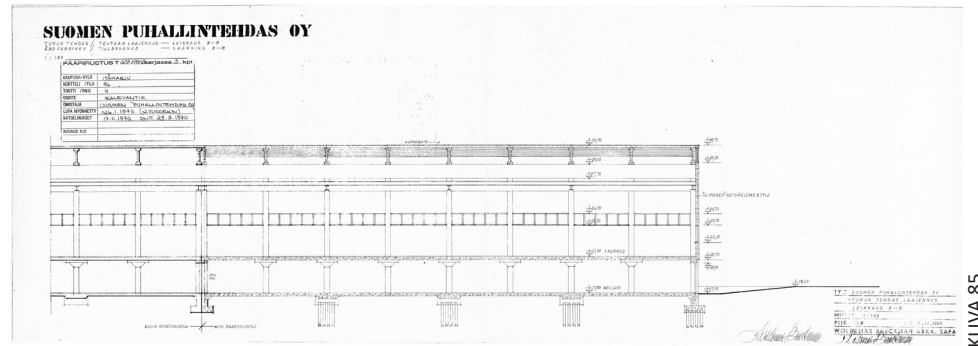
KUVA 82

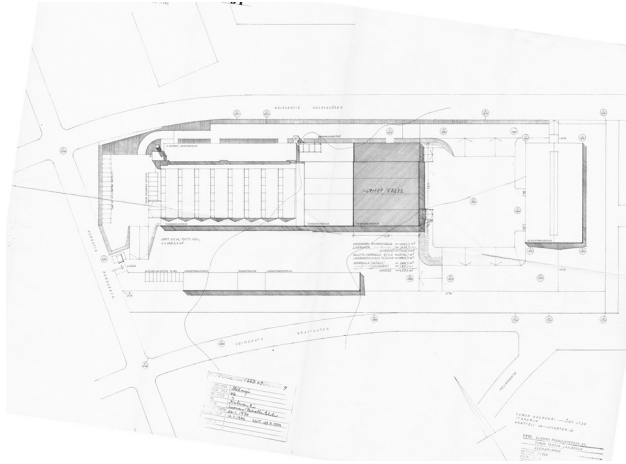
KUVA 83

KUVA 84

KUVA 85

1969-75 TEHDASHALLIN 20 LAAJENNUS IV

lupakuvat 1.11.1969

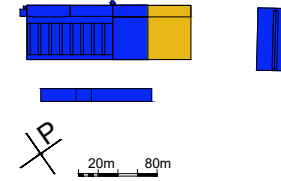
suunnitelma lupakuva 1.11.1969
 lupa maistraatin vahvistama 26.1.1970
 valmis loppukatselmus 29.9.1970, 17./19.11.1970, 13.7.1971
 arkkitehti Woldemar Baeckman
 rakennesuunnittelija Ins.tsto Holger Holmberg & Co (?)
 urakoitsija Rakennustoimisto Ruola Oy, rkm Pertti Aro

lupakuvat muutos 2.11.1970

suunnitelma lupakuva 1.11.1969, muutos 2.11.1970
 lupa myönnetty 23.11.1970
 valmis loppukatselmus 8.4.1975
 arkkitehti Woldemar Baeckman
 urakoitsija Rakennustoimisto Ruola Oy, rkm Pertti Aro
 laaj. kerrosala 2406,5 m²
 aikaisempi kerrosala 11851,0 m²
 yhteensä kerrosala 14257,5 m²

Tehdashallin laajennettiin edelleen, lisäosan mitat ulkomitat 43,80 m x 55,14 m, rakennusala 2415 m². Vuoden 1970 lupakuvissa kellaritason päädyn varastokonttori on esitetty aiempia piirustuksia detaljoidummin.

1969

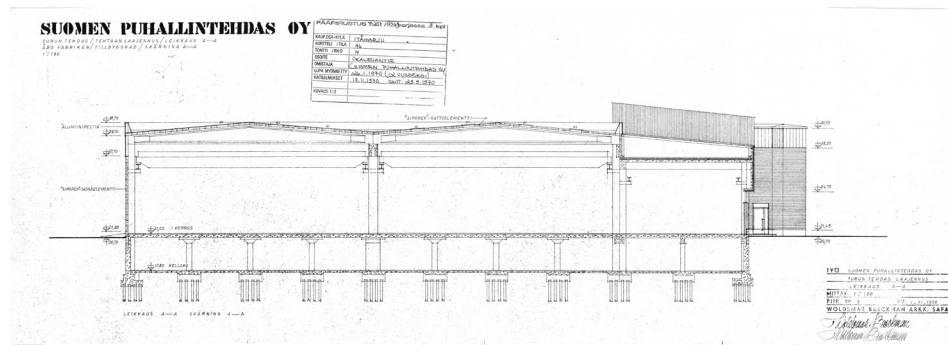
Tehdashallin rakenteena on, kuten aiemmin, teräsbetonipilarit, joiden varaan konsoleille on nostettu nosturikiskot. Teräsbetonipila-reilla kannetaan poikittaiset teräsbetonipalkit.

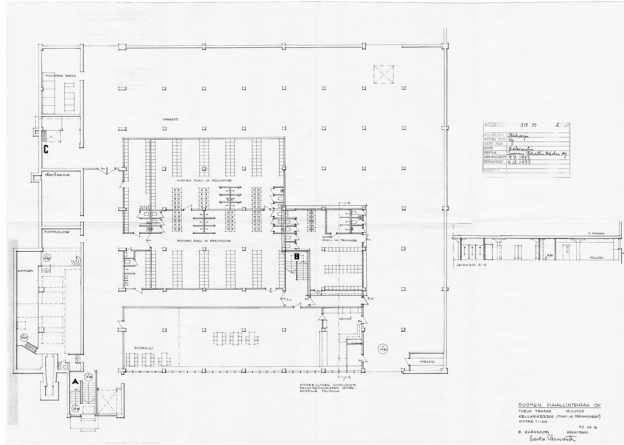
Päädyn materiaaleissa räystäspelti on tarkennettu pystysuuntaiseksi profiilialumiinipelliksi. Päädyssä muutoin julkisivumateriaali on vaakasuuntainen Siporex-betonilankku. Päädyssä on myös koko leveydeltä vaakanauhaikkuna.

Kellaritasolla autopaikoitukseen on kaksi ajettavaa oviaukkoa päädyssä. Nämä ovat avattavissa tulevilla laajennuksissa eri raken-nusvaiheiden välillä.

Autopaikoitusta lisätty 6 kpl etupihalle. Konttorilaajennusta ei ole enää esitetty pääsisääntulopihalle,

KUVAT 79-87. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. TEHDASHALLIN LAAJEN-NUS IV (TEHDASHALLI 20). RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1969-75. WOLDEMAR BAECKMAN. TKYTA.

KUVA 88

1973

**TEHDASHALLI 10 MUUTOS:
SOSIAALITILOJEN LISÄYS**

suunnitelma
lupa
valmis
arkkitehti
urakoitsija
tontin ala

lupakuva 16.4.1973
maistraatin vahvistama 9.7.1973
loppukatselmus 28.5.1974
Barbro Ehrnrooth, arkkitehti
Rakennustoimisto Ruola Oy, rkm Pauli Kurki
79894,2 m²

Alkuperäisen tehdashallin kellarikerroksessa lisättiin naisten puku- ja pesuhuoneet miesten puku- ja pesuhuoneiden vierelle.

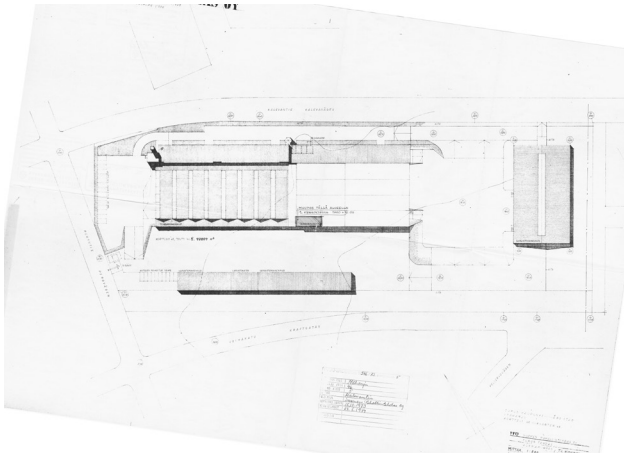
1973

**TEHDASHALLI 20, MUUTOS:
TYÖNJOHTAJIEN KONTTORI**

suunnitelma
lupa
valmis
arkkitehti
rakennesuunnittelija ?
urakoitsija
tontin ala

lupakuva 10.9.1973
maistraatin vahvistama 15.10.1973
loppukatselmus 28.5.1974
Barbro Ehrnrooth, arkkitehti
Rakennustoimisto Saario & Väänänen Oy,
rkm Jaakko Saario
79894,2 m²

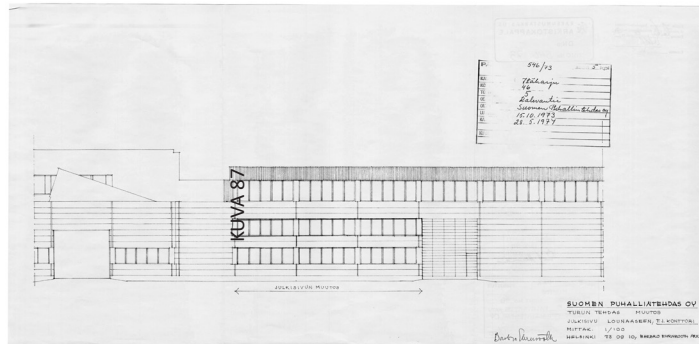
Tehdashalliin on lisätty kaksikerroksinen työnjohdon konttori ja vastaavasti julkisivuun aiemman alaosan ikkunanauhan yläpuolelle uusi ikkunanauha. Työnjohdon konttori on teräsrunkoinen ja kevyt-betonielementtirakenteinen ja sen on varustettu sivuteräsportaalla.

KUVA 89

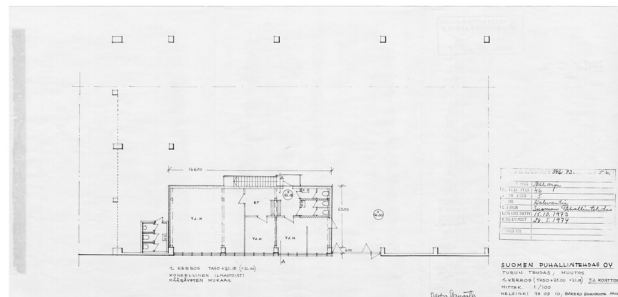
KUVAT 88-89. SUOMEN PUHALINTEHDAS OY. TEHDASHALLIN SOSIAALITILOJEN LISÄYS. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1973. BARBRO EHRNROOTH. TKYTA.

KUVAT 90-93. SUOMEN PUHALINTEHDAS OY. TEHDASHALLIN 20 MUUTOS, SISÄÄNRAKENNETTU TYÖNJOHTAJIEN KONTTORI. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1973. BARBRO EHRNROOTH. TKYTA.

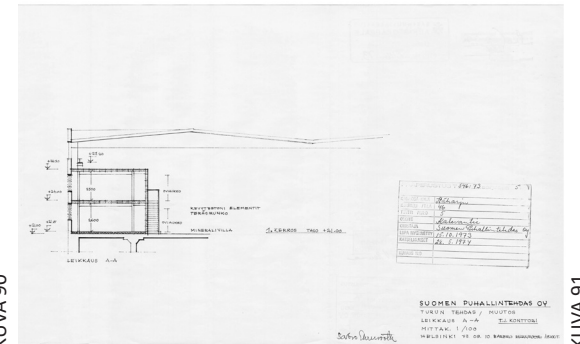

KUVA 87

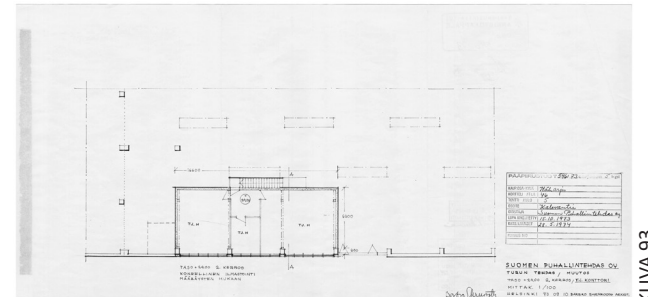
KUVA 90

KUVA 92

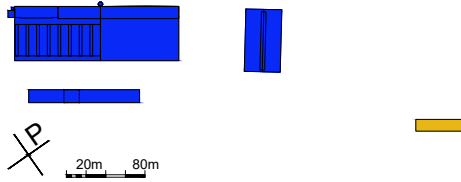

KUVA 91

KUVA 93

1973

suunnittelija

loppukatselmus 19.6.1979

Ilkka Järvelä, suunnittelija, Muovihuone Oy

Hyvinkää, Ilkka Järvelä, suunn.

Pauli Mustonen, insinööri, Suomen

Puhallintehdas Oy

kerrosala

604 m²

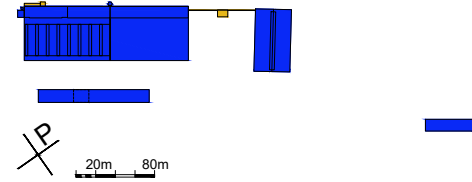
tilavuus

2000 m³

rakennustunnus

I-6704620 / 573010

1974

1973

VÄLIAIKAINEN MUOVIHALLI 81

Korttelin 46 tontille 6 (nykyinen Prisman tontti) rakennettiin väliaikaiseksi raaka-ainevarastoksi kaarihalli. Hallin koko oli 12 x 50 m², korkeus huipulla 4.5 m. Muovihallin rakenne oli: Trevira S10, ilmaväli 0...100, UV-suojattu PE-muovi 0,15, Ilmaväli 0-100 mm, uv-suojattu PE-kalvo 0,15 mm, L-kaaret k/k 1470. Julkisivut olivat muovia Trevira V21, Trevira S10 puuliukuovin.

suunnitelma

lupakuva 22.8.1973

lupa

myönnetty 5 vuodeksi 19.2.1974,
vanhentunut, lopullinen lupa 19.4.1979

valmis

loppukatselmus 19.2.1974,

1974

ÖLJYN VÄLISÄILIÖ JA ALLAS

suunnitelma

lupakuva 26.8.1974

(esitetty myös 7.3.1974 lupakuvissa)

lupa

myönnetty 16.9.1974

valmis

loppukatselmus 9.4.1975

arkkitehti

Pertti Kaarsalo, arkkitehti

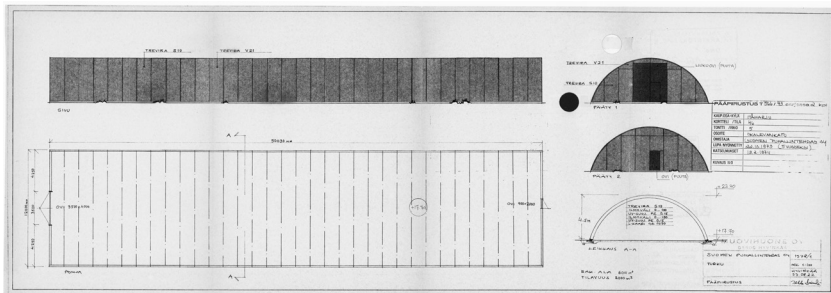
rakennesuunnittelija ?

urakoitsija

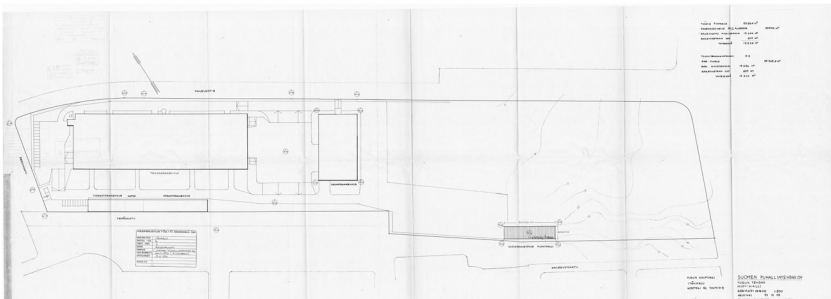
Rakennus-Ruola Oy, työpäällikkö Ilmari Lehto

Tekniset rakenteet vanhan kanavatehtaan ja uuden tehdashalli 90:n välillä.

KUVA 94

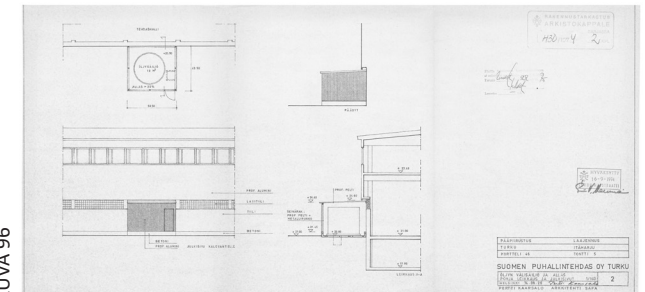

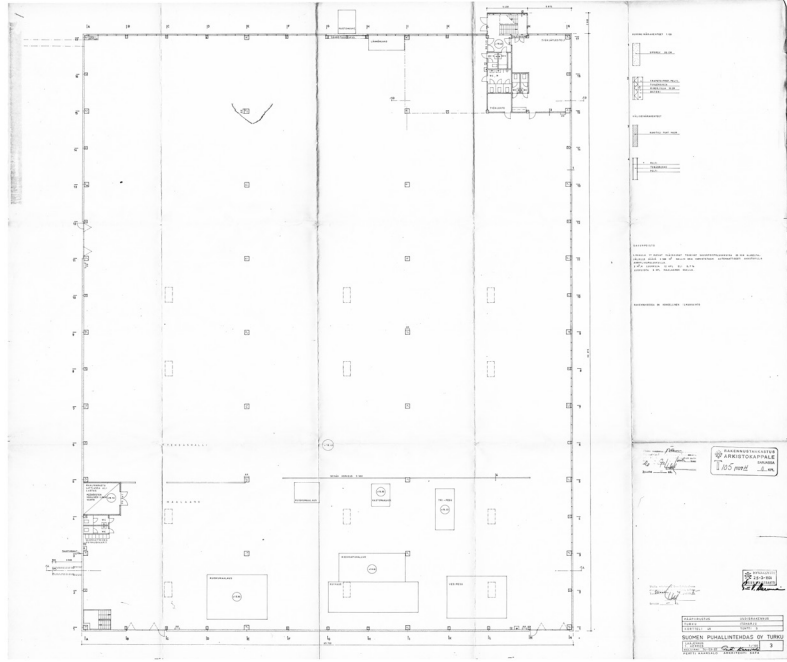
KUVA 95

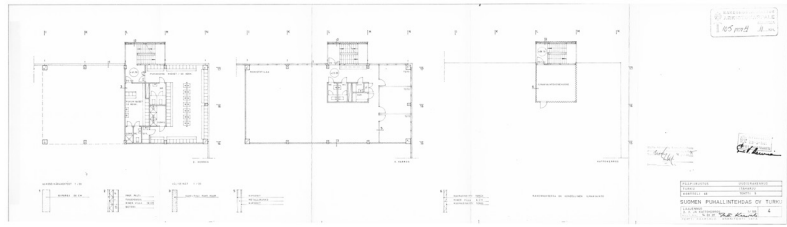
KUVAT 94-95. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. VÄLIAIKAINEN MUOVIHALLI 81 1979-85. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1973. TKYTA. KUVA 96. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. ÖLJYN VÄLISÄILIÖ JA ALLAS KALEVANTIEN VARRELLA. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1974. PERTTI KAARSALO. TKYTA.

KUVA 96

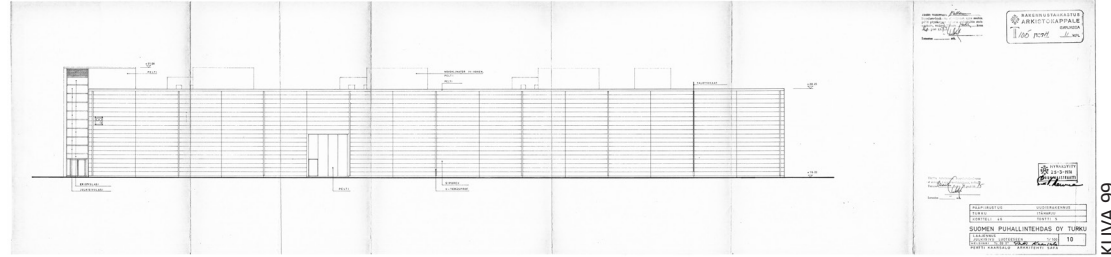

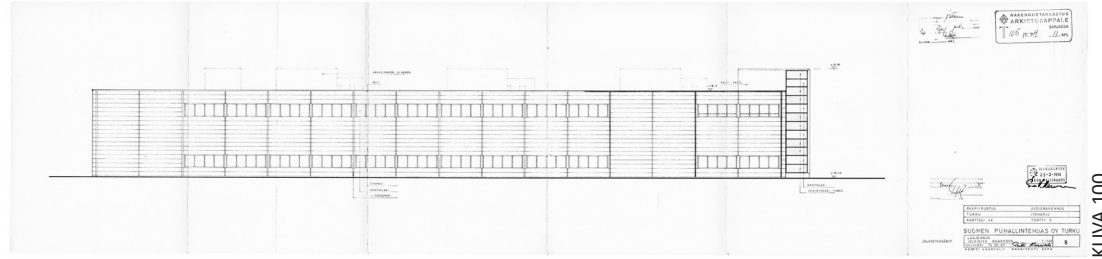
KUVA 97

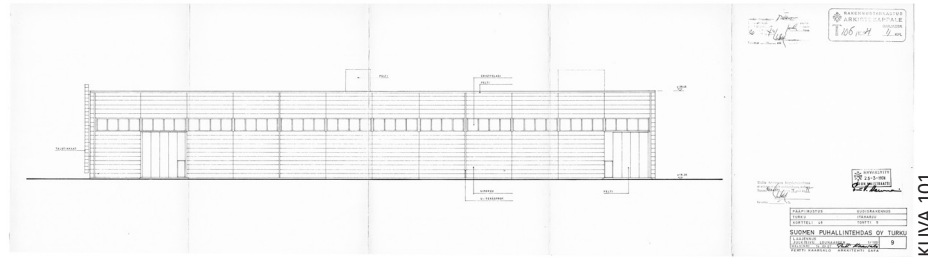
KUVA 98

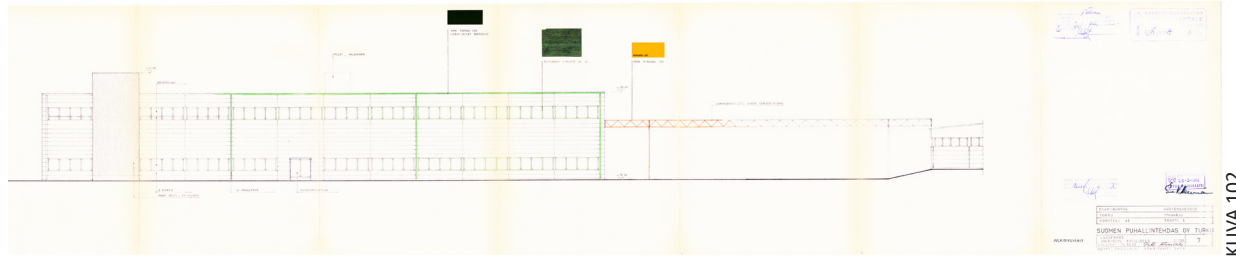
KUVA 99

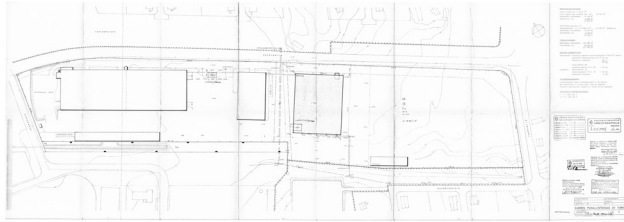
KUVA 100

KUVA 101

KUVA 102

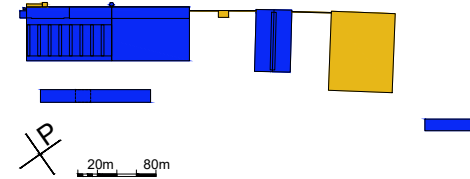
1974

TEHDASHALLI 69 KONEPAJA-MAALAAMO

suunnitelma lupakuva 7.3.1974
 lupa myönnetty 25.3.1974
 valmis loppukatselmus 20.12.1974, 4.3.1975
 arkkitehti Pertti Kaarsalo, arkkitehti
 rakennesuunnittelija ?
 urakoitsija Rakennustoimisto Ruola Oy,
 työpäällikkö Ilmari Lehto

rakennusala 5329 m²
 kerrosala 5724 m²
 tilavuus 52760 m³
 kerrosala yhteensä 79894,2 m²
 rakennustunnus I-6704730 / 572480

1974

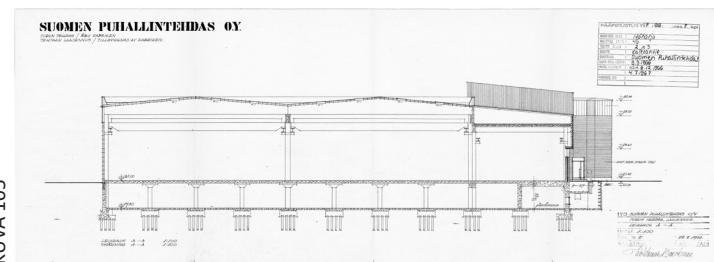
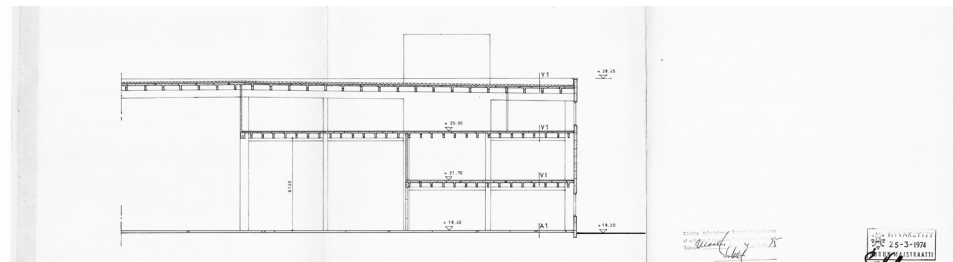
Kaksikerroksisessa tasakattoisessa tehdashallissa 69 oli konepaja sekä maalaamo aputiloineen. Sisätilassa on pääosin korkeaa hallitilaa, osittain 3 kerrosta (työnjohtotilat, pukuhuoneet). Rakennuksen alla on väestönsuojatilat.

Kalevantien puolelle laatikkomassan kylkeen rakennettiin ulostyöntävä porrastila, jonka julkisivut ovat eristyslasiä, vihreää julkisivula-

sia ja valkoista pystyprofilipeltiä. Muutoin hallin julkisivut jatkavat aiempien osien teemaa: vaakasuuntaista Siporex-betonilankkua, jonka muodostamassa julkisivukentässä on eristyslasi-ikkunanauhuja ja elementtien saumoissa U-teräsprofiilit.

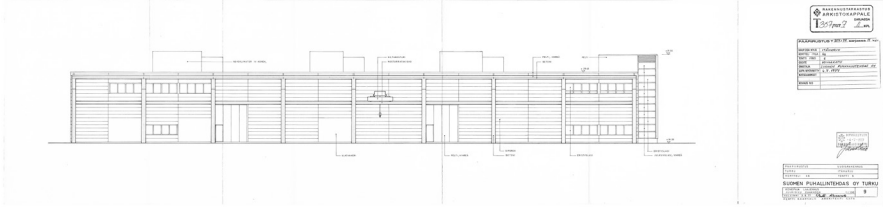
Päärakenne on teräsbetonipilarit ja -palkit ja niiden varaan ladotut TT-laatat. Kattorakenne on huopakate + mineraalivilla 70 mm + höyrystulku. IV-elementtikonehuoneet on nostettu katolle. Ulkopuolisten teräsosien väri oli Tornol 420 tumma vihreä, nauhaikkunoiden puukarmien kuultokäsittely Pinotex 24 vihreä. Tehdashallin, öljysäiliön ja tehdashalli 20:n välillä oleva teräsristikon väriksi määriteltiin oranssi Miranol 267.

KUVAT 97-105. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. TEHDASHALLI 69 KONEPAJA-MAALAAMO. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1974. PERTTI KAARSALO. TKYTA.

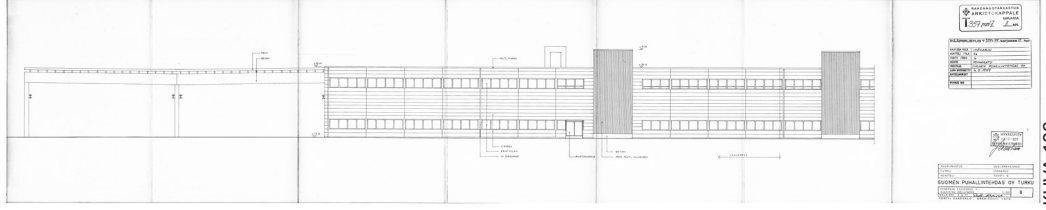

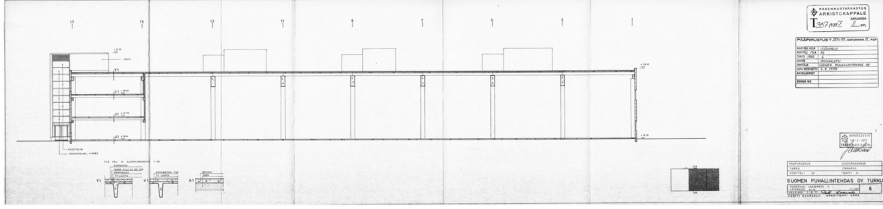
KUVA 106

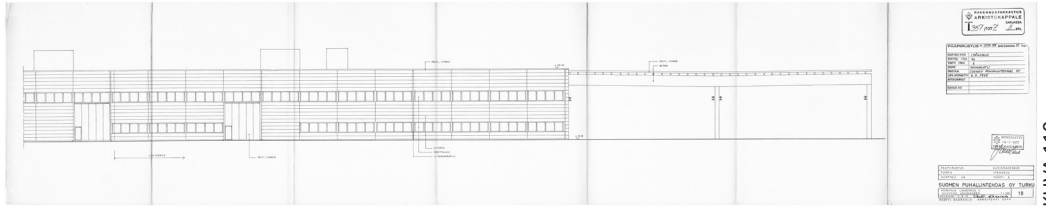
KUVA 107

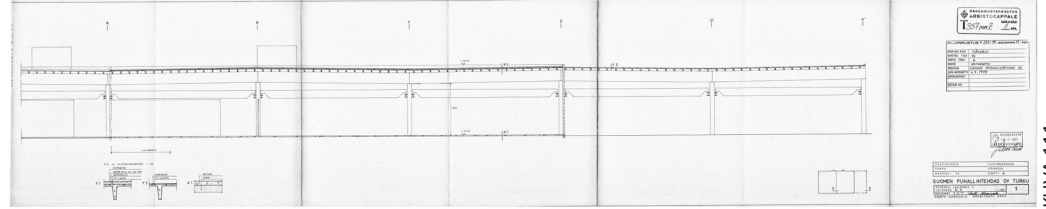
KUVA 108

KUVA 109

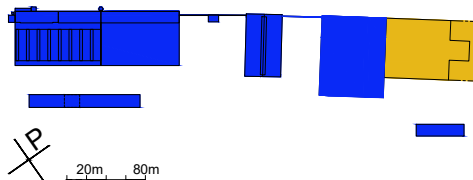

KUVA 110

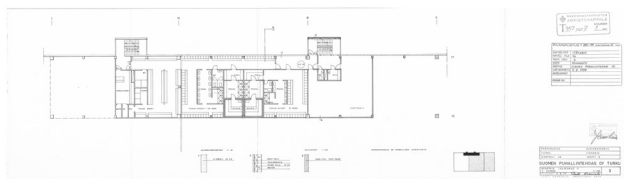

KUVA 111

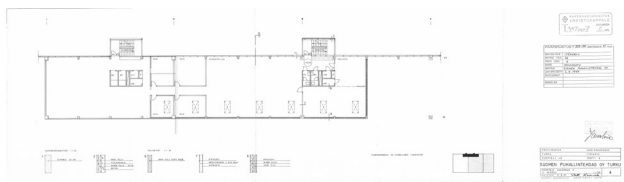
1977

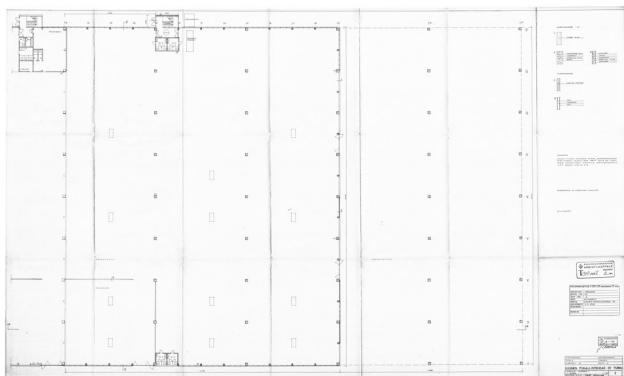
KUVA 112

KUVA 113

KUVA 114

1977-78

TEHDASHALLI 69 KONEPAJA-MAALAAMO, LAAJENNUS 70 JA KATOS 80

lupakuvat 3.6.1977 (toteutumaton)

suunnitelma	lupakuva 3.6.1977
lupa	myönnetty 4.7.1977
valmis	loppukatselmus 5.8.1977
arkkitehti	Pertti Kaarsalo, arkkitehti
rakennesuunnittelija	Ins.tsto Kalevi Narmala Oy
urakoitsija	?
rakennusala	5994 m ²
kerrosala	5994 m ²
tilavuus	51830 m ³

Lupakuvissa 3.6.1977 (lupa 4.7.1977) (nykyisen Prisman tontilla sijaitseva) konepaja-maalaamon laajennus on yhtä suuri kuin aiemmin rakennettu osuus: 64,8 m x 80,475 m.

Kalevantien puolelle on esitetty osittain 3-kerroksinen toimisto-

osa. 2. kerrokseen sijoittuivat sosiaalityilat (miehet 59 h, naiset 37 h) pukuhuonetilat, pesu- ja suihkutilat, saunat, wc:t sekä yhteinen kuntosali; nämä liittyivät viereisen vanhemman osan sosiaalityloihin. 3. kerrokseen sijoittui toimistotilaa, joka puolestaan liittyi vanhemman osan toimistotiloihin.

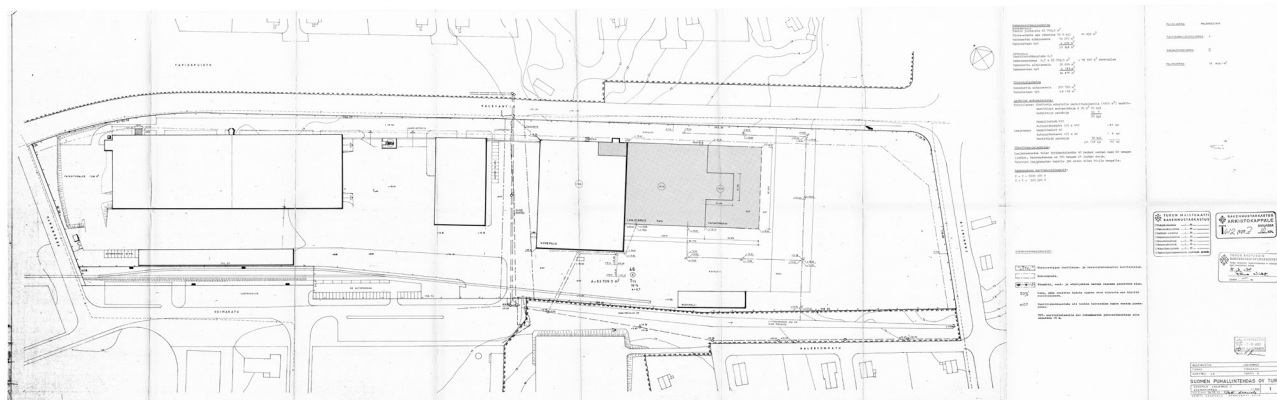
Rakenne (teräsbetonipilarit ja -palkit sekä TT-laattayläpohja) on identtinen tehdashalli 69:n alkuosan kanssa ja IV-elementtikonehuoneet ovat katolla. Myös porrastorni toistaa aiempaa mallia. Laajennetun tehdashallin lounaispuolella lastauspihalla on koko hallin levyinen, teräsbetonirakenteinen lastauskatos, alaltaan 43 x 80,475 m². Vesikatto laskee loivasti keskelle. Katoksen varusteina ovat nosturiratakiskot ja siltanosturi.

Asemapiirustuksessa Teräskadun raidepari on jatkettu varaston 21 kohdalta, jonne se ulottuu 1973 ilmakuivissa, aina tilapäisen varaston 81 äärelle. Raidepari ohittaa varaston 22, joka on asemoitu radan suuntaisesti hieman vinoon.

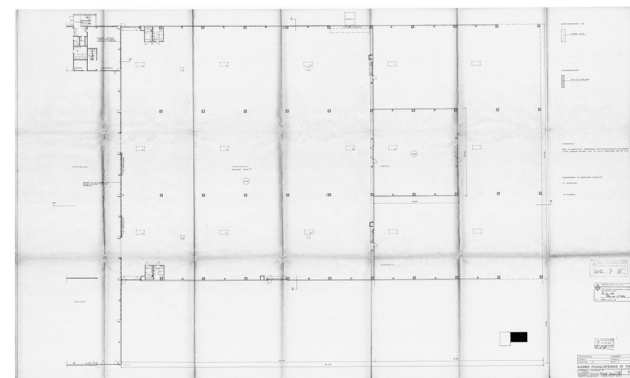
lupakuvat 24.10.1977 (toteutettu)

suunnitelma	lupakuva 24.10.1977
lupa	myönnetty 7.11.1977
valmis	loppukatselmus 4.7.1978
arkkitehti	Pertti Kaarsalo, arkkitehti
rakennesuunnittelija	Ins.tsto Kalevi Narmala Oy
urakoitsija	?
rakennusala	4072 m ²
kerrosala	4193 m ²
tilavuus	40110 m ³

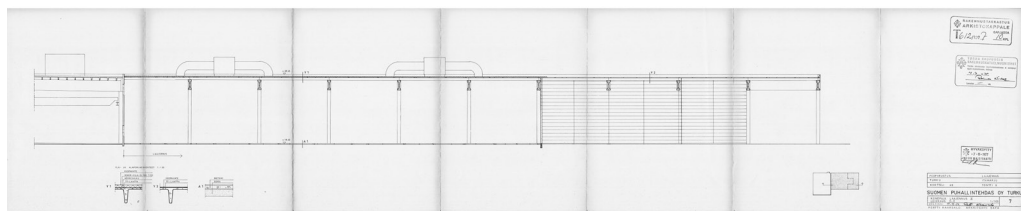
KUVAT 106-114. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. TEHDASHALLI 69 KONEPAJA-MAALAAMO, LAAJENNUS 70 JA KATOSVAIHTOEHTO A (EI TOTEUTETTU). RAKENNUKSLUPAPIIRUSTUKSET 1977. PERTTI KAARSALO. TKYTA.

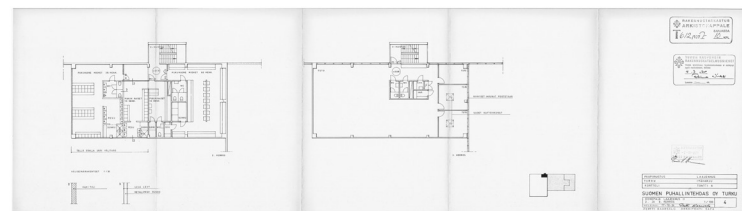
KUVA 115

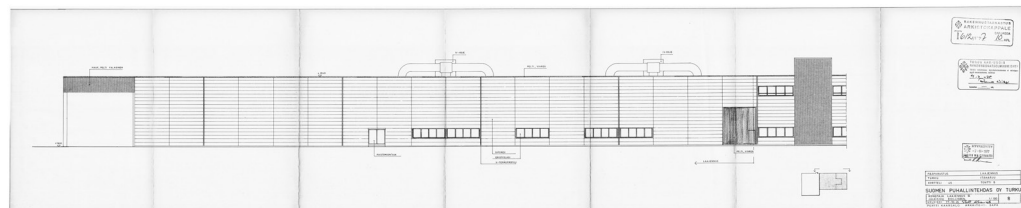
KUVA 116

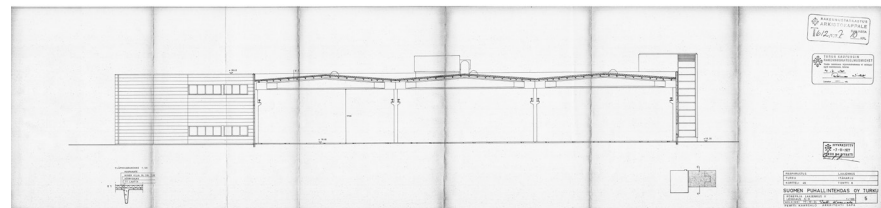
KUVA 117

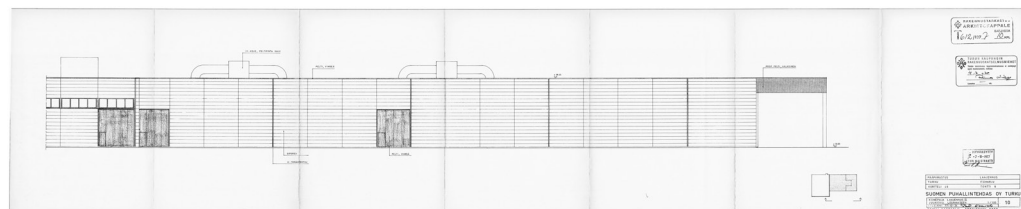
KUVA 118

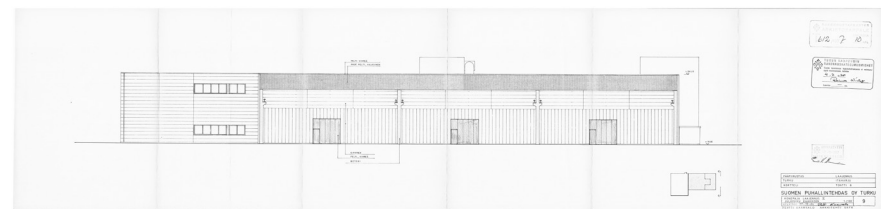
KUVA 119

KUVA 120

KUVA 121

KUVA 122

KUVAT 115-122. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. TEHDASHALLI 69 KONEPAJA-MAALAAMO, LAAJENNUS 70 JA KATOSVAIHTOEHTO B (TO-TEUTETTU), RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1978. PERTTI KAARSALO. TKYTA.

Toteutetussa vaihtoehdossa laajennusosa on kapeampi kuin konepaja-maalaamo mutta saman pituinen. Katoksen alle työntyy pohjaltaan neliömäinen varasto-osa (20 m x 20,95 m, noin 1/6 katoksen pinta-alasta).

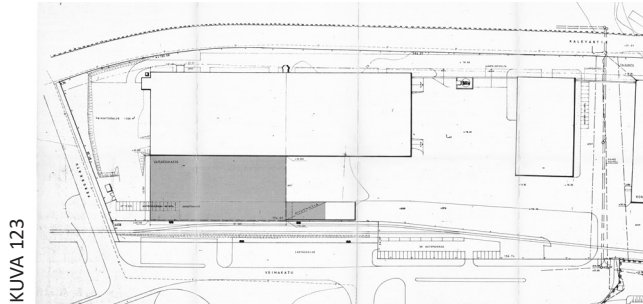
Laajennuksessa ei ole kolmikerroksista osaa. Lisäksi sosiaalilat (ilman saunoja) on keskitetty muutostyönä alkuperäiseen konepaja-maalaamo-osaan eikä uusia toimitiloja ole esitetty rakennettaviksi. Vanhan puolen toimitiloista osa menettää ikkunansa, joten näihin tiloihin on järjestetty akryylikupukattoikkunat. Materiaalit ovat samat kuin toteutumattomassa vaihtoehdossa, mutta katoksen yläosa on verhottu valkoisella alumiiniprofiililevyllä. Sisäänajo-ovet ovat vihreää teräspeltiä ja katoksen alla julkisivun alaosassa Siporex-betonilankut on asennettu pystyyn, yläosassa vaakaan. Muualla ne ovat kuten konepajan alkuperäisessä osassa.

muutoslupakuvat 10.6.1978

suunnitelma	lupakuva 10.6.1978
lupa	myönnetty 6.7.1978
valmis	loppukatselmus ? (ei tietoa)
arkkitehti	Pertti Kaarsalo, arkkitehti
rakennesuunnittelija	Ins.tsto Kalevi Narmala Oy
urakoitsija	?
rakennusala	4072 m ²
kerrosala	4193m ²
tilavuus	39835 m ³

Tehdashallin katoksen alaisen kylmän varaston mitta-, pinta-ala- ja tilavuusmuutos. Laajennusosa poikkeaa vanhan osan pituudesta. Lisäksi piirustuksissa on esitetty rakenteellisia lisävahvistuksia, toimitilojen kahden ikkunattoman tilan käyttötarkoituksen muutos neuvottelutilaksi ja varastoksi, minkä vuoksi ko. tiloista on voitu jättää toteuttamatta kupukattoikkunat.

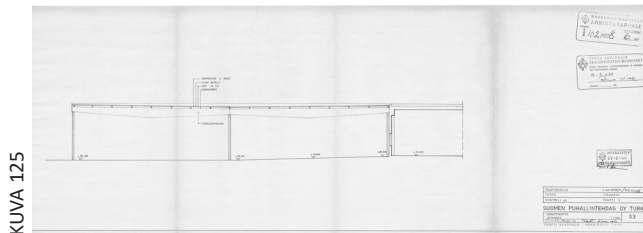
KUVAT 123-127. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. VARASTOKATOS 21 VOIMAKADUN VARRELLA. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1978. PERTTI KAARSALO. TKYTA.

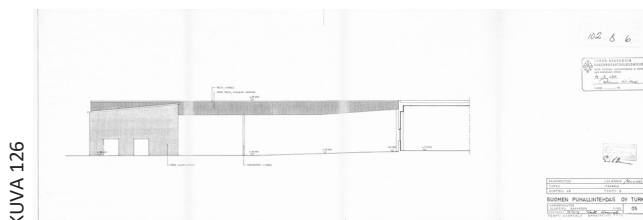
KUVA 123

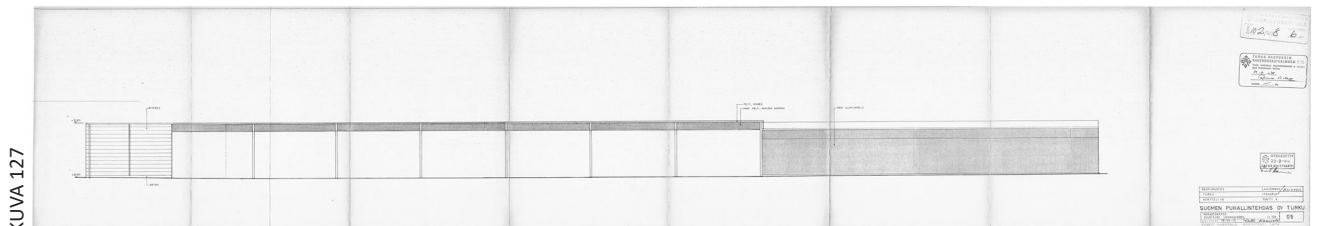
KUVA 124

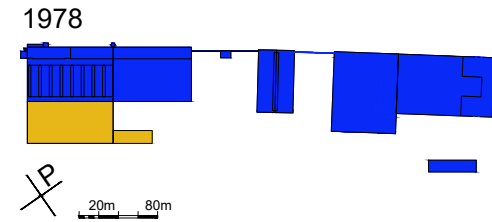
KUVA 125

KUVA 126

KUVA 127

1978

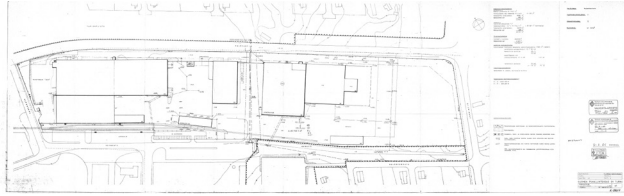
TEHDASHALLIN 10 LAAJENNUS: VARASTOKATOS 21, VARASTON I PURKU

suunnitelma	lupakuva 13.2.1978
lupa	myönnetty 22.2.1978
valmis	loppukatselmus 4.7.1978
arkkitehti	Pertti Kaarsalo, arkkitehti
rakennesuunnittelija	?
urakoitsija	?

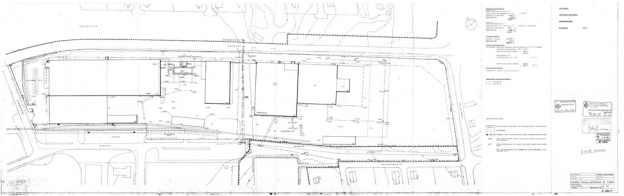
Vanha ulkovarasto purettiin osittain. Uusi katosrakennelma on vihreä teräsprofiilirakenne, katoksen reunus vaalean harmaata profiilipeltiä. Sen mitat ovat 42 m x 87,8 m. Katosrakenne ei lisää rakennusalaakaan eikä tilavuutta. Katos on pääosin avonainen, mutta Voimakadun suuntaan osittain umpinainen. Julkisivu on Siporex-betonilankkua. Pääjulkisivun suuntaan (luoteeseen) Siporex-julkisivuosa sitoo aiempiin rakennusvaiheisiin yhdeksi rakennusmasaksiksi. Koko rakennelman kattaa pulpettikatto. Katoksen rakenne on teräslevypalkkirakenne I-teräsprofiiliorsein: TRP 45 mm, 12 mm bitulit, 3-kertainen huopakate.

Vanha varasto I ja varastojen välinen katos purettiin, ja varasto II:een tehtiin muutoksia.

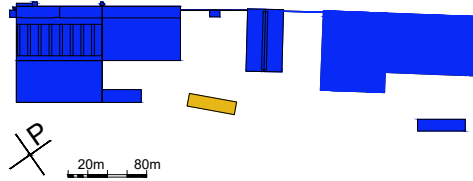
KUVA 128

KUVA 129

1980

1980

TILAPÄINEN VARASTO 22

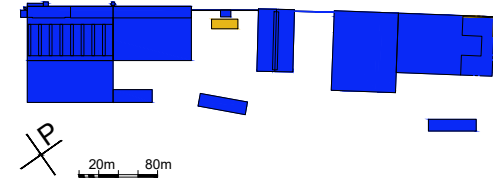
suunnitelma
lupa
valmis
suunnittelija, toteutus
ala

lupakuva 15.1.1980, 28.1.1980
myönnetty 21.2.1980
loppukatselmus 29.7.1980
Suomen Puhallintehdas Oy
600 m²

Voimakadun varteen tehty varasto 22 oli muovirakenteinen kaarihalli, jonka molemmissa päissä oli suuret liukuovet ja liukuovia varten tehty keltainen teräsprofiilirakenne. Kaarihalli oli verhoiltu palonestokäsittellyllä polyesterikankaalla. Sen päämitat olivat 50,22 m x 12 m, ja korkeus huipussaan 5 m.

Rakennukselle myönnettiin lupa 21.2.1985 saakka.

1982

1981

TILAPÄINEN KONTTORI 23
(ÖLJYSÄILIÖN TAKANA)

suunnitelma
lupa
valmis
suunnittelija, toteutus
ala
tilavuus

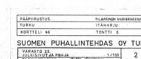
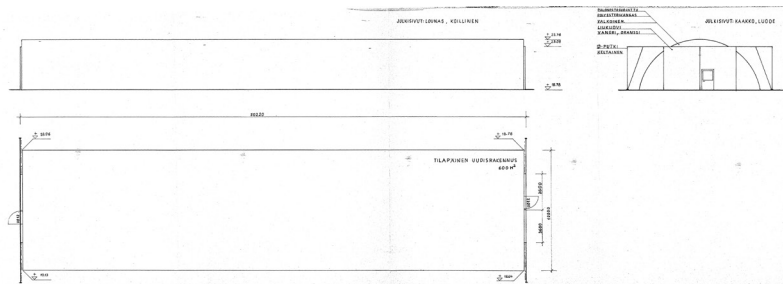
lupakuva 30.10.1981
myönnetty 3.12.1981
loppukatselmus 9.2.1982
A-elementti Oy Rakennusmies &
Suomen Puhallintehdas Oy
264 m²
788 m³

Tilapäisen konttorin päämitat olivat 27,48m x 9,6 m. Rakennus oli matala yksikerroksinen elementtirakennus, julkisivut karaattilevyä ja katesinkittyä profiloitua poimulevyä. Ikkunat olivat ajalle tyyppilisiä tuuletusosalla varustettua ikkunoita. Keskellä rakennusta oli maisemakonttoritila ja molemmissa päissä oli pienemmät, ovin varustetut toimistohuoneet.

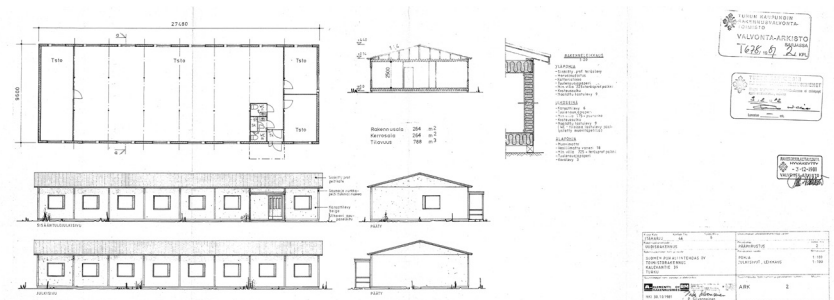
Rakennukselle myönnettiin lupa 3.12.1986 saakka.

54

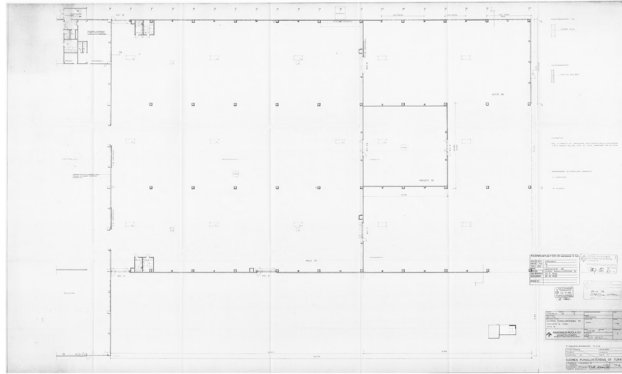
KUVA 130

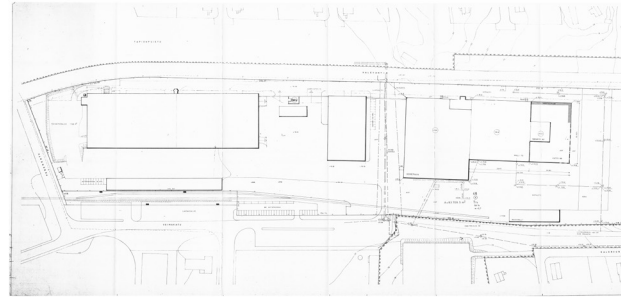
KUVA 131

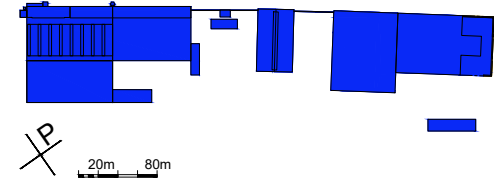
KUVA 132

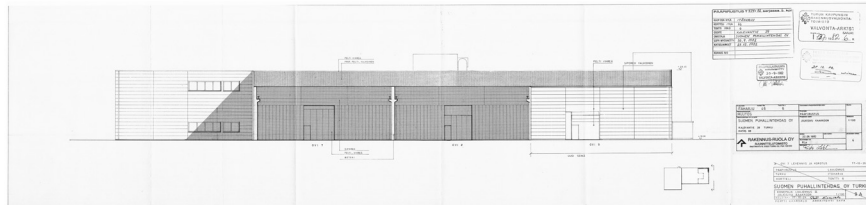
KUVA 133

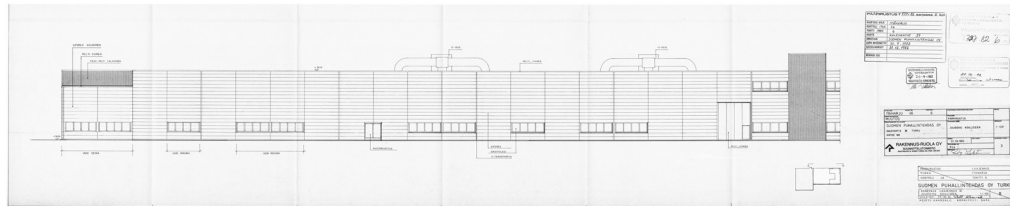
1982-84

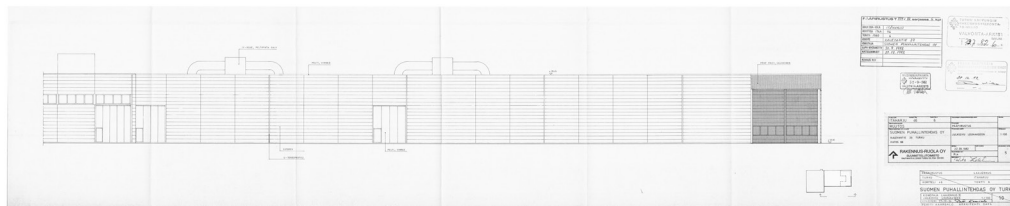
KUVA 134

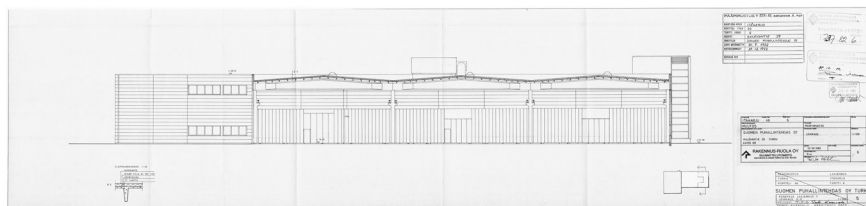
KUVA 135

KUVA 136

KUVA 137

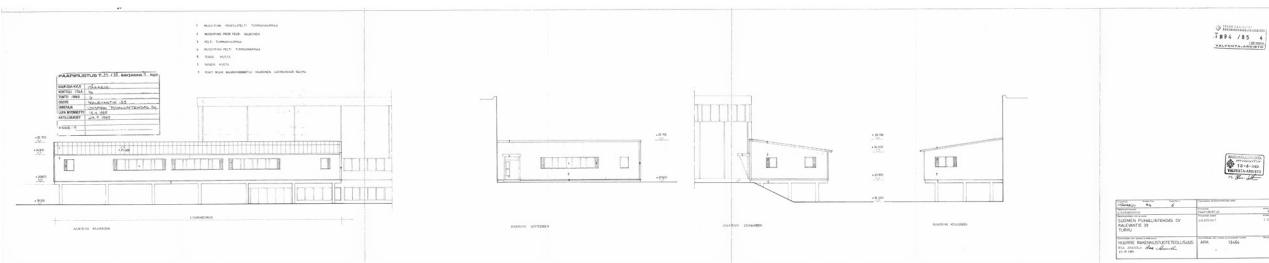
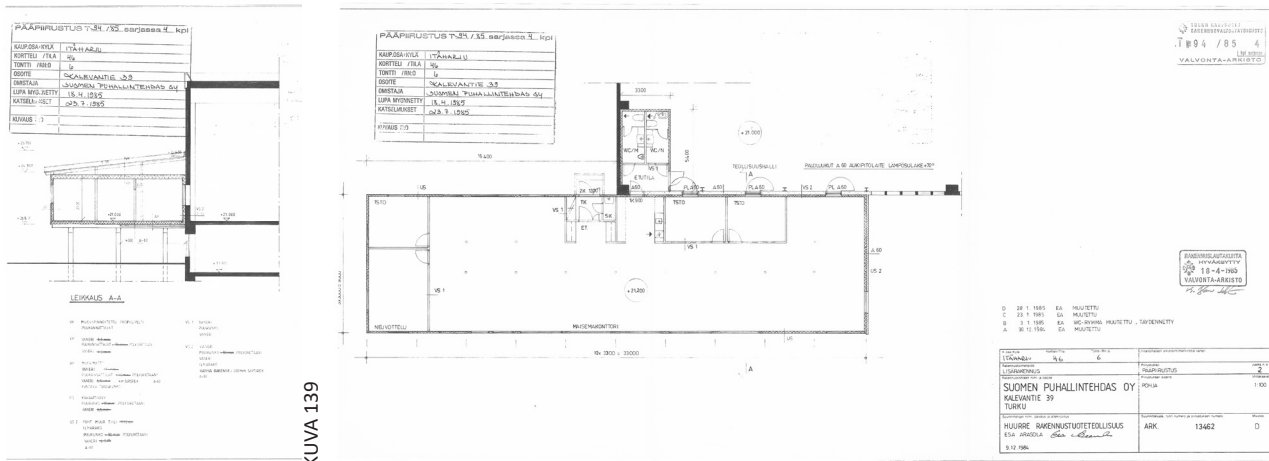
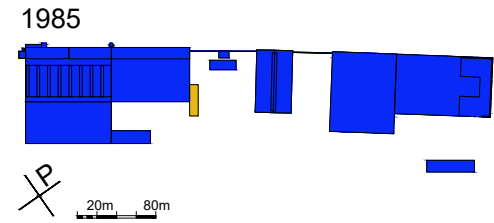
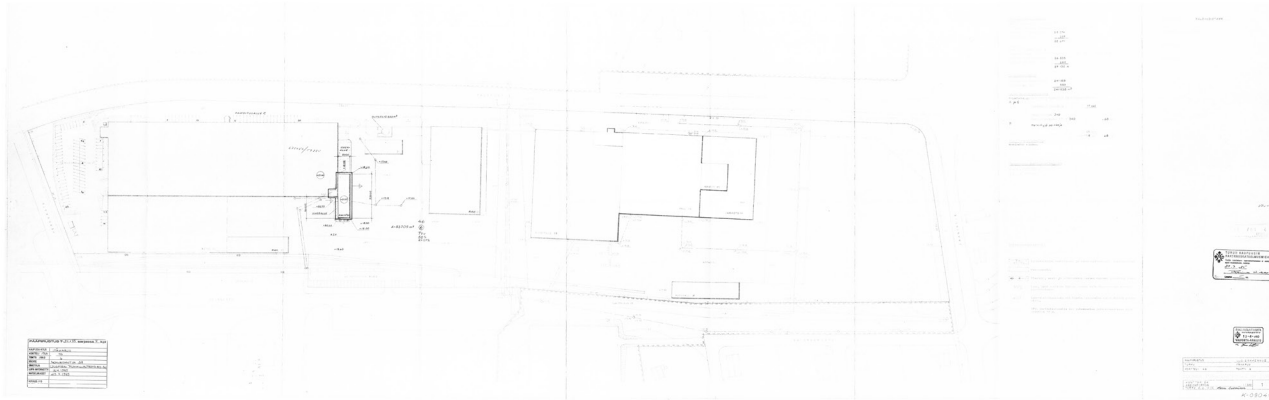
1982-84

TEHDASHALLIN 69 KONEPAJA-MAALAAMO
KATOS 88, MUUTOS

suunnitelma	lupakuva 23.9.1982 (II seinän lisäys lupa 6.8.1983)
lupa	myönnetty 30.9.1982 (II seinän lisäys 8.9.1983)
valmis	loppukatselmus 28.12.1982 (II seinän lisäys 5.6.1984)
suunnittelija	I lisäys Rakennus-Ruola Oy, suunnittelu- toimisto, Risto Lehtinen?, suunnittelija II lisäys Suomen Puhallintehtas Oy, Jukka Lempinen, suunnittelija
urakoitsija	I lisäys Rakennus-Ruola Oy, rkm Antti Kryssi II lisäys Suomen Puhallintehtas Oy, Jukka Lempinen, Matti Ruohonen
rakennusala	2007 m ²
kerrosala	2003 m ²
tilavuus	19769 m ³

Katokseen rakennettiin osittain kolmelle seinälle julkisivuja. Tila oli kuitenkin tässä vaiheessa lämmöneristämätön. II seinän lisäyksen jälkeen tilasta tuli suljettu kylmä varastotila. Seinien materiaali on Siporex-betonilankutus.

KUVAT 132-137. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. TEHDASHALLI 69 KONEPAJA-MAALAAMON KATOS 88: MUUTOS KYLMÄKSI VARASTOTILAKSI. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1982. RAKENNUS-RUOLA OY:N SUUNNITTELU-TOIMISTO. TKYTA.

KUVA 138

KUVA 140

KUVA 141

1985 **TEHDASHALLI 20 LAAJENNUS: KONTTORI 24**

suunnitelma lupakuva 9.12.1984, 5.2.1985
 lupa myönnetty 18.4.1985
 valmis loppukatselmus 23.7.1985
 suunnittelija Harri Suominen, suunnittelija, Suomen Puhallintehtas Oy
 Esa Arasola (9.12.1984)
 urakoitsija Huurre rakennustuoteteollisuus Oy
 Suomen Puhallintehtas Oy, rkm Aulis Tamminen
 rakennusala 297 m²
 kerrosala 297 m²
 tilavuus 880 m³

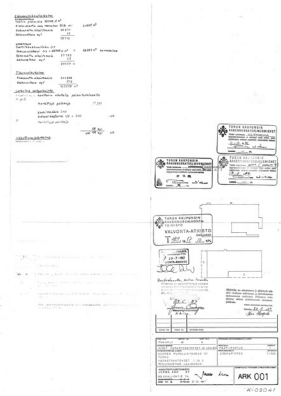
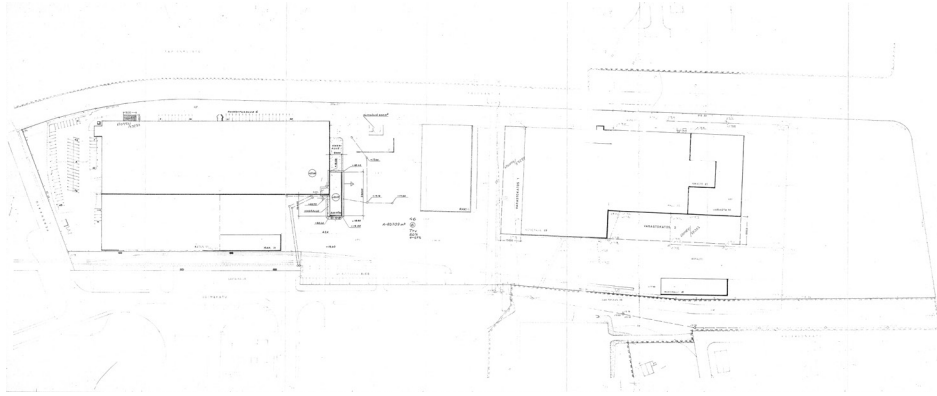
Mustille teräspilareille ja palkeille nostettu maisemakonttori 24, jossa oli neuvottelutila ja kolme toimistohuonetta. Julkisivuverhous oli valkoista muovipinnoitettua profiilipeltiä, toinen pääty puhtaaksi muurattua kalkkikiekkatiiltä. Pulpettikatto laski lastauspihan suuntaan, materiaali muovipinnoitettua tummanharmaata profiilipeltiä.

Voimakadun varren keskimmäinen varasto on raaputettu muovista pois, joko purettu tai ei koskaan rakennettukaan.

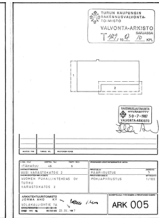
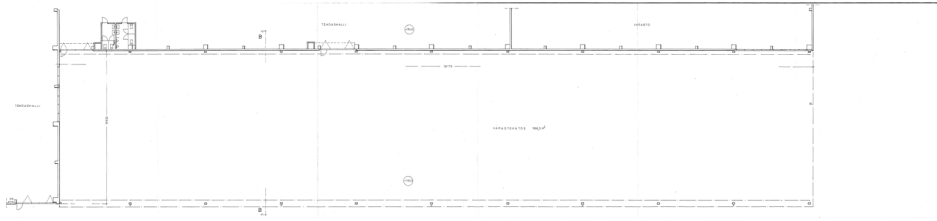
KUVAT 138-141. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. TEHDASHALLI 20 LAAJENNUS: KONTTORI 24 1985-95. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1985. TKYTA.

KUVAT 142-147. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. TEHDASHALLI 69+80: KONEPAJA-MAALAAMO, VARASTOKATOKSET 1 JA 2. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1987. ARKKIT.TSTO JARMO SAARINEN OY. TKYTA

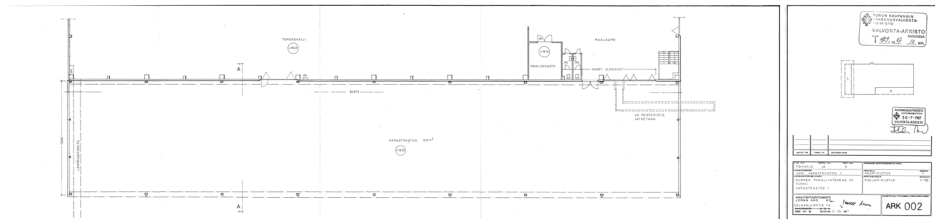
KUVA 142

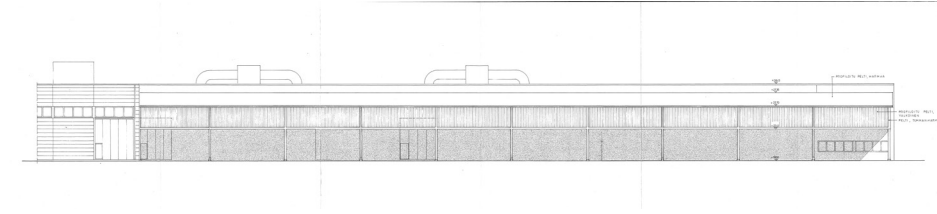
KUVA 143

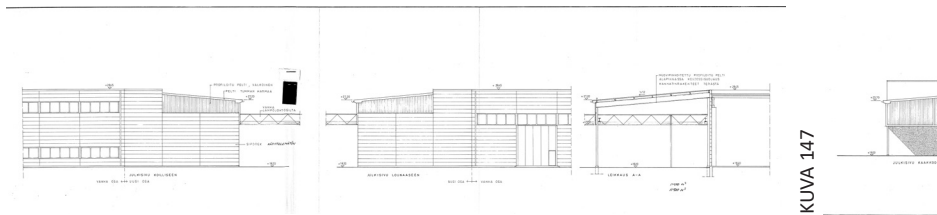
KUVA 144

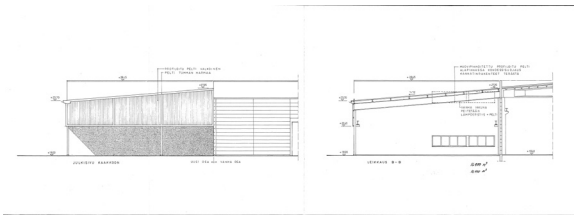
KUVA 145

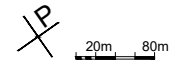
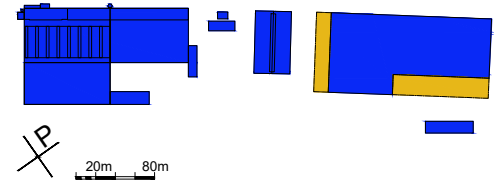
KUVA 146

KUVA 147

1987

1987

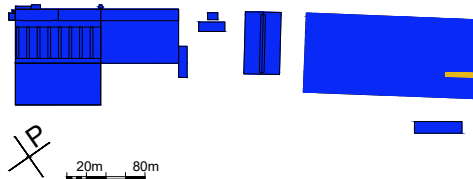
**TEHDASHALLI 69 + VARASTO 80:
VARASTOKATOKSET 1 JA 2**

suunnitelma	lupakuva 22.4.1987
lupa	myönnetty 30.7.1987
valmis	loppukatselmus ?
arkkitehti	Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy
rakennesuunnittelija ?	
urakoitsija	Rakennus-Ruola oy, rkm Jouni Vehmanen
laajennuksen ala	42 m ²

Varastokatokset rakennettiin tehdashalli 60:n (konepajan) yhteyteen, laajennusosa tehdashallin länsipuolelle katoksen alle. Katokset viettävät loivasti. Kate on muovipinnoitettua poimulevyä, väri tumman harmaa. Kantavat rakenteet ovat teräspalkkeja teräspilareilla.

Katos 1 on edestä avoin, yläosassa on pystyprofiilipeltiverhous, valkoinen. Sama profiilipelti kääntyy kulman ympäri umpipäätyyn. Umpipäädyissä on etuosan aukon korkuinen Siporex-betonilankutettu julkisivu. Katos 2 on edestä ja toisesta päädyistä avoin. Pystyprofiiloitu teräspelti osa katoksen yläreunassa on huomattavan korkea.

1988

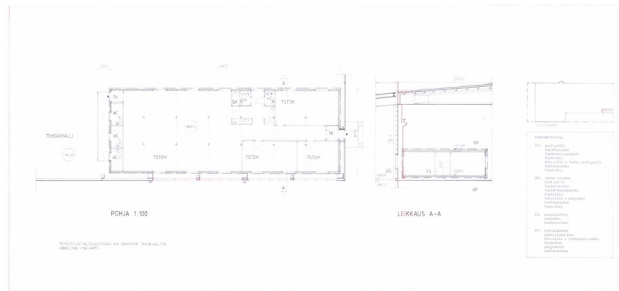
1988

TEHDASHALLI 69-80 MUUTOS: KONTTORI

suunnitelmat
lupa
valmis
arkkitehti

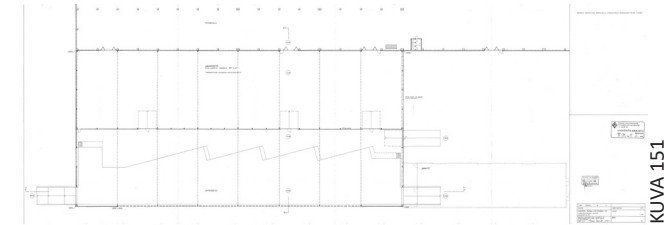
lupakuva 5.8.1988, 1.9.1988
myönnetty 20.10.1988
loppukatselmus 21.2.1989

Antti Mäki, arkkitehti,
Arkkitehtitoimisto Sigge Oy
Pauli Mustonen, Suomen Puhallintehtas Oy
211.5 m²
677 m³

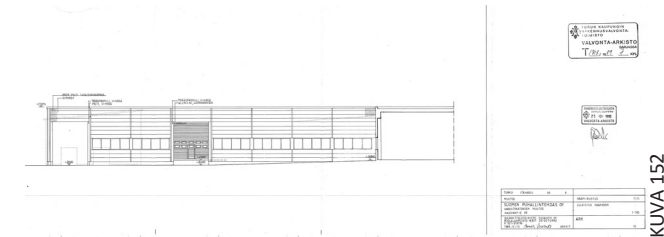

KUVA 148

kerrosala
tilavuus

KUVA 151

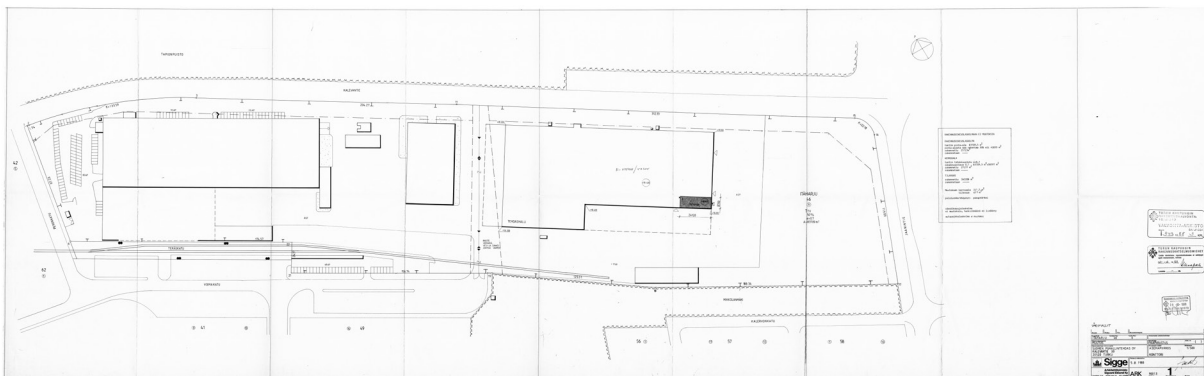

KUVA 152

KUVA 149

Tehdashallin eteläkulman tila muutettiin konttoritilaksi (24 m x 8,7 m). Julkisivuun lisättiin nauhaikkuna ja päätyyn teräsrakenteinen katos ja ovi. Palo-osastoitu toimistotila rakennettiin konttimaisena rakenteena kylmän hallitilan sisään.

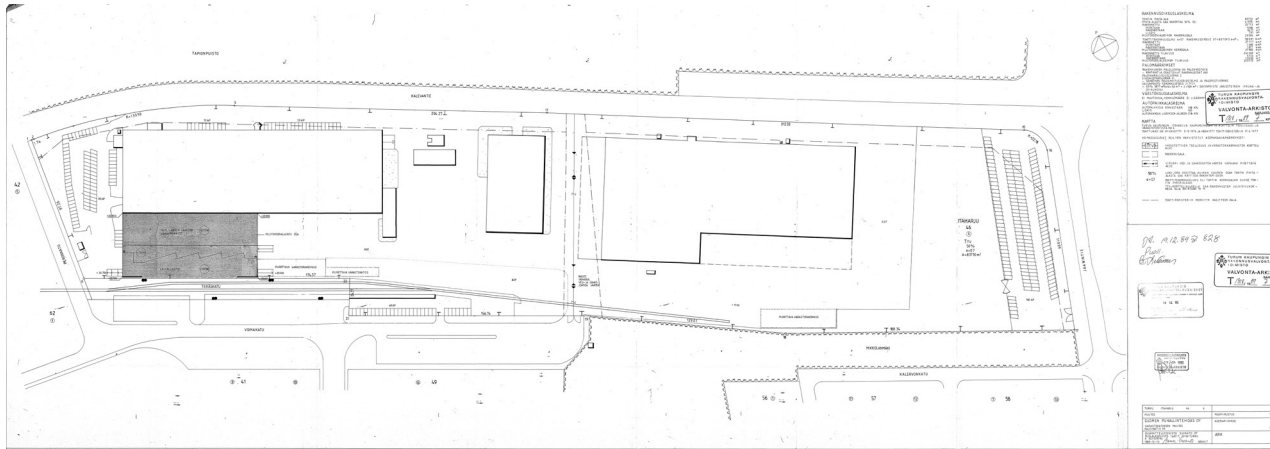

KUVA 150

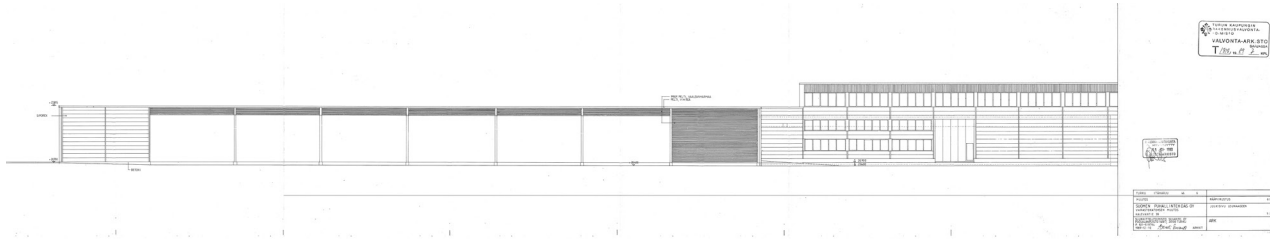
KUVAT 148-150. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. TEHDASHALLI 69-80 MUUTOS: KULMAKONTTORI. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1988. ARKITEHTITSTO SIGGE OY. TKYTA.

KUVAT 151-156. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. VARASTOKATOS 21:N PURKU JA UUSI KATOS. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1990. SUUNNITTELUTSTO SUVANTO OY. TKYTA

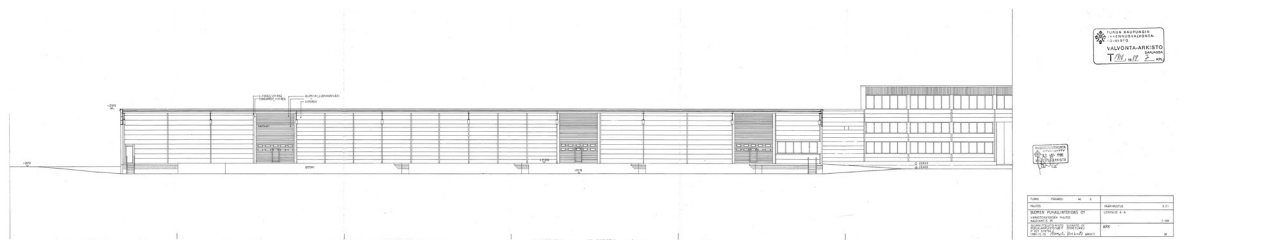
KUVA 153

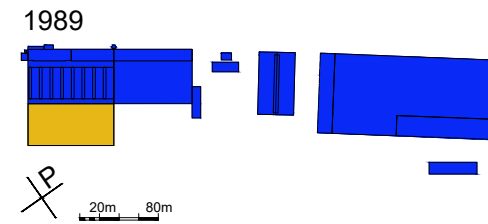
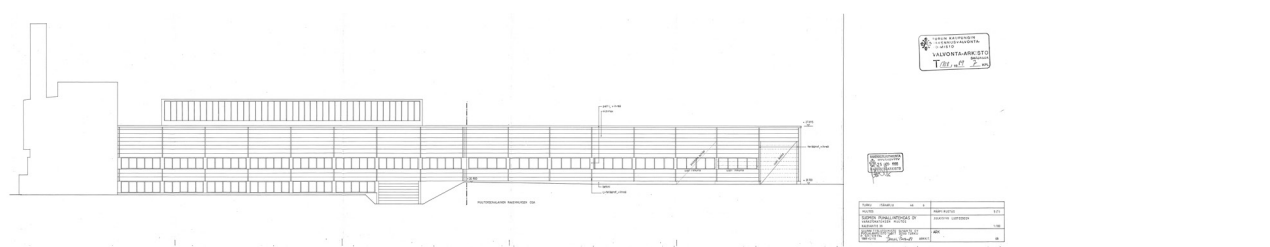
KUVA 154

KUVA 155

KUVA 156

1989-90

**VARASTOKATOS 21 III MUUTOS,
VARASTOKATOS I PURKU**

suunnitelma
lupa
valmis
arkkitehti
urakoitsija

lupakuva 10.12.1989
lupa myönnetty 25.1.1990
11.12.1990
Anneli Suvanto, arkkitehti /
Suunnittelutoimisto Suvanto Oy
Rakennus-Ruola Oy

Alkuperäisen tehdashallin laajennuksena tehtyyn varastokatokseen on esitetty rekkojen lastauskaistat. Varasto on muutettu kylmäksi varastoksi. Varastokatoksen Voimakadun puoleinen seinä on suurelta osin avoin. Asemapiirustuksessa on merkitty Teräskadun raitteet, joille on merkitty sivuraide uuden varastokatoksen lastauslaiturien kohdalle. Raide jatkaa konepajan 60 ja tehdashallin 70:n edustalle. Katos on teräsrakenteinen. Varastokatoksen umpiosat ovat vaakasuuntaista Siporex-betonilankkua ja vaaleanharmaata vaaka-profiilipeltiä. Räystäsrakenteet ovat vihreitä.

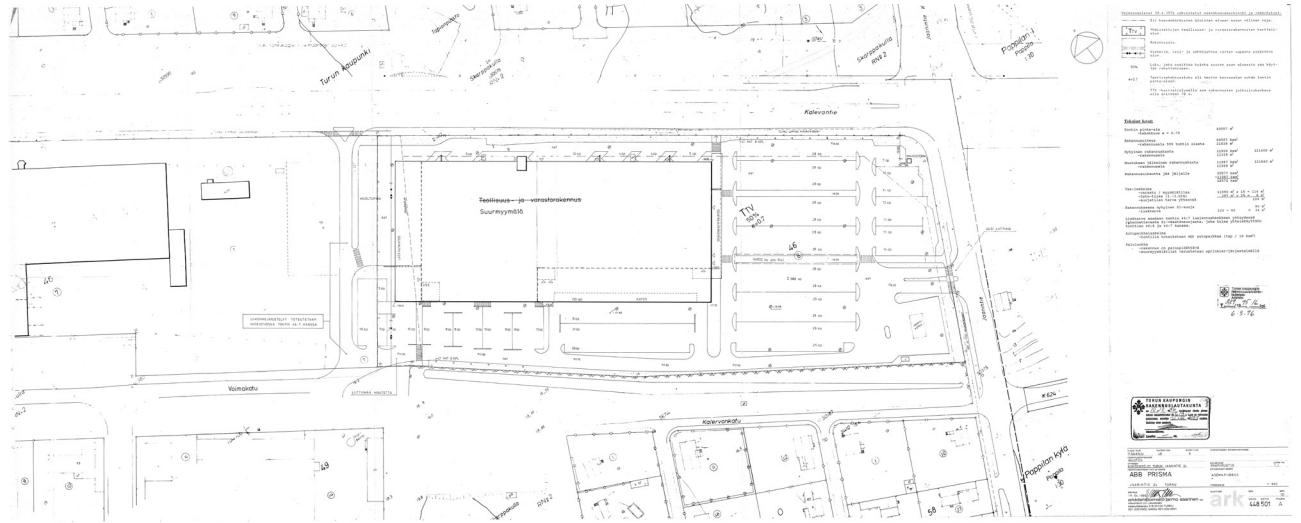
muutoslupakuvat 25.9.1990

suunnitelma
lupa
valmis
arkkitehti
urakoitsija

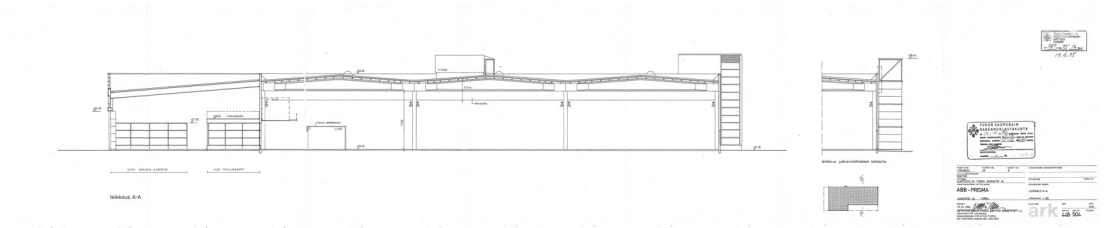
lupakuva 25.9.1990
myönnetty 1.11.1990
loppukatselmus 11.12.1990
Anneli Suvanto, arkkitehti /
Suunnittelutoimisto Suvanto oy
Rakennus-Ruola Oy

Varasto 21 ja väliaikainen kaarihalli 81 purettiin pois. Jaanintien varteen on merkitty laaja pysäköintikenttä työntekijöitä varten.

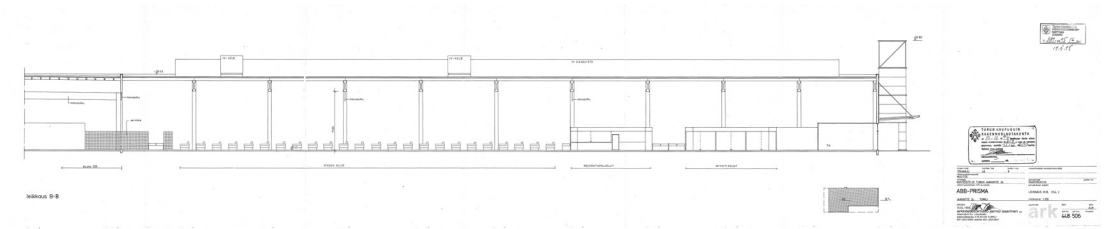
KUVA 157

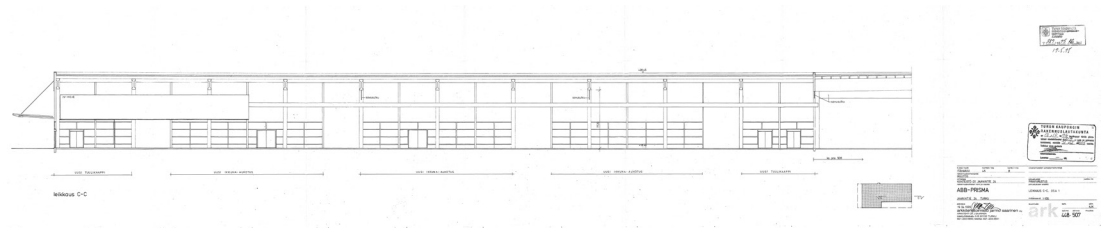
KUVA 158

KUVA 159

KUVA 160

KUVAT 157-164. ABB.PRISMA. TEHDASHALLI 69-80 KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS SUURMYYMÄLÄTILAKSI. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1995. ARKKITEHTITSTO JARMO SAARINEN OY. TKYTA.

**1995 KONEPAJA-MAALAAMO 69, 70, 88:
MUUTOS SUURMYYMÄLÄILAKSI
ABB-PRISMA**

suunnitelma luonnokset 19.4.1995, 14.5.1995 ABB-Prisma
lupa myönnetty 10.10.1996,
tämän jälkeen useita lupakuvia 1997
valmis (myös mainostorni) 1997
ala n. 14000 m²
arkkitehti Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy

Konepaja-maalaamon käyttötarkoituksen muutos suurmyymäläksi toteutui 1996. Piirustuksissa omistajaksi on merkitty ABB-Prisma. Myöhemmin omistajaksi tuli Kiinteistöasakeyhtiö Turun Jaanintie 24.

Prismaan on tehty 1995-2020 useita muutoksia, pieniä laajennuksia ja peruskorjaus. Rakennuksen runko on kuitenkin Puhallintehtaan ajalta. 1999 Schauman arkkitehdit Oy suunnitteli ulkomyyntikatok-

sen. Vuodesta 2001 lähtien arkkitehti Matti Haapajärvi (Arkkitehtitoimisto JMH Oy) on suunnitellut useita ulkoisia ja sisäisiä muutoksia, mm. ostopöytäkatokset.

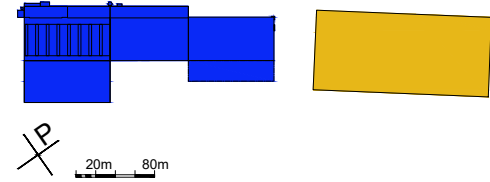
1999 ULKOMYYNTIKATOS
arkkitehti Schauman Arkkitehdit Oy

2001- PIENIÄ LAAJENNUKSIA JA SISÄISIÄ MUUTOKSIA
arkkitehti Matti Haapajärvi, arkkitehti, Arkkitehtitoimisto JMH Oy

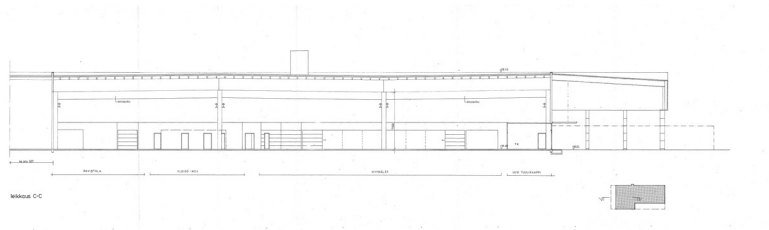
2010-2016 PERUSKORJAUS JA LAAJENNUS
laajennuksen ala 500 m²
arkkitehti Matti Haapajärvi, arkkitehti, Arkkitehtitoimisto JMH Oy

Peruskorjaus ja laajennus. Sisäänkäynti järjesteltiin uudelleen rakennuksen eteläkulmaan: sisäänkäyntikatoksen alapinta on puukuvioitua levyä ja viettää jyrkästi alaspäin kohti sisäänkäyntiä, julkisivut verhoiltiin teräslevykaseteilla, väri RR40 hopea.

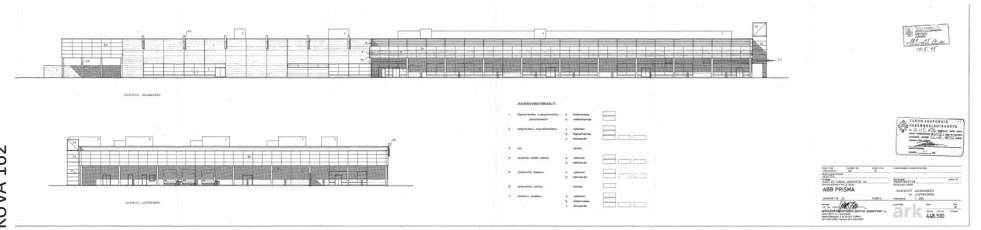
1995

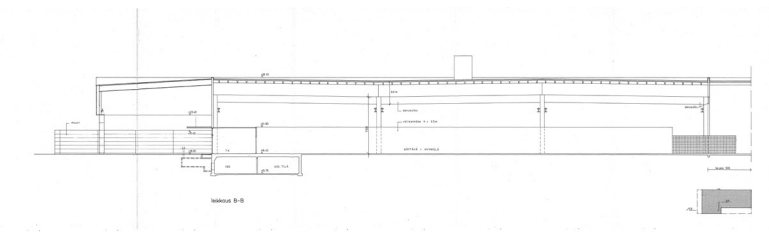
KUVA 161

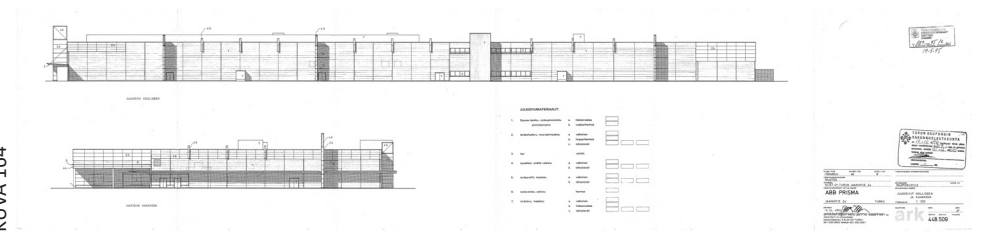
KUVA 162

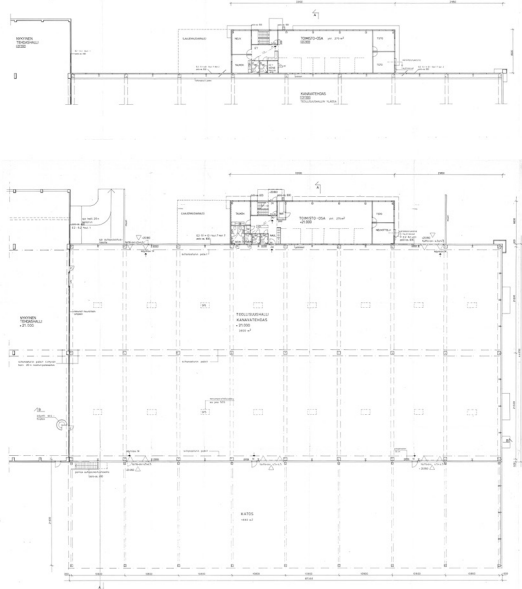

KUVA 163

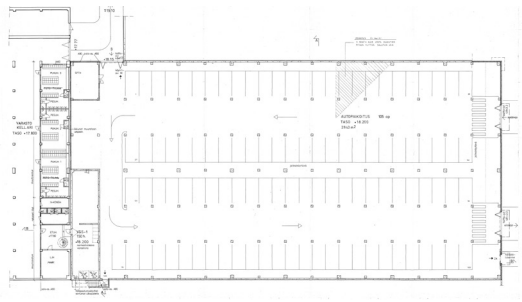

KUVA 164

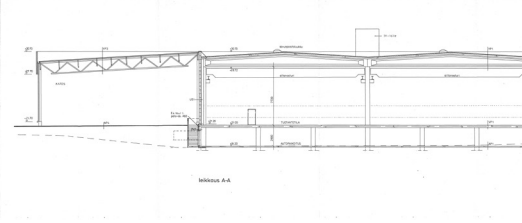

KUVA 165

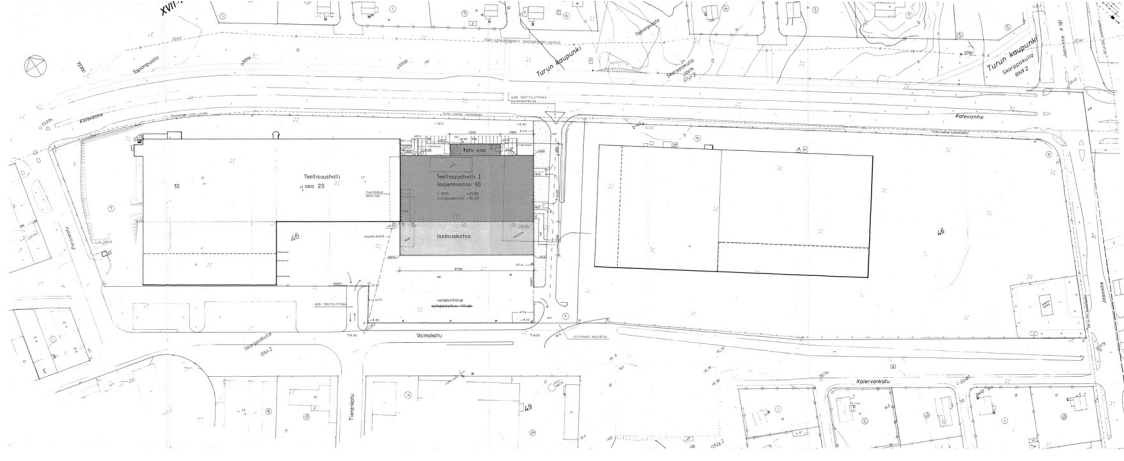

KUVA 166

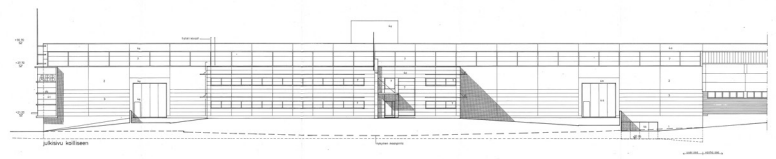

KUVA 167

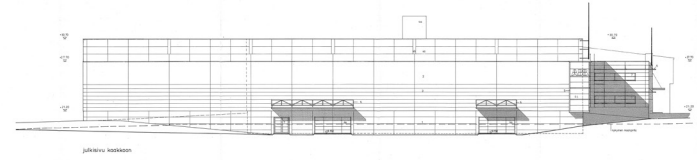
KUVA 168

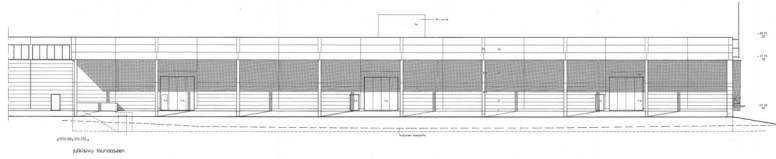
KUVA 169

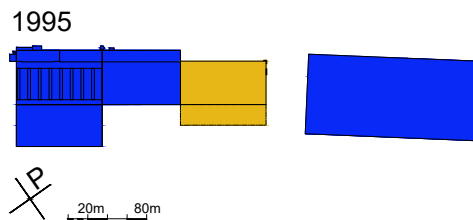
KUVA 170

KUVA 171

KUVA 172

1995-97 TEHDASHALLI 90 KANAVATEHDAS

suunnitelma	lupakuvat 7.4.1995
lupa	lupa myönnetty 10.10.1996
valmis	loppukatselmus 20.5.1997
arkkitehti	Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy
rakennesuunnittelija	
kerrosala	tehdashalli + toimitilat 4447 kem2, autohalli + vss 3878 kem2, yht. 8325 kem2 tehdaskokonaisuus 10904 + 4447 = 15351 kem2
rakennusoikeutta jäljellä	12688 kem2

Samanaikaisesti kun konepaja-maalaamosta muokattiin suurmymälätilaa, vanha erillISRakennuksena toiminut kanavatehdas

(tehdashalli 50) purettiin pois 1993-95. Se korvattiin uudella tehdashallilla 90. Halli jatkaa tehdashallin 20 julkisivumaailmaa, mutta sen edessä on lisäksi koko laajennuksen mittainen syvä lastauskatos Voimakadun puolella.

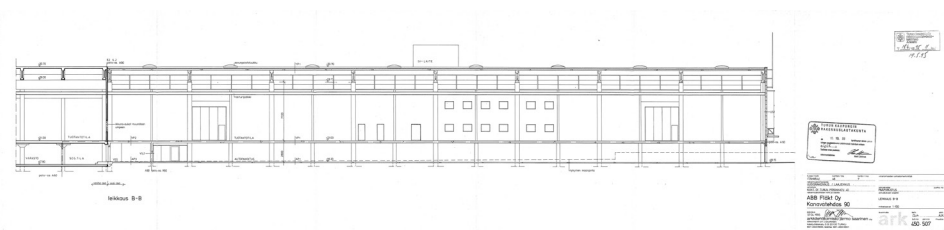
Kaakkoisjulkisivussa (päädyssä) on kellaritasolla sisäänajo-ovia paikoitukseen. Ne on katettu ulokkeellisilla teräskatoksilla. Kalevantien puoleisessa kulmassa on teräsrakenteinen mainoserkkeri. Tehdashallin tasolla on myös Kalevantiellä ajettavia suuria ovissa.

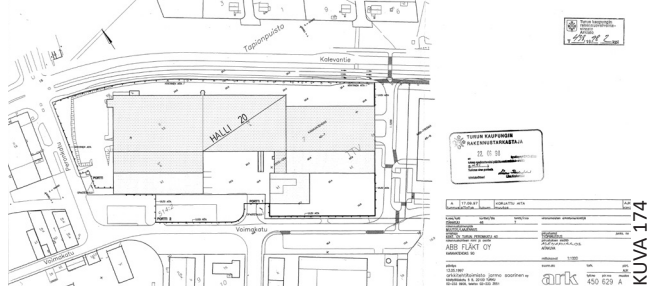
Julkisivut ovat yläosassa käsittelemätöntä Siporex-elementtiä ja alaosassa punaruskeaa vaakaraidoitettua Siporex-elementtiä, mutta toteutettu värisävy on harmaa. Ulostyöntävä konttoriosa on verhotu hopeanharmaalla teräsohutlevyillä. Toimisto-osaa ei toteutettu. Lastauskatos on teräsrakenteinen ja sen yläosa on verhottu muovipinnoitetuilla teräsohutlevyillä (värit hopeanharmaa ja punainen). Taustalla julkisivu on yläosastaan käsittelemätöntä Siporex-elementtiä ja alaosastaan värjättyä Siporex-elementtiä. Katoksen alla julkisivussa on kolme suurta sisäänajo-ovea käyntiovineen.

Vuoden 1995 lupakuvissa kiinteistö on ensimmäistä kertaa nimetty Kiinteistöosakeyhtiö Turun Peronkatu 40:ksi. Samanaikaisesti suunniteltiin konepaja-maalaamo-teollisuushallirakennusta (hallit 70, 80, 88).

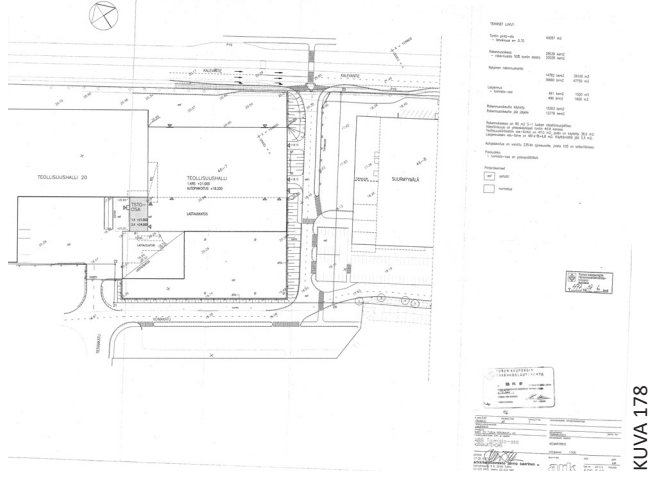
KUVAT 165-173. KIINTEISTÖOY TURUN PERONKATU 40. TEHDASHALLI 90 KANAVATEHDAS. RAKENNUKSLUPAPIIRUSTUKSET 1995. ARKKITEHTITSTO JARMO SAARINEN OY. TKYTA.

KUVA 173

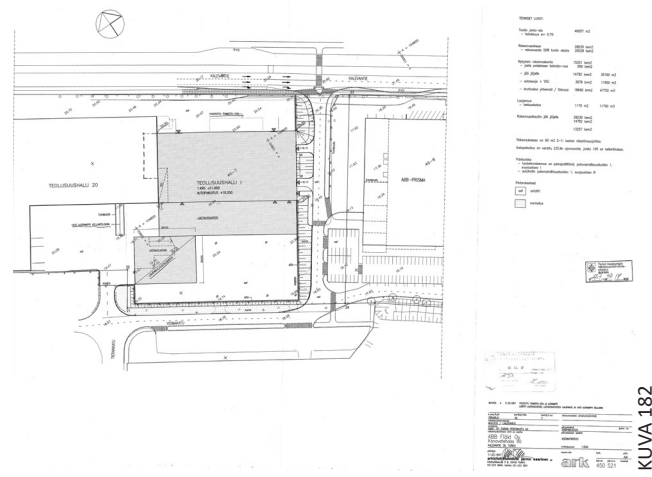

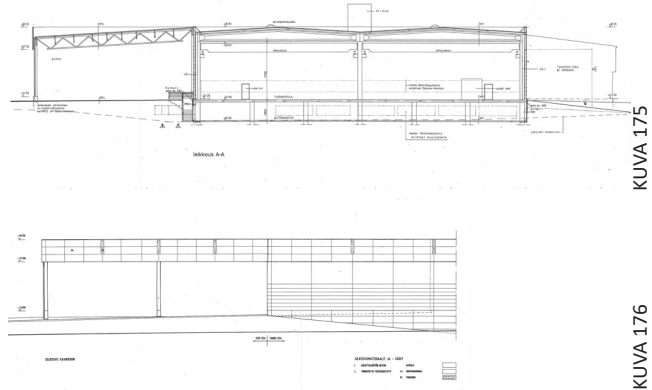
KUVA 174

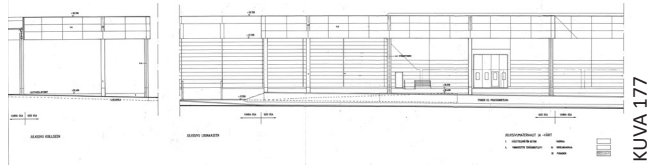
KUVA 178

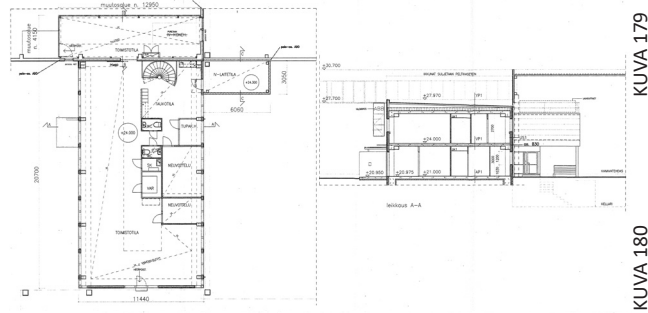
KUVA 182

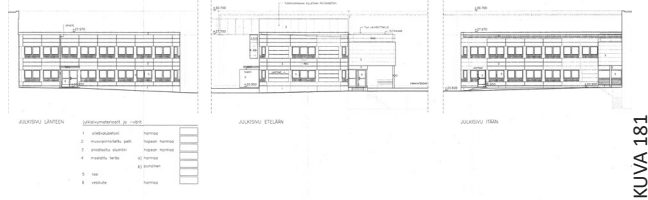
KUVA 175

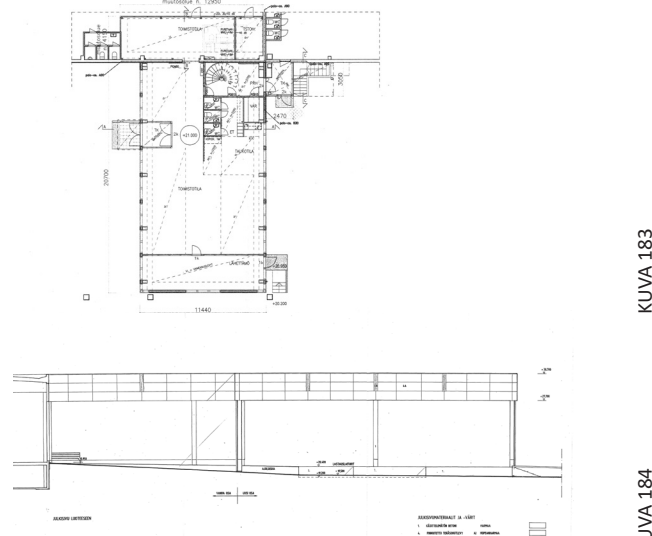
KUVA 177

KUVA 179

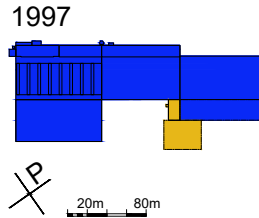

KUVA 181

KUVA 183

KUVA 184

**1997 TEHDASHALLI 90 KANAVATEHDAS:
KATOKSEN LAAJENNUS**

suunnitelma lupakuvat 11.3.1997
 lupa myönnetty 17.4.1997
 valmis loppukatselmus ?
 arkkitehti Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy
 rakennesuunnittelija ?

Voimakadun puoleista lastauskatosta laajennettiin muusta katoksesta ulostulevana osana nykyiseen laajuuteensa. Katos on teräsrakenteinen, katoksen yläreuna on alumiinikasetoitu, väri hopeanharmaa.

**1997 TEHDASHALLI 90 KANAVATEHDAS:
TOIMISTO-OSAN LAAJENNUS**

suunnitelma lupakuvat 27.5.1997
 lupa myönnetty 29.5.1997
 valmis loppukatselmus 17.12.1997
 arkkitehti Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy
 urakoitsija NCC-Puolimatka Oy, työnjohtaja Aaro Laine
 ala 481 kem²

Kaksikerroksinen toimistosiiپی toteutettiin katoslaajennuksen alle. Kerroksia yhdistää pyöröteräsporras. Julkisivun päämateriaali on hopeanharmaa muovipinnoitettu teräspelti. Ikkunat ja ovet ovat alumiini-ikkunoita. Toinen sisäänkäynti jää korkean katoksen alla, toisen yhteydessä on matala teräskatosrakenne.

Ikkunat kiertävät rakennusmassaa kahdessa kerroksessa kolmella sivulla antaen sisälle nauhaikkunamaisen vaikutelman. Toimistotilat ovat 2. kerroksessa osittain maisematilaa.

1997 TEHDASALUEEN AITAUS

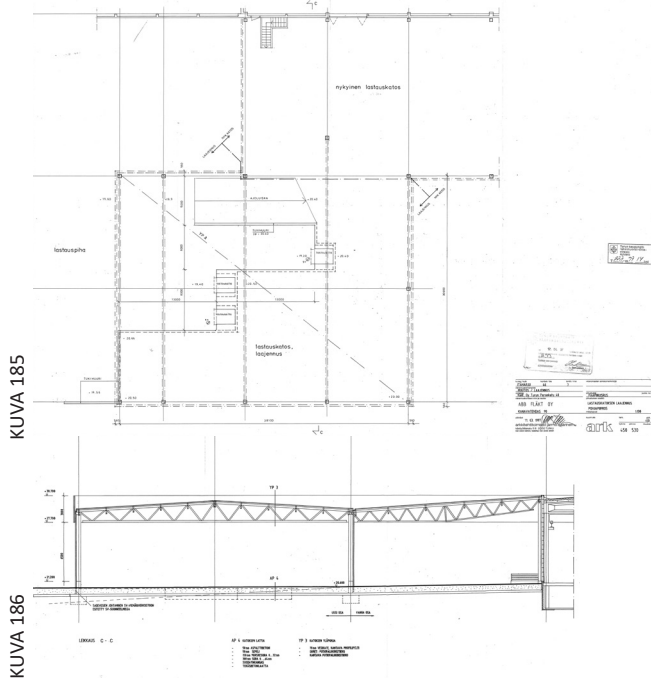
suunnitelma lupakuva 13.5.1997, revisio 17.9.1997
 lupa myönnetty 22.6.1998
 toteutus 1998

Aitauksella rajattiin ABB-Fläktin puhallintehdasalue. ABB-Prisma muodostaa oman erillisen kokonaisuutensa.

**1997 TEHDASHALLIN 10 VARASTOKATOKSEN
MUUTOS: ABB-PUHALLINLABORATORIO
(EI TOTEUTTU)**

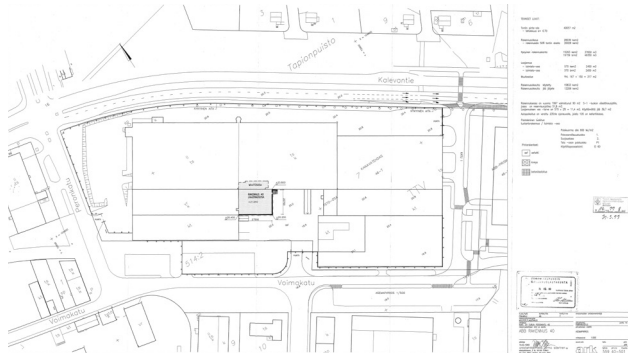
suunnitelma lupakuvat 11.6.1997
 lupa myönnetty 27.6.1997
 arkkitehti Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy

Puhallinlaboratorio aiottiin rakentaa alkuperäisen tehdashallin kylmän varastokatoksen luoteisjulkisivuun. Hanke kuitenkin raukesi.

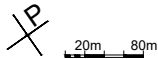
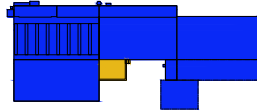

KUVAT 174-186. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. TEHDASHALLI 90 KANAVATEHTAAN KATOKSEN LAAJENNUS SEKÄ TOIMISTO. RAKENUSLUPAPIIRUSTUKSET 1997. ARKKITEHTITSTO JARMO SAARINEN OY. TKYTA.

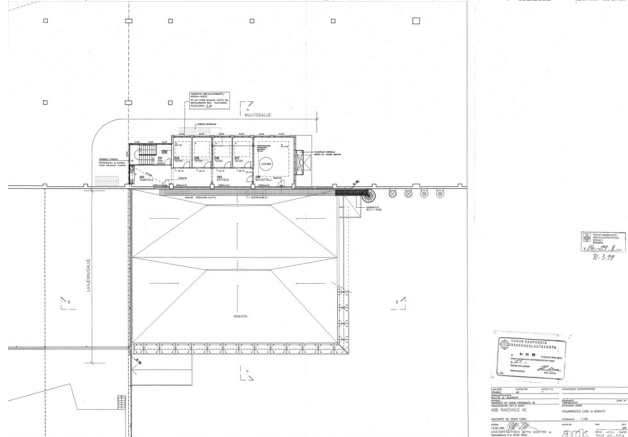
KUVA 192

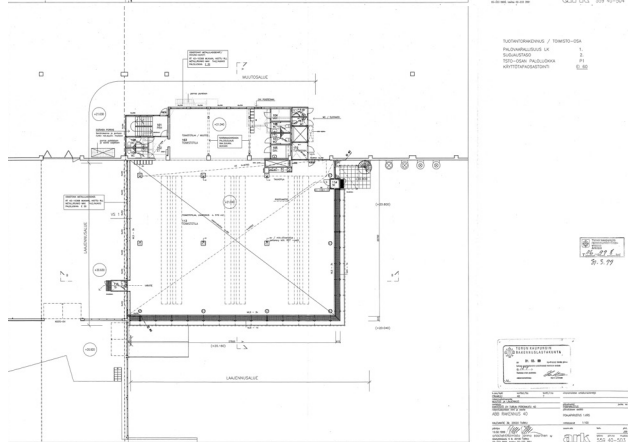
1999

KUVA 193

KUVA 194

1999

ABB RAKENNUS 40

suunnitelma	lupakuvat 19.2.1999
lupa	myönnetty 31.3.1999
valmis	loppukatselmus 4.11.1999
arkkitehti	Jarmo Saarinen, Olli Ojala / Arkkitehtitsto Jarmo Saarinen Oy
rakennesuunnittelija	Jorma Puhto / Ins.tsto Magnus Malmberg Oy
lvia-suunnittelu	Ari Matilainen / Ins.tsto Olof Granlund Oy
sähkösuunnittelu	Pasi Tuominen / Ins.tsto Olof Granlund Oy
geotekninen suunn.	Osmo Aittapelto / Turun Viatek Oy
kerrosala	570 m ²
tilavuus	2450 m ³

ABB-tehtaan johtaja Aulis Kohvakalla oli kunnianhimoisia tavoitteita maisemakonttorille ¹ (hän siirtyi kesäkuussa 1999 Senaattikiinteistöjen johtajaksi). Tilaja oli ABB Current oy. Kiinteistön nimi on Kiinteistöosakeyhtiö Turun Peronkatu 40.

Laseinäinen moderni maisemakonttorirakennus sijoittuu tehdashalli 20:n ja kylmän varastokatoksen kainaloon ja se korvaa konttorin 24, joka on esitetty viimeisen kerran asemapiirustuksessa 10.12.1989.

KUVAT 187-194. KIINTEISTÖOY TURUN PERONKATU 40. ABB-RAKENNUS 40 (LASIJULKISIVUINEN TOIMISTO). RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 1999. ARKKITEHTITSTO JARMO SAARINEN OY. TKYTA. KUVASSA 191 LASIJULKISIVUDETALJIIKKAA.

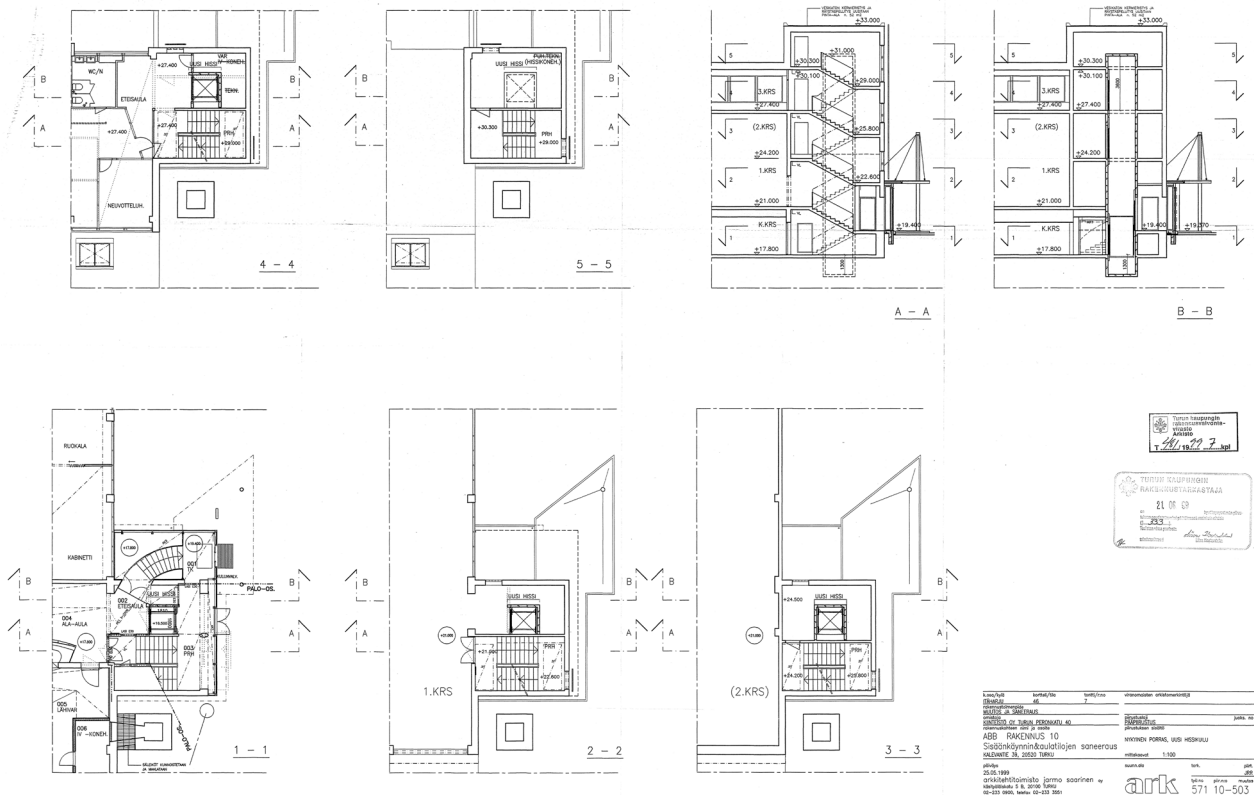
Uusi konttorirakennus 40 on yhtä tilaa ja se avautuu lastauspihan suuntaan kaksoislasijulkisivurakenteen kautta.

Julkisivulasitus on konttoritilan korkuinen, ulottuen lattiasta kattoon. Kaksoislasijulkisivun välinen tila on ylhäältä katettu vesikatolle loivasti kaatavalla pistekiinnitteisellä lasikatteella; pistekiinnityshelat on kiinnitetty vesikaton päältä ulotettuihin rst-listoihin, jotka muodostavat V-pareja alta katsoen. Alaosasta kaksoislasijulkisivurakenne on varustettu rst-ritilällä. Laseinärakenteen alaosa on kannatettu sokkelista ulottuvilla rst-putkiprofiileilla. Julkisivun välitila on hyvin tuulettuva.

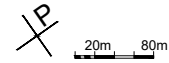
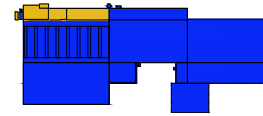
Kaksoisjulkisivun ulkoseinäikkuna on toteutettu lämpökatkaisulla Nokia R65 Termo -julkisivujärjestelmän mukaisilla alumiiniprofiileilla, 3-kertaisin umpiolasituksin. Kaksoislasijulkisivun uloin SG (structural glazing) -lasi on 1-kertainen 10 mm tasolasi. Lasit on lasitettu kaksisivuisena SG-lasituksena, jossa pystysivu ja keskimäinen vaakasivu on liimattu toisiinsa. Ylin ja alin vaakasivu on kiinnitetty lasituslistoilla. Lasit on kannatettu keskisauman kohdalta 1-pisteisillä Structawall-rst-läpikiinnitysheloilla (AISI 316), jotka on kiinnitetty pystysuuntaisiin rst-purkiprofiileihin.

Julkisivun umpiosat ovat PVF2-muovipinnoitettu teräsohutelvyä. Konttoritila on pääasiallisesti yhtä maisematilaa. Toimistohuoneet ja tupakointitilat on erotettu laseinain muusta tilasta. Lattiat ovat asennuslattiaita.

1 Jarmo Saarinen 8.12.2020

1999

1999

**KONTTORIRAKENNUS 10:
PÄÄSISÄÄNKÄYNNIN JA AULATILOJEN
SANEERAUS**

lupakuvat 25.5.1999 (ei toteutettu)

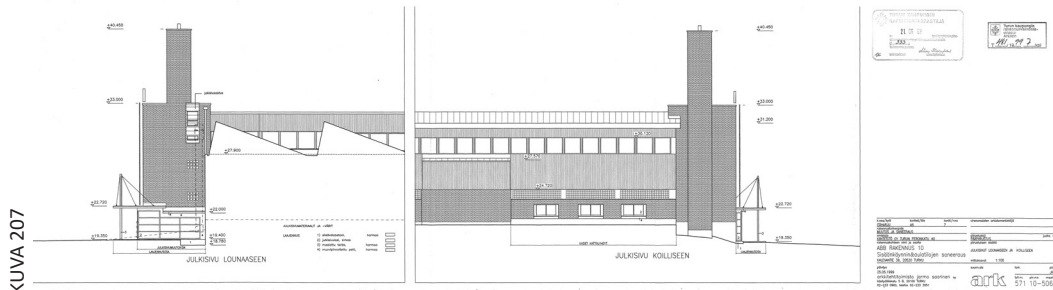
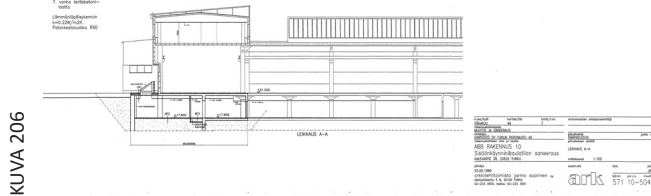
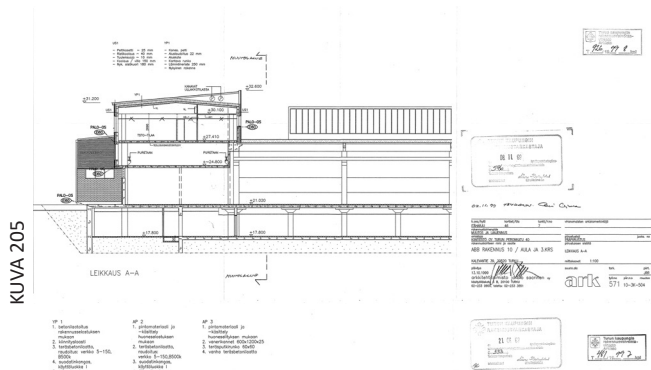
suunnitelma lupakuvat 25.5.1999
 lupa myönnetty 21.6.1999
 arkkitehti Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy
 ala pääsisäkäynnin laajennus 27 m² (ei toteutettu)

aula ja 3. krs saneeraus (toteutettu)

suunnitelma lupakuvat 13.10.1999
 lupa myönnetty 8.11.1999
 valmis loppukatselmus 4.11.1999 (!)
 arkkitehti Olli Ojala, rakennusarkkitehti / Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy
 rakennesuunnittelija ?
 urakoitsija Alfred A. Palmberg Oy,
 työnjohtaja rkm Jari Somppi
 ala pääsisäkäynnin laajennus 8 m²

KUVAT 195-200. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. KONTTORI-RAKENNUS 10: PÄÄSISÄÄNKÄYNNIN JA AULATILOJEN SANEERAUS. RAKENUSLUPAPIIRUSTUKSET 1999. ARKKITEHTITSTO JARMO SAARINEN OY. TKYTA.

KUVAT 201-207. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. KONTTORI-
RAKENNUS 10: JULKISIVUMUUTOKSET. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET
1999-2000. ARKKITEHTITSTO JARMO SAARINEN OY. TKYTA.

Sisääntulokatos esitettiin tehtäväksi toteutettua laajempana maa-
han perustetuina mastorakentein ja vetotangoihin. Tätä ei toteutettu
kustannussyistä.² Sen sijaan katos toteutettiin koko porrashuoneen
levyisenä, seinästä rst-vetotangoihin kannatettuna katoksena. Tuu-
likaappia laajennettiin ulospäin 8 m2.

Konttorisiiven julkisivu tehdashallin katolle päin kasetoitiin
teräspelti- tai alumiinikasetein. Ikkunanauha varustettiin aurinko-
säileiköihin. Konttorin wc-tilat vastaanoton yhteydessä peruskorjattiin
(sininen laatoitus). Muita suunniteltuja konttoritilan muutoksia,
mm. osittainen avartaminen maisemakonttoriksi, konttoritiloihin ei
toteutettu.

Kellarikerrokseen peruskorjattiin aula-alue, muutettiin teknisiä
tiloja neuvotteluhuoneiksi ja rakennettiin wc-tilat etutiloihin.
Piirustuksissa on esitetty myös läpikäytävä hissi, joka olisi ratkaisut
konttoriosan esteettömyysongelman, sekä kaareva porrasyhteys
(puoli kerrosta) kellaritasolta maantasolle omalle sisäänkäynnille.
Viimemainittuja ei toteutettu.

Katselmuksessa 4.11.1999 todettiin kesken olevan mm. julkisivu-
työt.

2000 TEHDASHALLI 10: JULKISIVUMUUTOS

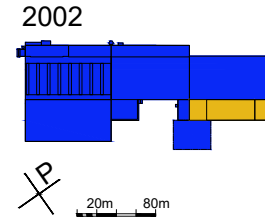
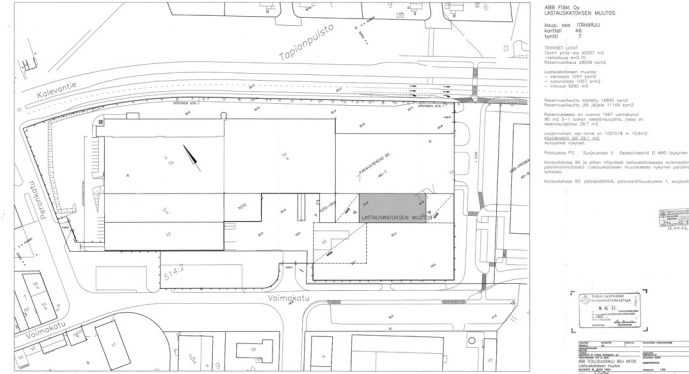
suunnitelma	lupakuvat 30.6.2000
lupa	myönnetty 3.11.2000
valmis	loppukatselmus 4.9.2001 ?
arkkitehti	Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy
urakoitsija	Asennus ja Korjaustyö Oy

Julkisivumuutoksessa vaihdettiin / lisättiin punaiset pystynauhat eli
ohutlevyteräsverhoilut luoteisjulkisivun (pääjulkisivun) ikkunanau-
hoihin ja katoksen yläreunoihin.

KUVAT 208-211. KIINTEISTÖOY TURUN PERONKATU 40. TEHDASHALLI 90: LASTAUSKATOKSEN MUUTOS KYLMÄKSI VARASTOKSI. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 2002. ARKKITEHTITSTO JARMO SAARINEN OY. TKYTA.

KUVA 212. KIINTEISTÖOY TURUN PERONKATU 40. AGA-KAASUSÄILIÖ KALEVANTIEN VARRELLA. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUS 2002. ARKKITEHTITOIMISTO JARMO SAARINEN OY. TKYTA.

KUVAT 213-216. KIINTEISTÖ OY TURUN PERONKATU 40. TEHDASHALLI 90:N KÄYTÖTÄRKOITUKSEN MUUTOS LIIKETILAKSI. LEO'S LEIKKIMAAILMA. RAKENNUSLUPAPIIRUSTUKSET 2018. ARKKITEHTITOIMI TERO LEINO OY. TKYTA.

KUVA 208

2002

suunnitelma
lupa
valmis
arkkitehti
urakoitsija

**TEHDASHALLI 90:
LASTAUSKATOKSEN MUUTOS VARASTOKSI**

lupakuvat 20.2.2002
myönnetty 19.4.2002
loppukatselmus 27.9.2002
Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy
Turun Rakennustiimi oy,
työnjohtaja Ari Aaltonen

kerrosala 1057 m²
bruttoala 1057 m²
tilavuus 9290 m³

kerrosala
bruttoala
tilavuus

Kanavatehdas 90:n lounaisjulkisivun leveästä katoksesta suuri osa muutettiin kylmäksi varastoksi, johon käynti on lyhyeltä sivulta. Julkisivut ovat muovipinnoitettua vaakaprofiloitua teräspeltiä, väri hopeanharmaa RR40.

Varasto on purettu katoksen kanssa.

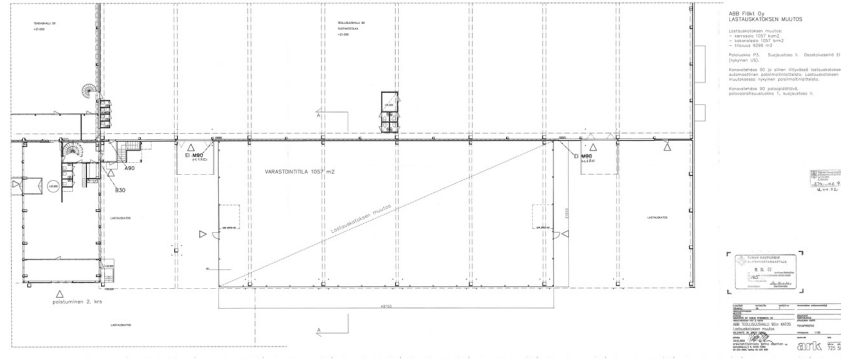
2002

suunnitelma
lupa
arkkitehti

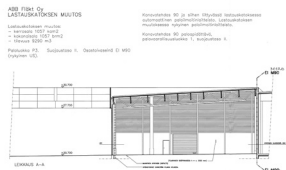
AGA-KAASUSÄILIÖ KALEVANTIELLÄ

lupakuvat 27.6.2002
myönnetty 19.8.2002
Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy

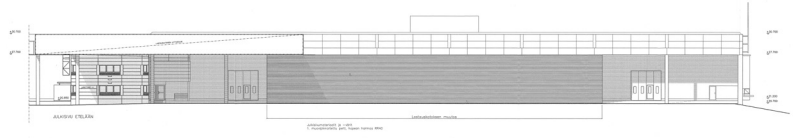
ABB-Fläkt oy:n tekninen lisäys Kalevantien puoleisen julkisivun eteen.

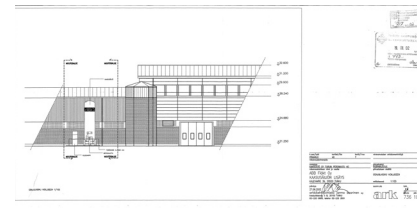
KUVA 209

KUVA 210

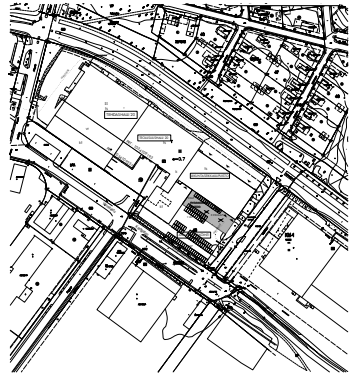

KUVA 211

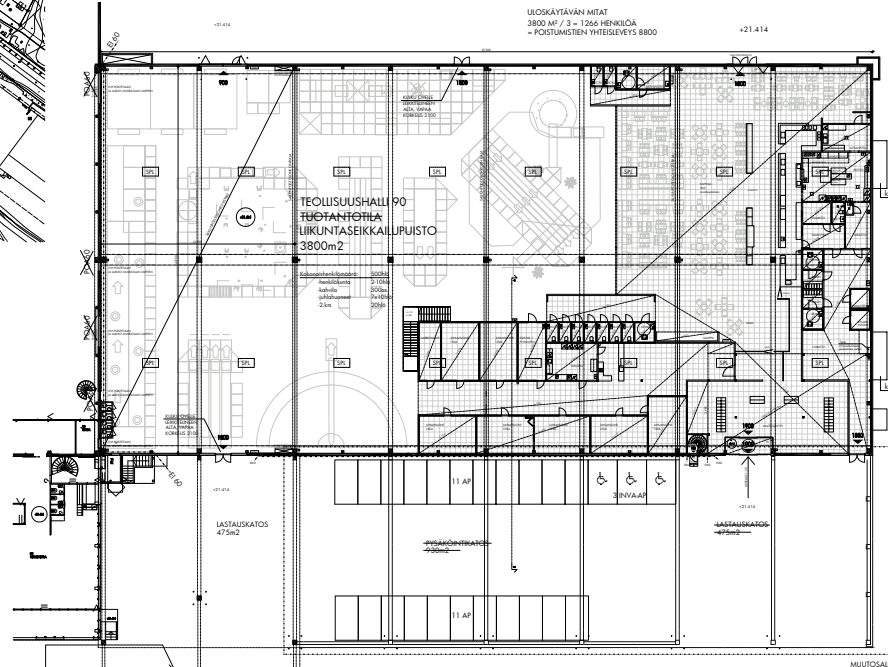

KUVA 212

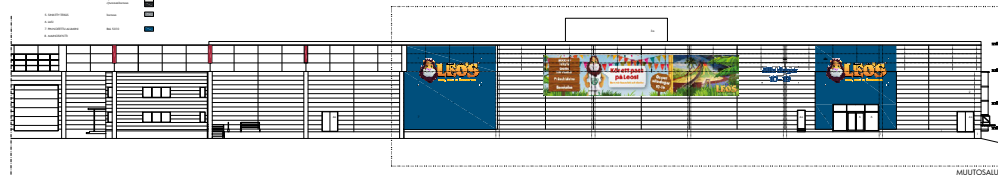
KUVA 213

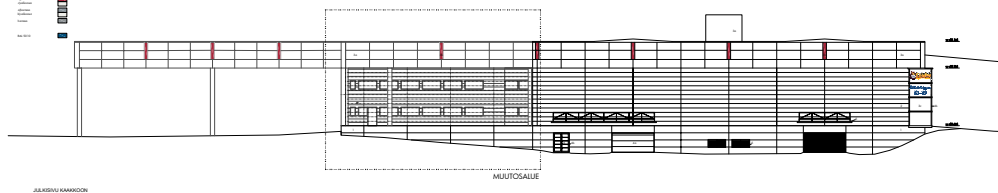
KUVA 214

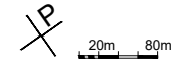
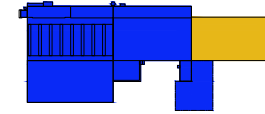
KUVA 215

KUVA 216

2018

2018-19 TEHDASHALLI 90: PERUSKORJAUS JA KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS

suunnitelma	17.5.2018
lupa	9.8.2019
valmis	?
arkkitehti	Tero Leino, rakennusarkkitehti / Arkkitehtitoimi Leino Oy
rakennesuunnittelija	Petri Helminen / Ins.tsto Helminen Oy
rakennesuunnittelija	Ismo Kankaanpää / Sweco Oy
iv-/kvv-suunnittelija	Antti Sirkiä / Ansitec Oy
kvv-suunnittelija	Jukka Lehmusvirta
laajennus 1. ja 2. krs yhteensä	19 m2
1. krs pohja-ala	3854 m2
koko rakennus yht.	31013 m2
koko kerrosala yht.	15711 m2
katosten kerrosala	1665 m2

Entinen kanavatehdas muutettiin käyttötarkoitukseltaan liiketilaksi.

Lastauspihan puoleinen lastaus- ja pysäköintikatot purettiin suurelta osin pois (930 m2). Katoksen yhteydessä ollut kylmä varasto purettiin kokonaisuudessaan pois. Konttorilaajennuksen yhteyteen jätettiin lastauskatosta 475 m2.

Vuokralaiseksi myymälätilan tuli ruotsalainen lasten sisäliikuntayritys Leos Leikkimaa. Tila sisustettiin konseptin mukaisesti ja käsittää sisääntuloaulan kenkien säilytystiloihin, portit, yleisö-wc-tilat, keittiö- ja tarjoilualueen sekä laajan kahvilan. Pääosa tilasta on leikkimaa-alueita. Värimaailma on konseptin mukaisesti iloinen. Samassa yhteydessä uusittiin iv-tekniikka.

KUVA 217. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY:N ALKUPERÄISEN KONTTORIN SISÄÄNKÄYNNIN JA TEHDASHALLIN PÄÄJULKISIVU MARRASKUUSSA 2020. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

6 NYKYTILAINVENTOINTI

6.1 PERUSTIEDOT

kohde:

853-012-0046-0010 Kiinteistöosakeyhtiö Turun Peronkatu 40
Itäharju, kortteli 46, tontti 10

osoite:

Peronkatu 40 / Kalevantie 39, 20520 Turku

laajuus:

laajuus 38927 m²

6.2 KAAVATILANNE

asemakaava:

Itäharjun teollisuusalue on esitetty 1931 asemakartassa. Ensimmäinen teollisuusalueen kaava on vuodelta 1935 (E.I. Sutinen), muutos vuodelta 1945 (E.I. Sutinen) sekä muutos ja laajennus vuodelta 1947. Puhallintehtaan korttelin kaava on vuodelta 1955 (Olavi Laisaari).

Nykyinen voimassa oleva kaava on vuodelta 2004. Kaavassa kortteli on osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T), liikerakennusten korttelialueeksi jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM-1) sekä autopaikkojen korttelialueeksi (LPA). Kaavamuutos (kaavatunnus 2/2020) on valmisteilla.

Yhteistyösopimuksessa (2020) KOY Turun Peronkatu 40:n tavoitteena on mahdollistaa asuinrakentamisen lisäksi liike-, palvelu- ja toimitilarakentaminen pysäköintineen.¹

yleiskaava:

Yleiskaava 2029-ehdotuksessa (22.10.2020) kortteli on varattu asumiseen (A) sekä palveluihin ja elinkeinoin (TP-1). Korttelissa ei ole tunnistettu olevan arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita.

Turun Tiedepuisto -kärkihanke:

Itäharjun teollisuusalue on osa Tiedepuisto -masterplania. Turun yliopistokampukselta Kupittaaan työpaikkakeskittymään ja edelleen Itäharjulle ulottuva Tiedepuiston alue on kaupunkiseudun merkittävien osaamisen ja korkean teknologian työpaikkojen kasvukeskus.²

6.3 SUOJELUTILANNE

Rakennuksia tai sen osia ei ole suojeltu eri kaavatasoilla.

arvottaminen (Turun Museokeskus):

kulttuurihistorialliset arvot: rakennushistoriallisesti arvokas arvoluokka: paikallinen
perustelut: Arkkitehti Woldemar Baeckmanin vuonna 1956 Suomen puhallintehtä Oy:lle suunnitteleman tuotantorakennuksen vanhin osa.

1 ah-turku.fi/khKeh/2020/0608006x

2 turuntiedepuisto.fi

KUVA 218. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. VIISTOILMAKUVA LÄNNESTÄ. FLÄKTGROUP FINLAND OY 2004.

KUVA 219. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. VIISTOILMAKUVA ETELÄSTÄ. FLÄKTGROUP FINLAND OY 2004.

6.4

TOIMINNALLINEN TILANNE

Selvityksen aikaan marras-joulukuussa 2020 rakennus on tyhjiään lukuun ottamatta tehdashallia 90, joka on muutettu liiketiläkäyttöön ja jossa on vuokralaisena Leo's Leikkimaa. Lisäksi tehdshalli 90:n toimisto-osassa on Leikkimaan toimistotilaa sekä Vamos Padelin tilaa. Vamos Padelin ulkourheilutila on rakennettu entisen lastauskatoksen alle.

6.5

ASEMA KAUPUNKIRAKENTEESSA

Kiinteistö sijaitsee Kalevantie teollisuusalueen koillisreunalla päätien, Kalevantien reunassa. Kalevantien toisella puolella on puistokaista ennen pientaloaluetta. Kiinteistö on suurin Kalevantien teollisuusrakennusten rivistössä, jossa lähempänä keskustaa on pienimittakaavaisempia ja Pääskyyvuoren suunnassa suurempia rakennuksia ja halleja.

Toimistosisäänkäynti on Peronkadun sisäänkäyntialueen puolella. Voimakadun puolella sijaitsevat lastaus- ja huoltoportit ja niiden sisäänajoportit. Tällä puolella sijaitsevat myös korkeat ja laajat katoiset, julkisivultaan osittain avoimet varastohallit ja asfalttikentät. Suuren teollisuuskompleksin aiheuttama ajovirta on huomioitu hyvin.

6.6

KAUPUNKIKUVALLINEN ROOLI

Puhallintehtaan alkuperäiset osat – toimistosiipi sisäänkäynteineen ja tehdashalli sahakattoikkunoineen – erottuvat kokonaisuudesta persoonallisena, jopa sympaattisena osana uudempien teollisuushallien anonyymistä, tasakattoisesta massasta.

Kokonaisuuden laajuutta on vaikea hahmottaa. Kompleksin mittakaava poikkeaa täysin Kalevantien ja puistokaistan toisella puolella olevasta pientaloalueesta sekä Kalevantien alkupään pienikokoisemmasta teollisuusrakentamisesta.

KUVA 220

KUVA 221

KUVA 222

KUVA 223

KUVA 224

KUVAT 220-222. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. ALKUPERÄINEN SISÄÄNKÄYNTI JA KONTTORIOSA, JULKISIVU KALEVANTIELLE. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVAT 223-224. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. LASTAUSKATOS JA VARASTORAKENNUS 21, JULKISIVU VOIMAKADULLE. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

6.7

MASSOITTELU JA TOIMINNOT

Kalevantielle rakennusmassat hahmottuvat kohtuullisen matalina (2-2 ½ -kerroksisina) ja horisontaalisina.

Kompleksin keskustan puoleisessa päässä sisäänkäynti ja porrastila nousevat kapeana, 3-kerroksisena tiilipäätynä, jonka vertikaalisuutta entinen tiilipiippu korostaa. Vuosituhanen vaihteessa rakennut laaja, seinästä vetotangoon kannatettu teräskatos vie tehoa porrastornin pystysuuntaisuudesta.

Konttori sijoittuu Kalevantien varteen pitkänä massana ylempään kerrokseen.

Voimakadun puolella, jonka varteen tehdashallit laajoine asfalttipihoineen sijoittuvat, mittakaava on hallien ja rekkojen kokoinen. Ruokasali ja myöhemmin laajennettu laitoskeittiö on alkuperäisen tehdashallin luoteispäässä -1/2 -kerroksessa.

Alkuperäistä tehdashallia on jatkettu 1950-luvulla sahakattoisena ja kattoikkunallisena, ja 1960-luvulta alkaen useassa vaiheessa tuotantotilahalleina. Kaikki hallit ja lastauskatokset avautuvat Voimakadun suuntaan huolto- ja lastauspihalle. Halleissa on sisällä 2-kerroksisia työnjohtotiloja sisältäviä rakennelmia.

Tehdashalli 90 on vuokrattu Leo's Leikkimaalle, jonka pääsisäänkäynti Voimakadun puolelta autopaikotusalueelta. Voimakadun puoleisen jäljellä olevan lastauskatoksen alla on 2-kerroksinen toimistosiiپی sekä Vamos Padel -pelikenttä.

Muut hallit ja 1990-luvulla rakennettu lasijulkisivuinen konttoriosa ovat tyhjiillään.

KUVA 225

KUVA 226

KUVA 227

KUVAT 225-227. KIINTEISTÖY TURUN PERONKATU 40. ALKUPERÄINEN SISÄÄNKÄYNTI JA 1999 TOTEUTETTU TUULIKAAPIN LAAJENNUS JA KATOS. JULKISIVU KALEVANTIELLE JA PERONKADULLE. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVAT 228-233. KIINTEISTÖY TURUN PERONKATU 40. TUULIKAAPILAAJENNUS JA PÄÄPORRAS. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVA 228

KUVA 231

KUVA 233

KUVA 232

KUVA 229

KUVA 230

6.8 SISÄÄNKÄYNTI JA PORRASTILA

julkisivut ja julkisivumateriaalit:

Sisäänkäynti ja porrastorni ovat puhtaaksi muurattua punatiiltä, epäsymmetrisesti sijoitettuine ikkunoineen, jotka on pystysuuntaan yhdistetty toisiinsa profiilipeltikentin. Porrastornin lounaissivulla on kerroksittain pienet lasitiilikentät. Porrastornista erillisenä kohoaa punatiilestä muurattu hormi. Sisäänkäynnin luoteisjulkisivussa on julkisivun levyinen vetotangoihin kannatettu katosrakenne. Pääsisäänkäyntitasitus on uusittu lasi-teräs/alumiinirakenteena samalla, kun tuulikaappia on syvennetty.

sisätilat:

Tuulikaappia on laajennettu ulospäin, ja sisäänkäynnin ovet ja ikkunat ovat harmaata alumiinijärjestelmää. Sisäänkäynnissä on huomioitu optiona hissien rakentaminen ja suora yhteys puoli kerrosta alempaan ruokalakerrokseen. Hissiä ja uutta porrassyökyä ei ole kuitenkaan toteutettu, vaan kerroksia yhdistää vanha porrassyöksy.

Porras on alkuperäinen. Kaiteet ovat ajalleen tyyppisiä: teräksiset valkoiseksi maalatut V-pystytuot kiinnittyvät porrassyöksyn kylkeen, käsijohde on lattaterästä ja muovia. Tasot ja askelmat on verhottu tumman ruskealla, tiukkaan puskuun asennetulla Hovi-laattalla ja askelman etureunassa on ruuvattu metallilista. Tasoilla lämpöpatterit koostuvat pystylamelleista.

Palo-ovet ovat terästä rautalankalasein.

KUVA 234

KUVA 235

KUVA 236

KUVA 237

KUVA 238

KUVA 239

KUVA 240

KUVAT 234-237. KIINTEISTÖOY TURUN PERONKATU 40. VUONNA 1966 RAKENNETTU KUUSIKULMAINEN PORRASTORNI KALEVANTIEN VARRELLA. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVAT 238-240. KIINTEISTÖOY TURUN PERONKATU 40. KONTTORIN JA TEHDASHALLIN JULKISIVU KALEVANTIELLE. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVA 241. KIINTEISTÖ OY TURUN PERONKATU 40. PÄÄJULKISIVU KALEVANTIELLE JA PERONKADULLE. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

6.9

KONTTORI 10

julkisivut ja julkisivumateriaalit:

Kalevantien julkisivumateriaalit ovat teollisia, mutta kokonaisuus on tälle julkiselle puolelle jäsenelty rikkaasti. Yläosassa konttorikerroksen pystysuuntaan profiloitu (alun perin vihreä?) alumiinilevyosuus työntyy hieman ulommaksi alemman kerroksen julkisivulinjasta. Konttorikerroksessa on koko toimistohuoneiden osuudella nauhaikkuna. Kalevantien varrella profiilipeltiosuuden alapuolella on ensimmäisen rakennusvaiheen osuudella lasitiilinauha ja sen alla puhtaaksi muurattu punatiilifasadi. Sokkelit ovat betonia.

1960-luvulla rakennetun varaporrastornin yläosassa on pystysuuntaan asennettu lasilankku (Reglit-profiililasitus), muun osan ollessa punatiiltä. Toinen ulostyöntävä osa on tekninen tila, jonka yläosa on profiilipeltiä ja alaosa tiiltä, alkuperäisen konttorijulkisivun mukaisesti.

Tehdashallien katon suuntaan konttorikerroksen nauhaikkunan edessä on harmaa alumiini- tai terässäleikköaurinkosuoja.

KUVA 242

KUVA 243

KUVA 244

KUVA 245

KUVA 246

KUVA 247

KUVA 248

KUVA 249

KUVAT 242-249. KIINTEISTÖOY TURUN PERONKATU 40. KONTTORI. MAHONKISET (?) IKKUNAPENKKIKOTELOINNIIT ON AVATTU. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

sisätilat:

Konttorin sisääntuloalue jakaantuu vastaanoton tilaan vasemmalla ja naulakotilaan oikealla. Välissä on suora keskikäytävä.

Vastaanottotilan rakenne on levyrakenteinen ja valkoiseksi maalattu vaakanauhaikkunoin.

WC-tilat on uusittu 1980-luvulla, sisustuksena siniharmaa suorakaidelaaatta valkoisin saumoin.

Käytävä jakaa toimiston kahteen osaan. Alkuperäistä ja 1960-luvun lopulla laajennusta erottaa palo-ovi. Alakatto on 1980- tai 1990-luvulla uusittua rei'itettyä kipsilevyä. Lattia on verhottu linoleumilla. Toimistohuoneiden ovien yläpuolella on yhtenäinen nauhaikkuna, joka on, kuten toimisto-ovetkin, osittain luonnonväristä puuta tai viilua, osittain oranssiksi maalattu.

Osa toimistohuoneista on pieniä, osa on yhdistetty suuremmiksi maisemakonttoreiksi. Muutosta yhtenäiseksi maisemakonttoriiksi, jossa käytävä ja konttori ovat yhtä tilaa ja jossa on muutamia erillisiä huoneita lounaissivulla, ei toteutettu.

Luonteenomainen piirre toimistohuoneissa on ikkunan edustan tekninen kotelointi ja ikkunapenkkitaso, jonka verhous on ilmeisesti mahonkia (umpipuuta). Ikkunapenkissä on säleikköaukot pattereiden lämpimän ilman nousua varten ja avattavat etupinnat. Kotelon yläetupinnassa on sähkörsiat. Verhoilut on avattu, jotta mahdollinen ikkunoiden kondenssi- ja pattereiden mahdollinen vuotovesi pääsee haihtumaan.

Kattopinnat ovat 1980-90-luvulla uusittuja akustisia reikäkipsilevykattoja.

Perimmäinen tila on iv-konehuonetila.

KUVA 250

KUVA 251

KUVA 252

KUVA 253

KUVA 254

KUVA 255

KUVA 256

KUVA 257

KUVA 258

KUVA 259

KUVA 260

KUVA 261

KUVAT 250-261. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. KONTTORI. MAHONKISET (?) IKKUNAPENKKIKOTELOINNIT ON AVATTU. LATTIAPINNAT OVAT LINOLEUMIA. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVA 262

KUVA 263

KUVA 264

KUVAT 262-264. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. KELLARIKERROKSEN RUOKAILISALI. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.
KUVAT 265-267. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. KELLARIKERROKSEN AULA. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.
KUVAT 268. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. KELLARIKERROKSEN KOKOUSTILA. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

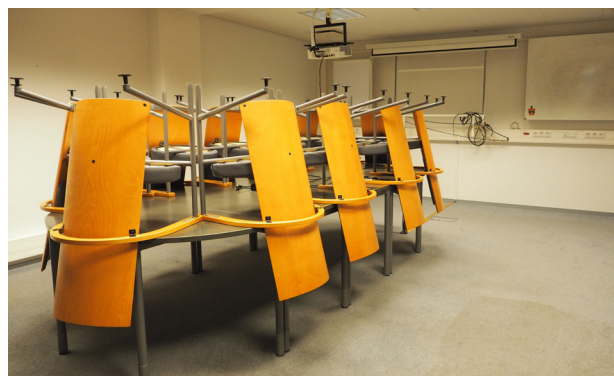
KUVA 265

KUVA 266

KUVA 267

KUVA 268

6.10

KELLARIKERROKSEN AULA JA RUOKAILUTILAT

sisätilat:

Hissikuiluvarauksessa on vitriinimäinen tila lasi-ikkunoin. Vanha porrassyöksy johtaa tilavaan aulaan.

Kalevantien puolella entisiä teknisiä tiloja on muutettu 1990-luvulla kokoustiloiksi. Ovet tiloihin ovat kantavaan seinään tehdyn "arkadimaisen" aukituksen takana. Lattioissa on kokolattiamatto. Aulaista käydään ruokasaliin, jossa on 1990-luvulla uusitut ripustetut valaisimet.

Vieras-wc-tilat on rakennettu 1990-luvulla. Niiden etuseinä on valkoiseksi slammattu tiiliseinä.

6.10 kellarikerroksen aula ja ruokailutilat

KUVA 269

KUVA 270

KUVA 271

KUVAT 269-270. KIINTEISTÖY TURUN PERONKATU 40. KELLARIKERROKSEN RUOKAILUSALI. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.
KUVA 271. KIINTEISTÖY TURUN PERONKATU 40. ALKUPERÄIEN TEHDASHALLIN PÄÄJULKISIVU, VIERESSÄ VARASTOKATOS 21. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.
KUVAT 272-274. KIINTEISTÖY TURUN PERONKATU 40. ALKUPERÄISEN TEHDASHALLIN SAHAKATTO JA KATTOIKKUNAT. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVA 272

KUVA 273

KUVA 274

6.11

TEHDASHALLI 10

julkisivut ja julkisivumateriaalit:

Alkuperäisen tehdashallin luonteenomainen sahakatto ja kattoikkunamaailma hahmottuvat selkeimmin Peronkadun suuntaan. Kattoikkunalasitus on yksinkertainen rautalankalasi.

Alkuperäinen julkisivu on vaakasuuntaista, käsittelemätöntä Siporex-kevytbetonilankkua. Sokkeli on betonia. Pystysaumojen suojustoitus on (hattulistan tapaan) sisäänvedetty metallilista.

Vaakaikkunanauhat kiertävät eri tasoissa, ja ne on rytmitetty punaisiin muovipinnoitetuin verhouslevyosin saumajaan (rakenteellisen moduuliverkon) mukaisesti. Tyypillisiä ovat korkeat sisäänajettavat ovet.

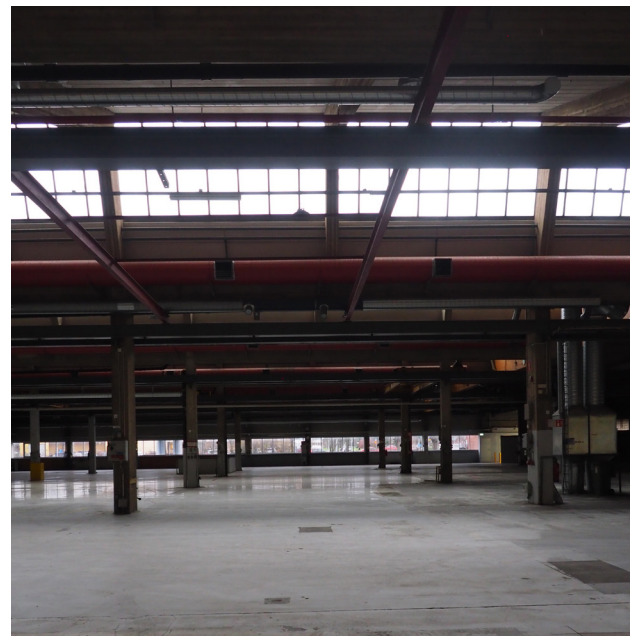
KUVA 275

KUVA 277

KUVA 276

KUVA 278

sisätilat:

Alkuperäistä tehdashallia jäsentää teräsbetonipilaristo, jonka moduuli on 10,8 x 10,8 m. Pilareiden yläosassa on konsolit, joiden varaan nosturiradat on nostettu. Samansuuntaisesti pilareita yhdistävät betonipalkit, joiden varaan on asennettu poikittaiset, ylösalaiset L-teräsbetonipalkit, jonka päälle alkuperäinen sahakatto – Siporex-kevytbetonilankut ja luoteeseen suuntautuvat lasitukset – on rakennettu.

Kattolasitukset ovat yksinkertaista rautalankalasia. Kattopinnan Siporex-lankutus on käsittelemätöntä. Katto ja lasitus eivät ole lämmöneristettyjä vaan koneiden lämmönhukan on annettu pitää sekä katon että ikkunan sulana. Kattoikkunat antavat tehokkaasti valoa sisätilaan ja pohjoinen valo antaa tilalle ”sakraalin” luonteen. Päätyseinien kolmiomaiset alueet on maalattu oranssiksi.

Palkkien ja kattoikkunoiden kanssa yhdensuuntaisesti on ripustettu yksittäiset tehdasvalaisimet ja juoksutettu punaiset pyöreät ilmanvaihtokanavat ja sprinkler-putkistot. Nämä ovat uudempia asennuksia.

Julkisivun yläosassa on yhtenäinen nauhaikkuna.

Lattia on vaalean harmaa betonimassalattia.

Tehdashallin alapuolella on pädystä ja Voimakadun puoleisesta julkisivusta sisäänajettava huolto- ja varastotaso. Kaikkien hallien kellaritasot ovat yhdistettävissä toisiinsa, vaikka ne nyt ovat erotettuja.

KUVA 280

KUVA 281

KUVA 282

KUVA 283

KUVA 284

KUVA 285

KUVA 288

KUVA 286

KUVA 289

KUVA 287

KUVA 290

6.12

TEHDASHALLI 20

julkisivut ja julkisivumateriaalit:

1960-luvulta alkaen tehdashallilaaennusten yleisilme on huolellinen mutta varsin anomyymi. Voimakadun suuntaan halleista koostuva kokonaisuus on selkeän teollinen tai varastomainen. Kaikki hallien alkuperäiset julkisivut ovat vaakasuuntaista, käsittelemätöntä Siporex-kevytbetonilankkua alkuperäisen tehdashallin mukaisesti. Osa teollisuushalleista on verhottu vaakasuuntaisiin harmain metalliverhouslevyihin. 1990-luvulla asennetut tekniset teräshormit aksentoivat hallien julkisivuja.

Kattomuoto on laajat jännevälit mahdollistava tasakatto, jossa on hyvin loivat kattokaltevuudet.

sisätila

Tehdashallit ovat raakatilaa. Yksinkertaista hallitilaa jakavat säännöllisessä järjestyksessä jykävät teräsbetonipilarit, joita pituussuuntaiset palkit yhdistävät. Palkkien kylkeen on asennettu nosturikiskot. Palkkien päällä on teräsbetonipalkit, joiden yläpaarteet viettävät loivasti. Palkit kantavat TT-betonilaattoja, jotka ovat vesikattona kantavana pohjana. Lattia on massabetonilattia.

Kalevantien puoleinen seinä on osittain vanhaa puhtaaksi muuratua tiiltä. Lastauspuoleinen seinä on kantavien pilareiden välissä on Siporex-kevytbetonilankkua; myös suuret sisäänajo-ovet ovat tällä puolella. Kantavia pilareita on päädyissä jäykistetty X-teräsidoksin. Molempien seinien yläosassa on korkea nauhaikkuna. Piirustuksiin merkittävät kattoikkunoita ei ole. Hallissa on kaksi sisälle rakennettua 2-kerroksista työjohtokonttoria.

KUVA 280. KIINTEISTÖY TURUN PERONKATU 40. TEHDASHALLI 20:N JULKISIVU VOIMAKADULLE. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVA 281. KIINTEISTÖY TURUN PERONKATU 40. VARASTOKATOS 21:N JULKISIVU VOIMAKADULLE. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVAT 282-290. KIINTEISTÖY TURUN PERONKATU 40. TEHDASHALLEJA JA KELLARITILOJA. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVA 291

KUVA 293

KUVA 292

KUVA 294

KUVA 295

KUVA 296

6.13

TEHDASHALLI 90

julkisivut ja julkisivumateriaalit:

Tehdashallin julkisivut ovat käsittelemätöntä Siporex-kevytbetonilankkua. Vuokralle olevan tehdashalli 90:n julkisivuja värittävät inventointivaiheessa Leo's Leikkimaailma-mainokset.

Lastauskatoksista on jäljellä osa. Ne ovat joko teräsprofili- tai teräsristikkorakenteisia, pilarit ovat teräsbetonia. Katoksen reuna on verhottu julkisivun tapaan muovipinoitetuin metallilevyin.

KUVA 297

KUVAT 291-292. KIINTEISTÖY TURUN PERONKATU 40. TEHDASHALLI 90:N JULKISIVUT VOIMAKADULLE. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVA 293-296. KIINTEISTÖY TURUN PERONKATU 40. TEHDASHALLI 90:N PÄÄTYJULKISIVU JA JULKISIVU KALEVANTIELLE. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVAT 297. KIINTEISTÖY TURUN PERONKATU 40. TEHDASHALLI 10 KELLARITASON AUTOPAIKOITUSTILA. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVA 298

KUVA 301

KUVA 304

KUVA 299

KUVA 302

KUVA 305

KUVA 300

KUVA 303

KUVA 306

KUVA 307

KUVA 310

KUVA 308

KUVA 311

KUVA 313

KUVA 309

KUVA 312

KUVA 314

sisätilat:

Tehdashalli 90:een on peruskorjattu Leo's Leikkimaa-konseptin mukainen sisäntulo- ja kahvila-alue myynti- ja takatiloineen, yleisö-wc-alue sekä osittain kahteen kerrokseen laaja ja jännittävä leikkimaa. Peruskorjauksen yhteydessä koko ilmanvaihtojärjestelmä uusittiin. Konsepti on yleisötiloiltaan selkeä ja siisti. Leo's Leikkimaan päädyistä on mahdollista ajaa kellarikerroksen autopaikoitukseen.

KUVAT 298-314. KIINTEISTÖOY TURUN PERONKATU 40. TEHDASHALLI 90:N SISÄTILAT. LEO'S LEIKKIMAAAN LUVALLA. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVA 315

KUVA 316

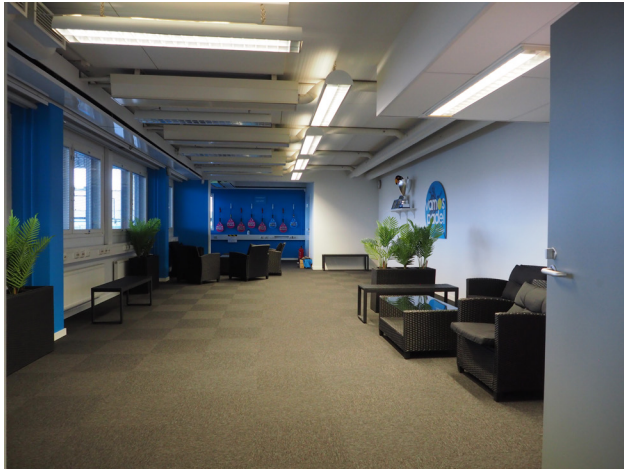

KUVA 317

KUVA 318

KUVA 319

KUVA 321

KUVA 320

KUVA 322

KUVA 323

6.14

LASTAUSKATOS JA TOIMISTO

julkisivut ja julkisivumateriaalit:

Katoksen alapuolinen puolinen 2-kerroksinen toimistosiipi on verhottu vaakasuuntaisiin muovipinnoitetuin levyin säännöllisen moduulin mukaisesti. Levyjen väri on hopeanharmaa.

sisätilat:

Ulkokatoksen alla on kaksikerroksinen toimistosiipi. Kahta kerrosta yhdistää ahdas kierreporras. Osittain avaran toimistotilan ja osittain erillishuoneiden muodostama kokonaisuus on sekava. Julkisivuja kiertää nauhaikkuna.

KUVAT 315-318. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. LASTAUSKATOS VOIMAKADUN VARRELLA JA TOIMISTO SEN ALLA. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVAT 319-323. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. TOIMISTON SISÄTILOJA. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVA 324

KUVA 325

6.15

TOIMISTORAKENNUS 40

julkisivut ja julkisivumateriaalit:

1990-luvulla rakennettu lasinen konttoriosuus ei kaukonäkyssä korostu, mutta lähinäkyssä kaksoislasijulkisivu detaljeineen poikkeaa eleganttina standardihalleista. Lasitus ulottuu lattiasta kattoon. Ulompi lasitus on kannatettu pistekiinnitteisillä heloilla. Kaksoisjulkisivun välitilan vaaka-alatasona on säleikkö, yläosassa räystääänä ja kaksoisjulkisivun välitilan katteena pistekiinnitteinen lasi.

sisätilat:

Konttoritila on maisemakonttoritilaa.

6.16

RAKENNETEKNIikka

Rakennetekniikka on alunpitäen suunniteltu modulaariseksi ja helposti ja loogisesti laajennettavaksi. Kantavat pystyrakenteet ovat teräsbetonipilareita, joita yhdistävät teräsbetonipalkit ja näiden päällä TT-laatat. Laataston yläpuolella on kevyt lämmöneristys ja sen päällä vedeneristysuopa. Alkuperäisessä tehdashallissa 10 ei lämmöneristettä ole.

Seinät ovat vaakaan asennettuja Siporex-kevytbetonilankkuja. Alkuperäisen konttorisiiven seinät ovat muurattuja, ja ikkunoiden edessä on ulkoseinästä erilliset kantavat teräsbetonipalkit.

Konttorisiiven vesikatto on vino ja Kalevantielle viettävä. Alkuperäisen tehdashallin katto on sahakatto kattoikkunoin. Tehdashallien katot ovat tasakattoja.

6.17.

TALOTEKNIikka

Puhallintehtaan iv-tekniikka on ainakin osittain suunniteltu omassa talossa. Konttorin ilmanvaihtohuone sijaitsee toimistokäytävän varrella viimeisessä huoneessa. Uudempien tehdashallien ilmanvaihto on hoidettu vesikatolle asennetuin konttimaisin iv-tilaelementein.

KUVA 326

KUVA 328

KUVA 327

KUVA 329

KUVAT 324-325. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. TOIMISTORAKENNUS 40, JULKISIVU VOIMAKADULLE. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.
KUVAT 326-329. KIINTEISTÖÖY TURUN PERONKATU 40. LASIJULKISIVU-DETALJIIKKAA. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVA 330

KUVA 331

KUVA 332

KUVA 333

7 SÄILYNEISYYS

7.1 ALKUPERÄINEN KONTTORI-TEHDASHALLI

Säilyneisyyttä arvioitaessa mielekästä on tarkastella alkuperäisintä, Woldemar Baeckmanin 1956-59 suunnittelemaa osaa ja kahta ensimmäistä laajennusta. Nämä muodostavat arkkitehtonisen ja massoituksellisen kokonaisuuden.

Baeckmanin alkuperäiset osat ovat säilyneet julkisivuiltaan ja sistorailtaan varsin hyvin. Massoitelu on muuttunut lukuisten laajennusten myötä, mutta on mahdollista hahmottaa konttorisiiven ja alkuperäisen tehdashallin kattomaailman ansiosta. Kuitenkin vertikaalin porrastilan ja savupiipun sekä horisontaalin konttorisiiven ja laakean, neliömäisen tehdashallin massallinen sommitelu on löydettävissä. Merkittävin piirre, tehdashallin kattoikkunamaailma antaa rakennukselle sen ominaisimman, modernistisen teollisuusrakennuksen luonteen.

Julkisivumateriaalit – puhtaaksi muurattu tiili, käsittelemätön Siporex-kevytbetonilankku, alumiiniprofiilipelti sekä vähäiset lasitiiliaksentit – ovat alkuperäiset, joskin nauhaikkunoita jakavat punaiset verhous-levyt eivät ole alkuperäiset.

Sisäänkäynnin tuulikaapin laajennus ja vetotangoin kannatettu katos, samoin kuin konttorin läntisen nauhaikkunan aurinkosuoja- ja säleikkö, erottuvat harmaaksi maalattujen teräs- ja alumiiniosien ansiosta omaksi aikakerrostumakseen, joskin hopeanharmaa katos

katkaisee visuaalisesti porrashuoneen julkisivun pystysuuntaisen nousun.

Sisäänkäynnin porrastilan kaiteet ja todennäköisesti osa askelmien ja tasojen materiaaleista on originaaleja.

Myös konttoritila on ymmärrettävissä alkuperäiseksi, joskin wc-tiloja on uudistettu ja väliseiniä muutettu. Kuitenkin muutokset ja aivan alkuperäisen konttorin jatkaminen pituudeltaan kaksinkertaisemmaksi noudattavat konttorin alkuperäistä logiikkaa.

Sinänsä konttorissa ei tilallisesti ole mitään erityistä; omaperäinen alkuperäinen piirre on tumman ruskeasta puusta (mahongista?) valmistetut ikkunauhojen alapuoliset ikkunapenkki-kotelorakenteet. Konttoritila on ollut käyttämättä jo vuosia, ja on osittain purkukunnossa vesivaurioiden vuoksi.

Kellaritason tekniset tilat on 1990-luvulla muutettu neuvotteluhuoneiksi samalla, kun kellaritasolle on rakennettu aula ja yleisö-wc-tilat. Jo aiemmin on rakennettu suurempi laitoskeittiö ja laajennettu henkilökunnan ruokailutilaa. 1990-luvulla ruokailutilan sisustus ja valaisimet on uusittu. Nämä muutokset ovat Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy käsialaa.

Merkittävin ja vaikuttavin säilynyt tila on kuitenkin alkuperäinen tehdashalli kattoikkunarivistöineen.

Tehdashallin alkuperäinen rakenteellinen vesikattoratkaisu tuottaa

myös mahdollisen suojelun ja uudelleenkäytön näkökulmasta haasteellisen tilanteen: lämmöneristämätön vesikatto ja kattoikkunajärjestelmä on pysynyt sulana ja toimivana sisätilan hukkalämmön ansiosta – joskin ikkunoita on sittemmin voitu pitää sulana myös ikkunoiden alapuolelle asennetun lämminilmanvaihdon avulla. Jos uusi käyttötarkoitus vaatii lämmintä sisätilaa, kuinka lämmöneristys ratkaistaan, mitä tämä vaikuttaa rakenteisiin ja alkuperäisenä suojeltavaan arkkitehtuuriin?

Tehdaskokonaisuus ei ole enää teollisuusikäikäessä; käyttötarkoitus ei siis ole säilynyt ja tilat ovat juuri tyhjentyneet.

7.2 MYÖHEMMÄT LAAJENNUKSET

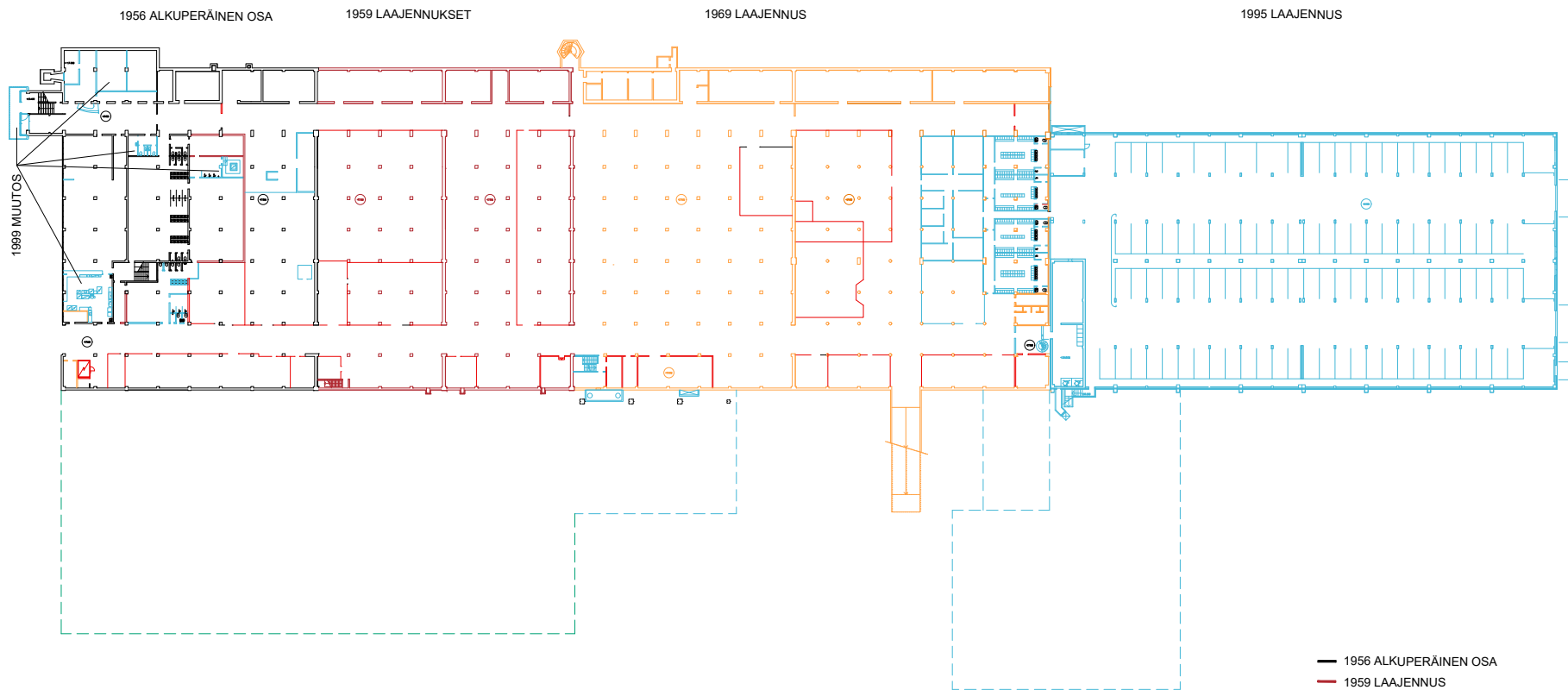
Myöhemmät laajennukset ovat pääosin selkeästi halleja, vaikkakin rakennusmassoina ne ovatkin säilyttäneet alkuperäiset, rakentamisajankohtansa piirteet ja osittain myös materiaalit.

Tehdashalli 90:n kaakkoispäätyä lukuunottamatta hallit ovat säilyneet raakatilan omaisina halleina. Kaakkoispäätyyn on peruskorjattu toimitilat Leo's Leikkimaalle yrityksen konseptin mukaisesti. Julkisivuja on voitu verhoilla muovipinnoitetuilla teräs- tai alumiini-levyillä.

Konttorirakennus 40 edustaa kaksoislasijulkisivuineen ajankohtansa taidokasta detaljointia.

KUVAT 330-331. KIINTEISTÖOY TURUN PERONKATU 40. ALKUPERÄINEN KONTTORIN JA TEHDASHALLIN PÄÄJULKISIVU 2020. F MIKKO MANNBERG LPR 2020.

KUVAT 332-333. SUOMEN PUHALLINTEHDAS OY. ALKUPERÄINEN KONTTORIN JA TEHDASHALLIN PÄÄJULKISIVU 1957-58. F HEIKKI HAVAS. ARKM.

106

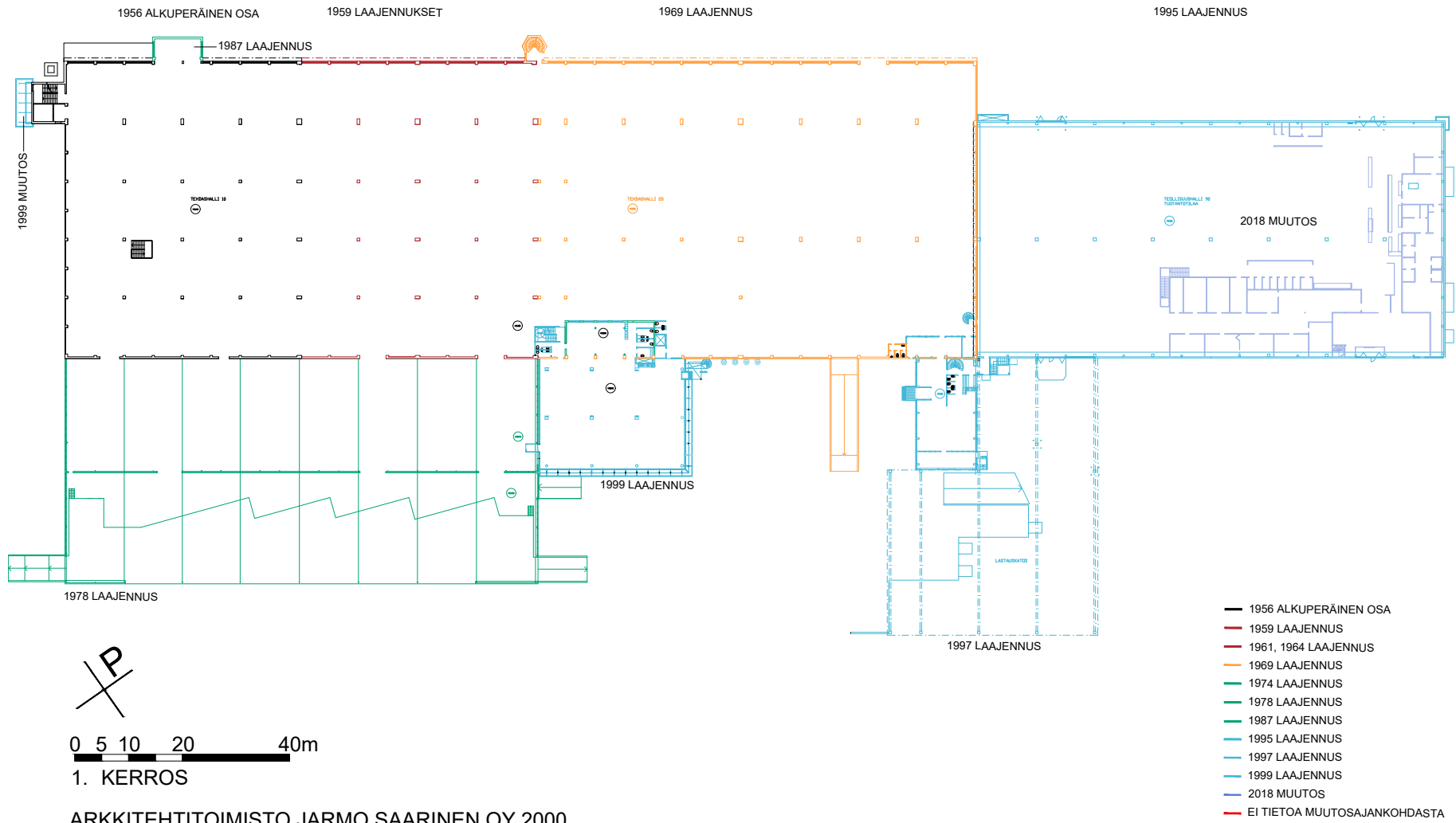

0 5 10 20 40m

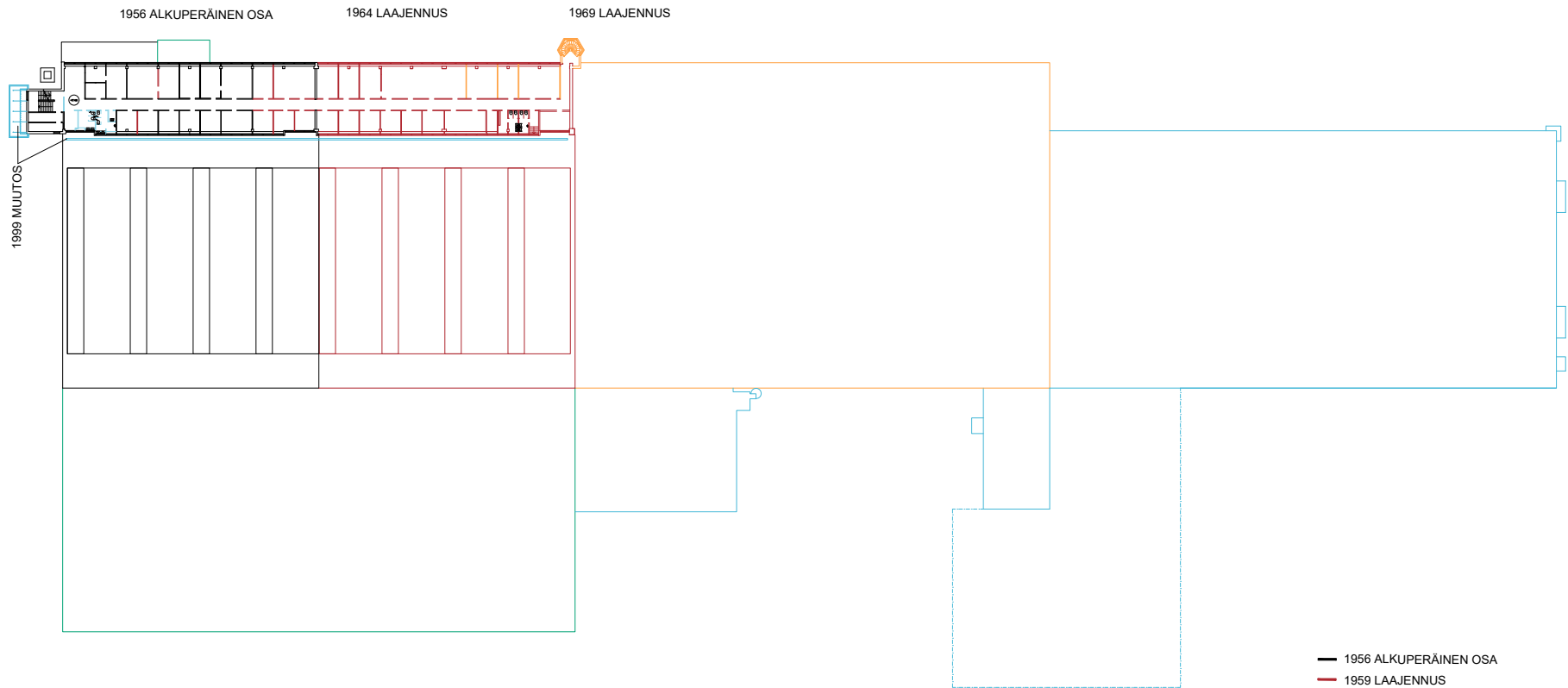
KELLARIKERROS

ARKKITEHTITOIMISTO JARMO SAARINEN OY 2000
 ARKKITEHTITOIMI LEINO OY 2018 (LEO'S LEIKKIMAA)

- 1956 ALKUPERÄINEN OSA
- 1959 LAAJENNUS
- 1961, 1964 LAAJENNUS
- 1969 LAAJENNUS
- 1974 LAAJENNUS
- 1978 LAAJENNUS
- 1987 LAAJENNUS
- 1995 LAAJENNUS
- 1997 LAAJENNUS
- 1999 LAAJENNUS
- 2018 MUUTOS
- EI TIETOA MUUTOSAJANKOHDASTA

ARKKITEHTITOIMISTO JARMO SAARINEN OY 2000
 ARKKITEHTITOIMI LEINO OY 2018 (LEO'S LEIKKIMAA)

- 1956 ALKUPERÄINEN OSA
- 1959 LAAJENNUS
- 1961, 1964 LAAJENNUS
- 1969 LAAJENNUS
- 1974 LAAJENNUS
- 1978 LAAJENNUS
- 1987 LAAJENNUS
- 1995 LAAJENNUS
- 1997 LAAJENNUS
- 1999 LAAJENNUS
- 2018 MUUTOS
- EI TIETOA MUUTOSAJANKOHDASTA

0 5 10 20 40m

3. KERROS

ARKKITEHTITOIMISTO JARMO SAARINEN OY 2000
 ARKKITEHTITOIMI LEINO OY 2018 (LEO'S LEIKKIMAA)

Suomen Puhallintehdas Oy:n rakennuskokonaisuudella on pitkä historia ja sitä on laajennettu useita kertoja, tiloja on muokattu ja rakennuksia myös purettu.

Puhallintehdas kasvoi voimakkaasti vuodesta 1956 aina vuoteen 1978 asti, jolloin tehdashalli 69 (nykyinen Prisma) rakennettiin. Tästä laajennuksesta luovuttiin 1995, mutta samana vuonna rakennettiin tehdashalli 1995 ja edelleen 1997-99 pienempiä konttoriosia.

Toiminta alkoi kuitenkin pienentyä 2010-luvulla. Vuonna 2018 tehdashalli 90 muutettiin liiketilaksi. Kesällä 2020 kaikki tehtaaseen liittynyt toiminta siirtyi pois. Tehdashallin 90 jäi Leo's leikkimaa.

Jäljellä olevat kiinteistöt muodostavat Kiinteistöosakeyhtiö Turun Peronkatu 40:n.

Arkkitehtuuriltaan alkuperäisen tehdashallin mukaisia sahakattoisia hallitiloja rakennettiin 1956-59. Konttoria jatkettiin tähän samaan pituuteen vuonna 1964. Myöhemmät tehdashallilaajennukset ovat tasakattoisia, pilari-palkki-TT-laatta-rakenteisia laatikoita, joiden julkisivumateriaalit kuitenkin noudattivat alkuperäistä ratkaisua.

Vuonna 1999 laajennettu ABB-rakennus 40 lasijulkisivuineen poikkeaa muista laajennuksista korkeatasoisen detajliikkansa ansiosta.

Seuraavassa arvioidaan vain Baeckmanin 1950-luvulla tekemien alkuperäisen konttorin ja tehdashallin sekä näihin esteettisesti liittyvien ensimmäisten laajennusten asemaa. Vaikka myöhemmät laajennukset ovat vuoteen 1973 asti Baeckmanin signeeraamia,

ovat nämä myöhemmät hallimaiset laajennukset tuotantotiloja, joilla ei ole erityistä arkkitehtonista tai kaupunkikuvallista merkitystä ja arvoa.

8.1 KULTTUURI- JA TEOLLISUUSHISTORIALLINEN ASEMA JA ARVO

Suomen Puhallintehtaan kiinteistö on rakennusaikanaan 1950-luvun lopulla ollut edistysellinen rakennus, joka on kuvastanut 1950-luvun taloudellista nousukautta.

Omalla tavallaan kaikki myöhemmätkin laajennukset kertovat yhtiön menestyksestä ja laajentumisista. Nämä laajennukset kertovat myös elementtirakentamisen valtaistumisesta ja siitä, että tuotantolaitoksiin ei enää panostettu 1950-luvun tapaan.

8.2 KAUPUNKIKUVALLINEN ASEMA JA ARVO

Puhallintehdas ei asetu kaupunkirakenteessa strategiseen kohtaan, vaan sijainti on utilitaristinen: teollisuusalueella oli mahdollista vetää pistoraiteita viereiseltä radalta ja asemalta.

Puhallintehdas sijaitsee Kalevantien ja tietä seuraavan viheralueen reunassa. Viheralue on raja-alue, joka erottaa teollisuusalueen Itäharjun pientaloalueesta.

Puhallintehdas näyttää "paremman sivunsa" julkiselle puolelle, Kalevantielle, rajaa näin viheraluetta ja sulkee muurina teollisuusalueen koillisreunan. Pitkä rakennuskokonaisuus sivuaa Kalevantietä, mutta ei ohijettaessaan kiinnitä erityistä huomiota. Tehtaan julkisimmatkaan osat eivät muodosta aukiotilaa tai asetu kaupunkikuvallisiksi päätepiteiksi.

Tehtaan kaupunkikuvallinen rooli jää siksi melko vaatimattomaksi. Sen kaupunkikuvallinen rooli on muodostaa teollisuusalueen reunalle, teollisuusalueen ja viheralueen välille, muuri, jossa pääsisäänkäynti sijoittuu kaupungin keskustan puoleiseen päähän.

8.3 ARKKITEHTONINEN ASEMA JA ARVO

Puhallintehdas asettuu loogisesti Baeckmanin arkkitehtuurituotannon teollisuusrakennusten jatkumoon. Se edustaa 40-luvun romanttisen kauden jälkeen 50-luvun tehokkaampaa ja selkeämpää rationalismia.

Alkuperäisen konttori-tehdashallin massallinen sommittelu on selkeä: vertikaali sisäänkäyntiosa + horisontaali konttorisiipi + laakea pohjamuodoltaan neliömäinen tehdashalli. Muotomaailma on suorakulmaista.

Rakenteellisesti kokonaisuus on yksinkertainen ja tehokas. Tehdashalli on alunpitäenkin ajateltu modulaariseksi ja helposti laajennettavaksi, mitä mahdollisuutta myöhemmin käytettiin hyväksi. Baeckman hyödynsi teollisia, esivalmisteisia ja "halpoja" materiaaleja: Siporex-kevytbetonilankkuja, profiialumiinipeltiä, lasitiiltä, rautalankalasia. Mittamaailma on järjestelmällinen ja toistuva.

Rakennustekniikka ja materiaalien käyttö viittaa 1950-luvun englantilaiseen uusbrutalismiin (vrt. Alison ja Peter Smithson)¹, jossa vastaavilla rakenteilla ja "halvoilla" materiaaleilla rakennettiin mm. kouluja ja asuntoalueita.

Tilallisesti vaikuttavin on Puhallintehtaan halli 10, jossa ylhäältä kattoikkunarivistöistä tuodulla luonnonvalolla on pragmaattinen tehtävä mutta sivutuotteena myös arkkitehtoninen rooli. Teemaa

Baeckman on käyttänyt myös muissa teollisuus- tai hallirakennuksissaan.² Tehdashalli on ainoa tilallisesti merkittävä osa kokonaisuutta: tilallisesti niukasta konttorisiivestä puuttuvat vastaanottavat ja kokoavat tilat.

Porrastilan ja konttorin säilyneisyys on melko hyvä, mutta tilojen tyhjillään olo näkyy. Hissiä ei ole toteutettu, joten pääsy tiloihin ei ole esteetön. Tehdashallin säilyneisyys on hyvä, mutta lämmöneristämisen vaatii hienovaraisia ratkaisuja, jotta rakenteiden ja rakennusmuotojen dimensiot ja ulkonäkö eivät suuresti muuttuisi.

Paikallisella tasolla puhallintehtaan alkuperäinen 1950-luvulla rakennettu kokonaisuus edustaa hyvin modernistista linjakasta teollisuusarkkitehtuuria.

Myöhemmillä laajennuksilla ei ole erityistä arkkitehtonista / kaupunkikuvallista arvoa, vaikkakin Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy:n 1990-luvulla suunnittelema konttorirakennus 40 on lasijulkisivun detaljoinniltaan tasokas.

8.4 ASEMA WOLDEMAR BAECKMANIN TUOTANNOSSA

Suomen Puhallintehtas oli yksi ensimmäisistä Baeckmanin teollisuusrakennuksista, jolla rakennustyyppillä oli Baeckmanin tuotannossa merkittävä rooli 1930-luvulta 1970-luvulle saakka.³

Myöhemmissä teollisuusrakennuksissa Baeckman pääsi mitataavallisesti vaikuttavampiin lopputuloksiin. Puhallintehtasta ei aikanaan esitelty Arkkitehti-lehdessä.

Hugo Harmian kanssa 1940-50-luvuilla tehdyt työt olivat aikakauden arkkitehtuurille tyyppillisesti romanttisempia:

pehmeämpiä, lempeämpiä, detaljoinniltaan huoliteltuja ja materiaalinkäsittelyltään rikkaampia. (Vrt. Helsingin Kauppakorkeakoulu.)⁴

Arkkitehdin myöhemmissä 1960-70-luvun töissä on voimakkaampi, sisältää paremmin ilmaiseva ote, aina Villa Korson kirkkaaseen modernismiin tai Sibelius-museon betonikonstruktivismiin ja -brutalismiin saakka.⁵

Suomen Puhallintehtaan alkuperäinen konttori-tehdashalli on ollut sympaattinen, mittakaavaltaan miellyttävä. Moduulimitoituksineen ja betonielementtejä tehdashallissa hyödyntävine julkisivuineen se edustaa romanttisen ja betonikonstruktivistisen kausien välistä rationalistista vaihetta, mikä sopii hyvin teollisuusrakennukselle.

Puhallintehtaassa tulevat esiin useat Baeckmanin teollisuusarkkitehtuurille tyyppilliset piirteet. Rakennustaiteen seuran artikkelia lainaten: *”Usein tuloksena oli leikkauksessa katon tutunomainen sahanterämuoto. Toimisto- ja hallintotilat pyrittiin muovaamaan rakennusryhmää kokoavaksi dominantiksi. Julkisivumateriaaleina vaihtelivat betoni ja Siporex sekä ’perinteinen’ punatiili. Varmat julkisivusuhteet kuuluivat teollisuusrakennuksissakin asiaan.”*⁶

Sirkkaliisa Jetsonen mukaan *”Woldemar Baeckmanin työt liittyivät kiinteästi toisen maailmansodan jälkeiseen voimakkaaseen teollistumiseen ja koulutuksen kasvuun. Oppilaitosten ja toimistotalojen ohella teollisuusrakennusten suunnittelulla olikin hänen töissään keskeinen asema koko hänen pitkän uransa ajan 1930- ja 1940-luvun taitteesta 1970-luvun lopulle. Baeckmanin töistä ovat noina vuosikymmeninä seurattavissa arkkitehtonisen ilmaisun muodot ja vaiheet. Ajattomana piirteenä niissä on suurten linjojen hallinta, joka yhdistyy huolelliseen yksityiskohtien suunnitteluun ja harkittuun materiaalinkäyttöön, sekä luonteva suhde ympäristöön.”*⁷

8.5 ARVO

Turun Museokeskus on arvottanut Puhallintehtaan *rakennushistoriallisesti arvokkaaksi paikallisella tasolla*⁸, perusteena sen asema kokonaisuuden vanhimpana osana.

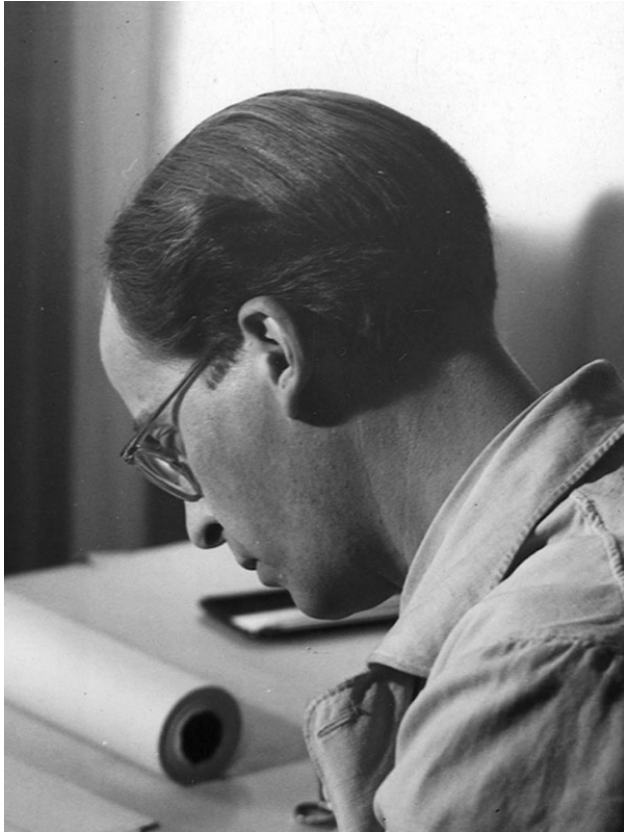
Puhallintehtas on looginen osa Woldemar Baeckmanin arkkitehtuurituotannon teollisuusrakennusten sarjaa. Arkkitehtonisesti tehtaan alkuperäinen osa edustaa hyvin 50-luvun modernistista, optimistista teollisuusarkkitehtuuria.

Vaikuttavin arkkitehtoninen tila on alkuperäinen tehdashalli. Tehtaan mahdollinen uudelleenkäyttö vaatii hienovaraisia lämmöneristysteknisiä sekä esteettömyyteen liittyviä ratkaisuja.

Kaupunkikuvallisesti tehtaan asema on korostumaton.

Myöhemmillä laajennuksilla ei ole erityistä arvoa, ja niiden purkaminen kohentanee alueen kaupunkikuvallista arvoa.

- 1 Frampton 1980/2020 262-263, Banham 1962/1982 115, 128, 129
- 2 Rakennustaiteen seuran jäsentiedote 2 / 1995 12-13
- 3 Jetsonen 2000 Kansallisbibliografia
- 4 vrt. Laaksonen 2017 Baeckman-esite
- 5 vrt. Laaksonen 2017 Baeckman-esite
- 6 Rakennustaiteen seuran jäsentiedote 2 / 1995 13
- 7 Jetsonen 2000 Kansallisbibliografia
- 8 Turun Museokeskus, Museoinformaatioportaali

KUVA 334. WOLDEMAR BAECKMAN. F. TUNTEMATON. ARKM.

9

WOLDEMAR BAECKMAN 1911-1994

9.1

URA JA ARKKITEHTUURI

s. 1.3.1911	Pietari
1930	ylioppilas, Nya Svenska Läröverket, Helsinki
1938	arkkitehdin tutkinto, Helsingin Teknillinen Korkeakoulu
1938-41/1944-46	Helsingin rakennuskonttori
1941-52	Hugo Harmia & Woldemar Baeckman
1952-74	Arkkitehtitoimisto Woldemar Baeckman
1973	professorin arvonimi
1974-	Arkkitehtitoimisto Woldemar Baeckman – Jaakko Aartelo oy
k. 11.4.1994	Helsinki

Woldemar Baeckman syntyi Pietarissa 1911 ja muutti isänsä kanssa Helsinkiin Venäjän vallankumouksen jälkeen 1920.¹ Hän aloitti koulunsa Nya Svenska Läroverketissä viidenneltä luokalta ja kirjoitti ylioppilaaksi 1930.² Arkkitehdin tutkinnon hän suoritti Helsingin Teknillisessä Korkeakoulussa 1938, diplomityönään ennakoivasti tavaratalo Helsinkiin Forum-korttelin paikalle. Työssä näkyi Gunnar Asplundin ja Arne Jacobsenin ”pehmeän funktionalismin” vaikutus. Opintomatkoja Baeckman tekikin Ruotsiin ja Tanskaan. Kotimaisista arkkitehdeista Erik Bryggman oli Baeckmanin ”idoli”, mikä myös näkyi hänen alkuvaiheen arkkitehtuurissaan.³

Jo ennen valmistumistaan Baeckman harjoitteli Risto-Veikko Luukosen ja Aarne Hytösen, Kaj Englundin sekä Kokko-Revell-Riihimäen arkkitehtitoimistoissa. Ennen sotaa ja sen jälkeen hän työskenteli Gunnar Taucherin ja Hilding Ekelundin johtamassa Helsingin kau-

pungin rakennustoimistossa. Sotapalvelusaikana Baeckman työskenteli Suomen Arkkitehtiliiton standardointitoimistossa standardointisihteerinä, lähimpinä kollegoinaan Viljo Revell ja Aarne Ervi.⁴

Ollessaan kaupungin rakennustoimistossa Baeckman perusti samassa paikassa työskennelleen, jo 1933 arkkitehdiksi valmistuneen Hugo Harmian kanssa toimiston 1941. Työpari osallistui menestyksellisesti arkkitehtuurikilpailuihin – luettelossa on 12 kilpailua, joista 9 vähintään lunastettua. Kaikki nämä ehdotukset julkaistiin Arkkitehti-lehdessä.⁵ Kilpailuvoittoja olivat HAKAn asuntokilpailu Vallilaan (1940), Helsingin Kauppakorkeakoulu (1941) sekä toteuttamatta jäänyt Sakkolan kirkko (1943); toiseen palkintoon he ylsivät Vaasan seurakuntatalon sekä Tampereen teknillisen oppilaitoksen kilpailuissa ja kolmanteen palkintoon Helsingin teknillisen korkeakoulun (Hietalahdentorin) kilpailussa.⁶

Baeckmanin varhainen päätyö on Harmian kanssa suunniteltu Helsingin Kauppakorkeakoulu, joka arkkitehtuurikilpailun jälkeen toteutettiin (sodasta johtuen) vasta 1948-51. Rakennus kuuluu II ms:n jälkeisen jälleenrakennusajan merkkiteoksiin ja edustaa ajankohdan huolellisesti detalloitua ja materiaaleiltaan rikkaita pehmeää funktionalismia Erik Bryggmanin hengessä. Kalusteiden muotoilusta vastasi Ilmari Tapiovaara, seinämaalauksista Eino Kauria ja reliefeistä Mikael Schilkin.⁷

Asuntokilpailuvoitoista ensimmäisenä toteutettiin Turun Säästöpankin asuin-liiketalo Stålarinkadulle (kutsukilpailu 1945)⁸, myöhemmin Helsinkiin HAKAn järjestämän kilpailun voittajana funktionalistishenkinen Allotria Vallilaan sekä asuntoalueet Ruskeasuolle ja Hämeentielle. Myös asuntokorttelisuunnittelussa näkyvät tanskalaiset vaikutteet sekä selkeä arkkitehtoninen koko-

KUVA 335

naisidea, jota osaratkaisut ja yksityiskohdat tukevat.⁹

Muita toteutuksia olivat mm. Koskelan vaunuhallit sekä Suomen Sokerin pääkonttori (1949) Mannerheimintielle, joka oli osa laajempaa sokeritehtaan korttelia ennen muiden rakennusten purkua.¹⁰

Hugo Harmia kuoli 1952 kilpailutuomarointimatalla Kuopiossa. Baeckman saattoi loppuun yhteiset keskeneräiset projektit.¹¹

Tämän jälkeen Baeckman työskenteli vaimonsa arkkitehti Carin Baeckmanin (os. Rinne) (1914-2003) kanssa. Vuonna 1974 Baeckman ja vävynsä Jaakko Aartelo (1944-) perustivat yhteisen toimiston, jossa työskenteli myös heidän tyttärensä, sisustusarkkitehti Brita Baeckman (1945-).

Baeckman tunnettiin erityisesti korkeakoulujen ja teollisuusrakennusten arkkitehtina. Tilaajina oli merkittäviä suuryrityksiä, kuten Suomen Sokeri Oy, Suomen Puhallintehtas Oy, Paraisten Kalkki Oy, Vuoksenniska Oy, Tilgmannin kirjapaino Oy, Oy Asea Ab, Vakuutusyhtiö Sampo, Nokia Oy.¹²

Useat teollisuuslaitoksista olivat mittakaavaltaan suuria ja laajoja, kuten Kaapelitehtaan halli tai Suomen Sokerin laitokset, molemmat Kirkkonummella. Sinebryhoffin panimorakennus Helsingin Hieta-lahdessa on kaupunkikuvallisestikin monumentaalinen.

Myös toimistotalot ja pääkonttorit kuuluivat repertuaariin. Niitä suunniteltiin sekä teollisuuslaitosalueiden osana että itsenäisinä rakennuksina korttelirakenteisiin, kuten esimerkiksi Vuoksenniska Oy:n kutsukilpailuvoiton toteutus (1955) ja Vakuutusyhtiö Sammon pääkonttori (1960), jotka sijaitsevat vierekkäin Korkeavuorenkadulla Helsingissä. Nämä ovat ratkaisultaan ja hengeltään rationalistisia

– esikuvana jälleen Arne Jacobsen – ja materiaalimaailmaltaan edelleen hienostuneita.¹³

Koulurakennuksista tärkein on Baeckmanin oman koulun, Nya svenska läroverketin (Etelä-Haaga, 1962) uudisrakennus. Sen ytimenä on keskeinen halli-juhlasali, johon ruokasali ja aulat avautuvat.¹⁴

Turkuun Baeckman suunnitteli (Suomen Puhallintehtas Oy:n lisäksi) Åbo Akademiille useita kohteita vuodesta 1956 alkaen: Erik Bryggmanin kirjaston laajennus (1956-57), kirjasto (1961-69), kauppakorkeakoulu (1962-63) sekä fysiikan ja kemian laitosrakennus Gadolinia (1969) sekä luonnontieteiden ja tekniikan tiedekunta Axelia (1974-76). Modernistiset uudisrakennukset sijoittuvat suojeltuun vanhaan kaupunkiympäristöön. Lisäksi Baeckman ja Aartelo peruskorjasivat vanhan kansliarakennuksen (1974-76).

Baeckmanin parhaimpina myöhäistyönä pidetään – kuten hän itsekini piti – Åbo Akademin rakennuttamaa Sibelius-museota (1968-69) (Jetsonen Rakennusseura-haastattelu, ARKM). Rakennus liittyi 1960-luvun suomalaiseen betoniarkkitehtuurin nousuun, esimerkeinä mm. Raili ja Reima Pietilän Kalevan kirkko ja Espoon Dipoli (molemmat 1966); Pekka Pitkäsen Pyhän Ristin kappeli (1967) ja useat muut betonirakennukset; Aarno Ruusuvuoren Hyvinkään (1961), Huutoniemen (1964) ja Tapiolan (1965) kirkot sekä Wee-Gee-talo (1964-66) ja Roihuvuoren kansakoulu (1967).

Sibelius-museo edustaa rohkeaa, luovaa betonikonstruktivismia ja -brutalismia, ja matalana, horisontaalisena rakennuksena se sovitautuu hyvin historiallisen Piispankadun kaupunkinäköymään.

Baeckman itse luonnehti museota sanoin: *”Ett av de intressantaste uppdrag ja haft och där jag faktiskt lagt ner hela min själ”*. (Baeck-

man keväällä 1992)¹⁵

Baeckman suunnitteli myös muutamia erillistaloja. Näistä merkittävin on Villa Sjöberg (1959, Korso), joka edustaa puhdaspiirteistä ja kirkasta modernismia ja sijaitsee dramaattisesti kallion reunalla. Baeckman piti Villa Sjöbergia Sibeliuksen museon ohella tärkeimpänä työnään – kumpaakaan mestariteosta ei Arkkitehti-lehti julkaissut.¹⁶

Baeckman oli suunnittelutyön lisäksi aktiivinen arkkitehtuurin kentällä: hän oli Suomen arkkitehtiliiton sekä ruotsinkielisen Tekniska Föreningen i Finlandin (TFIF) jäsen, toimi sihteerinä Valtion rakennustaitteen asiantuntijalautakunnassa 1941-1944, varapuheenjohtajana TFIF:n Arkkitehtigilletissä 1945-1947 ja Suomen arkkitehtiliiton hallituksen jäsenenä 1946-1947 ja 1951-1952.¹⁷

Baeckman oli arvostettu arkkitehti: 14 hänen itsenäisesti tai Hugo Harmian kanssa suunnitelluista kohteesta julkaistiin Arkkitehti-lehdessä. Suomi rakentaa 4 -näyttelyssä oli Sibeliuksen museon lisäksi esillä myös Suomen Sokerin Kirkkonummen tehdas.

Professorin arvonimen Baeckman sai 1973.

Osa Baeckmanin piirustuskokoelmasta on lahjoitettu Suomen Arkkitehtuurimuseolle. Hänen elämästään ja arkkitehtuuristaan on suunnitteilla monografia.¹⁸

Mikko Laaksonen jakaa Baeckmanin luovan kauden kahteen pääjaksoon: 1940-50-lukujen romanttiseen kauteen, joka sisältää Hugo Harmian kanssa tehdyt toteutukset ja jossa näkyy ruotsalaisen ja tanskalaisen arkkitehtuurin vaikutus; sekä 1960-70-lukujen rationalistis-brutalistiseen, toisaalta myös esimerkiksi Sibeliuksen museon

kohdalla betonikonstruktivistiseen kauteen.¹⁹

Arkkitehtuurimuseon esittely luonnehtii Baeckmania seuraavasti: *”Baeckmanin ura kesti aina 1940-luvun taitteesta 1970-luvun lopulle saakka. Hänen suunnittelunsa kehittyi ajan ihanteiden mukana. Kun hänen varhainen tuotantonsa oli vielä julkisissa rakennuksissa funktionalistista ja asuinrakennuksissa kodikkuutta suosivaa, oli hän 1960- ja 1970-lukujen suunnitelmiinsa omaksunut konstruktivismiin ja betonibrutalismiin harkitun karkeuden. Uudenaikaista arkkitehtuuria suunnitellessaan Baeckman keskittyi kuitenkin aina sopusointuun ympäristön kanssa.”*²⁰

Sirkka-Liisa Jetsonen ja Pekka Pakkala haastattelivat Woldemar Baeckmania keväällä 1992 Rakennustaitteen seuran sarjaan ”50-luvun arkkitehdit ja arkkitehtuuri”. Seura julkaisi Baeckmanin kuoleman jälkeen hänen arkkitehtuuristaan laajan luonnehdinnan jäsentiedotteessa 2/1995. Kirjoittajat tiivistävät Baeckmanin tuotannon seuraavasti: *”Woldemar Baeckmanin aktiivisen arkkitehdinuran aikana arkkitehtuuri-ilmaisu kävi läpi monet muutokset: tiukasta funktionalismista förtitalismiin kodikkuuteen, ja edelleen 50-luvun rationalismista miesiläiseen konstruktivismiin. Hämmästyttävän valppaasti Baeckman seurasi ihanteiden muuttumista.”*²¹ Suomen Puhallintehdas Oy:n Turun tehdas asettuu 50-luvun rationalistiseen vaiheeseen.

Woldemar Baeckman jatkoi työskentelyä 1970-luvun lopulle. Hän kuoli pitkään sairastettuaan 11.4.1994 Helsingissä.²²

1	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 5
2	Maunula 1994, HS 23.4.1994
3	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 15, Laaksonen 2017 Baeckman-esite
4	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 5, Maunula 1994, HS 23.4.1994
5	Laaksonen 2017 Baeckman-esite
6	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 5
7	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 6-8, Maunula 1994, HS 23.4.1994
8	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 9
9	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 9-11
10	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 15, Maunula 1994, HS 23.4.1994
11	Laaksonen 2017 Baeckman-esite
12	Arkkitehtuurimuseon Baeckman-esittely, Maunula 1994, HS 23.4.1994,
13	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 16
14	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 24
15	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 21
16	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 24
17	Arkkitehtuurimuseon Baeckman-esittely
18	Laaksonen 2017 Baeckman-esite
19	Laaksonen 2017 Baeckman-esite
20	Arkkitehtuurimuseon Baeckman-esittely
21	Jetsonen et al 1995, RTS 1/1995 24
22	Maunula 1994, HS 23.4.1994

9.2

WOLDEMAR BAECKMAN TYÖLUETTELO

s. 1.3.1911	Pietari
1930	ylioppilas Nya Svenska Läröverket, Helsinki
1938	arkkitehdin tutkinto Helsingin Teknillinen Korkeakoulu
1938-41/1944-46	Helsingin rakennuskonttori
1941-52	Hugo Harmia & Woldemar Baeckman
1952-74	Arkkitehtitoimisto Woldemar Baeckman
1973	professorin arvonimi
1974-	Arkkitehtitoimisto Woldemar Baeckman – Jaakko Aartelo oy
k. 11.4.1994	Helsinki

Työluettelo käsittää valikoiman töitä eikä ole kattava.

HARMIA & BAECKMAN (1941-1952):

KILPAILUJA:

Sakkolan kirkko, 1944, 1. palkinto

KOhteita:

Handelshögskolan / Helsingin Kauppakorkeakoulu, Arkadiankatu -
Runeberginkatu, Helsinki, 14-16, kilpailu 1941, 1943/1947-1948.
julkaistu ARK 1950 117-136

Kuninkaankartanonkatu 10, Turku, asuin-liiketalo, 1942-50

Hakan asuntokortteli Allogria, Mäkelänkatu 1 – Hämeentie 72,
Helsinki, kilpailu 1941, 1945-54

Kiuruveden sankarihauta, Kiuruvesi, 1946

“Sparbank i Åbo”, asuin-liikerakennus, Stålarinkatu - Mestari­katu,
Turku, kilpailu 1945, 1947-1950, 141 kpl. julkaistu ARK 9 / 1948
109-112, toteuttamaton?

Merimaskun sankarihauta, Merimasku, 1948

“Ruskeasuon kortteli 715”, asuinkerrostalo, Ruskeasu­o, Helsinki,
1946-1951, julkaistu ARK 6-7 / 1951 77-81

Suomen Sokeri Oy, Mannerheimintie 15, Helsinki, kilpailu 1948?,
1949-1951, 174 kpl. julkaistu ARK 2 / 1952 17-28

Itä-Suomen Faneritehdas Oy, Joensuu, 1951

Juurikassokeri Oy, rakennuksia, Naantali, 1951-1952

HKL:n Koskelan hallit, Koskelantie 39, julkaistu ARK 11 / 1953 173-
179

WOLDEMAR BAECKMAN

KILPAILUJA:

Sosiaaliministeriön tyyppitalo, kilpailu, 1939, 2. palkinto

KOhteita:

1940-LUKU

Villa Bäckström, Waldhof, Kåxholm, 1942

Villa Erik Sarlin (Villa Talludden) ja sen muutoksia, Parainen, 1946-
1948/1962

Villa Winqvist, veranta, 1948

Villa Woldemarsudde, Tammisaari, 1948, julkaistu ARK 2 / 1955 28
“Lärkans sportstuga”, 1948-1949

Asuinkortteli Raisiontie 2-8 ja 11, asuinkerrostalo ja päiväkot­i, 1949-
51

1950-LUKU

Hautakivi Harmia, 1952

Villa Wahlberg, Kulosaarentie - Schybergsonintie, Helsinki, 1953

Villa B. Lucander, Blåsudden tila, Westend, Espoo, 1953

Villa Granberg, Halvholmen, 1954

Oy Veho Ab, Höyläämötie 4, Pitäjänmäki, Helsinki, 1953, julkaistu
ARK 11 / 1953 178-181

Villa Baeckman, Tiilimäki 8, Helsinki

A.W. Liljeberg Oy, liikerakennus, luonnos, 1954

Högvalla seminarium, Hinthaara, 1954-1955

Oy Vuoksenniska Ab, rakennuksia, Korkeavuorenkatu 32, Helsinki, kilpailu 1955?, 1954-1961, 210 kpl. julkaistu ARK 5 / 1958 73-75

Hedengren Elektro Ab, suunnitelma, Ruoholahti, Helsinki, 1955

”Arbis” Svenska Arbetarinstitutet, Dagmarinkatu 8, Helsinki, 1955-1958 (Tove Janssonin maalauksia)

Furuvikin kartano, muutoksia, 1956-1957

Suomen Puhallintehtas oy, Turku, Kalevantie 39-41 / Peronkatu 40, 1956-70 (useita laajennuksia)

Åbo Akademin kirjaston (Erik Bryggman) laajennus, Tuomiokirkonkatu 2-4, Turku, 1956-57, julkaistu ARK 10-11 / 1958 177-181

Handelshögskolan vid Åbo Akademi = Hanken kansantaloustieteen laitosrakennus, Henrikinkatu 7, 1962-63

Hangan Metall Oy (Aluma Oy) alumiinivalssaus, sosiaalitalat ja konttori, Vanha Nurmijärventie 147, Keimola, Vantaa, 1957-1959/1963

Huvilan Varjo, luonnos, Westend, Espoo, 1957

Villa Sjöberg /Villa Korso, Ruusuavuorenkuja 2, Korso, Vantaa, 1957-59

Fiskars Oy, rakennuksia, Pohja, 1958-1961

Oy Icopal Ab, teollisuusrakennus, Abraham Wetterin tie, Helsinki, 1956-1963

Suomen Sokeri Oy, rakennuksia, 1958-1964

Vakuutusyhtiö Sampo, pääkonttori, Korkeavuorenkatu 34, kilpailu 1958, 1958-1960

Kolmikallio, 1959

Länsi-Uudenmaan sairaala, hautakappeli, 1959

Oy Kotisaari – Hemholmen Ab (Maanviljelijäin Maitokeskus), tuotantolaitokset, Hämeentie 111, Helsinki, 1959-1964

1960-LUKU

Hämeenkatu 30, Turku, asuin-liiketalo, 1960-61

Oy Asea Ab, tehdas- ja varastorakennus, Kilo, Espoo, 1960 (Eero Miikkulaisen ja Kurt Mobergin kanssa) julkaistu ARK 1-2 / 1963 27

Nokia oy, kaapelitehdas, Pickala, 1960

Ab Schildt & Hallberg Oy, kosthållsbyggnad, 1960

Kiinteistö Oy Koivuniemenkatu 37-39, Tammisaari, 1960-1961

Villa Långhjelm, Porkkala, 1960-1962 (Lisa Johansson Papen ja Dora Jungin kanssa)

Nokian kartano, Nokia Gård, edustusasunto, 1960-1963

”Lärkan”, Nya Svenska Läroverket, Isonnenvantie 52, Haaga, Helsinki, 1960-63, 314 kpl (Eero Miikkulaisen kanssa) julkaistu ARK 10 / 1963 243-243

Suomen Kaapelitehdas Oy, rivitalovaihtoehtoja, Båtvik, 1961

Handelsläroverket i Ekenäs, Höijerintie 3, Tammisaari, 1961-1963

Åbo Akademi, Instituuttirakennus, kirjasto, Henrikinkatu, Turku, 1961-1969

Villa Mårtensen, luonnos, Lillmälö, Parainen, 1962

Salon Sokeritehdas Oy, konttori ja vaaka-asema, 1963-1965

Oy Aluma Ab, tehdasrakennus, Herttoniemi, Helsinki, 1963-1965

Villa Evers, Tallbackavägen, tontti 24, kortteli 58, Kauniainen, 1966-1967

Suomen Sokeri oy, teollisuusrakennus, Kirkkonummi, 1966-70, julkaistu Suomi rakentaa 4 kohde 99

Sibelius-museo, Piispankatu 17, Turku 1968, julkaistu Suomi rakentaa 4 kohde 78

Institutsbyggnad Gadolinia, Porthaninkatu 3, Turku (Helmer Löfströmin kanssa), 1969, julkaistu ARK 6 / 1966 45-51

1970-LUKU

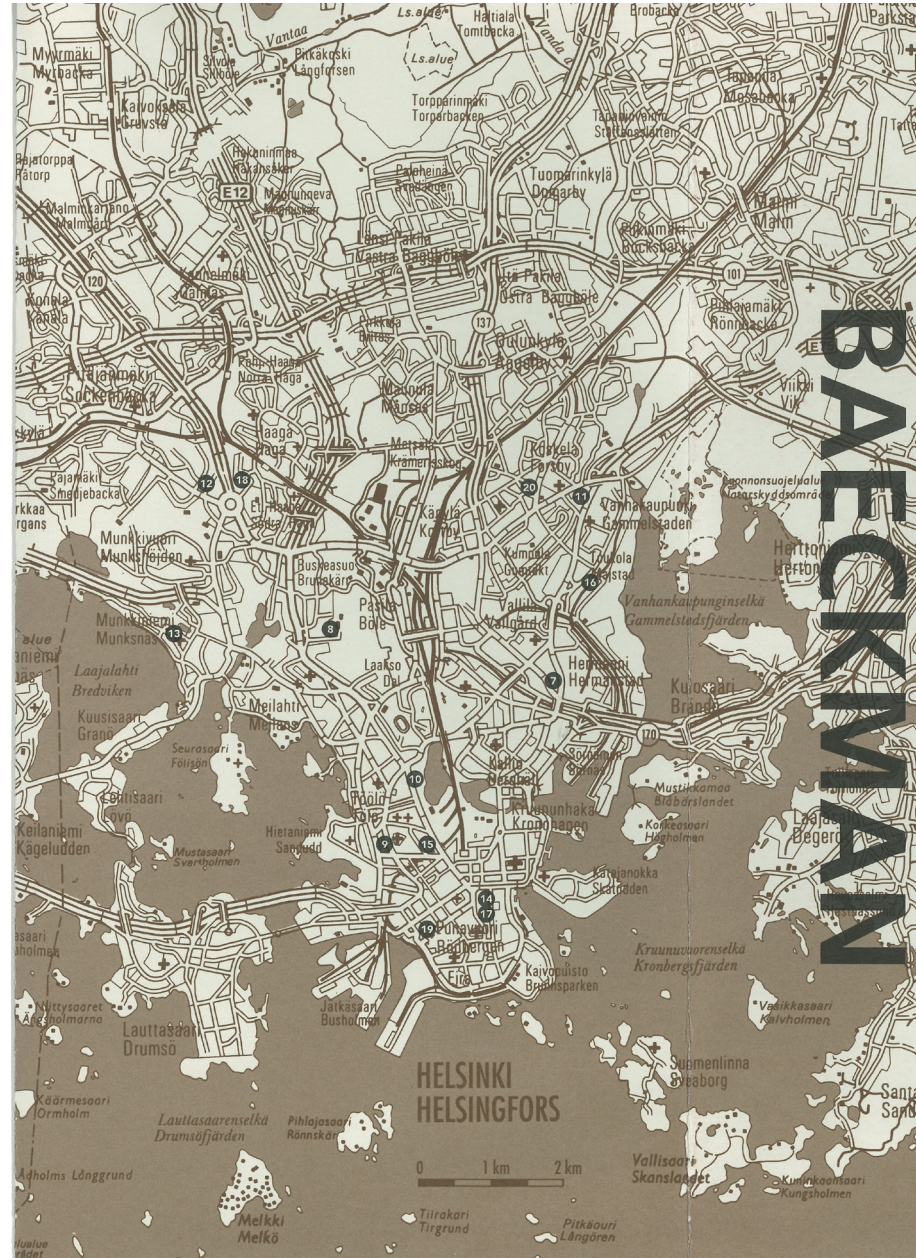
Oy Sinebrychoff Ab, panimo, Hietalahdenranta, Helsinki (Markku Ikolan kanssa), julkaistu ARK 8 / 1970 40-45

Käpylän postitalo, Kullervonkatu 18, Käpylä, Helsinki, 1971-1972

Axelia, Åbo Akademi, Piispankatu 8, Turku (Jaakko Aartelon kanssa), 1974-76

Åbo Akademin kansliarakennus, saneeraus, Tuomiokirkonkatu 3, Turku (Jaakko Aartelon kanssa), 1974, julkaistu ARK 5/1976 45-49

Toimittaneet Sirkkaliisa Jetsonen ja Pekka Pakkala.

ARK

ARKKITEHTI ARKITEKTEN
FINNISH ARCHITECTURAL REVIEW

WOLDEMAR BAECKMAN 1911-1994

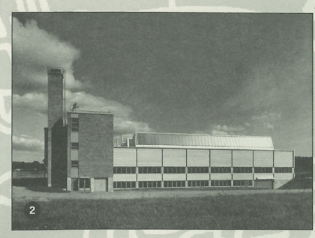
Arkkitehti Woldemar Bäckmanin pitkä ura ulottuu 1930- ja 1940-lukujen taitteesta aina 1970-luvun loppulle asti. Hän valmistui arkkitehdiksi 1938 ja oli sen jälkeen Helsingin kaupungin rakennus-toimiston sekä SAFA:n standardisomislaitoksen palveluksessa. Vuodesta 1940 hän työskenteli yhdessä arkkitehti Hugo Harmian kanssa, jonka kuoleman jälkeen 1952 Bäckman jatkoi toimistoa omalla nimellään.

Woldemar Bäckmanin tuotannossa teollisuusrakennuksilla on tärkeä asema julkisten rakennusten ja toimistotalojen ohella. Hän seurasi uransa aikana arkkitehtuuri-ilmaisun muuntumista 1940-luvun lopun kodikkoudesta aina 1960-luvun konstruktivismiin. Hänen töilleen on ominaista suurten linjojen hallinta, joka yhdistyy huolelliseen yksityiskohtien suunnitteluun ja harkittuun materiaalien käyttöön.

Architect Woldemar Bäckman's long career ranges from the late 1930s and early 1940s until the late 1970s. Graduating in 1938, he worked for the Helsinki City Public Works Office and the standardisation office of the Finnish Association of Architects. From 1940 he cooperated with another architect, Hugo Harmia, after Harmia's death in 1952 Bäckman ran their bureau under his own name.

Industrial buildings play an important part in Harmia's production, alongside public and office buildings. During his career, he witnessed architecture change from the cosiness of the late 1940s all the way to the constructivism of the 1960s. Combined with meticulous detailing and subtle use of materials, a mastery of general solutions is characteristic of his work.

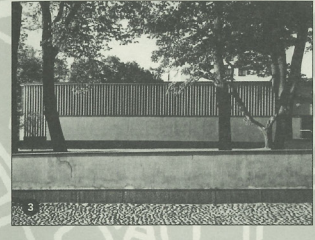
PEKKA PAKKALA

TURKU - ÅBO:

1 Turun Säästöpankin asuntoalo / Residential and office building (1948)
Stålarminkatu 2, Turku
Hugo Harmian kanssa / with Hugo Harmia pohjana kutsukilpailu 1945 / based on an invited competition 1945
ks./see ARK 9/1948 ss./pp. 109-112

"The elevators have no gates, which is why the door wall must be smooth from the inside. They are probably a novelty in our country and appear practical and comfortable."

2 Suomen puhallintehtä / Factory building (1956-70)
Kalevantie 39, Turku

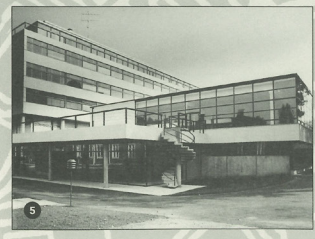
3 Åbo Akademi, kirjaston päärakennuksen laajennus / Extension of the Library of Åbo Akademi (1957)
Tuomiokirkkokatu 2-4, Turku
ks./see ARK 10-11/1958 ss./pp. 177-181

"The study hall and its gallery are, despite a certain amount of doubt from the library people, oriented towards the south. I felt, however, totally confident with the screening effect of the great trees standing in the courtyard, the "brise-soleil" – blinds made of concrete – is primarily intended to screen off the afternoon sun in the winter."

4 Sibeliusmuseum / The Sibelius Museum (1968)
Piispankatu 17, Turku
ks. Suomi Rakentaa 4 (kohde 78) / see Finland Builds 4

"One of the most interesting assignments I have had, and one to which I devoted my whole heart" ... "at first, the untreated concrete surfaces caused amazement in quite a few, but nowadays it is not possible for anyone to think they could be any different!" (lähde/source: Baeckman)

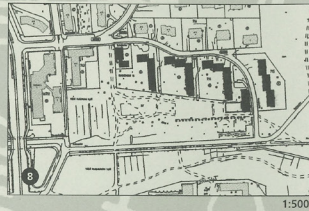
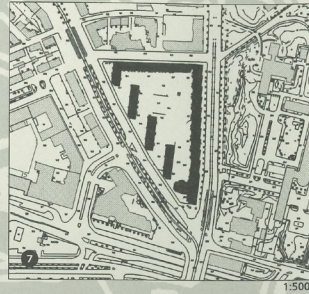
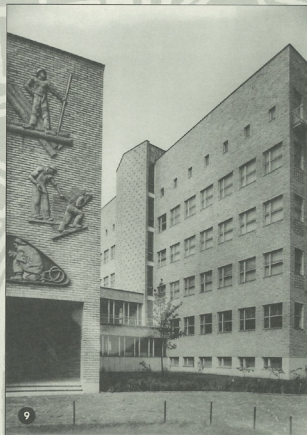
5 Institutbyggnad Gadolinia, Åbo Akademi / Institute building of Åbo Akademi (1969)
Porthaninkatu 3, Turku
Helmer Löfströmin kanssa / with Helmer Löfström
ks./see ARK 6/69 ss./pp. 45-51

"In addition to meeting purely functional demands, the adjustment to the surroundings has had its effect on the general appearance of the complex. The architect's objective has been to preserve the open feeling of the block, spare the beautiful trees, and give the building an appearance which is as light as possible and simultaneously in conscious contrast to the old buildings along Biskopsgatan."

6 Åbo Akademin kansliarakennus, saneeraus / Administration building of Åbo Akademi, renovation (1974)
Tuomiokirkkutori 3, Turku
Jaakko Aartelon kanssa / with Jaakko Aartelo
ks./see ARK 5/1976 ss./pp. 45-49

Photo: P. Paikola

HELSINKI:

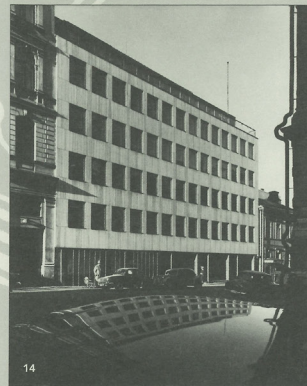
- 7 Hakan asutokortteli "Allotria" / Haka residential block "Allotria"** (1945-54)
Mäkelänkatu 1-Hämeentie 72, Helsinki
Hugo Harmian kanssa / with Hugo Harmia
pohjana kilpailuvoitto 1941 / based on a competition winning entry from 1941

The buildings seem to have taken root in the site. The topographical problems of the site have been successfully turned into advantages. The substantial level differences create spatial variety and provide each part with their own character. It does not seem far-fetched in this context to refer to Danish large city blocks, such as Poul Baumann's Klokkegården in Copenhagen. (lähde/source: Jetsonen - Pakkala)

- 8 Asuintaloryhmä Ruskeasuolla / Apartment blocks** (1946-51)
Raisioentie 2-8, Raisioentie 11, Helsinki
Hugo Harmian kanssa / with Hugo Harmia
ks./see ARK 1951 ss./pp. 77-81

"The block had already been sketched in the Helsinki City Public Works Department under the direction of Professor Hilding Ekelund, then City Architect. As the time reserved for the design was quite short, three residential buildings were more or less based on these sketches, whereas the buildings housing the heating unit and the kindergarten were entirely redesigned."

- 9 Helsingin Kauppakorkeakoulu / Helsinki School of Economics and Business Administration** (1950)
Runeberginkatu 14-16, Helsinki
Hugo Harmian kanssa / with Hugo Harmia
lähtökohdانا kilpailu 1941 / based on a competition 1941
ks./see ARK 1950 ss./pp. 117-136

"The assembly hall was probably the most difficult room to design. In addition to its ceremonial function, it was to be used for concerts, conferences, theatrical performances, and sometimes even as a ballroom. — Consequently, it was found essential that the reverberation time could be adjusted according to the requirements of the current function. This was achieved by covering the walls with panels which could be turned around on their vertical axis and whose one side was sound absorbing, the other hard."

- 10 Suomen Sokeri Oy, pääkonttori / Head office** (1951)
Mannerheimintie 15, Helsinki
Hugo Harmian kanssa / with Hugo Harmia
pohjana kutsukilpailuvoitto / based on the winning entry of an invited competition
ks./see ARK 1952 ss./pp. 17-28

"An office building for one particular company and of such pleasant dimensions as is the case here is somehow a more gratifying assignment than a big commercial building for unnamed tenants. Everything can be made more intimate and human, which is what we have been trying to do to the best of our ability."

- 11 HKL:n Koskelan hallit / Tram and bus depot of Helsinki City Transport** (1953)
Koskelantie 39, Helsinki
Hugo Harmian kanssa / with Hugo Harmia
ks./see ARK 11/1953 ss./pp. 173-179

"The western part of the site reserved for the purpose was in a natural state, a rocky slope covered by trees, and the eastern part was soft field land. By thorough blasting, excavation, and earthmoving, the western part was provided with—a terrace, onto which the bus halls with their necessary ancillary buildings and yards were placed; the tram yard—with its entrances and storage and maintenance halls was placed in the eastern part of the site, standing some seven metres down."

- 12 Oy Veho Ab** (1953)
Höylämötie 4, Helsinki
ks./see ARK 11/1953 ss./pp. 179-181

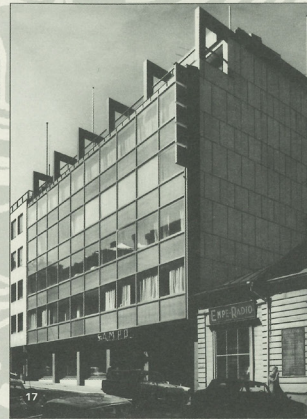
- 13 Oma (pari)talio / Architect's own house** (1954-55)
Tiillmäki 8, Helsinki

- 14 Oy Vuoksenniska Ab, pääkonttori / Head office** (1956)
Korkeavuorenkatu 32, Helsinki
pohjana kutsukilpailuvoitto / based on the winning entry of an invited competition
ks./see ARK 5/1958 ss./pp. 73-75

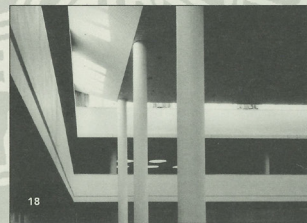
The first impression is the austerity and simplicity of the facade, which brings to mind the spirit of Italian rationalism. Observed from a shorter distance, the details provide another layer. The rectilinear opening elevation is enlivened by refined use of materials. (lähde/source: Jetsonen - Pakkala)

- 15 Helsingin kaupungin ruotsinkielinen työväenopisto "Arbis" / Workers' institute "Arbis"** (1958)
Dagmarinkatu 8, Helsinki
Tove Janssonin maalauksia (Kaupunginkellari) / Paintings by Tove Jansson

Photo: Finnish Museum of Architecture

16 Oy Kotisaari - Hemholmen Ab (Maanviljelijään maitokeskus) tuotantolaitokset / The production plant of Oy Kotisaari - Hemholmen Ab
(1960-)
Hämeentie 111, Helsinki

19 Oy Sinebrychoff Ab, panimo / Brewery building
(1970)
Hietalahdenranta, Helsinki
Markku Ikolan kanssa / with Markku Ikola
ks./see ARK 8/1970 ss./pp. 40-45

"The facade facing the square was another story completely. The contractor's response to the big glass surfaces was, understandably enough, doubtful but he gave in to the architect's argumentation: firstly, the point of the compass was such that there was no risk of a troubling heat surplus; secondly, this was an unique opportunity to give life to the square and literally show the entire process to the man in the street. And thirdly, it would give the company a "face" towards the square."

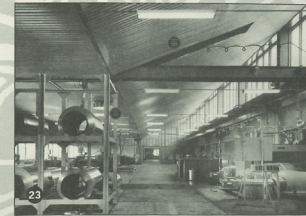
20 Käpylän posti / Käpylä Post office
(1972)
Kullervonkatu 18, Helsinki

MUU SUOMI / REST OF FINLAND:

22 Högvalla seminarium
(1955)
Hinthaaara

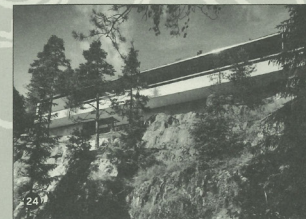
23 Aluma Oy, alumiinivalssaamo, sosiaalilait ja konttori / The aluminium rolling mill, the social facilities and the office
(1957)
Vanha Nurmijärventie 147, Keimola, Vantaa

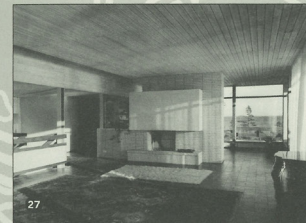
(Aluma) "In its original condition, one of my better industrial buildings." (lähde/source: Baeckman)

24 Villa Sjöberg
(1957)
Korso, Vantaa

Baekman personally considered Villa Sjöberg one of his best works. Its lofty, horizontal impression, the "white line", refers to the work of Frank Lloyd Wright. (lähde/source: Jetsonen - Pakkala)

25 Oy Asea Ab, tehdas- ja varastorakennus / Factory and store building
(1960)
Kilo, Espoo
Eero Miikkulaisen ja Kurt Mobergin kanssa / with Eero Miikkulainen and Kurt Moberg
ks./see ARK 1963 ss./pp. 27

26 Nokia Oy, kaapelitehdas / Cable factory
(1960-)
Pikkala

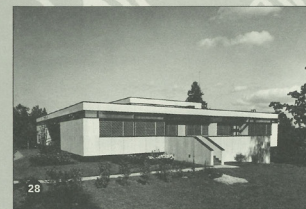
27 Villa Långhjelm
(1961)
Pärkkälä
Liisa Johansson Papen ja Dora Jungin kanssa / with Liisa Johansson Pape and Dora Jung

28 Nokia Gärd, edustusasunto / Official residence
(1963)
Nokia

29 Ekenäs Handelsläroverket / Institute of Commercial Training
(1964)
Höjerintie 3, Tammissaari

30 Suomen Sokeri Oy, teollisuusrakennus / Factory building
(1966-)
Kirkkonummi

The basic organisation of the solution closely follows the process. In this sense, what we have here is simplified functionalism, rendered in a precise, almost rigorous form. (lähde/source: Jetsonen - Pakkala)

TOIMITUS ON VALINNUT TÄSSÄ ESITELTÄVÄT KOHTEET BAECKMANIN LAAJASTA TIOTÄNNÖSTÄ. / THE EDITORS HAVE SELECTED THESE STRUCTURES OUT OF THE EXTENSIVE DESIGN CAREER OF BAECKMAN.

TOIMITUS / EDITED BY
SIRKKA-LIISA JETSONEN, PEKKA PAKKALA
LEENAMALJA LAINE, MAARIT SEELING
VALOKUVAT (JOS EI ERI MAININTAA) /
PHOTOS (IF NOT MARKED)
BAECKMANIN ARKISTO / THE ARCHIVES OF BAECKMAN

TEKSTILAINAUKSET (JOS EI ERI MAININTAA) /
QUOTES (IF NOT MARKED)
ARK / WOLDEMAR BAECKMAN

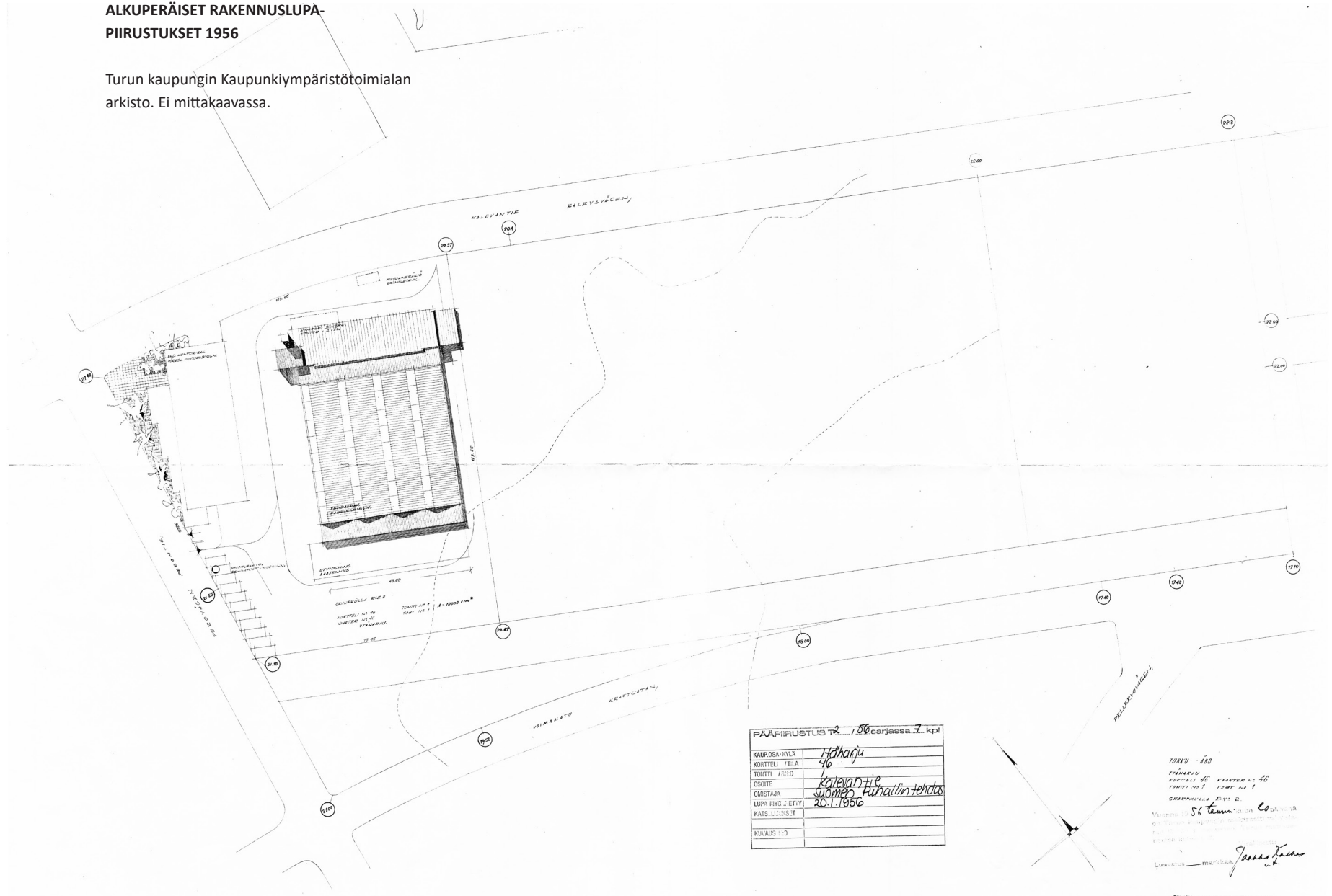
KIITOKSET / SPECIAL THANKS
BRITA BAECKMAN

KARTAT / MAPS
© KARTTAKESKUS, LUPA NO L1710/97
© TURUN KAUPUNGIN MITTAUS- JA TONTTIOASTO
PIIRROKSET 7, 8 / DRAWINGS 7, 8
PEKKA PAKKALA

ULKOASU / GRAPHICS AND LAYOUT
LEENAMALJA LAINE

ALKUPERÄISET RAKENNUSLUPA-PIIRUSTUKSET 1956

Turun kaupungin Kaupunkiympäristötoimialan arkisto. Ei mittakaavassa.

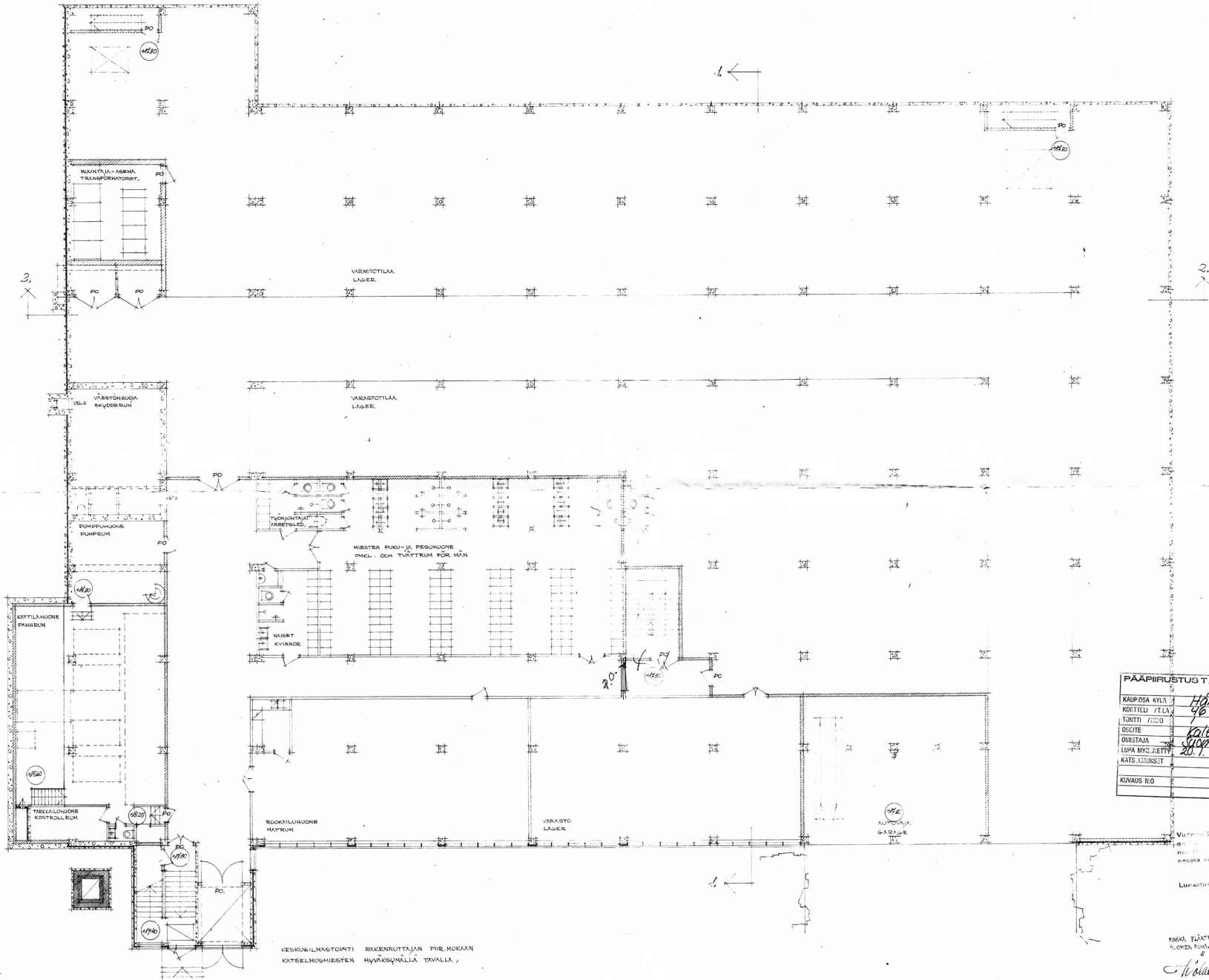

PÄÄPIIRUSTUS 2. / 50 eearjassa 7. kpl

KAUPUNSIKES	Höghagen
KORTTELIN NIMI	46
TONTIN NIMI	
OSIOTE	Kalevantie
OMISTAJA	Suomen Puhallintehdas
LUPA ANNOSETTU	20.1.1956
KATSELUKSET	
KUVAUS	

TURKU - 480
 TÄHÄN
 KORTTELIN NIMI
 TONTIN NIMI
 OSIOTE
 Vuonna 1956 tammikuun lopulla
 on tässä korttelissa ja tontilla
 esillä ollut...
 Luovutus...
 J. J. J. J.

SEURAKUNNALLINEN VIIVALAS...
 ALUEKUNNALLINEN...
 J. J. J. J.

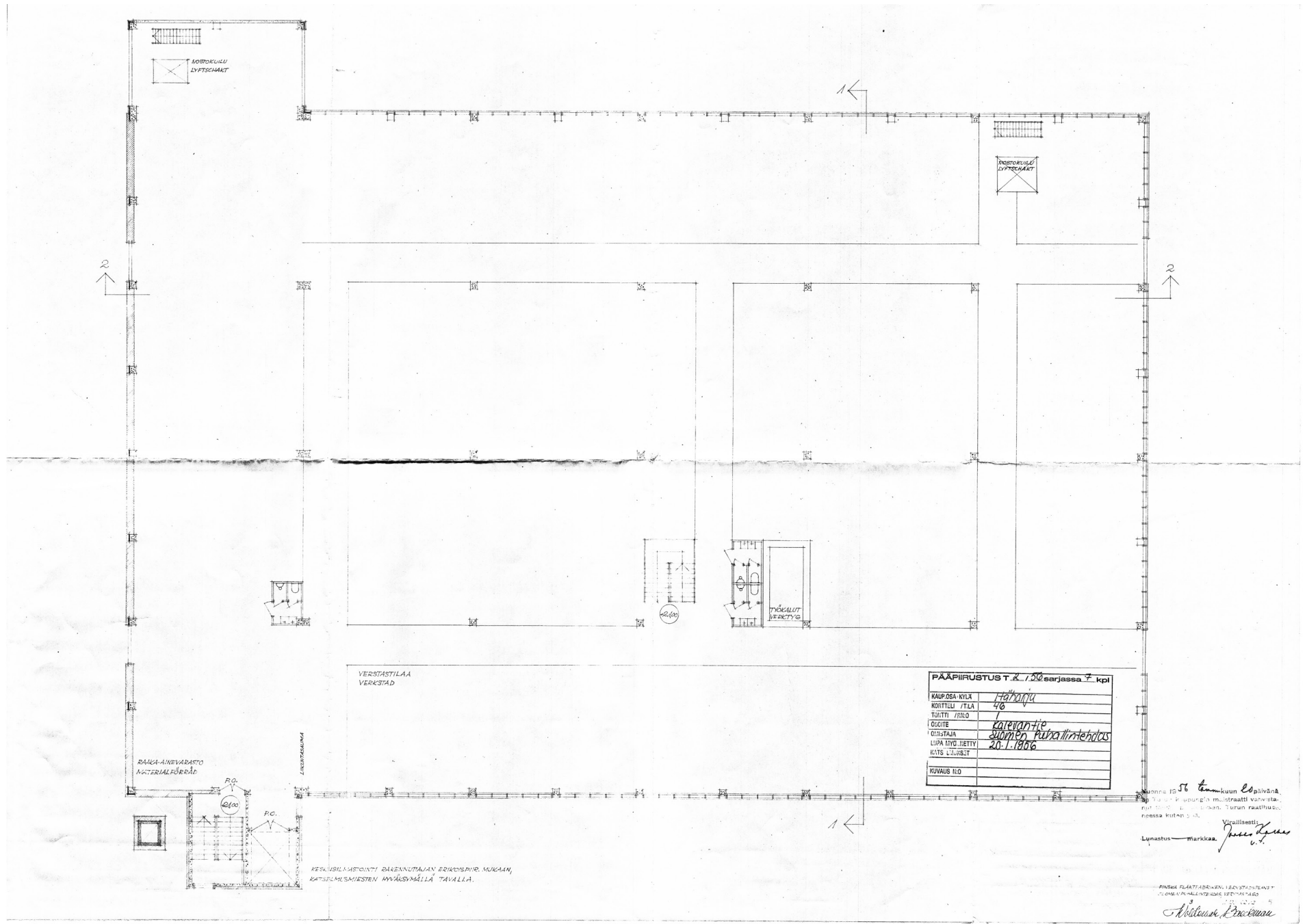

KESKISILMASTOINTI RAKENNUTTAJAN PIIRIMUKAAN
KÄSITTELYHUONEIDEN HUONEKÄYDÄN TAVALLA,

PÄÄPIIRUSTUS T. 2. / 36 osajoukko 7. kpl	
Kaupissa Kivijä	Höhräjä
Kortteli / Tila	40
Tontti / 2200	
OSOITE	Kalevan tie
OHJASTAJA	Salmen Karolin-tennis
LUPA MYÖJÄTTY	20.7.1956
KÄTS. LAINSET	
KIVÄLUS K.O.	

Vuonna 1956 tammikuun 20 päivänä
on...
Lunastus...
Virallisesti...
Lunastus...
J. K.

ENKÄ PIIRITTEIKEN KILVA PLAN
KOHEN FÖRBYGGNADEN...
8
1956 22/2 5
K. K.

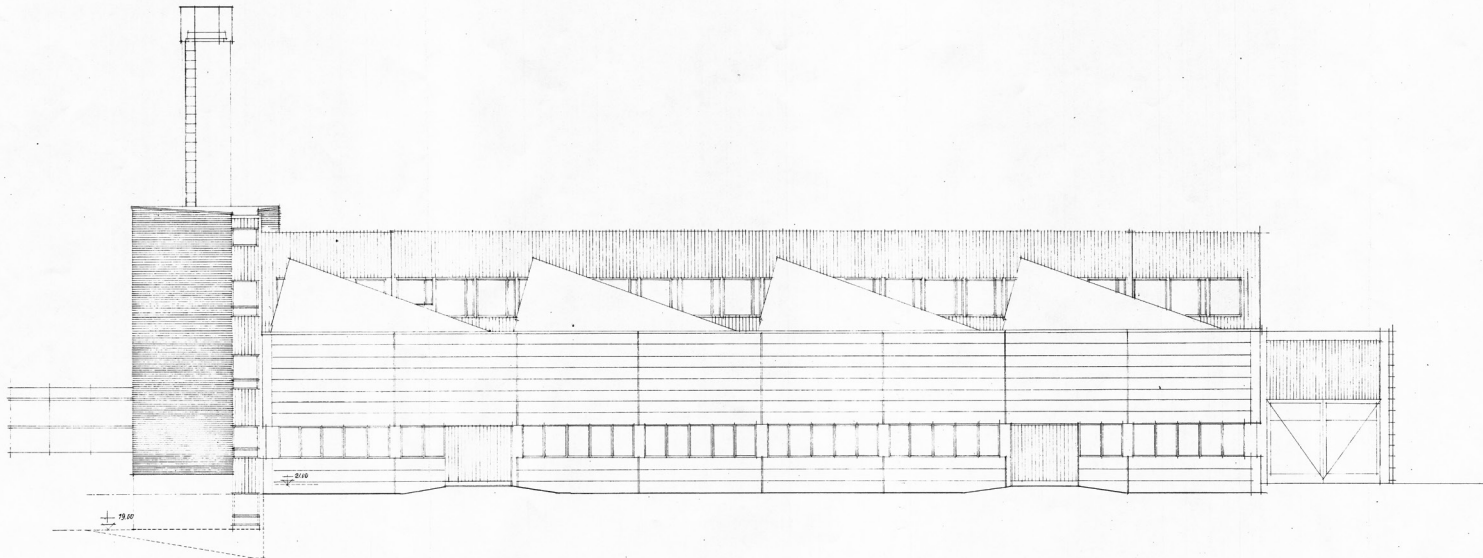

PÄÄPIIRUSTUS T. & 1.52 sarjassa 7. kpl	
KAUPUNIN KYLÄ	Hämeenlinna
KORTTELI / TILA	46
TUOTTE / RYÖ	1
OSASTO	Katselehtien
OSASTAJA	suomen Puuhallinsehdos
LIIPIÄ LYYDITETTY	20.1.1906
KÄYTS. LUOKIT.	
KUVAUS II:O	

Luonnos 10 56 tammi-kuun 1906.
 Tässä piirustuksessa on mainittu vain ne
 mitat, jotka on mitattu. Surun mittaus-
 nassa kukaan ei ole.
 Yksityisesti
 Luonnos - Marikka *J. K. K.*

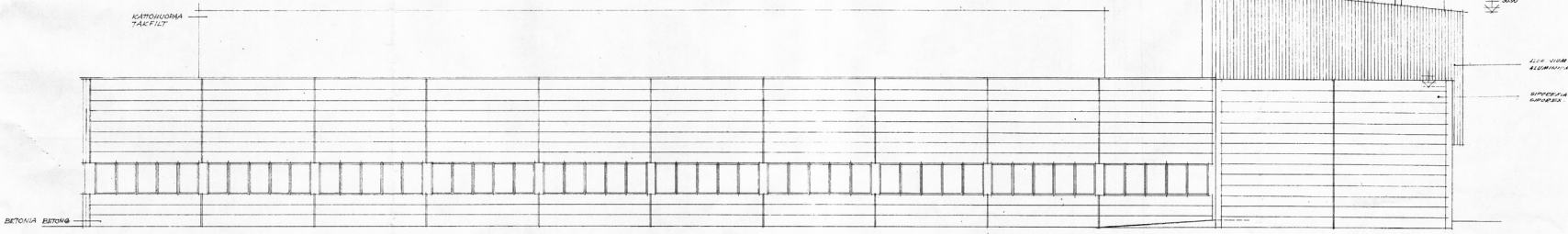
REKONSTRUKTIONI RAKENNUTAJAN ERIKSISUR. MUKAIN,
 KATSELEHTIEN MYÖSKYMÄLLÄ TAVALLA.

PIIRUSTUSALUEEN LÄNSI-PUOLELLA
 OULUN KAUPUNGIN KORTTELI 46
 1906
Arvola, P. K.

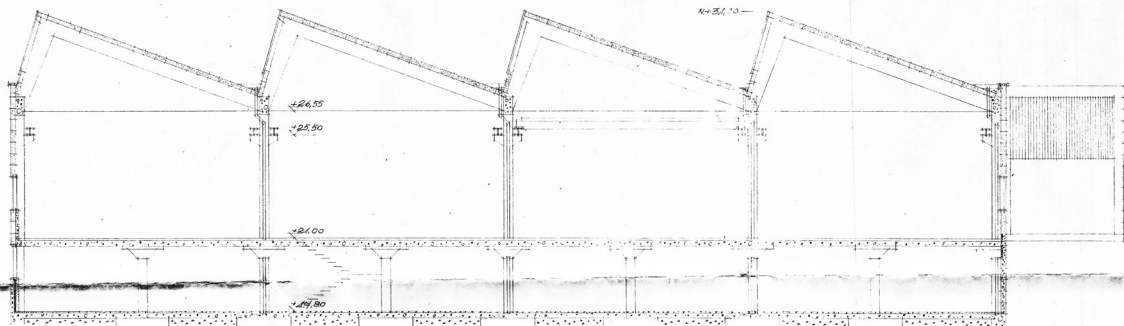
JULKISIVU LUONNOSKOH.
PÄÄK. NKT. SYDÄYST.

PÄÄPIIRUSTUS 2. 1. 20 sarjassa 3. kpl	
KAUPUNSIKYLÄ	Hämeenlinna
KORTTELI / TIE	46
TONTTI / LUKKO	
OSOITE	Kalevan tie
OMISTAJA	Juho Nieminen Kivitehtaan
LUPA NRO. / PÄIV.	20.1.1956
KATUKUVAUS	
KUVAUS NRO.	

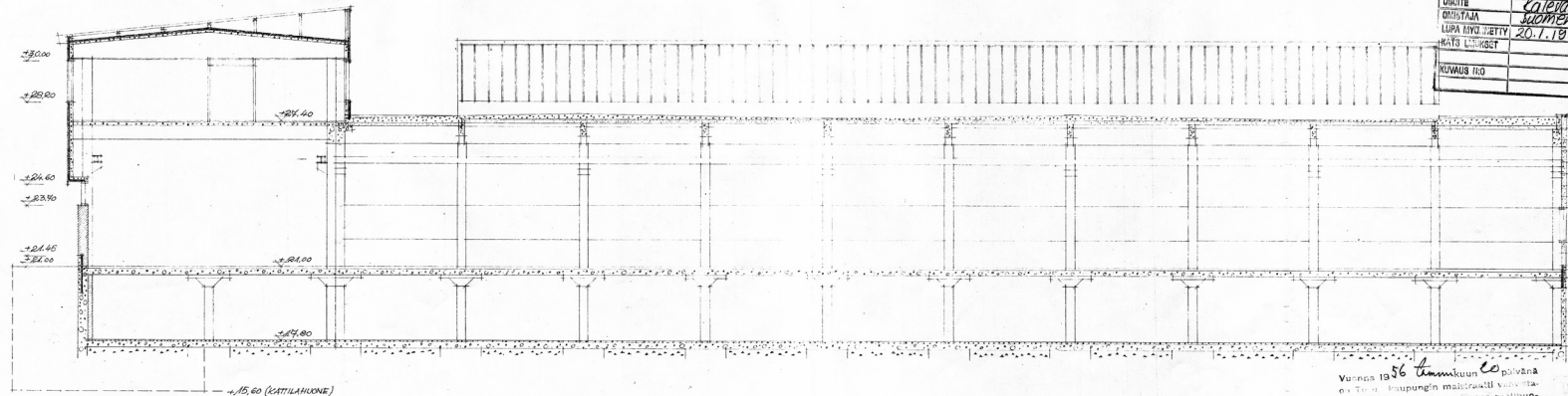

JULKISIVU LUONNOSKOH.
PÄÄK. NKT. SYDÄYST.

Vuonna 1956 tammikuun 20 päivänä
 O. T. Suominen tekijänsä
 nimi ja osoite: Suominen, Oskari, Kalevan tie, Hämeenlinna
 on tekijänsä oikeudet tähän teokseen luovuttanut
 kirjasto- ja kirjallisuuslaitokselle
 kirjasto- ja kirjallisuuslaitos
 Suominen Oskari
 Kirjasto- ja kirjallisuuslaitos
 Kirjasto- ja kirjallisuuslaitos
 Kirjasto- ja kirjallisuuslaitos

LEIKKAUS A-1
SKÄRNING A-1

LEIKKAUS B-2
SKÄRNING B-2

PÄÄPIIRUSTUS 2. 120 sarjassa 7 kpl	
Kauppi-työ	1427/14
Korttelin nimi	7/6
Työntehtävä	1
Ohje	Calenanti-työ
Ohjeantaja	Suomen Raikallintehdas
Lupa myönnetty	20.1.1956
Maityönohje	
Kuvaus tied.	

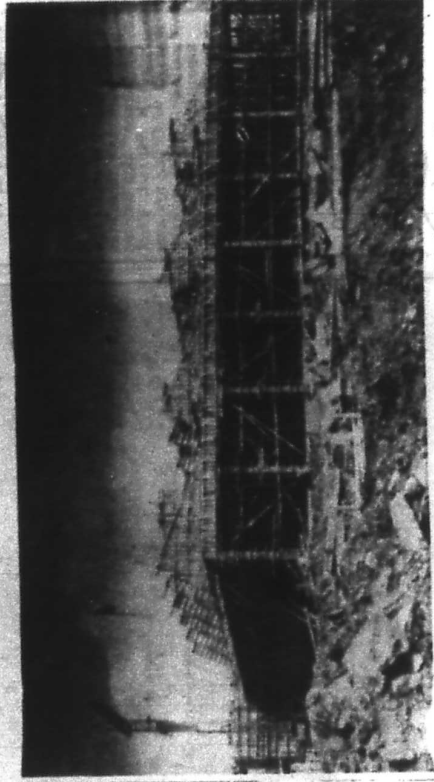
Vuonna 1956 luovutettiin 10 pöytäkirjan
 nro 10:n mukaisesti maatalouden
 rakennusten, joihin kuuluvat
 rakennukset, joihin kuuluvat
 rakennukset ja la.

Vuonna 1956 luovutettiin 10 pöytäkirjan
 nro 10:n mukaisesti maatalouden
 rakennusten, joihin kuuluvat
 rakennukset, joihin kuuluvat
 rakennukset ja la.

Luovutusmerkintä: *Jussi Kumpulainen*
 Luovutusmerkintä: *Arvid Axel Backman*

SUOMEN RAUKALLINTEHDAS, LEIKKAUKSET
 PÄÄPIIRUSTUKSEN SÄÄNNÖT
 P. 22.12.55

Lauantaina elokuun 18 päivänä

Suomen Puhallintehdas Oy:n uusi tehdasrakennus etien harjannostotilteessään.

Äjyrä tasoittaa t ja valtaa alaa

käytännöllisiä jyriä, jonkaaiasta eilen käytettiin ensimmäisen kerran Turussa.

Kyseessä on oikeastaan jo vanha keksintö, sillä tuoliaista vibro-menetelmän perustavaa jyrää käytettiin Saksassa jo ennen sotia, mutta Suomeen se tuli vasta viime vuonna.

Tavallisella staattisella jyrällä suodaan vaikkua n. 30 senttimetriä syvyydelle maahan, vaikka jyrällä on painoa 15 tonnia, kun taas epäkeskokoisimmasta äjyrästä 1.700 kiloa, pysäyty aiheuttaman tiivistymistä aina 70 senttiä syvyyteen, kertoo meilte eilen meurasen Schrager AB:stä.

Do-tilhoitan otaman jyrän työskentelyä.

Vuori ihmeellisenä kuitenkin on, että pieni, vain 280 kg painava, samalla mekka tehokas kuin isoveljensä.

Seakin vakutus ulottuu n. 500 metrin etäisyydelle jyrän käytön myös erilaisten kiveyksen oivalla.

Ferryman tarma-työ on tehty Hameenlinnassa.

Kaupungin ensimmäiset tarma-työt on otanut Turun Asfaltitehtaan kunnossapito-osasto, on paattanut harkkia sellaisen, tosin heman

isoman, joka painaa 2.500 kg. Kunnossapito-osasto on paattanut jyrää maksaa vain 3 tavallisen hinnaasta.

Turun nuorisoa Göteborgiin

Eilen lähti Tukholman vuorolavalle kolmekymmenpäinen nuorten joukko kohti Göteborgia. Kysymyksessä oli Turun kaupungin nuorisoyhteyden järjestämä retki, mihin osallistuu virallisesti 8 tyttöä ja yhta monta poikaa eri nuorisoyhteyksistä ja sitapaitsi on "epävirallisesti" mukana puolen toistakymmentä Auralan puolen.

Göteborgin kaupungin kutsuamana retkeiläiset matkaan lähtivät ja viilpyvät perillä viikon parvat Göteborgin kaupungin vieraina.

Tämä on näiden ystävyyskaupunkien yhteistoiminnassa ensimmäinen kerta, jolloi nuoret ovat mukana.

Retken ohjajana toimivat maisteri Knastoffer Gräsbeck ja Ohjelmajohtaja Tarmo Lehto.

Ohjelmaa on kaupunkiin tutustumista.

Tyylikäas tehdasrakennus valmistumassa Itäharjulle

Suomen Puhallintehdas Oy:n kaupunginosaan 40. korttelin toimintilaisuukselle N:o 1.

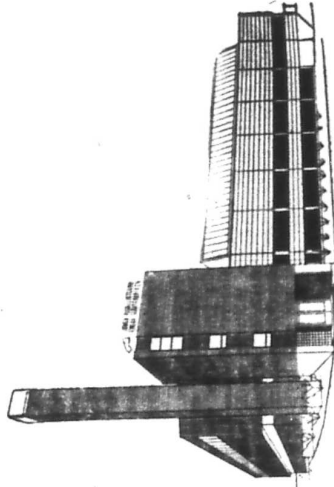
Uuden tehdasrakennuksen tilaisuus tulee olemaan 30.000 kuutiometriä. Sen on suunnitellut arkkitehti Baeckman, rakennuskonsulttikonttoriina on toiminut dipl. ins. H. Holmberg ja turkulainen rakennusliike Ruola Oy vastaa työn suorittamisesta. Lämpö- ja vesijohdotyö on suunnitellut Ekono ja asennustyöt suorittanut Oy. Vasijohdotyö on suunnitellut Huber Ab. Ilmastointilaitteet ovat rakennuttajan omaa käsialaa.

Ellistä harjannostotilaisuutta vietettiin tehdasrakennuksella tavomaisiin menoiin. Niiden yhteydessä tehtiin toimitusjohtaja ja Lindberg kiitti urakoitsijaa rakennuksen suunnittelijaa ja rakennusmestareita ja työkäestää hyvää yhteistyötä. Työkäestön puolesta vastasi puheenjohtajana toimimassa kirvesmies Orvo Tuomi.

Tuomi on arvoinen on arvioitu valmistuvan marraskuussa. Turun tehtaan johtajaksi on valittu ins. Kurt Karlsson.

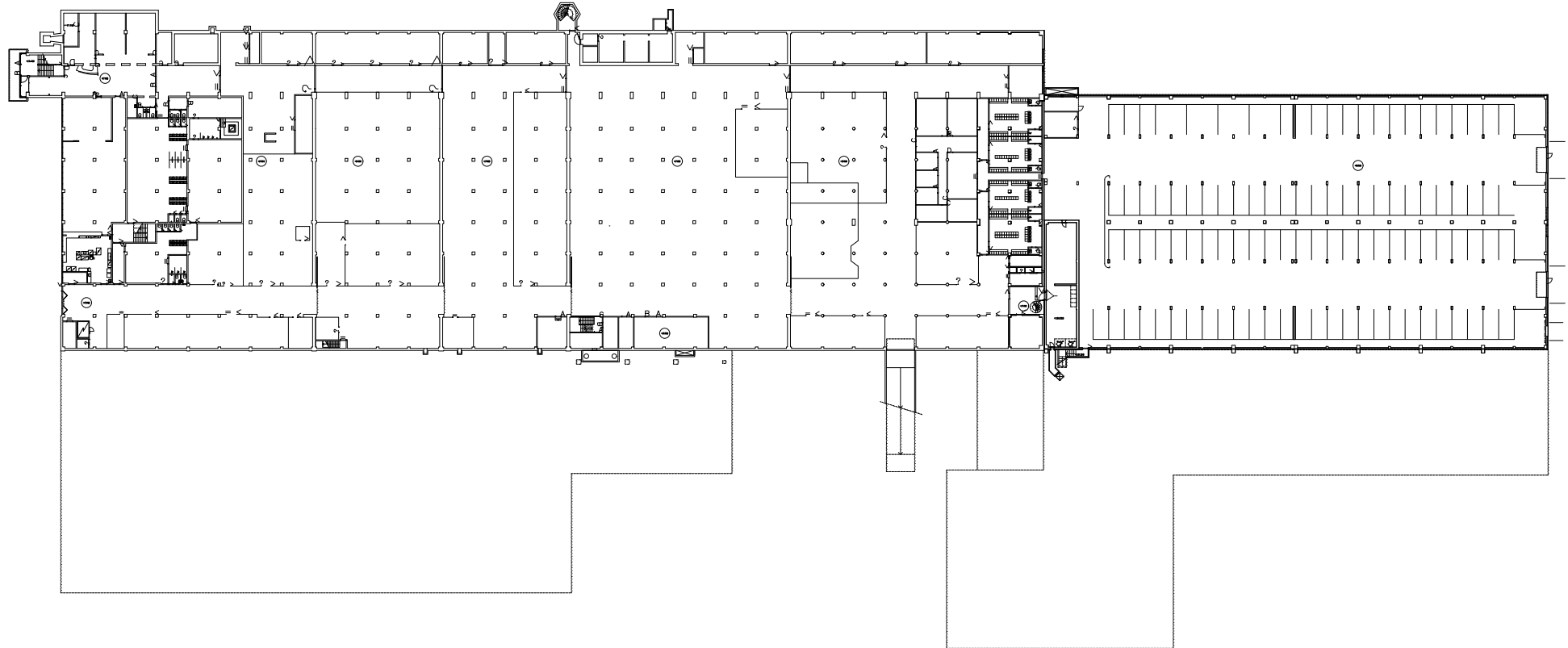
Keijo Salmisen ruumis löytynyt

Hirvensalossa toisespäivänä Ilmari Papinsaaren rantaa hukkaan Kullhon poikakodin oppilaan Keijo Salmisen ruumis löytyi eilen naarakuisa jatkettaessa. Onnettomuuden johdosta suoritettua poliisikuulustelussa ei ilmennyt mitään oleellista uutta.

Suomen Puhallintehdas Oy:n uusi tehdasrakennus tulee valmistuttuaan antamaan kunnista lisäväriä Itäharjun teollisuusalueelle. Tehtaan katto ja julkisivu on suunniteltu alumiinipölynsuojaksi, mikä on aialta osaltaan tulevat rakennuksella onnistuneita.

DWG-materiaali Arkkitehtitoimisto Jarmo
Saarinen oy. Tehdashalli 90 (Leo's Leikkimaa)
Arkkitehtitoimi Tero Leino Oy.
Leo's Leikkimaan pohjapiirustus Leo's
Leikkimaan luvalla.

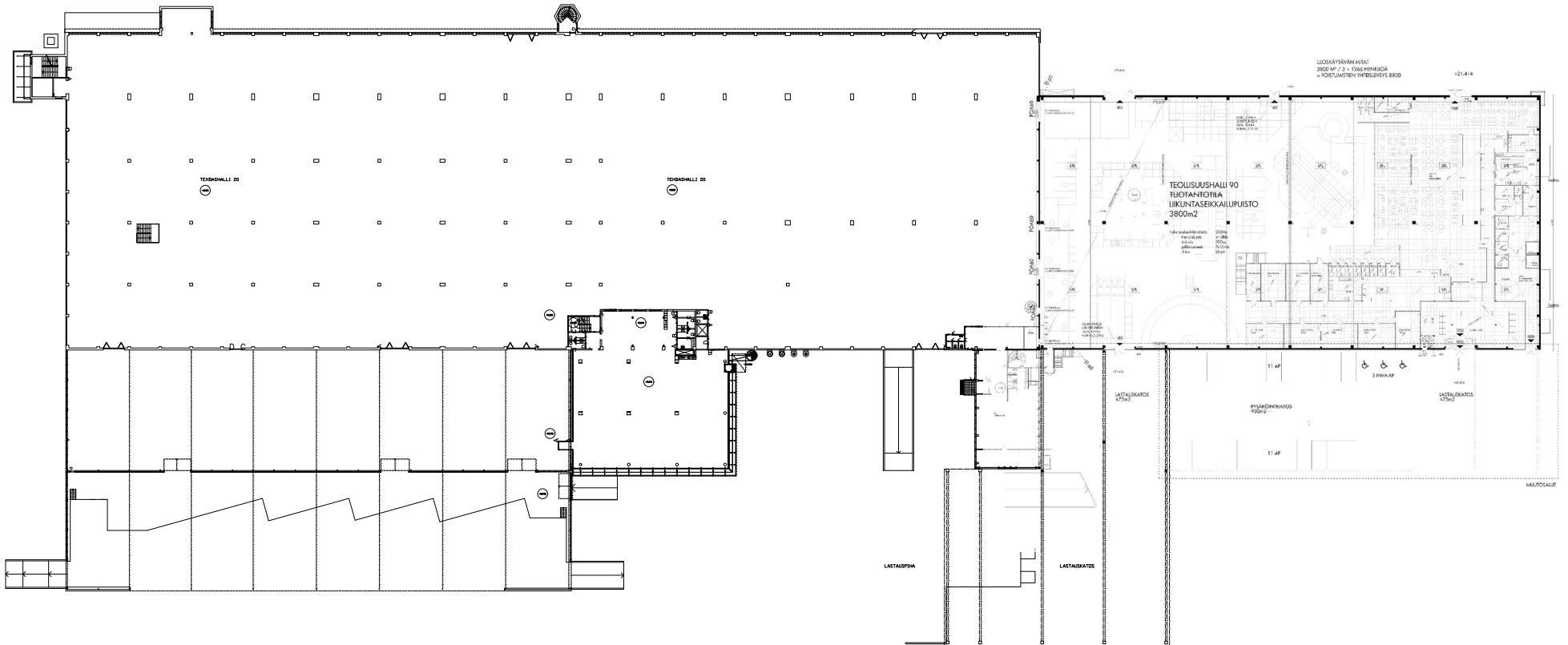

0 5 10 20 40m

KELLARI

ARKKITEHTITOIMISTO JARMO SAARINEN OY 2000

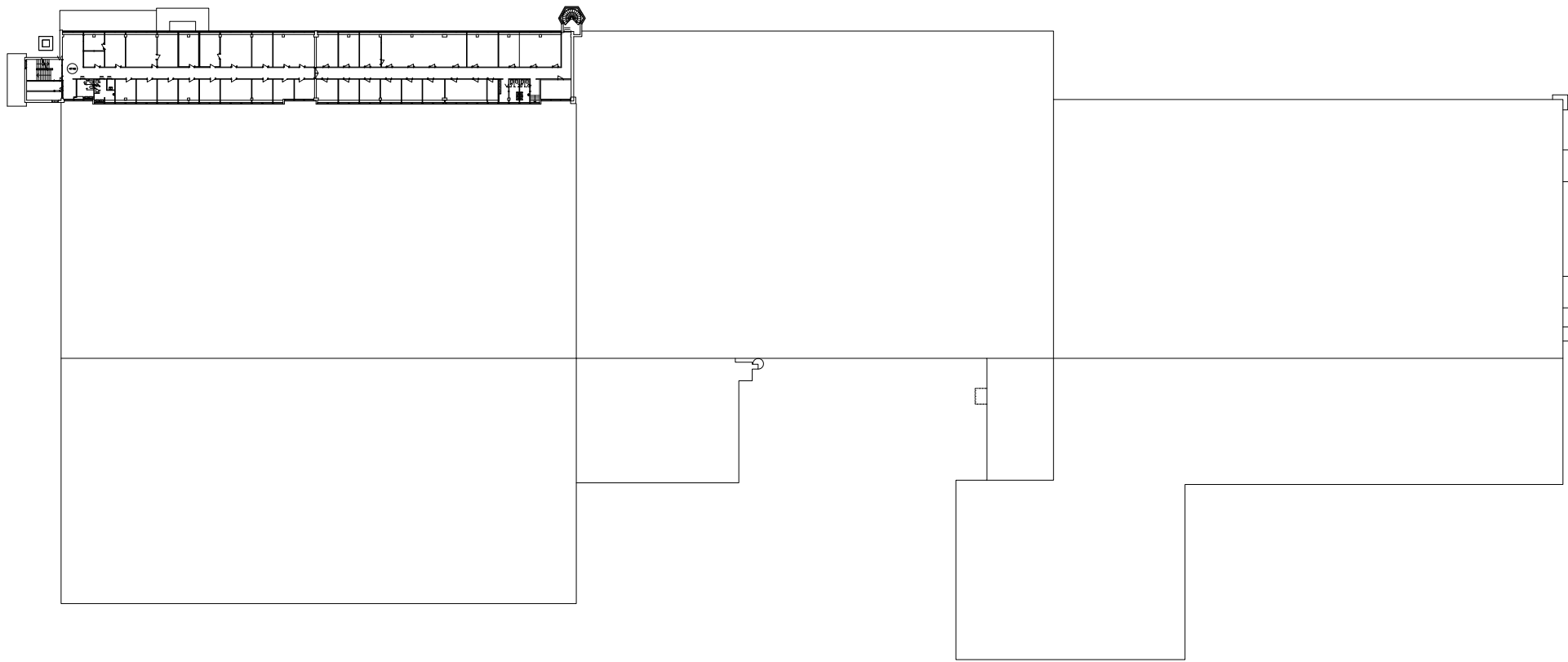
130

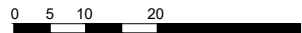
0 5 10 20 40m

1. KERROS

ARKKITEHTITOIMISTO JARMO SAARINEN OY 2000
ARKKITEHTITOIMI LEINO OY 2018 (LEO'S LEIKKIMAA)

131

3. KERROS

ARKKITEHTITOIMISTO JARMO SAARINEN OY 2000

käytetyt arkistolyhenteet:

ARKM	ARKKITEHTUURIMUSEO
TKA	TURUN KAUPUNGINARKISTO
TKYTA	TURUN KAUPUNGIN KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALAN ARKISTOT
TMK	TURUN MUSEOKESKUS

kirjallisuus:

Banham, Reyner 1982 [1962]. *Age of the Masters. A Personal View of Modern Architecture*. revised and reprinted edition. London: Architectural Press

Frampton, Kenneth 2020 [1980]. *Modern Architecture. A Critical History*. 4th edition, revised, expanded and updated. London: Thames & Hudson

Honkala, Liisa (toim.) 2000. *Arkkitehtuurin sanakirja*. Helsinki: WSOY

Hytönen, Yki & Seppänen, Matti 2009. *Tehdään elementeistä. Suomalaisen betonielementtirakentamisen historia*. Helsinki: SBK-säätiö

Laakso, Veikko 1980. *Turun kaupungin historia 1918-1970*. 1 nide. Turun kaupunki.

Laaksonen, Mikko & Nummelin, Juri 2013. *Turun seudun arkkitehtuuriopas*. Helsinki: Kustantaja Laaksonen

Laaksonen, Mikko 2017. *Arjen rakentamista Turussa. Arkkitehtuuria 1940- ja 1950-luvuilta*. Helsinki: Kustantaja Laaksonen

Laaksonen, Mikko 2018. *Turku. Historialliset kaupunkikartat*. Espoo: Atlasart

Lahtinen, Rauno 2014. *Turun historia*. Turku: Turkuseura

Niskanen, Riitta 2010. Ja Jumala loi kaupungin. Kaavoittaja Olavi Laisaari ja modernismin opit. teoksessa *Museoviraston rakennushistorian osaston aikakauskirja* 3. toim. Ikkala, Marja-Leena & Joutsalmi, Sinikka. Helsinki: Museovirasto, rakennushistorian osasto

Turun seudun kehittämiskeskus ja Varsinais-Suomen teollisuuden ja osaamisen vierailukeskukset -hanke 2014. *Telakoita, telefooneja ja troppeja. Tarina varsinaissuomalaisesta teollisuudesta ja osaamisesta kautta aikojen*. Turku

Vahe, Juha 1997. *Turun alueen teknistä historiaa 1947-1997*. Turku: Turun Teknillinen seura ry

esitteet, lehdistötiedotteet, lehtiartikkelit:

FläktGroup 8.4.2020. FläktGroup siirtää osan puhallintuotannosta Turun Logistiikkakeskukseen. <https://www.flaktgroup.com/fi/uutisia/uutisarkisto/2020/april/lehdistotiedote-08-04-2020/> haettu 19.11.2020

Jetsonen, Sirkkaliisa & Pakkala, Pekka 1995. Woldemar Baeckman 1911-1994. *Rakennustaiteen seura Jäsentiedote 2:1995*. Helsinki: Rakennustaiteen seura

Jetsonen, Sirkkaliisa; Pakkala, Pekka; Laine, Leenamaija & Seeling, Maarit 1997. Woldemar Baeckman 1911-1994. erillisliite. *Arkkitehti-lehti 2/1997*. Helsinki: Suomen Arkkithetiliitto SAFA

Laaksonen, Mikko 2017. *Woldemar Baeckman 1911-1994. Arkkitekti – Arkkitehti*. julkaisematon esite

Maunula, Leena 1994. Professori Woldermar Baeckman. Korkeakoulu- ja teollisuuden arkkitehti. muistokirjoitus. *Helsingin sanomat* 23.4.1994

Turun Sanomat 1956. Tyylikäs tehdasrakennus valmistumassa Itäharjulle. *Turun Sanomat* 18.8.1956

rakennushistoriaselvitykset:

Moberg, Jaana 2010. *Villa Sjöberg / Villa Korso. 1950-luvun modernismin taidonnäyte*. Woldemar Baeckman. Vantaan kaupunki

rakennusselostukset:

Arkkitehtuuri-toimisto Jarmo Saarinen Oy 1999. *KOY Turun Peronkatu 40 Rakennus 40 rakennusselostus*. 15.3.1999

asemakaavat:

Asemakaava-arkkitehti E.I. Sutinen 5.4.1935: Ehdotus Turun kaupungin Itäharjun tehdasalueen asemakaavan muutokseksi, I kaupunginosan korttelien n:o 37 ja 38 ja Itäharjun kaupunginosan omakotialueen sekä Kupittaaan kaupunginosan tehdas- ja varastoalueen asemakaavaksi. Turun kaupunginarkisto / Turun kaupunkiympäristötoimiala / kaavoitus

Asemakaava-arkkitehti E.I. Sutinen 21.2.1945 (?): Turun kaupungin Itäharjun kaupunginosan tehdas- ja varastoalueen asemakaavan muutosehdotus. Turun kaupunginarkisto / Turun kaupunkiympäristötoimiala / kaavoitus

Asemakaava-arkkitehti E.I. Sutinen (?) 27.3.1947. Turun kaupungin Itäharjun kaupunginosan tehdas- ja varastoalueen asemakaavan laajennus. Turun kaupunginarkisto / Turun kaupunkiympäristötoimiala / kaavoitus

Asemakaava-arkkitehti Olavi Laisaari 31.7.1952: Ehdotus Itäharjun tehdas- ja varastoalueen katujen ja yleisten paikkojen nimiksi ja nimien muutoksiksi. Turun kaupunginarkisto / Turun kaupunkiympäristötoimiala / kaavoitus

Asemakaava-arkkitehti Olavi Laisaari 14.10.1955: Turun kaupungin Itäharjun kaupunginosan 46. korttelin asemakaavamuutos. Turun kaupunginarkisto Turun kaupunginarkisto / Turun kaupunkiympäristötoimiala / kaavoitus

opinnäytetyöt:

Ibrahimi, Arton 2011. *Jatkuva inventointi mobiilipäätteillä – Fläkt Woods oy. opinnäytetyö (AMK), kone- ja tuotantotekniikka, koneautomaatiotekniikka.* sisältää Fläkt Woods Oy:n lyhyen historiikin. Turun ammattikorkeakoulu

Lumo, Maria. *Ruma kaupunki? Teollisuusalueiden ja -rakennusten säilyttäminen.* opinnäytetyö (AMK), restauroinnin koulutusohjelma, rakennusrestauroinnin suuntautumisvaihtoehto, Turun ammattikorkeakoulu

Nieminen, Olli 2020. *Woldemar Baeckman ja Suomen Sokeri. Suomen Sokeri Oy:n arkkitehtina 1940-luvulta 1960-luvulle.* diplomityö, Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu. valvoja Kristo Vesikansa, tarkastajat Kristo Vesikansa ja Sirkkaliisa Jetsonen

arkistot:

Arkkitehtuuritoimisto Jarmo Saarinen Oy, Suomen Puhallintehdas Oy:n / KOY Turun Peronkatu 40:n piirustukset ja selostukset

ARKM Arkkitehtuurimuseon valokuva-arkisto, Antti Aaltonen ja Anna Autio. Suomen Puhallintehdas Oy:n kuvat, Woldemar Baeckmanin piirustusarkisto, työluettelorunko

FläktGroup Finland Oy, Minna Toivonen: viistokuvat 2000-luvulta

TKYTA Turun kaupunkiympäristötoimialan arkistot (Turun kaupungin rakennusvalvonnan arkisto, Turun kaavoituksen arkisto), Hannele Saari: Suomen Puhallintehdas Oy:n, ABB-Fläktin, Fläkt Woods Oy:n ja FläktGroupin rakennuslupakuvat 1956-2020

TKA Turun kaupunginarkisto, Pauliina Heikkilä: Suomen Puhallintehdas oy:n rakennesuunnitelmat, Itäharjun teollisuusalueiden kaavat

TMK Turun Museokeskuksen kuva-arkisto, Sari Pihajoki: Itäharjun aikalaisvalokuvat

TKPK Turun kaupungin pääkirjasto, tietopalvelu, Henry Gustafsson: Turun Sanomain arkisto, mikrofilmit

verkkolähteet:

Arkkitehtuurimuseo > kokoelmat > arkkitehdit > Woldemar Baeckman

Jetsonen, Sirkkaliisa 2000. Woldemar Baeckman (1911-1994). Kansallisbiografia. haettu 18.12.2020

Kupila, Sanna 2019. Suomen Puhallintehdas Oy Kalevantie 39 / Peronkatu 40. Turun Museokeskus, Museoinformaatioportaali

Kupittaaan savi <https://kupittaaansavi.fi/> haettu 1.12.2020

Kupittaaan saviteollisuus oy <https://www.porssitieto.fi/osake/lisaa/kupittsavi.shtml> haettu 1.12.2020

Nummelin, Juri 2013. Teollisuusarkkitehtuuria Itäharjulta. jurinumelin.blogspot.com/2013/10/teollisuusarkkitehtuuria-itaharjulta.html haettu 19.11.2020

Osakeyhtiö Suomen Puhallintehdas osoitteessa [porssitieto.fi/osake/lisaa/spuhallint.shtml](https://www.porssitieto.fi/osake/lisaa/spuhallint.shtml) haettu 19.11.2020

Piirinen, Lasse 2009. Fläkt Woods Oy:n lyhyt historiikki. osoitteessa <https://m.facebook.com>

Puhuri 2.5.1981. Suomen Puhallintehdas Oy – 50 vuotta tuloksekasta työtä osoitteessa <http://www.helsinki.fi/kansalaismuisti/matapupu/tapani/puhallintehdas/puhalhist.html> haettu 19.11.2020

Turku, ilmakuivat. osoitteessa opaskartta.turku.fi haettu 19.11.2020

Turun tiedepuisto - kärkihanke turuntiedepuisto.fi/turun-tiedepuisto-karkihanke

www.turku.fi > Suomen historian merkkipaaluja: Ensimmäisenä Turussa

www.wikipedia.com: Itäharju, Kupittaaan Savi, Suomen Puhallintehdas oy, Woldemar Baeckman

haastattelut ja sähköpostikirjeenvaihto:

Antti Aaltonen, amanuenssi, Arkkitehtuurimuseo, sähköpostikirjeenvaihto

Jaakko Aartelo, arkkitehti SAFA, Woldemar Baeckmanin vävy ja yhtiökumppani 1974-94, Arkkitehtitoimisto Baeckman & Aartelo, puhelinkeskustelu 10.12.2020

Ristomatti Haapamäki, omistajan edustaja, isännöitsijä, Kiinteistö Oy Turun Peronkatu 40, isännöitsijä, 23.11.2020

Rainer Knuts, CEO, FläktGroup Finland Oy, sähköpostivastaus 24.11.2020

Sanna Kupila, rakennustutkija, Turun Museokeskus, etäpalaveri 20.11.2020

Teppo Lehtimäki, rakennusarkkitehti, Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen oy, puhelinkeskustelu 27.11.2020

Iina Paasikivi, kaavoitusarkkitehti emerita, Turun kaupunki, puhelinhaastattelut 20.11.2020 ja 23.11.2020

Jarmo Saarinen, arkkitehti, CEO, Arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen Oy, puhelinkeskustelu 8.12.2020

Minna Toivonen, M.A. Communications officer, FläktGroup Finland Oy, sähköpostikeskustelu 30.11.2020

